De Hollandsche Robinson Crusoë

P.J. Andriessen

bron
P.J. Andriessen, *De Hollandsche Robinson Crusoë*. W.E.J. Tjeenk Willink, Zwolle z.j. [1876]

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/andr018holl01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

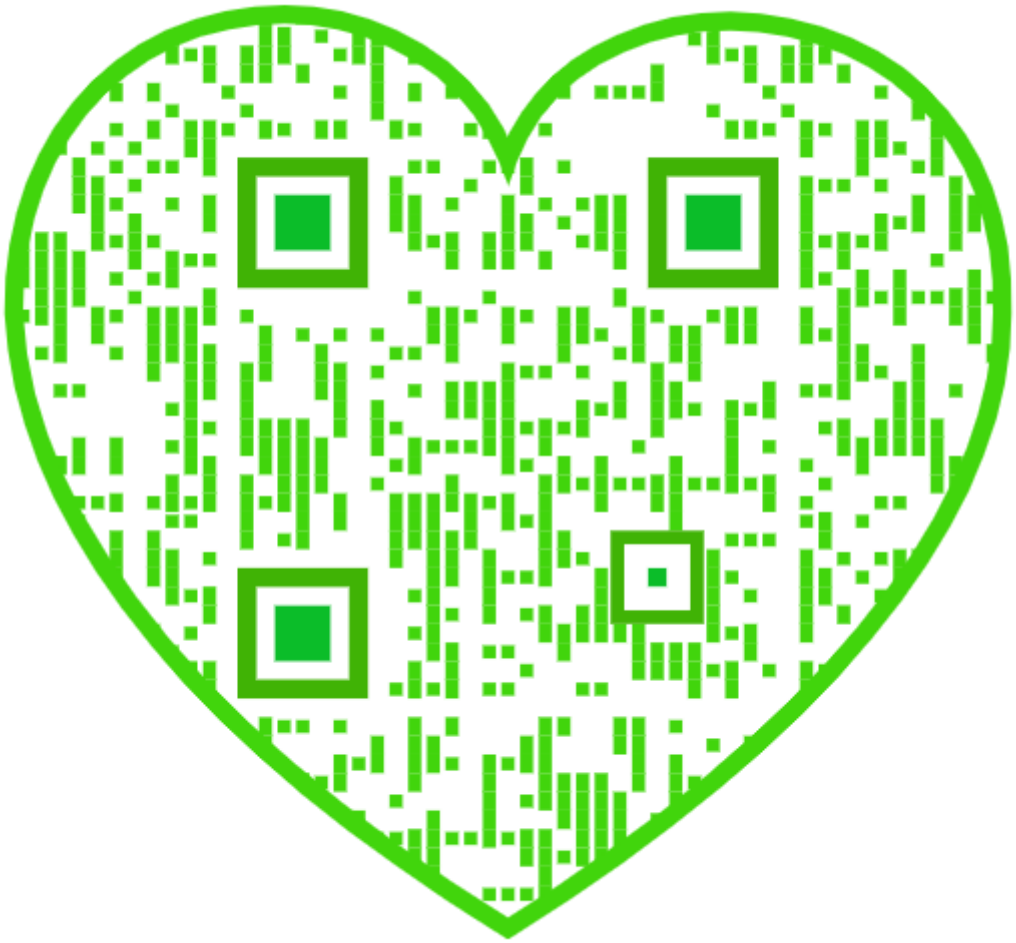

Voorbericht.

Toen ik nog jong was, hadden we 't geluk niet, in 't bezit te zijn van boeiende en prettige werkjes voor de jeugd. De Vader Goedhards, Edelhards met hun deftige zedelessen en gerekte redeneeringen vielen althans niet in mijn smaak, en, ofschoon ik verscheidene van de boekjes van Jacob Glatz en anderen bij gelegenheid der prijsuitdeelingen in mijn bezit kreeg - tot mijn schande moet ik bekennen, dat ik er nooit in las. 't Was dan ook inderdaad een onverteerbare kost. Toen kreeg ik den Robinson Crusoë van Campe in handen, en eensklaps was mijn leeslust opgewekt. Allerlei soort van Robinsons las en verslond ik. En toen later Schmid een geheele hervorming in de kinderlitteratuur bracht, behoorden ook zijn werkjes tot mijn geliefkoosde lektuur.

Doch om tot Robinson Crusoë terug te komen. Zulk een indruk hadden die nuttige werken op mijn verbeelding gemaakt, dat ik als knaap met een mijner schoolmakkers, bij wien ik meest alle Zondagen te visite gevraagd werd, dikwijls Robinson Crusoë speelde. Dan maakten we ons een vlot van planken, waren Robinson en Vrijdag; kortom, hadden een onschuldige pret, waaraan ik nog steeds met genoegen kan terugdenken. En toen die knaap mij door den dood ontrukt werd en ik met hem geen Robinson

Crusoë meer kon spelen, leefde die laatste persoon toch zoo in mij, dat ik een kleinen Robinson schreef en die op mijn manier met platen illustreerde. Denkt echter niet, dat ik u op dat onbekookte werk mijner kindsheid zal onthalen. Mag het mij voor mij zelf spijten, dat die Robinson niet als de Kappipo is bewaard gebleven, voor u spijt me dat geenszins: trouwens, ik zou dat manuscript toch nooit hebben uitgegeven.

Steeds echter bleef het mijn illusie, om voor de Nederlandsche jeugd eens een Hollandschen Robinson te schrijven. Welnu - ik heb het gedaan; doch tot afwisseling de lotgevallen van een achttal Robinsons beschreven, waarbij later een negende kwam. En om de voorstelling zoo levendig mogelijk te maken, heb ik den familievader zelf laten vertellen. Een prettig verhaal vindt ge dus hier; maar niet alleen prettig - 't is ook leerzaam en zal u 't een en ander doen kennen van de natuurlijke historie van Zuid-Amerika, waarin ik de helden en heldinnen (want er zijn heldinnen ook bij) er van geplaatst heb.

En hiermede zend ik mijn 'Hollandschen Robinson Crusoë' de wereld in, hopende, dat mijn lezeressen en lezers het boek niet onvoldaan uit de handen zullen leggen en het den leeslust zal aanwakkeren ook van hen, die nog onverschillig zijn voor goede lektuur.

AMSTERDAM, 1876.

P.J. Andriessen.

Eerste hoofdstuk.
Waarin ik verhaal, hoe we schipbreuk leden en behouden aan land kwamen.

‘Ze hebben allen 't schip verlaten!’

Met deze wanhopige woorden trad ik de kajuit binnen, waar mijn vrouw, mijn dochter, mijn drie zoons en onze pleegdochter in radeloozen angst op mijn terugkomst wachtten.

‘Dus zijn we veroordeeld, om hier zonder uitzicht op redding te sterven!’ riep mijn vrouw uit. ‘O God! mijn arme kinderen!’

Een kreet van ontzetting ging uit hun midden op. Slechts een van hen scheen haar bezinning behouden te hebben. 't Was Cato, de dertienjarige dochter van mijn overledene zuster, welke we, toen haar moeder stierf, als tienjarige wees bij ons in huis genomen hadden. Ze was ouderloos; want haar vader, de scheepskapitein Ernst Helmans, was, een jaar vóór 't overlijden zijner vrouw, naar China vertrokken en waarschijnlijk in de Chineesche zee vergaan; daar men van zijn schip ‘de Albatros’ nooit meer taal of teeken gehoord had. 't Was een allerliefste meid, die Cato, en we beschouwden haar geheel en al als onze dochter; terwijl ze haar ouders geen grooter liefde had kunnen toedragen, dan ze 't ons deed. Bedaard naderde ze mij, legde haar hand op mijn schouder en zeide kalm en vastberaden:

‘Lieve Oom! Is God niet almachtig, en kan Hij ons niet redden, al schijnt ook alle uitkomst onmogelijk?’

‘Je hebt gelijk, Cato,’ antwoordde ik, eensklaps uit mijn verdooving ontwakende, en begrijpende, dat het aan mij stond, om allen 't voorbeeld van onderwerping aan Gods wil te geven en een moed te toonen, welken ik op 't oogenblik niet

bezat. Ik mocht mij echter door een meisje van dertien jaren niet laten beschamen en voelde, dat ik verkeerd gehandeld had. ‘Je hebt gelijk, Cato,’ zeide ik dus, ‘en we willen onderworpen afwachten, wat God over ons beschikt. Hij kan ons redden, al weten we ook niet hoe. En mocht het in Zijn wijsheid anders besloten zijn - welnu, laat ons dan hopen, elkander in een betere wereld weder te zien.’

Inderdaad waren we in een hopeloozen toestand. Met ‘de Phoenix,’ een schoonen en stevigen driemaster, uit het Nieuwe Diep gezeild, hadden we een voorspoedige reis gehad; toen eensklaps 't weer veranderde en er een orkaan opkwam, die nu reeds drie dagen lang onafgebroken gewoed en ons schip van zijn koers geslingerd had. Daarbij was onze kapitein bij den val van den grooten mast over boord geslagen en niemand in staat geweest, hem te redden. De andere masten hadden 't lot van den grooten ondergaan en 't schip luisterde niet meer naar 't roer, zoodat we, aan de genade van wind en golven overgegeven, op den wijden oceaan dobberden. Daarbij was er een lek geslagen en moesten alle handen pompen, hetgeen 't scheepsvolk zeer afmatte. 't Eenige wat ons overbleef, was hier of daar land te ontmoeten en op het strand geworpen te worden.

Zoo was de vierde nacht aangekomen, en 't scheen, dat de orkaan steeds in hevigheid toenam. We zaten bij elkander in de kajuit. Geen van ons was te kooi gegaan; we wenschten bij elkaar te blijven. Ondanks 't loeien van den storm had de slaap ons overmand; toen we op eens wakker schrikten door een vreeselijken schok, gevolgd door een luiden angstkreet van 't scheepsvolk. Ik wilde mij naar het dek spoeden, om te zien, wat er gebeurd was, maar mijn vrouw en mijn dochter Charlotte hielden mij tegen.

‘De vreeselijke storm zou u over boord slaan, Papa,’ zeide de laatste.

‘Indien we sterven moeten, laat ons ten minste bij elkander blijven,’ zeide mijn vrouw.

‘'t Schip is gestrand, misschien wel op de kust,’ zeide ik. ‘Voel maar: er is geen beweging meer in.’

‘Of op een rots, waar 't geweld van de zee het aan stuk zal slaan,’ zeide mijn vijftienjarige Karel.

‘Wel mogelijk,’ antwoordde ik. ‘Doch ik moet naar boven. Misschien is er kans, dat we ons in de booten redden.’

‘In zulk weer?’ zeide mijn vrouw. ‘Geen boot kan 't op zulk een zee uithouden.’

‘Misschien zijn we dicht bij land,’ antwoordde ik, ‘en is het beter, te beproeven met de boot den vasten wal te bereiken, dan dat we hier toch aan een wissen dood ter prooi zijn. Laat mij dus gaan, en zien wat er van de zaak is.’

‘Dan ga ik met u mee, Papa,’ zeide Karel.

‘Neen, jongen,’ antwoordde ik. ‘Blijf jij hier.’

Een geweld boven ons hoofd, alsof allen iets verschoven en 't geluid van hakken met de bijl, deed mij bemerken, dat de matrozen bezig waren, om de boot uit te zetten. Ik wist, dat er nog maar één over was; de andere was weggeslagen door 't vallen van den grooten mast; en de heksloep waren we reeds sedert een paar dagen kwijt. Ook wist ik, dat die eene boot niet ruim genoeg zou zijn, om ons allen te bevatten. Toch spoedde ik mij langs den trap naar boven. Eenige oogenblikken stond ik geheel verbijsterd. De zee, die met geweld over 't schip sloeg, belette mij in 't eerst iets te onderscheiden en wierp mij omver. Met niet weinig moeite bereikte ik het hooger liggende gedeelte van het dek, klemde mij aan den stomp van den mast en nu zag ik, dat de matrozen bezig waren, de verschansing weg te hakken en de groote boot te water te brengen.

‘Ge zult ons toch niet achterlaten!’ riep ik. ‘Denkt aan mijn vrouw en kinderen.’

Maar mijn stem verwoei door den wind, en werd overstemd door 't geweld der golven. Ik durfde mijn mast niet loslaten, uit vrees van in zee geworpen te worden. Ook wist ik, dat het noodeloos zou zijn, hen te smeeken, ons mede te nemen. Met de weinige levensmiddelen welke zij aan boord namen, was de boot geheel vol en beladen. Wanneer wij er met ons zevenen bij gekomen waren, zou ze overladen geweest zijn. Roerloos stond ik naar 't uitzetten der boot te staren, zag, hoe de matrozen er in sprongen, hoe ze het touw, dat haar aan 't schip vasthield, kapten, en ontwaakte uit mijn stompzinnige gevoelloosheid, om mij naar beneden te spoeden. Karel kwam mij juist op den trap tegen.

‘We werden zoo ongerust over u, Papa,’ zeide hij, ‘dat Mama mij naar het dek zond, om te zien, of u ook een ongeluk was overkomen. Doch, Goddank! Gij zijt behouden!’

Ik antwoordde hem niet, maar volgde hem in de kajuit, waar ik wanhopig uitriep:

‘Ze hebben allen 't schip verlaten!’

‘Komaan,’ zeide mijn vrouw. ‘Niet moedeloos! Als God het wil, zullen wind en zee morgen wel bedaard zijn, en dan kunnen we immers trachten, de kust te bereiken. Maar we moeten wat eten. Dat versterkt lichaam en ziel te gelijk.’

Spoedig had ze met behulp der beide meisjes een eenvoudig maal gereedgemaakt, hetwelk vooral de drie jongens eer aandeden.

‘Ze hebben zeker Gerrit niet meegenomen?’ zeide mijn vrouw.

‘Waarschijnlijk niet,’ antwoordde ik.

‘Ik zal eens even naar hem gaan zien,’ zeide Karel, ‘en hem vragen, of hij wat noodig heeft.’

Gerrit was een aardige jongen van Karels leeftijd, die als kajuitwachter zijn eerste reis met ‘de Phoenix’ deed. Hij had ons op de reis bediend, en we hielden veel van den knaap met zijn aardigen krullebol en zijn helder blauwe oogen, die deden zien, dat zijn gemoed oprecht was. Een paar dagen vóor de storm begon, was hij ziek geworden, en toen 't zulk weer werd, hadden we den kapitein verzocht, hem in een der ledige hutten te laten overbrengen, waar mijn vrouw en de beide meisjes hem oppasten. Karel kwam spoedig terug.

‘Ze hebben hem niet meegenomen,’ zeide hij. ‘Hij slaapt en schijnt weer erg de koorts te hebben.’

‘Gelukkig, dat we hem uit het matrozengat hebben laten halen; anders was de jongen waarschijnlijk verdronken,’ zeide ik. ‘Indien ik het tenminste niet mis heb, staat de voorsteven geheel en al onder water.’

't Was een verschrikkelijke nacht en 't scheen, dat de orkaan al zijn woede uitputte. Allen waren weer in slaap gevallen, behalve mijn vrouw en ik. Bij zulk weer konden we niet slapen, al hadden we 't gewild. Ieder oogenblik vreesden we, dat het schip uit elkander zou slaan door de geweldige zeeën, welke

het beukten. 't Was een vreeselijk gekraak, en we wachtten niets anders dan den dood. 't Scheen echter, dat de orkaan zijn laatste krachten verspild had; want in den nanacht begon de storm te bedaren.

‘Nu is er kans op redding,’ zeide ik tegen mijn vrouw, ‘indien er tenminste land in de nabijheid is. Ik weet, hoe 't met die soort van orkanen is. Wanneer ze eenmaal uitgewoed hebben, kunnen we op windstilte hopen.’

‘God geve 't!’ antwoordde mijn vrouw zuchtend. ‘'t Zou vreeselijk zijn voor ons beiden, maar nog vreeselijker voor die zes jeugdige levens, zoo in den bloei van hun jaren te worden afgesneden.’

Toen het daglicht aan den hemel kwam, begaf ik mij op het dek. De storm was nu geheel en al bedaard, en ofschoon de zee nog vreeselijk hol stond, was er bijna geen wind. Aan den oostelijken horizon kleurde een liefelijk rood de lucht, en voorspelde, dat de zon, die we in geen drie dagen gezien hadden, weldra zou opkomen. Bij de flauwe morgenschemering bemerkte ik op eenigen afstand iets, wat mij toescheen, land te zijn. Terstond spoedde ik mij naar beneden en ging naar de hut van den kapitein, om diens verrekijker te halen.

‘Ik meen land te zien, lieve,’ zeide ik tot mijn vrouw. ‘Ik kan 't echter nog niet duidelijk onderscheiden.’

‘Dan ga ik met u mee,’ zeide zij, geheel en al opgewekt door de blijde tijding.

Spoedig waren we op het dek, en daar juist de zon in al haar pracht opging, zagen we duidelijk op eenigen afstand eenige hooge rotsen zich uit de zee verheffen, welke ik voor 't beloofde land hield. Indien het dit was, scheen 't echter een barre kust te zijn. Spoedig waren ook al de kinderen, die door den vreugdekreet mijner vrouw wakker geworden waren, op het dek, en allen verheugden zich over de heerlijke zon en de kalmte van den wind. Ik richtte mijn verrekijker naar de vermeende kust, maar kon niets dan rotsen gewaarworden.

‘Naar 't mij toeschijnt,’ zeide ik, ‘is het wel land; maar misschien een onvruchtbare klip.’

‘Als 't maar land is en we 't kunnen bereiken,’ zeide mijn vrouw. ‘God zal wel verder voor ons zorgen.’

‘Zouden de matrozen er aangeland zijn?’ vroeg Eduard, mijn tweede zoon, een knaap van ruim twaalf jaren.

‘Onze reisgenooten, lieve jongen,’ antwoordde ik, ‘hebben heel dwaas gehandeld. Ze hebben de sloep bemand, zonder er aan te denken, dat ze een wissen dood tegemoet gingen. Naar alle waarschijnlijkheid hebben ze, bij zulk een holle zee, 't land niet bereikt. Hadden ze op 't schip het eind van den storm afgewacht, ze hadden nu alle kans op redding gehad. Ik geloof, dat we er beter aan toe zijn dan zij.’

‘Maar hoe zullen we zonder booten aan land komen?’ vroeg Jan, mijn tienjarige jongste zoon.

‘Dat zullen we samen eens overleggen, Jan,’ antwoordde ik. ‘Eerst echter willen we gaan ontbijten, en onder 't ontbijt kunnen we bespreken, wat we doen zullen.’

‘Wel,’ zei Karel, ‘als 't mij te doen stond, zou ik er wel kans op zien, om naar 't land te zwemmen.’

‘Dat zou u niet erg bevallen, Karel,’ antwoordde ik. ‘'t Zwemmen in zee is niet zoo gemakkelijk als in 't bassin aan 't Westerdok. Daarenboven staat de zee nog veel te hol.’

Aan 't ontbijt bespraken we, wat we doen zouden.

‘Als de zee bedaard is, bind ik een touw om mijn lijf,’ zei Karel. ‘Dan zwem ik naar de kust, maak het touw daar vast, en ge komt er een voor een al hangende aan land.’

‘'t Zou wat moois zijn,’ zeide Cato. ‘Vooreerst zoudt ge moeite hebben, om aan land te komen, en hoe zouden onze handen het uithouden, om zulk een eind al hangende af te leggen?’

‘We zouden allen in zee vallen, vóor we nog op de vierdepart waren,’ zei Charlotte.

‘Weet ge, wat we doen moeten, Papa?’ zei Jan. ‘We moeten ieder in een leege ton gaan zitten en zoo naar 't land varen.’

‘Uw voorstel is zoo slecht niet, Jan,’ antwoordde ik. ‘Maar hoe zouden we de tonnen sturen?’

‘Wel, die bonden we dan aan het touw van Karel; dan trok hij ze naar de kust.’

‘Van tonnen gesproken,’ zeide ik. ‘Onze kleine Jan geeft mij daar een goed denkbeeld aan de hand. Zoodra we ontbeten hebben,

gaan we allen aan 't werk, halen zooveel leege tonnen als we vinden kunnen op het dek, zoeken wat planken bij elkander en maken daar een vlot van.'

'Maar dat zal zoo lang duren,' zeide Eduard. 'En al dien tijd moeten we maar op het schip blijven.'

'Weet je dan een anderen raad, Eduard?' vroeg ik. 'In alle gevallen kunnen we vooreerst den overtocht niet wagen; want de zee is nog niet vlak genoeg.'

We vonden een aantal ledige vaten, die in het voor een deel met water gevulde ruim dreven en brachten die, niet zonder vrij wat moeite, op het dek. Ik legde die twee aan twee naast elkander en spijkerde er toen planken op. Vervolgens bond ik stevige touwen om de vaten heen, zoodat ze bij elkander bleven, en sloeg aan beide zijden nog latten. Terwijl Karel en ik, die uit de hut van den scheepstimmerman 't noodige gereedschap en zakken met spijkers gehaald hadden, dezen arbeid verrichtten, deden de anderen hun best, om alles op het dek te brengen, wat zij oordeelden noodig te zijn, om mee te nemen. Eduard en de meisjes brachten vaatjes met scheepsbeschuit, meel, boonen en erwten boven. Jan kwam met den grooten hond van den stuurman, Caro, op het dek. Hij had hem in de hut van zijn meester opgesloten gevonden, en 't beest, dat uitgehongerd was, braaf wat van 't overschot van ons ontbijt gegeven.

'Het dier jankte zoo,' zei Jan. 'Hij had ook zulk een honger.'

'Die arme Caro!' zeide Charlotte. 'Misschien ziet hij zijn baas nooit weer. We zullen goede meesters voor hem zijn.'

Mijn vrouw zorgde intusschen voor kleederen, welke ze uit onze kisten haalde, die, geladen, te zwaar waren, om naar boven te sjouwen.

'Maak ze maar leeg,' zeide ik, 'dan zullen we ze aan de zijden van ons vlot vastmaken. Des te beter zal het drijven.'

't Was reeds laat op den middag, eer we er zoover mee gereed waren, dat we het te water konden laten. We hadden intusschen braaf honger gekregen, en waren blij, dat mijn vrouw voor wat eten gezorgd had. De maaltijd smaakte ons heerlijk, maar we tafelden niet lang en waren spoedig weer

op het dek. Doch nu we eenmaal ons vlot getimmerd hadden, was er geen kans op om het te verwegen, veel minder om het van het dek te krijgen, zoo zwaar was het. Daar stonden we nu met de handen in 't haar.

‘Als er maar masten waren, zouden we er een blok met een strop aan kunnen binden,’ zei Karel, ‘en dan konden we 't ophijschen en zoo te water brengen.’

‘Ik weet misschien wel raad,’ zeide ik. ‘Zaagt maar de nieuwe ra die daar ligt, in drie stukken; dan kunnen we ze tot rollen gebruiken.’

Karel en Eduard gingen terstond aan 't zagen; terwijl ik mij naar beneden begaf en weldra met een dommekracht kwam aandragen, die ik onder een der uiteinden van 't vlot zette. Toen begon ik te draaien, en was 't mij gemakkelijk, het gevaarte aan dien kant op te winden; Karel legde er de rollen onder en nu was het spoedig aan de verschansing, welke we tot aan het potdeksel weghakten, en kort daarop te water. Ik had er voor gezorgd, het met een stevig touw vast te binden, anders zou het weggedreven zijn, met zulk een vaart kwam het in de zee terecht. Tot mijn genoegen dreef het vrij hoog boven water. We zochten nu eenige breede latten, die we tot roeiriemen konden gebruiken; ik begaf mij op het vlot en maakte er met touw aan elken kant drie vast; terwijl ik een andere lat, als een roer, aan den achterkant bevestigde.

‘Nu moeten we de twee ledige kisten halen,’ zeide ik, ‘dan kunnen we die aan de zijden vastmaken en bevorderen het drijfvermogen.’

‘Ze staan beneden,’ zeide mijn vrouw. ‘Ik heb ze met de meisjes geheel leeggepakt. Doch ge zult ze met Karel naar boven moeten brengen; want ze zijn ons te zwaar.’

‘Met ons beiden zal 't slecht gaan,’ zeide ik. ‘Maar als we de spreuk onzer vaderen “eendracht maakt macht” in praktijk brengen, zullen we ze met vereende pogingen wel naar boven krijgen.’

Dat gebeurde ook. Door middel van touwen heschen we ze naar boven; terwijl anderen van ons ze van onderen steunden, en weldra waren ze op het vlot. Karel en ik gingen er nu op, en we bonden ze aan beide kanten vast. Vervolgens gaven

de anderen ons de op het dek verzamelde dingen aan. We konden echter weinig meer dan 't allernoodigste bergen; 't vlot was te klein; ook mocht het niet te zwaar worden. Ik zorgde er echter voor, dat het in evenwicht bleef. Zes kleine vaatjes met het een en ander er in gebruikten we als roeibanken, ik sloeg krammen in 't vlot, en bond ze stevig vast.

'Nu durf ik er niets meer op laden,' zeide ik. 'Want als we er nog vijf passagiers bij krijgen, is ons vaartuig ruimschoots belast.'

Behalve 't geen mijn vrouw en kinderen bestemd haddden om mee naar ons nieuwe verblijf te nemen, had ik voor een ferm zeil gezorgd, met oogmerk om er een hut van op te slaan. Tevens nam ik een stuk of drie flinke spieren mee, die ik stevig aan elkander en met een touw aan onzen achtersteven vastbond, om ze op sleeptouw te nemen. 't Was echter te laat geworden, om nog heden den overtocht te wagen; ook hoopte ik, dat de zee, die veel bedaarder geworden was, den volgenden morgen geheel vlak zou zijn. We besloten dus, dien nacht nog op het schip door te brengen. Intusschen zorgde mijn vrouw voor Gerrit, en gaven mijn dochter en Cato de koe, den ezel, den beiden geiten, het varken, de vier schapen, den kippen, eenden, ganzen en duiven, die op 't schip waren, hun eten, en sliepen wij dien nacht in onze kooien.

't Was een vrij wat rustiger nacht dan de vorige, en mijn vrouw en ik waren zoo overmand van den slaap, 't welk trouwens geen wonder was na den slapeloozen nacht en den vermoeienden dag dien we doorgebracht hadden, dat we, ofschoon we reeds om zeven uur naar bed waren gegaan, eerst den volgenden morgen om zes uur opstonden en nog wel wakker moesten worden gemaakt door de kinderen.

Zoodra ik op was, ging ik eens naar Gerrit kijken, en vond hem zonder koorts, ofschoon nog erg zwak, daarop begaf ik mij naar het dek, waar ik mijn kleinen. Jan op het vlot vond.

'Foei! jongen!' riep ik. 'Hoe durf je 't wagen, er alleen op te gaan?'

'Wel, papa!' antwoordde de guit. 'Ik vond een grooten mand met een deksel, toen hebben Eduard en ik er al de kippen in opgesloten en die heb ik nu op 't vlot gezet.'

‘En heb je dat toegelaten, Eduard?’ vroeg ik. ‘Ware 't niet beter geweest, dat jij er op gegaan waart, in plaats van uw kleine broer? Als hij eens in 't water gevallen was.’

‘Ik heb 't hem nog verboden,’ zei Eduard. ‘Maar hij wou er met alle geweld de mand opzetten.’

‘Kom er maar gauw af, Jan,’ zeide ik. ‘Want als Mama 't merkt, zou ze braaf knorren.’

Ik stak hem nu de hand toe en nam hem mee naar de kajuit.

Na 't ontbijt brachten we Gerrit op 't vlot en legden hem op een matras; daarna hingen Karel, Eduard en ik elk een geladen geweer over den schouder en brachten nog een paar geweren, een vaatje buskruit en een zak met kogels op ons vaartuig. Intusschen lieten de meisjes de ganzen los, die ze te water wierpen en de duiven, welke ze lieten vliegen. Daarop gingen we allen scheep.

Op de voorste kist zaten Karel en Eduard, op de tweede Charlotte en Cato, en op de derde mijn vrouw met Jan. Ieder had een roeiriem in de hand. Ik had hun gewezen, hoe ze roeien moesten en ging aan 't roer staan. Nu telde ik ‘een, twee,’ en op de maat sloegen ze de riemen in 't water. Caro, die een groot vriend van Gerrit was, zat naast diens matras. De duiven fladderden vroolijk naar de kust en de ganzen zwommen dapper mee. Natuurlijk hadden we 't vee van genoegzaam eten en drinken voorzien, want we wisten niet hoelang 't zou duren, eer we het konden komen halen.

De kust waar we naar toe stevenden, zag er vrij onherbergzaam uit. Ik zag niets dan steile, kale rotsen. Om ons heen dreven kisten en tonnen, die uit het stukgeslagen gedeelte van 't schip waren geworpen. Ik haalde er verscheidene van met een haak naar mij toe, welke ik dan met touwen vastmaakte en op sleeptouw meenam. Langzamerhand naderden we de kust. Maar die leverde, hoe dichter wij er bijkwamen, geen zeer troostrijk uitzicht op: want ik zag niets dan kale rotsen. Met behulp van den verrekijker des kapiteins, welken ik meegenomen had, bemerkte ik rechts van de rotsen een kreek, werwaarts de ganzen en eenden zwommen, die onze voorhoede uitmaakten en nu voor kwartiermakers dienden, en stuurde derwaarts.

Weldra kwamen we er aan. 't Was de mond van een beek, waarin zoo weinig water was, dat we maar juist genoeg diepgang hadden om er in te komen.

'Ik sprong aan wal en trok ons vlot zoo dicht aan land als ik kon. Nu bond ik het vast aan een paal, dien ik in den grond sloeg. Hierop legden we een paar planken naar den oever, en kwamen allen, ook Gerrit, door mijn vrouw ondersteund, aan den vasten wal. We werden begroet door 't gesnater onzer eenden en ganzen, die behouden aan land gekomen waren.

't Eerste wat we deden was, ons op de knieën te werpen, om God te danken, dat Hij ons zoo wonderbaar gered had en Hem om Zijn voortdurende bescherming te smeeken. Toen gingen we aan 't lossen van ons vlot. Hoe weinig we betrekkelijk ook hadden kunnen meenemen; toch gevoelden we ons rijk in 't bezit er van. Ik zocht een geschikte plaats uit om er een tent op te slaan; toen riep ik Karel, om mij te helpen.

'Laat hen 't vlot maar lossen' zeide ik. 'Wij zullen voor een woning zorgen.'

We haalden eerst het zeil aan land en toen de spieren, welke we op sleeptouw genomen hadden, met een haak naar ons toe; daarop bonden we er twee met het boveneind aan elkander, welke we in twee gaten stevig in den grond vastzett'en. Doch nu was het de zaak, om de derde spier naar boven te krijgen. Ik riep allen, om de beide andere vast te houden. Karel, die een goed gymnast was, klom met een touw naar boven, ging schrijlings op de vastgemaakte spieren zitten en haalde zoo het eene einde van de derde naar omhoog, waarvan ik 't andere intusschen in een rotsspleet gestoken had. Nadat hij die nu stevig vastgebonden had, haalden we 't zeil er over, maakten dat met pinnen aan den grond vast, en zett'en er de opgevischte vaten en onze kisten buiten tegen aan. De meisjes naaiden aan de beide vooreinden touwtjes, opdat we de tent s'nachts konden sluiten, en de jongens zochten wat droge kruiden en mos bij elkander, om tot nachtleger te dienen.

Intusschen bouwde ik, op een kleinen afstand van onze tent, van steenen een soort van stookplaats, waarop weldra een aar-

dig vuurtje brandde, en mijn vrouw, die voor alles gezorgd had, een stuk pekelvleesch zette. Nadat ze 't eerste zout er afgekookt had, deed ze er versch water bij, wierp er wat rijst in, en zoo verwachtten we een heerlijke soep, waaraan we groote behoefte hadden. Intusschen ging ik met Karel en Eduard aan 't strand, om eenige planken op te visschen, die door den storm van 't voorschip waren losgeslagen, naar de kust dreven en door ons met haken werden aangehaald.

Terwijl mijn vrouw met de beide meisjes voor onzen maaltijd zorgde, zette'n Eduard en ik onze beide hoogste kisten dicht bij de hut neder, zochten eenige groote steenen, welke we met het vlakke einde naar boven plaatsten en legden daarop twee planken; zoodat we ten minste nu een soort van tafel en banken hadden. Nu plaatsten de meisjes er borden op met lepels en vorken er naast, en ofschoon we 't zonder tafellaken en servetten zouden doen, waren we toch blij, dat moeder de vrouw aan deze zaken gedacht had.

'O, papa!' riep Jan opeens. 'Kijk eens, wat een raar varken daar aan den overkant van de beek zit!'

We keken op, en zagen inderdaad een dier, dat wel wat op een varken geleek, wat zijn kop, ooren, staart en haar betrof. Maar zijn lichaam had meer van een konijn. 't Zat op zijn achterdeel en at uit zijn voorpooten, evenals een eekhoorn.

''t Is een aguti,' zeide Eduard. ''t Heeft scherpe tanden, die naar binnen staan en vreeselijk hard zijn.'

Meer kon hij niet zeggen; want eensklaps klonk er in onze nabijheid een schot, en viel de aguti dood neder. Onze Karel was zacht naar den oever der beek geslopen en had het dier doodgeschoten.

'Ferm getroffen, Karel,' zeide ik. 'Maar waarom vermorstet ge uw kruit, daar we het wild toch niet kunnen halen?'

'Niet halen, Papa?' vroeg hij. 'Ik breng 't u binnen weinige minuten.'

Daarop wenkte hij Eduard, maakte ons vlot los, sprong er met hem op, stak met den haak van wal en was weldra aan den overkant der beek. Hier liet hij zijn broer 't vlot vasthouden, snelde naar den gedooden aguti, bracht dien op 't vlot,

en keerde op dezelfde wijs met zijn wild terug. We bekeken het dier, hetwelk ons allen vreemd was.

‘Papa,’ zeide Eduard. ‘Ik heb op school geleerd, dat de aguti's zoo mak zijn. Zouden we er geen levend kunnen vangen? Dan hadden we ze altijd bij de hand, als we ze slachten wilden.’

‘Dat zou zeker heel practisch zijn, Eduard. En inderdaad; je hebt gelijk: de aguti's zijn dieren, die zeer gemakkelijk te temmen zijn. Maar wees er van verzekerd, dat ze nog erger knagers zijn dan de konijnen. Hun tanden zijn zoo hard, dat ze door alles heen bijten; er zijn er wel geweest, die de ijzeren traliën doorgeknaagd hebben van 't hok, waarin ze waren opgesloten.’

We hadden werk, om onzen Caro van het gedoode dier af te houden. We bonden dus de vier pooten van den aguti met een touw vast en hingen hem zoo aan de voorzijde van onze tent op.

‘We zullen hem na den middag schoonmaken en afhakken,’ zeide ik. ‘Dan zouten we hem in en zal hij ons morgen een heerlijk maal opleveren.’

Toen we onze soep gegeten hadden, namen we tot dessert een scheepsbeschuit met een stuk kaas; want we hadden toevallig een opengesneden kaas in onze kajuit en die had onze zorgzame Cato meegenomen. Gerrit, die zich, nu de koorts hem verlaten had, veel beter, ofschoon nog erg zwak gevoelde, zat bij ons aan tafel aan en liet zich de soep en 't zoutevleesch goed smaken. We bepaalden, dat ik den volgenden dag met Karel eens een kleinen verkenningstocht zou doen; want de plaats, waar wij aan land gekomen waren, was niet geschikt om er ons te vestigen.

Daar we aan de rotsen eenige oesters gezien hadden, gingen Karel en Eduard na den eten met de mand waarin de kippen gezeten hadden, derwaarts, en kwamen weldra met een goede zoô heerlijke oesters terug.

‘Dat is goed bij ons souper,’ zeide mijn vrouw. ‘Maar hoe zullen we ze openmaken?’

Karel beproefde het; maar 't mes schampte af en 't had weinig gescheeld, of hij had zich in de hand gesneden.

‘Wacht, Karel, ik weet er beter raad op,’ zeide ik, en

legde een der oesters op de gloeiende kolen. In een oogenblik was de schelp open. Op die wijs openden we ze alle, en hielden een heerlijk oestermaal. Toen de zon al lager aan den horizon daalde, zochten onze duiven een schuilplaats in de spleten der rotsen, de kippen gingen boven op de tent zitten en de eenden en ganzen maakten zich een nachtverblijf in 't riet, dat aan den oever der beek groeide.

Ook wij maakten ons gereed, om ter rust te gaan. De geweren werden geladen en zóó gezet, dat we ze bij 't eerste teeken van gevaar grijpen konden. Daarna gingen we te bed. De kinderen waren zeer verwonderd, dat de avond zoo eensklaps viel en er geen schemering was. Ik maakte er uit op, dat we ons tusschen de keerkringen bevonden.

Eer ik mij te bed legde, keek ik nog eens in den omtrek rond, om mij te verzekeren, dat alles om ons heen rustig was, toen sloot ik de tent en ging liggen. 't Was een koele nacht, en we moesten dicht bij elkander kruipen, om geen last van de kou te hebben. Mijn vrouw en de kinderen sliepen gerust. Ik had met de eerste afgesproken, dat ik wakker zou blijven tot midden in den nacht en haar dan zou roepen. Maar ongelukkig viel ook ik in slaap en ... nu was 't aan God alleen overgelaten om den eersten nacht, dien we op dezen bodem doorbrachten, over ons te waken.

Tweede hoofdstuk.
Hoe ik met Karel een kleinen verkenningstocht maakte.

Den volgenden morgen reeds vroeg werden mijn vrouw en ik door 't gekraai van onzen haan wakker. De anderen sliepen nog.

‘Ge zijt immers niet bang, om hier alleen te blijven?’ vroeg ik. ‘Ik wou Karel graag meenemen. Met ons beiden zijn we veiliger, als ons eens iets ontmoet.’

‘Ga gerust, beste man,’ antwoordde mijn vrouw. ‘Er zal

ons geen kwaad overkomen. Daarenboven, we hebben hier geladen geweren, en als ge ons wijst hoe we ze afschieten moeten, kan ik mij met de meisjes en Eduard best verdedigen. Gerrit is nog te zwak; anders zou hij een ferme hulp zijn. Maar ge komt toch vóor den avond terug?'

'Voorzeker,' antwoordde ik. 'Maak maar gauw 't ontbijt klaar, dan roep ik terwijl de kinderen.'

Toen 't ontbijt gedaan was, maakten we ons gereed om te vertrekken. Mijn vrouw deed een goed stuk van 't overgebleven vleesch van den vorigen dag met wat scheepsbeschuit in onze weitasschen, hing ons een blikken flesch met frisch water uit de beek om den hals en beval ons nogmaals aan, om toch vóor den avond thuis te komen. We zorgden voor 't noodige kruit en lood, hingen onze geweren over den schouder, staken twee geladen pistolen en een bijl in onzen gordel, namen afscheid van de familie, en begaven ons, van Caro vergezeld, op weg. We gingen langs de beek, totdat we aan een doorwaadbare plaats kwamen, waar we haar overstaken.

Aan den tegenovergestelden oever was de natuur geheel anders dan aan onze zijde van de beek. Intusschen was 't niet gemakkelijk, om eerst over de rotsen en dan door het hooge gras heen te komen, hetwelk hier en daar tot zulke verwarde bossen gegroeid was, dat het als pruiken in elkander zat.

'Hoe komt het gras zoo in elkaar, Papa?' vroeg Karel.

'Geen wonder,' antwoordde ik. 'Dat gras is nooit gemaaid. Het oude sterft en het nieuwe groeit er op en dat maakt langzamerhand een soort van korst, waardoor men niet kan heenkomen. Als de natuur aan zich zelf overgelaten is, wordt ze woest en verderft soms zich zelf. Eerst wanneer de hand der menschen haar bebouwt, wordt zij schoon.'

Na door 't grasveld heengeworsteld te zijn, bereikten we den rand van een bosch, welks boomen een uitlokkende schaduw gaven. Om ons heen vlogen allerlei prachtige vogels, die verwonderd schenen, dat we hen in hun rust kwamen storen. 't Waren vogels van allerlei heerlijke en schitterende kleuren, die we echter niet kenden.

'Nu moeten we zorg dragen, dat we niet verdwalen, Karel,' zeide ik.

‘Hoe zullen we daarop passen, Papa?’ vroeg hij.

‘Heel gemakkelijk,’ antwoordde ik. ‘Dan doen we evenals de Indianen en vlammen de boomen.’

‘Vlammen, wat is dat, Papa? We steken ze toch niet in brand?’ hernam hij.

‘Wel neen, jongen. We nemen elk onze bijl, gij de uwe in uw rechter- en ik de mijne in mijn linkerhand, en dan slaan we ieder om de drie boomen een stukje van den bast af. Zoo!’

Karel begreep mij, en zoo vormden we een pad, dat ons langen tijd zou kunnen dienen. Onder 't voortgaan struikelde hij over iets, hij raapte het op en het bleek een kokosnoot te zijn. We ontdeden haar van haar harigen bolster, en sloegen haar met de bijl aan stuk. Maar de pit was droog en oneetbaar.

‘En dat is nu nog al die vrucht, waarvan onze geleerde Eduard met zooveel lof spreekt. Ik dacht, dat we er een heerlijke melk in zouden vinden,’ zeide Karel.

‘Dat zou ook 't geval zijn geweest, wanneer we een noot gevonden hadden, die niet geheel en al rijp was,’ antwoordde ik. ‘Naarmate de kokosnoot rijpt, wordt die melk harder, totdat ze niets anders is dan een pit. Later verdroogt die, of de noot moet in een goeden grond vallen en dan is de pit de kiem voor een nieuwen boom.’

‘Maar hoe kan die kiem door zulk een harde schaal dringen,’ zeide Karel. ‘Dat is immers onmogelijk.’

‘Dat gaat zeer goed,’ antwoordde ik. ‘Kijk maar eens naar die schaal. Ziet ge daar niet drie putten? Welnu, wanneer de noot in goeden grond valt, dan rotten ze en dringt de kiem er doorheen, die dan wortel schiet. Het hardere gedeelte van de noot dient tot voedsel voor de jonge plant, totdat de wortel groot genoeg is om dat voedsel uit den grond zelf te halen.’

‘Wonderlijk!’ zeide Karel peinzend.

Na een beek doorgewaad te zijn, kwamen we aan een veld, met hoog riet begroeid, hetwelk zoo dicht op elkander stond, dat we moeite hadden er door te komen. Daar ik vreesde, dat zich hier wel slangen konden ophouden, sneed ik een der dikste riethalmen af. Nauwelijks had ik die in de hand genomen, of ik voelde dat er een kleverig vocht uit het afgesneden gedeelte kwam. Ik bracht dat vocht aan mijn lippen en was zeer verrast, te ont-

dekken, dat we hier een wilde suikerplantage gevonden hadden.

We sneden eenige halmen af, om het sap er van uit te zuigen; want we waren braaf dorstig geworden.

‘We moeten er een goeden voorraad van meenemen, om hen thuis te tracteeren,’ zeide Karel.

‘Niet te veel, mijn jongen,’ antwoordde ik hem. ‘We hebben nog vrij wat te loopen en mogen ons niet noodeloos beladen.’

We sneden nu elk een dozijn van de grootste halmen af, welke we van hun bladeren ontdeden en begaven ons weer op weg. Na weder een beek doorwaad te hebben, kwamen we in een palmbosch waar een menigte apen, verschrikt door onze verschijning en door 't blaffen van Caro, de boomen inklommen, uit welker kruin ze ons zaten aan te kijken; terwijl ze een doordringend geschreeuw lieten hooren en allerlei leelijke gezichten tegen ons trokken. Karel spande den haan van zijn geweer en wilde er op schieten. Ik hield hem terug.

‘Waarom zul je dat doen?’ vroeg ik hem.

‘Omdat het zulke kwaadaardige en malle beesten zijn,’ antwoordde hij. ‘Zie maar eens, Papa! hoe ze ons aangrijnzen en ons de tanden laten zien.’

‘Dat is waar, maar ze zijn boos op ons. En dat is hun niet kwalijk te nemen; daar we hen gestoord hebben. 't Is een menschonteerende wreedheid, noodeloos een dier te dooden. We zullen veel liever nut van die apen trekken.’

Dit zeggende, raapte ik eenige steenen op, en wierp er de apen mee. Daarover boos geworden, rukten ze van de palmen een aantal kokosnoten af, die ze ons toesmeten. 't Was ons gemakkelijk, die slecht gerichte werptuigen te ontgaan, en, toen de kokoshagel ophield, raapten we zooveel van de beste vruchten op, als we met schik konden dragen en gingen er mee buiten 't bereik der apen, om er op ons gemak aan te smullen.

Met onze bijlen hakten we er eenige open en de melk die er in was, met het sap van ons suikerriet vermengd, smaakte allerheerlijkst en was zeer verfrisschend.

Ik bond nu eenige der vruchten met de stelen bij elkander, gaf Karel mijn suikerriet bij 't zijne te dragen en belastte mij met de noten. Terwijl we voortgingen, verfrischten we ons gedurig met het sap uit het suikerriet.

‘Als we zoo doen, Papa,’ zeide Frits, ‘zal er wel niet veel voor de huisgenooten overblijven.’

‘Dat is niets,’ antwoordde ik. ‘'t Sap van 't suikerriet blijft niet lang goed; vooral wanneer 't aan de warmte der zon blootgesteld is. 't Is zeer waarschijnlijk dat het, wanneer we thuiskomen, zoo zuur is als azijn. Want de warmte doet het spoedig gisten.’

‘In alle gevallen heb ik toch wat lekkers voor hen,’ hernam hij. ‘Ik heb mijn blikken flesch die leeg was, met de melk der kokosnoten gevuld, welke we niet konden meenemen.’

‘Ik vrees, dat je daar ook al niet veel pleizier van zult hebben,’ hervatte ik. ‘Want als de melk uit de noot is, gist ze ook zeer spoedig en wordt eveneens zuur.’

Karel deed de kurk van de flesch af en keek raar op, toen hij 't sap er schuimend zag uitkomen, als ware 't bier of champagne geweest. We proefden dat vocht en 't smaakte heerlijk.

‘Dat is palmwijn,’ zeide ik. ‘Drink er maar niet te veel van; want je zoudt er dronken van worden.’

Na nog eenigen tijd geloopen te hebben, terwijl we steeds onze boomen vlamden, kwamen we eerst aan een opene plek, met gras begroeid, en toen weer aan een voortzetting van 't bosch, of liever een klein boschje op zich zelf. Het bestond uit een achttal groote boomen met een breede bladderkruin, en zoo dik, dat ze wel veertig voet in omtrek hadden. De wortels staken hoog boven den grond uit en vormden een soort van doorgangen, alsof 't poorten waren. Op den bodem groeide een fijn zacht gras; terwijl een heldere kabbelende beek aan den anderen kant van 't boschje haar liefelijk gemurmel deed hooren.

‘O, Papa!’ riep Karel. ‘Laat ons hier wat uitrusten.’

‘Heel goed, mijn jongen,’ antwoordde ik, terwijl we ons op een lager wassenden wortel neerzett'en. ‘Dan zullen we tevens onze ransels opendoen en onzen maaltijd houden. Caro zal ook wel honger hebben.’

‘Dat denk ik ook,’ hernam Karel. ‘Want, ofschoon ik hem van tijd tot tijd een scheepsbeschuit heb toegeworpen, zal hij toch wel weer wat lusten.’

‘We hielden onzen maaltijd op de heerlijk koele plek.

‘Papa,’ zei Karel opeens. ‘'t Zou hier een uitmuntende plaats zijn, om onze woning te vestigen.’

‘Daar dacht ik juist aan, Karel,’ antwoordde ik. ‘'t Zal echter een vreeselijk eind zijn, om te verhuizen. Daarbij zullen we hier veel te ver van de zee af zijn, en alle kans laten voorbijgaan, om van 't eiland verlost te worden.’

‘Wat het eerste aangaat, dat zou minder zijn,’ antwoordde Karel. ‘We zouden maar wat langer werk hebben om te verhuizen, en de zware vaten en kisten, die we nog in ons bezit kunnen krijgen, leegpakken en bij kleine beetjes vervoeren. En ten aanzien van het tweede - we kunnen immers een seinpaal met een noodvlag op 't strand oprichten en dan kan een van ons dagelijks gaan zien, of er ook een schip dat noodsein gezien heeft.’

‘'t Zou een gezegende wandeling zijn,’ hernam ik, ‘zoowel naar 't strand als naar de plaats, waar onze goederen zich bevinden. Anders moet ik zeggen, dat ik uw plan heerlijk zou vinden. Hier onder deze mangelboomen (want dat schijnen ze mij te zijn), zouden we onze tenten opslaan en later onze woning bouwen, waartoe de planken en balken van 't wrak ons wel de noodige materialen zullen leveren. Gindsch grasveld zouden we gedeeltelijk voor ons vee kunnen omheinen, en een ander gedeelte kon ons tot moestuin strekken. Ja, zelfs de beek in onze nabijheid zou ons steeds van helder, frisch water voorzien. Doch we moeten een andere plaats uitkiezen; deze ligt te ongelegen.’

Karel haalde de schouders op en ik zag, dat het hem speet. Mij niet minder dan hem; want ook ik had hier gaarne mijn woning opgeslagen. Ik berustte er echter gemakkelijker in dan hij.

‘Kom, Karel,’ zeide ik, toen we onzen maaltijd geëindigd en lang genoeg gerust hadden. ‘'t Wordt tijd, dat we naar de huisgenooten terugkeeren. Ik zie op mijn horloge, dat we niet voor vier uur zullen terug zijn.

‘Ho, ho, Papa,’ antwoordde Karel. ‘We hebben vrij wat tijd verlet met het vlammen der boomen, en zullen zeker wel een uur vroeger thuis zijn. Laat ons dus een klein eindje de beek langs wandelen; ik zou dat zoo gaarne doen.’

‘Nu, dat is goed. Hoe wilt gij dan gaan? Naar den oorsprong of naar beneden,’ vroeg ik.

‘Naar beneden, Papa,’ antwoordde hij. ‘Natuurlijk loopt deze beek in zee uit, en dus kan het zijn, dat wij dichter bij 't strand waren, dan we wel dachten.’

Ik verwonderde mij over de scherpzinnigheid van Karel. Daaraan had ik niet eens gedacht. We stonden dus op en wandelden langs de beek. Ongeveer honderd schreden verder maakte zij een kromming, en toen we die omsloegen, bleef Karel eensklaps staan.

‘Papa!’ riep hij. ‘Ik zie menschen in de verte.’

‘Zeker onze schipbreukelingen,’ zeide ik.

‘Neen, 't zijn onze jongens, ik zie het duidelijk,’ hernam Karel.

‘Zijn we zoo dicht bij huis! Dan hebben we in een cirkel geloopen.’

Inderdaad waren we nauwelijks honderd schreden verder, of onze Caro vloog naar den oever der beek en ging dezelfde waadbare plaats over, waar we onzen tocht begonnen hadden.

‘Nu kunnen we toch daar gaan wonen!’ riep Karel zegepralend uit.

De jongens hadden ons spoedig bemerkt, en de anderen gewaarschuwd, en weldra kwamen allen ons juichend tegemoet.

‘Goddank!’ riep mijn vrouw, ‘dat ge terug zijt. Ik heb wat angst over u uitgestaan.’

‘Geen wonder! Maar nu we weer ongedeerd bij elkander zijn, heb ik u wat te vertellen,’ antwoordde ik.

‘Hebt ge soms iets van onze reisgenooten ontdekt?’ vroeg zij.

‘Geen spoor. Ik vrees, dat ze allen omgekomen zijn. Maar ik heb een uitmuntende plaats gevonden, waar we onze woning kunnen vestigen,’ en ik vertelde haar, hoe heerlijk het in 't mangelbosch was.

Het suikerriet en de kokosnoten welke we meegebracht hadden, waren onzen beiden jongens uiterst welkom, en we werden er dadelijk van verlost. Ik vernam, dat Gerrit dien dag weer geen koorts gehad had; mijn vrouw liet hem echter nog steeds van de kinine, die ze meegebracht had, slikken. Hij was erg zwak; maar dat hoopten we spoedig te overwinnen met krachtig voedsel en zijn jeugdig gestel. Toen we aan de tent kwamen, bemerkten we, dat mijn vrouw en de meisjes voor een heerlijken maaltijd gezorgd hadden. Op 't vuur stond de pot waarin een stuk van onzen aguti, aan den eenen kant van dien pot een spit met visch er aan, en aan den anderen een gans, die hing te

braden en waarvan het vet in een groote oesterschelp droop.

‘Voor van daag kan dat er door, om 't feest onzer terugkomst te vieren,’ zeide ik tot mijn vrouw. ‘Maar anders moeten we wat zuinig op ons gevogelte zijn, en liever wachten, totdat het zich genoeg vermenigvuldigd heeft.’

‘Maar beste man,’ antwoordde zij. ‘Ons gevogelte heeft er geen schade door geleden. 't Is geen gans, zooals ge meent, maar een vetgans of pinguïn, zooals Eduard, die hem gejaagd heeft, het dier noemt. De visch heeft onze kleine Jan gevangen, die wel wist, waarom hij haken en snoeren meenam, waar we toen nog om lachten.

‘Een rare vogel, die pinguïn,’ zeide Eduard. ‘Net als ik in de beschrijving gelezen heb. Op zijn twee korte van zwemvliezen voorziene pooten zat hij daar deftig aan 't strand en liet mij zoo dicht bij zich komen, dat ik hem met een stok kon doodslaan.’

De aguti smaakte uitmuntend, de pinguïn echter wat tranig en de visch was erg droog. Maar honger maakt rauwe boonen zoet, zegt het spreekwoord en zoo smulden we er aan. Tot dessert sloegen we eenige kokosnoten stuk, waarvan we de melk dronken.

‘En nu,’ zeide Karel, ‘zult ge een slok lekkeren champagne toe hebben.’

‘Proef 't eerst zelf eens, Karel,’ zeide ik.

Hij zette de blikken flesch aan zijn mond; doch spuwde het vocht terstond uit; terwijl hij een leelijk gezicht trok.

‘Bah!’ riep hij uit. ‘Wat is dat voor een kost! 't Lijkt wel azijn!’

‘En 't is champagne, zooals je zegt,’ zeide Charlotte spottend.

‘Dat was het een uur of wat geleden,’ hernam Karel. ‘Maar nu lijkt het wel azijn.’

‘Ik heb 't u wel gezegd,’ zeide ik. ‘Maar 't is niets. Geen ongeluk is zoo groot, of er is een geluk bij. We kunnen dien azijn morgen bij onze visch gebruiken en dat zal wel smaken.’

't Was intusschen mooi laat geworden, en werd het langzamerhand tijd om naar bed te gaan. Nadat ik nog eens rondgekeken had, of er geen vijand in de nabijheid was, sloot ik de tent, en legde mij ook te ruste.

Ik was den volgenden morgen vroeg op, en riep mijn vrouw.

‘Karel en ik zullen van daag een tocht naar 't schip doen, om er zooveel af te halen, als ons vlot kan dragen,’ zeide ik.

‘Nu al!’ zuchtte zij. ‘Doch ja, 't is noodig. Eer ge echter gaat, moet ge ons onze toekomstige woonplaats eens wijzen. Dan kunnen we al vast het een en ander derwaarts brengen.’

‘Ik wil u die gaarne laten zien en er uw oordeel over vernemen,’ antwoordde ik. ‘Er echter veel heen te brengen, zal niet gaan; want de tocht over de beek is te moeilijk. Ik moet daar eerst een brug over heen slaan.’

‘Ik verlang er zeer naar, om hier vandaan te komen,’ hernam zij. ‘De hitte is hier over dag zoo erg, dat we er allen ziek van zouden worden.’

We bespraken nu, wat ik zoo al van 't wrak zou meebrengen; toen ging ik de kinderen roepen.

‘Komt, staat op!’ riep ik. ‘'t Is al klaarlichte dag, en we moeten geen tijd verliezen.’

Hoe rustig ons jonge volkje ook sliep, 't was gauw bij de hand, en spoedig hadden ze zich in de beek gewasschen en die tevens tot spiegel gebruikt, om zich 't haar in orde te brengen. 't Was heerlijk weer, de morgen was zoo schoon, als men zich slechts kan voorstellen en de nachtrust had ons allen recht verfrischt. Ook onze Caro scheen er den invloed van te gevoelen; want hij blafte uit louter pleizier.

Na het ontbijt wandelden we allen, behalve Gerrit, die er nog veel te zwak toe was, naar de plaats der mangelboomen. Gerrit beloofde, goed op te zullen passen; hij zou echter een slechte wachter geweest zijn, indien dit noodig geweest ware.

Aan de beek gekomen, moesten we de anderen helpen om er goed over te komen: 't ging echter boven verwachting. We wandelden nu naar 't mangelbosch, en allen waren het met mij eens, dat dit een voortreffelijke plaats zou zijn, om onze woning te vestigen. Gaarne hadden we er langer vertoefd; doch daar 't mijn plan was, om met Karel naar 't schip te varen, mochten we geen tijd verloren laten gaan, en wandelden we spoedig terug naar onze tent, waar we Gerrit in een gerusten slaap vonden.

Derde hoofdstuk.
Waarin verhaald wordt, hoe we drie tochten naar 't schip deden en een brug bouwden.

Na Gerrit braaf uitgelachen te hebben om zijn waakzaamheid, bonden Karel en ik het vlot los, en gingen scheep. Ik zag wel aan mijn vrouw, dat ze ons met angst liet gaan; ik deed echter, alsof ik het niet merkte, en beloofde haar, vóór den avond terug te zullen komen. Ze behoefde dus dien middag met het eten niet op ons te rekenen.

Daar het schip aan den kant der rotskust lag, gingen allen op het smalle strand staan, om ons na te zien. Karel en ik namen elk twee roeispanen in de hand, en, niettegenstaande het vlot nu leeg en dus vrij wat lichter was, hadden we, daar 't vloed was, den stroom tegen en vrij wat moeite en tijd noodig om aan 't schip te komen. We waren dan ook tamelijk moede, toen we het eindelijk bereikten.

Zoodra we aan boord waren, maakten we het vlot stevig vast en gingen naar de dieren kijken. We vonden ze frisch en gezond en 't was of ze blij waren, dat ze ons zagen. We gaven hun wat versch eten en frisch water, daarna gingen we in de kajuit, om zelf wat te eten. Ik onderzocht het schip, en bemerkte, dat het niet meer water had ingekregen, sedert we 't verlaten hadden. Ik was er echter van overtuigd, dat de eerste de beste storm het wrak geheel verbrijzelen zou. Daarop gingen we naar het dek, om uit te kiezen, wat we 't best konden meenemen van 't geen daar bijeengebracht was.

‘Weet ge wat we 't eerst moesten doen, Papa?’ zei Karel. ‘Een mast en zeil aan ons vlot maken.’

‘Waartoe?’ vroeg ik hem.

‘Wel, ik heb onder 't roeien nog al veel wind gevoeld,’ antwoordde hij. ‘En zoo'n zeil zou den terugtocht vrij wat vergemakkelijken. Vooral zal dat noodig zijn, als ons vlot geladen is.’

‘Goed bedacht, mijn jongen, laat ons dan maar terstond aan den arbeid gaan.’

Ik zocht een ra uit, die groot genoeg was om tot mast te dienen en intusschen spijkerde Karel een zwaren klos, waarin een rond gat gemaakt was, op ons vlot vast. Ik bevestigde aan onzen mast een katrol, door welke ik een touw schoor, om met ons zeil te kunnen manoeuvreeren, en toen alles klaar was, bond Karel een rooden wimpel aan het topje van onzen mast. Terwijl hij dat deed, haalde ik den verrekijker, dien ik den vorigen dag vergeten had, en keek naar 't land, waar alles mij toescheen in orde te zijn, ofschoon ik niemand der onzen bespeurde.

't Overige van den dag brachten wij door met het wrak te plunderen en ons vlot te belasten met wat ons noodig kon zijn. We vonden van alles in overvloed, en hadden 't om zoo te zeggen maar voor 't grijpen.

Intusschen was het laat geworden, en werd het tijd om naar den vasten wal terug te keeren.

‘Hoe zullen we nu de dieren op ons vlot krijgen?’ zeide ik tot Karel. ‘Ik vrees werkelijk, dat zij een te zware last zullen zijn, en daarbij: zullen zij zich stilhouden?’

‘Als we er den tijd toe hadden, zou ik zeggen, dat we een vlot voor hen moesten maken en dit op sleeptouw nemen,’ zeide Karel.

‘Dat zou moeilijk gaan, behalve den tijd dien het zou kosten,’ antwoordde ik.

‘Welnu, alle dieren kunnen zwemmen. De zee is vlak, laat ons hen dan in zee werpen. Het varken ten minste zal wel op zijn eigen vet drijven.’

‘Ja 't varken,’ hernam ik. ‘Maar dan de ezel, de koe, de geiten en de schapen? 't Is eene heele overtocht, bedenk dat wel.’

‘Welnu, dan binden we ieder van hen een ledig vaatje aan elke zijde. Dan zullen ze toch niet zinken,’ zeide hij.

‘Alles goed en wel,’ hernam ik. ‘Doch we hebben zooveel ledig vaatwerk niet. Weet je, wat we doen zullen. We zullen toch nog meer tochten naar 't schip moeten doen. Laat ons dus ons vlot wat minder zwaar beladen; dan nemen we de schapen en geiten aan boord en binden den ezel en de koe hun nieuwerwetsche scaphanders om.’

Gelukkig, dat al 't vee onder houten schutten op het dek stond; anders hadden we het al heel moeilijk naar boven kunnen krijgen. We ontlastten het vlot nu van de zwaarste en minst noodige dingen, bonden de pooten der schapen en geiten stevig vast, en rangschikten hen zoodanig op het vlot, dat het in evenwicht bleef. Daarop bonden we de koe en den ezel een ledig vat aan elke zijde, deden hun ieder een lang touw om den hals, opdat ze ons niet ontzwemmen zouden en wierpen hen, niet zonder veel tegenstribbelen, (want ze schenen weinig lust in 't koude bad te hebben) in zee. Hun volgde het varken, dat we een touw aan den achterpoot gebonden hadden. Tot ons genoegen zagen we, dat ze wel eerst wat in de rondte draaiden; doch weldra den kop boven water staken en aardig begonnen te zwemmen. Nu haastten we ons, om op 't vlot te komen, maakten 't los, heschen 't zeil en staken af. Karel roeide - ik stuurde.

De wind stuwde ons vrij wat sneller voort, dan we gekomen waren.

'Zie eens, Papa! wat een groote visch komt daar op onze koe af!' riep Karel eensklaps.

'Dat is een haai!' zeide ik. 'Snel uw geweer aangelegd! Als ik drie zeg, schieten we tegelijk! mik goed!'

Karel nam zijn geweer en spande den haan.

Een, twee, drie, telde ik, en onze geweren gingen tegelijk af. De groote kop van den haai verdween onder 't water. Eenige oogenblikken daarna kwam zijn witte buik bovendrijven, en was de zee, waar hij te voorschijn kwam, rood van zijn bloed.

'Laad terstond weer, Karel,' zeide ik. 'Er moesten eens broertjes of zusjes van dien hongeren sinjeur in de nabijheid zijn.'

We kwamen goed en wel aan land, waar we hartelijk door allen verwelkomd werden. Eduard greep het touw, dat ik hem toewierp, en weldra sprongen we op den oever. De drie dieren kwamen tegelijk met ons aan, we ontdeden hen van hun scaphanders, maakten de geiten en de schapen los, en konden duidelijk zien, dat ze recht in hun schik waren, van weer op den vasten wal te zijn.

We gingen nu op het gras aan den oever der beek zitten en moesten ons wedervaren aan boord van het wrak vertellen.

Allen luisterden met de grootste opmerkzaamheid, en mijn vrouw prees Karel zeer voor de goede hulp welke hij mij bewezen had; waardoor de knaap zeer gestreeld werd.

‘We hebben vrij wat angst over u uitgestaan,’ zeide mijn vrouw. ‘Gelukkig dat Gerrit, die meer verstand van 't weer heeft dan wij, ons verzekerde, dat we voor geen storm behoefden te vreezen.’

‘Wat hebt ge een mooi zeil gemaakt, mijnheer,’ zeide Gerrit. ‘Dat hebt ge goed bedacht. Ik vrees echter, dat ge 't alleen bij het terugvaren van 't schip zult kunnen gebruiken; want het wrak ligt te loevert of aan de windzijde, en in deze streken waait de wind altijd uit één hoek.’

‘Nu, dat is niets,’ antwoordde ik. ‘Als we heenvaren, zijn we leeg en alleen bij het terugkomen geladen.’

‘O, kon ik maar met u meegaan!’ zuchtte Gerrit. ‘Maar ik ben een doeniet, die nog uw versche eieren op den koop toe moet opeten.’

‘Dat zal wel spoedig beter worden, Gerrit, als de koorts maar eerst wegblijft,’ zei mijn vrouw. ‘Hoe beter je eet, hoe spoediger je in staat zult zijn, om ons te helpen.’

‘En dan zullen we u aan 't werk zetten; daar kun je op aan,’ zeide ik.

‘Ik zie, dat gij een koekepan meegebracht hebt,’ zeide mijn vrouw. ‘Nu zal ik u omeletten bakken.’

‘Ei, ei! Hebben de kippen al zooveel eieren gelegd?’ vroeg ik. ‘En Gerrit klaagt er over, dat hij ze alle opeet.’

‘Eieren genoeg,’ antwoordde zij. ‘Maar van daag krijgt ge omeletten van schildpadeieren.’

‘Van schildpadeieren!’ riep ik uit. ‘Hoe zijt ge daaraan gekomen?’

‘Die heeft Eduard van middag meegebracht,’ antwoordde mijn vrouw.

‘Ik herkende ze dadelijk aan haar ronden vorm,’ zei Eduard, ‘alsook aan de lederachtige, vochtige huid, waarin ze zaten. Want ik wist uit mijn boeken, dat de schildpadden haar eieren in zulk een soort van zak in 't zand aan de kust leggen, waar de zon ze kan uitbroeden.’

‘Kom!’ riep mijn vrouw. ‘'t Eten staat klaar en ik hoop, dat het u smaken zal.’

We zett'en ons terstond aan tafel, en aten een heerlijke soep, bereid van 't vleezige gedeelte van den aguti. Daarop kregen we gekookte visch, die minder droog smaakte dan de gebakkene. In den haast had mijn vrouw er een heerlijke botersaus bijgemaakt uit het vaatje, hetwelk we haar medegebracht hadden, en eindelijk kwam de ommelet voor den dag, die zich insgelijks uitstekend gebruiken liet.

't Overige van den dag brachten we door met onze schatten aan land te brengen en die te schikken. 't Viel mijn vrouw echter niet mee, dat het betrekkelijk zoo weinig was.

'Ja, lieve,' zeide ik. 'Er kan niet veel op ons vlot; maar als we morgen weer gaan, zullen we 't zwaarder kunnen beladen, omdat we geen dieren hebben mee te brengen.'

'Ik dacht, dat ge morgen de brug zoudt afmaken,' zeide ze.

'Dat is waar,' zeide ik. 'Maar ik moet toch nog 't noodige hout meebrengen en zeildoek voor een tweede tent. Want we moeten twee tenten hebben, een voor u en de meisjes en een voor mij en de jongens. Dan breng ik ook 't beddegoed mee, hetwelk ik op het wrak heb moeten laten, omdat het vlot anders te zwaar beladen zou zijn geweest.'

'Nu, dan is 't goed,' zei mijn vrouw. 'Maar kom dan vóor den avond terug.

'Voorzeker. Morgen gaan we vroeger weg en neem ik Eduard ook mee; dan gaat het roeien wat sneller. En als zeilvaartuig is 't vlot perfect; dat hebben we ondervonden.'

Den volgenden morgen gingen we terstond na 't ontbijt scheep. Nu we met ons drieën roeiden, ging 't veel beter.

'We zullen eerst links af roeien,' zeide ik. 'Misschien vinden we achter gindsch eilandje wel wat aangespoeld hout, en dat zou ons een tocht naar 't schip uithalen.'

We roeiden nu noordelijk, en waren weldra aan het eilandje, waarvan ik gesproken had. We zagen reeds op eenigen afstand een menigte meeuwen, albatrossen en andere zeevogels, die om het strand heenfladderden en een oorverdoovend geschreeuw deden hooren. We begrepen daaruit, dat er 't een of ander voorwerp moest zijn, waarop zij aasden, maakten dus ons vlot aan 't land vast, en stapten aan land. Het eerste, wat ons in 't oog viel, was een ontzaglijk groote haai, op wier vleesch de vogels zich vergastten.

‘Dat is vast de haai, welken gij gisteren doodgeschoten hebt,’ zei Eduard.

‘Wel waarschijnlijk,’ antwoordde ik. ‘We zullen hem aan de roofvogels overlaten, maar toch even een paar stukken van zijn huid afsnijden, die ons van dienst kunnen zijn, om ijzer of hout glad te schuren.’ Nadat Karel door een enkel schot de vogels verjaagd had, sneden hij en Eduard eenige ferme stukken van de huid van 't monster af en gingen we weder scheep. Aan den oostkant van het eilandje zagen we, juist zooals ik gedacht had, een aantal balken en planken op het strand liggen, welke de golven er op geworpen hadden.

‘Ziet ge,’ zeide ik, ‘we behoeven nu niet naar 't schip te varen, om hout te halen. We vinden hier al, wat we noodig hebben tot hetgeen we bouwen willen.’

Hierop maakten we een vlot van de balken en planken, welke we er vonden en namen dat op sleeptouw mede naar onze beek.

Mijn vrouw was zeer verwonderd, toen ze ons zag aankomen.

‘Nu reeds terug?’ zeide ze. ‘Dat is gauw’.

‘We komen eens even zien, hoe ge 't maakt,’ zeide ik schertsend. ‘Vang dit touw maar en bind hetgeen we meegebracht hebben aan den wal vast. Dan gaan we terstond naar 't wrak.’

Dit zeggende had ik 't houtvlot losgemaakt en wierp haar het touw toe, waarmee ze 't hout aan wal trok en vastbond.

Nu roeiden we regelrecht naar 't schip en, daar 't eenige uren vroeger dan den vorigen dag en dus nog eb was, waren we er in de helft van den tijd. We namen nu mee zooveel we konden, maakten een vlot van een aantal nieuwe balken en planken, hetwelk we op sleeptouw namen, haalden ons zeil weer op en voeren zoo naar 't land; waar we juist op etenstijd terugkwamen.

‘Nu zijt ge vroeg weerom,’ zeide mijn vrouw. ‘Maar 't eten is nog niet klaar; daar ik u eerst later wachtte.’

‘Dat is niets,’ antwoordde ik. ‘Beter dat wij op den maaltijd wachten, dan dat hij 't op ons doet.’

‘We eten van middag kreeften. Papa!’ riep de kleine Jan. ‘Die heb ik ontdekt en gevangen.’

‘Wel, wel! dat is goed!’ zeide ik. ‘Die zullen smaken.’

‘Charlotte zegt, dat het zoetwaterkreeften zijn,’ hernam Jan. ‘Zij en Cato hebben mij geholpen, om ze te visschen.’

‘We hopen er een lekker kreeftensoepje van te hebben,’ zeide Cato. ‘We waren langs de beek gewandeld, om een plaats te zoeken, waar de brug het best zou gebouwd worden, toen Jan ze zag. Ik durfde ze echter niet met mijn handen te vangen, maar nam de tang, en daarmee heb ik ze uit het water gehaald.’

‘En heb je een geschikte plaats voor de brug gevonden?’ vroeg ik.

‘Ik geloof van ja, Oom,’ antwoordde zij.

‘Dat moet ik eens even zien. 't Eten is toch nog niet klaar.’

We gingen met haar mee, en ze had inderdaad een uitstekende plaats opgezocht. De beek was hier op haar smalst en aan beide zijden stonden boomen, waaraan we de balken konden vastmaken.

‘Nu moeten we de breedte van de beek meten,’ zeide ik, ‘om te weten, of onze balken lang genoeg zijn.’

‘Niets gemakkelijker dan dat,’ zeide Eduard. ‘Ik zal een steen aan dit touw binden. Dan gooi ik er dien over en trek hem tot aan den oever; zoo weten we precies, hoe lang onze balken moeten zijn.’

Nadat hij dit gedaan had, bevonden we, dat de beek vijftien voeten breed was. Daar ze nu ten minste vijf voet aan elke zijde op 't land moesten liggen, zochten we balken van vijf- à zesentwintig voet lengte. 't Was nu de vraag, hoe we zulke groote stukken hout over de beek zouden brengen, 't geen we onder 't eten samen zouden bespreken; want mijn vrouw wachtte ons al vol ongeduld met de gekookte kreeften. 't Vervoeren van 't hout kon te water geschieden, dat was ten minste een gemak. We zouden dus na den maaltijd terstond van onze vlotten de balken en planken nemen, welke ons het doeltreffendst toeschenen en die naar boven varen.

't Was echter geen gemakkelijke taak om twee zulke zware balken uit het water en op de beide oevers te brengen. Met vereende krachten gelukte ons dit, ofschoon ik met Karel tot over de knieën in 't water moest gaan staan om den balk wel-

ken de anderen voorttrokken (want we hadden hem op den tegenovergestelden oever gelegd) in balans te houden. Toen nu de twee balken lagen, bonden we ze aan de vier boomen vast, haalden wat planken op, zaagden die in gelijke stukken en spijkerden ze op onze balken; zoodat we vóor den avond een stevige brug klaar hadden. Doch toen was het tijd, om ons avondeten te gebruiken; we waren ook te vermoeid, om meer te doen.

‘Gaan we nu vandaag verhuizen, Papa?’ vroeg Jan den volgenden morgen.

‘Neen Jan, vandaag nog niet,’ zeide ik.

‘Hé, Papa!’ hernam hij, ‘ik dacht, dat we stellig vandaag verhuisden. Ik verlang zoo naar die prettige plaats.’

‘Ik wil 't best gelooven, mijn jongen,’ hernam ik. ‘Vandaag zal 't echter nog niet gaan.’

‘Hoe dat?’ vroeg mijn vrouw.

‘Er is nog te veel op 't wrak, en ik vrees, dat we 't mooie weer niet lang zullen houden. Ik wenschte er daarom van morgen nog een tocht heen te doen en heb plan om op dezen tocht Charlotte en Cato mee te nemen. Ze kunnen best roeien, en weten beter, wat gij noodig hebt, dan wij.’

‘Nu, dat vind ik een heerlijk plan!’ zeide mijn vrouw. ‘Ik had er al over gedacht om zelf mee te gaan; maar ik zou de jongens niet graag zonder opzicht laten. 't Is dan zoo afgesproken.’

Volgens dit plan ging ik dus met mijn dochter en mijn nichtje op 't vlot.

‘Hoe jammer, Oom! dat we geen matrozenpakjes en zeemanshoeden hebben,’ zei Cato.

‘Misschien kunt ge die wel aan boord vinden,’ antwoordde ik lachend.

‘O, dat zou aardig zijn,’ zeide Charlotte. ‘Wat zou Mama raar opkijken, als we zoo terugkwamen.’

‘Oom!’ zeide Cato. ‘Als we eenmaal op onze nieuwe verblijfplaats zijn, moet gij ons iets leeren.’

‘Wat dan, Cato?’ vroeg ik.

‘Wel, leeren schieten,’ antwoordde zij.

‘Nu, heb maar geduld,’ hernam ik. ‘We zullen boog en pijlen voor u maken.’

‘Neen, Oom! Dat meen ik niet; ik zou graag de behandeling van 't geweer leeren.’

‘O, dat is gauw gedaan, Cato. Meer oefening echter wordt er vereischt, om het wit te treffen. 't Is goed, dat ge beiden met het geweer leert omgaan, en ik beloof u, dat we onze schietoefeningen zullen hebben, zoodra we op orde zijn.’

‘Uitmuntend, Papa!’ zeide Charlotte. ‘Ik houd u bij uw woord. We zullen beiden dappere verdedigsters zijn.’

‘Of jageressen,’ hernam ik. ‘Intusschen moet ik zeggen, dat je stevig doorroeit. 't Is goed, dat we terugzeilen kunnen. Anders vrees ik, dat die vier teere handjes van middag vol blaren zouden zitten.’

‘Alsof de toekomstige Diana's daarvoor niet gezorgd hadden,’ zeide Cato. ‘Zie maar eens, Oom!’

Ze liet me haar spaan zien, en nu bemerkte ik, dat beiden om haar roeispanen doeken hadden gewonden, waardoor ze geen gevaar liepen, haar teedere huid te schaven.

Toen we aan 't schip kwamen, was 't aardig om te zien, hoe vlug de twee meisjes er tegen op klauterden. 't Was of ze 't haar heele leven gewoon geweest waren. Doch terwijl ik het vlot stevig vastsjorde, waren ze eensklaps verdwenen. Niet lang daarna kwamen ze allebei terug in een keurig matrozenpakje en een glimmenden hoed met fladderende linten op 't hoofd.

‘Ha! Ha!’ riep ik uit. ‘Wat een paar alleraardigste matroosjes! Jammer, dat uw pakje wel wat groot is, Cato. Dat van Charlotte zit beter.’

‘'t Mijne is 't zondagsche pak van August, den anderen scheepsjongen, die waarschijnlijk mee verdronken is,’ zeide Charlotte. ‘Gelukkig stak de sleutel op zijn kist. Cato heeft het zondagspak van Gerrit aangedaan. Hij had haar den sleutel meegegeven, om zijn kist uit te pakken en zijn goed aan wal te brengen.’

‘Dat we beide keeren, toen we op 't wrak zijn geweest, vergeten hebben,’ hernam ik. ‘Ik wist wel, wat ik deed, toen ik u meenam. Misschien kunnen we met ons drieën Gerrits kist wel op het dek en vervolgens op 't vlot krijgen.’

‘O, neen, Oom, die is veel te zwaar,’ zeide Cato. ‘We zullen haar eerst leeg pakken, dan zal 't wel gaan.’

‘Maak uw helderwitte broeken maar niet vuil,’ zeide ik.

‘Je hadt verstandiger gedaan, er blauwe aan te trekken.’

‘Daar zouden we in gestikt zijn, Papa,’ zeide Charlotte. ‘We zullen de vrijheid nemen van onder 't werken onze buizen uit te doen. 't Was alleen om u te laten zien, welk een prachtige equipage u naar den wal zal vergezellen, dat we ons zoo fraai uitgedost hebben.’

‘Kom aan, nu aan 't werk!’ zeide ik. ‘We moeten maken, dat we vóór den middag thuis zijn. Zoekt nu vooral het noodigste bij elkander; want ik ben er bijna zeker van, dat het onze laatste tocht naar 't wrak is. Er komt zoo'n zware bank in 't zuid-westen op.’

‘We zullen toch geen storm krijgen, terwijl we hier op 't vlot zijn, Papa?’ vroeg Charlotte angstig.

‘Zoo gauw niet,’ antwoordde ik. ‘De storm kan nog wel twee dagen lang uitblijven; dat kan niemand bepalen. Maar dat we ander weer krijgen, geloof ik zeker.’

We belaadden ons vlot met allerlei dingen; toen nam ik voor goed afscheid van 't wrak van ‘de Phoenix,’ hetwelk ik niet geloofde terug te zullen zien. Charlotte en Cato trokken haar matrozenbuizen aan; ik heesch het zeil en maakte het vlot los. Doch er was zulk een windstilte, dat het zeil slap langs den mast hing.’

‘We zullen moeten roeien, kinderen!’ zeide ik, terwijl ik het zeil neerliet. ‘Die windstilte bevalt mij in 't geheel niet. Gewoonlijk is die de voorbode van een storm.’

‘In vredesnaam, Oom!’ zeide Cato; terwijl ze de riemen weer opnam, ‘dan moeten we er maar een paar blaren in de handen aan wagen.’

‘Gelukkig dat de vloed nog niet af is, anders moesten we tegen het tij inroeien,’ zeide ik. ‘We mogen echter wel haast maken, anders valt de eb in, eer we aan land zijn, en dan is 't werk om er te komen.’

‘We zullen op de maat roeien,’ zeide Cato, die begon te zingen:

> ‘Hoezee! hoezee! het zeemansleven!’

Inderdaad ging 't roeien nu beter vooral, daar Charlotte en ik haar accompagneerden. Zoo gingen we snel voort, en waren

aan onze landingsplaats, vóor we 't wisten. Reeds eenige malen had ik mij onder 't roeien omgekeerd, ten einde onzen koers te richten, en mij verwonderd, dat ik niemand der onzen aan 't strand zag. Ik dacht echter, dat ze te druk aan den anderen kant der tent bezig waren en ons nog niet terug verwachtten. Maar hoe groot was mijn ontsteltenis, toen we aan den wal kwamen en er op mijn roepen niemand verscheen.

'Groote God!' riep ik uit. 'Zou er wat gebeurd zijn!' en in mijn verbeelding waren de onzen gedurende mijn afwezigheid door wilden overvallen en weggevoerd, misschien wel vermoord. Ik durfde echter mijn vermoeden niet aan de meisjes meedeelen.

'Ze zijn zeker allen naar de nieuwe woonplaats, Oom,' zeide Cato, die haar tegenwoordigheid van geest beter bewaarde, dan Charlotte of ik. 'Indien er iets gebeurd was, zouden we immers wel hebben hooren schieten.'

'Dat is waar,' zeide ik, min of meer gerustgesteld. 'We zullen 't vlot terstond vastmaken en zien hoe de zaken staan.'

Reeds was ik aan land gesprongen en had het vlot naar mij toegetrokken en vastgemaakt. Ik hielp er nu ook mijn beide reisgenooten af en we snelden naar de tent. Alles was daar en in den omtrek in de beste orde. Geen enkel teeken, dat een overval deed vermoeden. Immers, indien de wilden hen overvallen hadden, zouden ze niet alleen de sporen van verwarring hebben achtergelaten - ze hadden dan zeker alles geroofd en geplunderd. Toch verwonderde het mij, dat er geen vuur brandde, ofschoon de tijd van 't middagmaal reeds met rassche schreden naderde.

'Hier, Papa! is de oplossing van het raadsel,' zeide Charlotte, die intusschen de tent was binnengetreden, en met een groot stuk papier aankwam, hetwelk ze aan het doek der tent gespeld had gevonden en waarop met groote letters geschreven stond:

'Wij zijn verhuisd en wachten u met het diner in 't Mangelbosch.'

'O, o!' zeide ik. 'Mama heeft ons daar aardig verrast. We zullen echter van avond wel weer hierheen moeten komen, indien we niet in de opene lucht willen slapen. Daarenboven moeten de zaken van 't vlot geborgen worden.'

‘Laten we dit eerst doen, Oom,’ zeide Cato. ‘Hoeveel tijd hebben we nog, eer we gaan eten?’

‘Nog anderhalf uur,’ antwoordde ik. ‘En de wandeling naar 't Mangelbosch is ruim een half uur. We zullen er dan maar terstond aan beginnen.’

Terwijl we druk bezig aan 't lossen waren, kwamen Karel en Eduard langs de beek naar ons toe.

‘Nu, je hebt ons daar mooi beet gehad,’ zeide ik, ‘om zoo onverwachts te verhuizen, en ons voor 't lossen van 't vlot te laten zitten.’

‘Wel, Papa!’ zeide Karel. ‘Mama meende, dat het zeer naar uw zin zou zijn, wanneer ge ons verhuisd vondt. We dachten niet, dat ge nog terug zoudt zijn; daar er zoo weinig wind is.’

‘Weinig wind? In 't geheel geen,’ antwoordde ik, ‘en als 't niet was, dat we op zee geweest waren, zou ik zeggen, dat ik geen boomblad had zien bewegen. We zijn terug moeten roeien, en nog gelukkig, dat we vóór de eb weerom zijn; anders waren we hier niet vóór den avond geweest. Doch helpt ons nu maar eens handig lossen.’

‘O, wat zie je er aardig uit in uw matrozenpakjes!’ zeide Eduard tegen de meisjes. ‘Ik dacht eerst, dat Papa u op 't wrak gelaten en een paar weggescholen matrozen gevonden had.’

‘We mogen er aardig mee uitzien,’ zei Charlotte; ‘maar mijn eigen kleeren bevallen me toch beter.’

‘Je moet ze toch aanhouden, tot we in 't Mangelbosch zijn,’ zeide Eduard. ‘Mama zal raar opkijken, als ze een paar matroosjes ziet aankomen.’

Toen 't vlot ledig was, trok ik het zoover mogelijk in de beek en maakte het met twee touwen stevig aan den oever vast. Daarop namen we allen zooveel mede als we dragen konden en begaven ons op weg naar 't Mangelbosch.

‘Vertel ons toch nu eens wat je hebt uitgevoerd,’ zeide ik; ‘hoe heb je dat alles gedaan?’

‘Toen ge wegwaart,’ begon Karel, ‘zeide Mama tot ons: “Waartoe zouden we hier werkeloos blijven, totdat uw Papa met Charlotte en Cato terugkomt? Wat zoudt ge er van denken, als we

Bladz. 41

eens verhuisden?" Natuurlijk juichten wij dat voorstel luide toe, en, daar Gerrit zich van morgen bijzonder wel gevoelde, besloten we, er terstond mee te beginnen. "We moeten eerst onze dieren vervoeren," zeide Mama. "De arme beesten vinden hier ternauwernood genoeg om 't leven bij te houden; de koe en de geit geven nauwelijks meer melk door 't schrale voedsel, dat ze hier met moeite zoeken. Ginds is gras in overvloed." Met de viervoetige dieren was dat niets; erger was 't met onze kippen. "Hadden we 't gisteren avond maar geweten, dan zouden we ze op hun stok gevangen hebben," zeide ik. - "Ja," antwoordde Mama, "dat is nu niet anders." - We deden nu ons best om ze te vangen, maar 't gelukte ons niet, en ze werden hoe langer hoe schuwer. "Laat ze maar met rust," zeide Mama. "Ik neem 't op mij, om ze allen zonder eenige moeite te vangen." - "Nu," riepen we uit, "dat willen we wel eens zien!" - "Houdt u maar bedaard," antwoordde zij, "en ge zult het." - Daarop strooide zij wat garst op den grond, en weldra waren kippen en duiven om haar verzameld en aan 't eten. Toen wierp ze er wat van in de tent, en ook daar volgden ze haar en dachten aan niets dan aan hun garst. "Zie je nu wel," hernam Mama, "dat list beter is dan geweld?" en sloot de tent. "Gaat er nu maar in en bindt hun een voor een de pooten vast; dan zullen we ze boven op de vracht van de koe leggen." Nadat we dus ons gevogelte tot de reis gereed gemaakt hadden, gingen we aan 't beladen van de koe en den ezel.'

''t Zal een aardige optocht geweest zijn,' zeide ik.

'Dat kunt ge u voorstellen, Papa,' hernam Karel. 'Ik ging met mijn geweer in den arm voorop, en hield de koe en den ezel aan een touw. Naast mij liep Caro en naast den ezel Mama, die Jan boven op het pak van het dier gezet had. Toen kwam Eduard met de geit en den bok, en daarachter Gerrit met de schapen en 't varken.'

'Nu, dat was een heele optocht,' zei Cato. 'Ik had dien wel eens willen zien.'

'Onderweg hadden we nog een aardige ontmoeting,' zeide Eduard. 'Toen we over de brug kwamen, begon Caro eensklaps te blaffen en schoot hij op iets af, dat zich niet bewoog.'

'En wat was dat?' vroeg Cato.

‘'t Scheen mij toe,’ hernam Eduard, ‘dat hij 't een of ander dier had ontdekt, hetwelk zich laag op den grond ophield, en 't was inderdaad grappig om te zien, hoe hij telkens voortsprong en dan weer terugdeinsde. Weldra bemerkte ik, dat het een stekelvarken was, aan welks scherpe pennen hij zijn neus bezeerde. Ik schoot nu voorzichtig mijn geweer af, en terstond lag het dier bloedend op den rug.’

‘Je hebt het toch, hoop ik, meegenomen,’ zeide ik. ‘Stekelvarkens zijn een lekker gebraad; daarenboven kunnen we zijn pennen uitmuntend gebruiken.’

‘We wisten eerst geen raad, hoe we het stekelige dier zouden meenemen,’ zeide Eduard, ‘toen Mama op den inval kwam, het op de mand met kippen vast te binden, hetwelk we deden. Daarop zett'en we onzen tocht voort en kwamen weldra in 't Mangelbosch aan, waar we koe en ezel van hun last bevrijdden en de kippen losmaakten. De tocht had Gerrit vermoeid; hij kon niet meer. We rieden hem aan, zich op 't zachte gras neer te leggen, en weldra was hij in slaap.’

‘Nu, 't was dan ook een vermoeiende reis voor hem geweest,’ zeide Cato.

‘Dat was het, en toch geloof ik, dat hem de lekkere schaduw in 't Mangelbosch goed zal doen,’ zeide Eduard. ‘Toen we hem ten minste zoo straks verlieten, om naar u toe te gaan, was hij wakker geworden, en gevoelde hij zich erg verkwikt.’

‘Zoodra de ezel en de koe zich aan 't lekkere gras verzadigd hadden,’ vervolgde Karel, ‘gingen Eduard en ik met beide dieren herwaarts terug. Op twee der balken spijkerden we dwarslatten en vormden zoo een soort van slede, waarop we, behalve onze tafel en banken, ook de twee zeilen legden, welke we gisteren hebben meegebracht en die gij voor tenten bestemd hebt. Voor deze sleden spanden we de beide dieren en zoo trokken ze die naar 't Mangelbosch.

‘Nu, dat heb je heerlijk verzonnen,’ zeide ik. ‘Ik dacht nog al, dat we den nacht hier zouden moeten doorbrengen. We kunnen tot behulp vandaag ten minste één tent opslaan.’

‘Toen we de zeilen in 't Mangelbosch gebracht hadden, gingen we weer naar de baai,’ hernam Karel, ‘waar we een paar lange spieren uitzochten, die we door de beek opvoerden en

verder op onze schouders transporteerden. Intusschen had Mama een plek van gras ontdaan en daar van de steenen, die we met de zeilen hadden meegebracht, een kookplaats gebouwd. De kleine Jan had terwijl wat hout bij elkander gezocht, om 't vuur te onderhouden.'

'Zoodat we een goeden maaltijd zullen vinden,' zeide ik. 'Nu, ik moet zeggen, dat ge allen uw best gedaan hebt, en ben blij, dat ge 't zoo overlegd hebt; want ik vrees voor slecht weer en dat zouden we in onze tent bij de rotsen moeilijk kunnen verduren.'

We werden in 't Mangelbosch hartelijk verwelkomd, en mijn vrouw vond, dat onze beide meisjes alleraardigste matroosjes waren. Ik stelde voor, dat ze voor dien dag haar kleeding zouden aanhouden, omdat ze mij aan 't opslaan der tenten moesten helpen, die ik vóor den nacht klaar wou hebben.

'Eduard had mij gezegd, dat het vleesch van 't stekelvarken zoo lekker is,' zeide mijn vrouw, toen we aan tafel zaten en ze opdischte. 'Terwijl de jongens wegwaren, om u te halen, heeft Gerrit het dier gevild. Hier is 't gebraad - ik hoop, dat het u smaken zal.'

'Je hebt toch zijn vel met de stekels niet weggeworpen, Gerrit?' zeide ik.

'Neen, mijnheer,' antwoordde hij. 'Eduard had gezegd, dat ze zoo goed waren om er pijlen van te maken.'

'Juist, en die zullen we wel noodig hebben,' antwoordde ik. 'Want we moeten zuinig zijn op ons kruit en lood, en daarom bogen en pijlen vervaardigen, waarmee we moeten leeren schieten.'

'Dan kunnen we een boogschuttersgezelschap oprichten, zooals Claudius Civilis in Amsterdam,' zeide Karel.

'Waarvan we Mama beschermvrouw maken,' voegde Eduard er bij.

'En onder 't welk we ook vrouwelijke leden zullen aannemen,' zeide ik, op de meisjes wijzende.

Onze beide tenten waren spoediger gereed, dan ik wel gedacht had. Ik bond een steen aan twee groote touwen en wierp dien over een der laagste takken. Zoodra mij dat gelukt was en de steen aan den anderen kant van den tak was neergeko-

men, haalden we de touwen zoover van elkander, als onze spier lang was en bonden de twee uiteinden elk aan een der touwen vast. Toen legden we 't zeil er in 't midden over heen, en heschen nu de spier zoo hoog op, dat we de randen van 't zeil genoegzaam konden uitspannen, welke we met stevige pinnen in den grond vastmaakten; terwijl we de touwen aan den wortel van den boom bonden. We sloten de tent van achteren en maakten rondom een geul, waarin we de randen van 't zeil hingen en met aarde bedekten, welke we stevig vasttrapten. Den ingang sloten we weer met banden. Deze tent nu was voor mijn vrouw en de beide meisjes. Op dezelfde wijs maakten we er een voor mij en de vier jongens. En zoo zouden we dezen nacht voor 't eerst na zooveel dagen 't onuitsprekelijk genot smaken, om ons uit te kleeden, 't geen we in al dien tijd niet hadden kunnen doen. Toen de tenten gereed waren, was het te laat om nog meer te doen; we waren ook allen veel te vermoeid en gingen spoedig naar bed.

Vierde hoofdstuk.
Het wrak van de Phoenix wordt stukgeslagen.

Ofschoon we op onze drie tochten naar het wrak vrij wat hadden meegebracht, was dit betrekkelijk heel weinig; daar ons vlot klein was en we er niet veel meer dan het noodigste op bergen konden. Mijn voorspelling van gisteren was uitgekomen: de eenige dagen zoo heldere lucht was met een grauw waas overtogen en dreigde storm. 't Was dus waarschijnlijk, dat we onze laatste reis naar 't wrak gemaakt hadden. Gelukkig echter, dat mijn vrouw maar bijtijds naar 't Mangelbosch verhuisd was, waar we veiliger en meer op ons gemak zouden zijn. Eer echter de storm kwam, viel er nog vrij wat voor ons te doen.

Met het krieken van den dag stond ik op en riep ik allen.

‘We hebben een drukken dag,’ zeide ik, ‘en moeten terstond na 't ontbijt beginnen.’

‘Hoe dat?’ vroeg mijn vrouw.

‘Wel,’ antwoordde ik. ‘Vooreerst moeten we ons beddegoed hier naar toe brengen, dan moeten we alles zooveel mogelijk in de tent bij de rotsen bergen, vervolgens zorgen, dat we 't behoorlijke timmermansgereedschap in mijn tent hebben, om gedurende den storm niet ledig te zitten; ook de noodige planken en spijkers om aan ons huisraad te beginnen, eindelijk moet ik een behoorlijke stookplaats voor u maken; opdat we ook bij 't weer hetwelk ons wacht, eten kunnen krijgen.’

‘Verwacht ge dan slecht weer?’ vroeg mijn vrouw.

‘Voorzeker,’ antwoordde ik. ‘De lucht voorspelde gisteren reeds verandering, en 't ziet er nu in 't geheel niet beter uit. Wat zeg jij er van, Gerrit?’ vroeg ik dezen, die juist onze tent uitkwam.

‘Ik houd het er voor, dat we braaf wind en regen krijgen, mijnheer,’ antwoordde hij. ‘Ik heb wel eens gehoord, dat na zoo'n orkaan als we gehad hebben, eenige dagen later een tweede volgt, ofschoon die gewoonlijk niet zoo erg is en niet zoo lang duurt als de eerste.’

‘Welnu, we zullen terstond het ontbijt gereedzetten,’ zeide mijn vrouw.

Dit geschiedde, nu nog in de opene lucht.

‘We zullen van middag waarschijnlijk in uw tent moeten dineeren,’ zeide ik tegen haar, ‘en er dus straks onze kist en onze banken inbrengen.’

't Ontbijt was spoedig klaar. Juist wilden we er ons aanzetten, toen de kleine Jan met een vroolijk gezicht kwam aanloopen.

‘O, Papa!’ riep hij uit. ‘Het varken heeft gejongd! Ik heb wel twintig kleine varkentjes geteld.’

Op deze blijde tijding snelden we allen naar de plaats, waar de zeug lag, en inderdaad vonden we er niet minder dan achttien biggetjes.

‘Nu kunnen we voortaan spek en ham eten,’ zeide ik.

‘En karbonade en worst,’ voegde Eduard er bij.

‘En hoofdkaas en krabbetjes,’ zei Charlotte.

‘'t Is jammer, dat we geen vat zuurkool mee van boord gebracht hebben,’ zei Cato.

‘Die zou in dit warme klimaat slecht smaken,’ meende mijn vrouw. ‘In alle gevallen is 't een groot geluk, dat ons levend vee zoo vermeerderd is.’

‘We zullen van avond eens een glas wijn op de gezondheid der jonggeborenen drinken,’ zeide ik. ‘Doch thans, aan 't ontbijt!’

Ik verdeelde ons troepje in vier partijen. Karel en Eduard zouden met behulp van den ezel en de koe, die voor de geimproviseerde slede werden gespannen, den post van voerlieden waarnemen en de goederen vervoeren. Gerrit, die nog te zwak was, om veel inspannenden arbeid te doen, zou met Jan hout sprokkelen. Mijn vrouw zou met Charlotte 't geen wij haar zonden op zijn plaats bergen, en ik zou met Cato te Rotsoord (zoo doopten we ons vorige woonplaats) verblijven, om de te vervoeren zaken uit te kiezen, en verder alles wat door den regen of de zon bedorven kon worden, onder 't zeil der tent in veiligheid te brengen. Ik had besloten, daar voorloopig ons entrepôt te houden; terwijl we het buskruit in een der rotsspleten zouden bergen, omdat het mij veel te gevaarlijk toescheen, 't zoo dicht bij onze woning te hebben.

't Was reeds ver op den middag, eer alles gereed was, en ik aan de stookplaats kon beginnen. Met behulp van de jongens groef ik vier gaten in den grond en zette daar palen van gelijke grootte in, welke ik van boven met vier latten aan elkanker vastspijkerde. De drie zijden bekleedden we met wat zeildoek en de boveneinden daarvan spijkerden we aan een ton, waaruit we de beide bodems geslagen hadden en die tot schoorsteen moest dienen. Een der bodems echter spijkerde ik met vier latjes een eind boven de ton vast, om te beletten dat het inregende. Toen bouwden we van onze steenen een haardstede, legden er een ijzeren rooster, dien ik van 't schip had meegebracht, op; en we hadden een aardig keukentje, waarin mijn vrouw en een der meisjes zich tamelijk wel konden roeren.

Terwijl nu Eduard, Cato en Gerrit mij aan 't maken van de keuken hielpen en mijn vrouw en Charlotte zich met het bereiden van den maaltijd bezighielden, was Karel met zijn ge-

weer 't veld over en 't bosch ingegaan. Nog niet lang was hij weg, of een paar geweerschoten, op eenigen afstand gelost, bewezen mij, dat hij zijn tijd niet liet verloren gaan. Kort daarna kwam hij te voorschijn met een prachtige tijgerkat, die hij in de hoogte hield, om haar ons te laten zien.

'Die heb ik daar ginds in 't lage hout geschoten,' zeide hij zegepralend.

'Waarvoor ons gevogelte u dank zal zeggen,' zeide ik. 'Want dat boosaardige dier zou ze verslonden hebben, al hadden ze ook in den top van den hoogsten boom gezeten. Hoe heb je dat dier gevonden?'

'Ik zag iets in 't gras bewegen en naderde het voorzichtig,' antwoordde Karel. 'Zoodra ik bemerkte, dat het een tijgerkat was, vuurde ik er op, juist toen ze aan den voet van een boom was, in welken ze klimmen wilde. Denkende, dat zij dood was, wilde ik haar opnemen; doch eensklaps sprong ze op mij af. Gelukkig had ik mijn pistool in de hand genomen en schoot haar dood.'

'Wel gelukkig,' antwoordde ik; 'want ze zou u leelijk gekwetst hebben. Hoe klein die dieren ook mogen wezen, ze zijn verschrikkelijk, als ze hun leven verdedigen. Ik geloof echter, dat het door u gedoode dier geen wezenlijke tijgerkat is, maar een margaai, dien men veel in Zuid-Amerika vindt en die bekend is om zijn roofzucht en vermetelheid.'

'Ik zal hem villen, Papa, en zijn huid op een plank spijkeren,' zeide Karel. ''t Is een prachtig vel, vindt gij 't niet?'

'Voorzeker, 't zou zonde zijn, wanneer het bedierf,' antwoordde ik.

'Indien ge denkt, dat we ruw weer krijgen, zou het, dunkt mij, niet kwaad zijn, om er ons vee eenigszins tegen te beschermen,' zeide mijn vrouw. 'Vooral ons varken mocht wel beschut zijn.'

'Zeer liefderijk van u, dat ge om de arme dieren denkt,' antwoordde ik. 'Ik zou ze door al de drukte haast vergeten hebben. Komt, laat ons maar terstond aan 't werk gaan; dan zijn we nog vóór den eten klaar.'

We groeven nu zes palen in den grond en spijkerden er latten overheen, zoowat in den smaak van onze stookplaats. Toen

legden wij er een goed geteerd zeil op, dat we van achteren en aan beide zijden lieten afhangen en vastspijkerden, brachten er ons varken, onzen ezel en onze koe heen, welke beide laatsten wij er vastbonden en een goeden hoop gras bij zich gaven.

‘Van avond zullen wij er de geiten en schapen inbrengen,’ zeide ik. ‘En nu geloof ik dat ze genoegzaam tegen den storm beschermd zijn en dat het er hun wel in bevallen zal.’

Terwijl we aan den maaltijd zaten, welke in de nieuwe keuken was gekookt, werd het al donkerder en donkerder, zoodat het scheen alsof de avond reeds gevallen was. Zoodra we dus gedaan hadden met eten, bracht ik met Karel de kist en de banken in de tent mijner vrouw, die de ruimste was, en staken we de lamp op, welke we van 't wrak meegebracht en aan de spier, waarover 't zeil was, opgehangen hadden. 't Was de eerste maal sedert onze komst op 't eiland, dat we gezellig bij elkander zaten; de andere avonden waren we telkens met zonsondergang naar bed getrokken. Ik ontkurkte twee flesschen wijn; we dronken op de gezondheid der jonge varkentjes en spraken lang en breed over 't verledene, het tegenwoordige en de toekomst.

‘'t Is toch verwonderlijk,’ zeide mijn vrouw, ‘dat geen onzer reisgenooten er 't leven heeft afgebracht. Mij is het steeds, als zullen we nog den een of anderen tijd eenige van hen vinden.’

‘Ik vrees, dat de ongelukkigen allen omgekomen zijn,’ antwoordde ik. ‘Indien ze toch aan land geraakt waren, moest dat aan deze zijde van 't eiland zijn geweest. Dan hadden ze stellig ons schieten gehoord en zouden er wel op zijn afgekomen.’

‘Dat is waar,’ zeide mijn vrouw. ‘Maar wie zegt u, dat ze niet te ver van ons aan land zijn gekomen?’

‘Welnu,’ hernam ik, ‘zoodra het weder 't veroorlooft, ben ik van zins, een verkenningstocht te doen, en 't is mogelijk, dat ik hen dan vind. In alle gevallen wensch ik meer van onze woonplaats te weten. 't Is zelfs nog niet bewezen, of we de eenige bewoners er van zijn, al schijnen er ook op deze kust geen menschen te huizen. Zijn we op een eiland, dan kan ons verblijf lang duren; onze voorraad is met acht monden spoedig op; we dienen dus in onze verdere behoeften te voorzien.’

‘En hebben voor vrij wat te zorgen, Papa,’ zeide Eduard. ‘Vooreerst moeten we maken, dat we een behoorlijke woning bouwen; want zooals we aan 't op- en ondergaan der zon gemerkt hebben, zijn we hier tusschen de keerkringen, en dan zouden we het in den kwaden mousson hier niet uithouden.’

‘'t Bouwen van een woning zal wel een der eerste zaken zijn, waarmede we ons moeten bezighouden,’ antwoordde ik hem. ‘Want naar mijn berekening zal 't zoo lang niet meer duren, of de regentijd komt. Daarna hebben we nog tal van zaken te doen. Eén geluk is het, dat ik in mijn jeugd voor liefhebberij het timmeren geleerd heb. Mijn papa was daarop gesteld. 't Is goed, dat een mensch een nuttig handwerk kent, zeide hij altijd. Iemand weet nooit hoe 't hem te pas kan komen.’

‘En ik heb op school pijpendopjes leeren maken,’ zeide Cato.

Eduard en Charlotte begonnen er om te lachen.

‘Lach er niet om,’ zeide Cato. ‘Ik denk, dat mij die kunst wel te pas zal komen. Eerst echter denk ik voor ons allen stroohoeden te vlechten, zoodra ik maar stroo heb gevonden. Maar de kunst van 't maken van pijpendopjes zal mij in staat stellen, om manden te vervaardigen, die ons best te pas zullen komen.’

‘Uitmuntend!’ riep ik uit. ‘En wat we nog niet kennen, zullen we ons zelf en elkander trachten te leeren. Op dit oogenblik zijn we nog van verschillende Europeesche gemakken voorzien; maar als we hier lang blijven, zullen we aan alles behoefte krijgen, en daar moeten we bij tijds in voorzien.’

Nu kwam ieder voor den dag met hetgeen hij wel zou kunnen doen, en zoo maakten wij allerlei plannen voor de toekomst. Zeker zouden we nog langer bij elkander gebleven zijn, wanneer mijn vrouw niet op den kleinen Jan gewezen had, die in slaap was gevallen en ons waarschuwde, dat het ook voor ons tijd was, om naar bed te gaan. We wenschten elkander dus een goeden nacht, en ik begaf mij met de vier jongens naar mijn tent, waar we weder 't genot hadden, om op onze matrassen te slapen.

Midden in den nacht werd ik wakker door een vreeselijk geweld. 't Was de storm, die de takken onzer mangelboomen deed schudden, welke ons tegen 't geweld van den wind beveiligden, niet tegen den regen, die met stroomen uit den hemel nederviel.

Maar we waren droog onder onze zeilen, langs welke 't water afgudsde. Hoe gelukkig, dat we ook voor de dieren een schuilplaats gemaakt hadden; ik twijfelde er ten minste niet aan, of ook onze kippen zouden met dat weer wel de nokken onzer tenten hebben verlaten, om zich in 't zeildoeken hok tegen den regen te beschutten. Toch kon ik het verdere van den nacht niet slapen, en toen we ons den volgenden morgen, ondanks den nederstroomenden regen, naar de familietent begaven, verzekerden mijn vrouw, Charlotte en Cato mij, dat ze in den nanacht geen oog meer hadden toegedaan. Onze jongens waren gelukkiger geweest - ze hadden door alles heengeslapen.

Mijn tent, waar we, evenals mijn vrouw 't in de hare gedaan had, de matrassen op een hoop gestapeld hadden, werd een ware timmermanswinkel. Ik leerde mijn jongens de beginselen van 't vak, en terwijl zij zaagden, schaafden en gaten boorden, zette ik den boel in elkander. We maakten een fatsoenlijke tafel en goede, stevige banken. 't Was natuurlijk lomp werk, maar 't had toch het groote voordeel van heel stevig te zijn en ons zoodanig bezig te houden, dat de tijd er door omvloog.

Na den middag begon de storm te bedaren, en, na weder een genoegelijken avond bij lamplicht te hebben doorgebracht, sliepen we dien nacht rustig, en bevonden den volgenden morgen, dat niet alleen de wind was gaan liggen, maar ook de lucht weer geheel en al helder was. Van allen vergezeld, wandelde ik naar Rotsoord, om te zien, wat er van het wrak was geworden en wat er door den storm aan 't strand was gespoeld. Slechts Gerrit, wiens krachten nog niet geheel en al teruggekeerd waren, lieten we in 't Mangelbosch achter, om het oog te houden op onze dieren, en er voor te waken, dat misschien niet het een of ander verscheurend dier onze kudde mocht aanvallen. Daar hij vrij goed schieten kon, was hem die hoede wel toevertrouwd.

Wat ik gevreesd had, was gebeurd. Van 't wrak van den ‘Phoenix’ was niets meer te zien. Daarentegen waren er verschillende zaken aan land geworpen en was de zee bij de kust nog vol drijfhout en andere dingen. Met haken gewapend, haalden we naar ons toe wat we konden; terwijl we alles zoo ver 't strand opsleepten als ons mogelijk was, opdat het met de eb

niet weer mocht worden weggespoeld. Tevens hadden we alle reden, om ons te verheugen, dat we niet genoodzaakt waren geweest, den vorigen nacht in onze tent op Rotsoord door te brengen; daar we bevonden, dat de storm haar geheel en al had ingewaaid en we dus in dat vreeselijke weer zonder beschutting zouden zijn geweest. Gelukkig was het zeil over 't geborgen goed blijven liggen, hetwelk dus voor den regen beveiligd was gebleven. Ook ons vlot, hetwelk we nog al zoo stevig vastgelegd hadden, was door den storm losgerukt en door de golven uit elkander geslagen. De zee had echter eerlijk de ledige vaten en de planken weer op 't strand geworpen.

'Heeft de zee niet veel van een kwaden jongen, Papa, die pleizier heeft om iets te breken?' zeide Charlotte. 'Kon ze nu ons arm vaartuig niet gespaard hebben?'

'Gelukkig, dat we 't nu niet noodig hebben, Charlotte,' zeide ik. 'Anders zou 't er maller uitzien; ofschoon we slechts de moeite behoefden te doen, om 't weer in elkander te slaan. Doch laat ons God danken, dat ons zulk een storm niet op onzen tocht overvallen is. We waren reddeloos verloren geweest.'

Toen we met onzen arbeid genoegzaam gereed waren, zeide ik tot mijn vrouw:

'Ga gij nu maar met de meisjes naar 't Mangelbosch, dan kunt ge den maaltijd gereed maken. Ik zal met de jongens wel voor 't overige zorgen. Maar neem Jan ook mee, die kan ons toch niet helpen.'

Nadat mijn vrouw met de drie anderen vertrokken was, borgen wij nog hetgeen er over was en haalden we aan land hetgeen onder ons bereik kwam; daarna ging ik met Karel en Eduard de beek langs om naar huis terug te keeren.

Toen we aan de brug gekomen waren, zeide Karel.

'Papa, 't is nog vroeg. Wat zoudt ge er van denken, indien we eens een eind verder aan deze zijde van de beek gingen. Misschien vinden we er 't een of ander, hetwelk ons dienen kan.'

'Ik vind dat uitmuntend, Karel,' antwoordde ik. 'We hebben aan dezen kant der beek nog niets onderzocht.'

Steeds den loop der beek volgende, bemerkten wij, dat het land hooger werd, toen wij eensklaps op een groot rietveld stieten.

‘Uitstekend!’ zeide ik. ‘Ziedaar, waarnaar ik al verlangd heb. Laat ons een goeden bundel van dit riet snijden, dan zullen we daar pijlen van maken.’ Dadelijk hadden we onze messen uit den zak en stapten in 't moeras, waarin 't riet groeide, toen opeens een vlucht groote vogels, door onze tegenwoordigheid verschrikt, wild opvloog. 't Waren prachtige flamingo's. Terstond had Karel zijn geweer aangelegd en schoot hij op de vogels. Een viel er dood neer, een andere viel ook, doch richtte zich op, en zou ons zeker ontvlucht zijn, was Caro niet op hem afgesneld. De trouwe hond hield hem zoolang vast, tot Karel er bij gekomen was. Eduard haalde intusschen den dooden flamingo; Karel bracht den levenden.

‘O, wat mooie veeren, wit met lichtrose,’ zeide Karel. ‘Papa, we moesten dezen flamingo in 't leven laten en hem meenemen. Hij is gemakkelijk tam te maken.’

‘Mij goed,’ antwoordde ik.

‘Wonderlijk,’ hernam Karel, ‘de flamingo heeft pooten als een ooievaar en zwemvliezen als de gans.’

‘Dat komt, omdat hij tegelijk zwem- en moerasvogel is,’ zeide Eduard, terwijl hij de pooten van den flamingo vastbond.

We sneden nu een goeden bundel riet, welken we bij de flamingo's nederlegden. Daarop trokken wij 't rietveld om.

‘O, zie eens, Papa! Wat staat daar een hoog riet!’ zeide Karel, toen we aan den anderen kant van 't rietbosch gekomen waren.

‘Alweer een heerlijke vondst en die ons te pas zal komen bij 't bouwen. Dat is bamboes. We zullen er nu slechts eenige der dunste afsnijden; later zullen we met onze bijlen zwaardere halmen omhakken. Doch daar zie ik een boom, die veel van onzen wilg heeft. We zullen daarvan eenige der schoonste takken afkappen, om er bogen van te maken. En dan gaan we terug. We hebben nu genoeg te dragen en 't wordt ook tijd, dat we naar huis gaan.’

Met vreugd werden we begroet. Cato verbond den gewonden flamingo en ik trok hem de slagpennen uit, opdat hij ons niet zou ontvluchten. Daarna bond ik hem ten overvloede een touw aan den poot en maakte hem zoo aan een paal vast vlak bij de beek. Vóor we aan den maaltijd gingen, kon ik niets meer

doen; toen we gedaan hadden met eten, zette ik mij met de jongens aan 't maken van pijlen. We sneden ze van riet, maakten er de pennen van 't stekelvarken aan den eenen kant in vast, vulden de holte met zand om ze zwaarder te maken en sloten het einde met een stuk kurk. Vervolgens lijmden we de doorgespleten vederen van den dooden flamingo aan de twee zijden vast, en weldra hadden we een aardigen bundel pijlen. Nu maakte ik van de darmen der tijgerkat, welke ik Karel had laten bewaren en uitspannen, en de wilgentakken een zestal stevige bogen, en gingen we ons in 't boogschieten oefenen. We bemerkten echter spoedig, dat het vrij wat oefening zou kosten, eer we er behoorlijk mee zouden kunnen mikken; doch dat schrikte ons niet af en we oefenden ons dapper. En hoe wonderlijk het klinkt, 't scheen dat Cato ons allen de loef zou afsteken; want zij schoot het verst en 't meest in de richting, welke zij bedoelde.

'We zullen een schijf maken en daarnaar schieten,' zeide ik.

'En als we het dan kennen, een schuttersconcours houden,' zeide Eduard.

'Natuurlijk, en medaljes uitreiken aan den besten schutter.'

'Of schutteres,' voegde Charlotte er schertsend bij.

Intusschen plukte mijn vrouw den dooden flamingo, en beloofde ons, dat we dezen avond gebraden gevogelte zouden eten.

'Ik zou hem liever koken en stoven,' zeide Eduard. 'Want het schijnt een oud beest, en dus zal hij wel wat taai zijn.'

Ofschoon we om de opmerking van onzen geleerden natuurkenner lachten, volgde mijn vrouw zijn raad, en moesten we toch erkennen, dat hij gelijk had gehad; want de gestoofde vogel, die nu tot het laatste beentje werd opgepeuzeld, zou zeker gebraden oneetbaar zijn geweest.

Eer ik van onze flamingo's afstap, moet ik nog meedeelen, dat de wonden van den gevangen vogel spoedig genazen. Weldra was hij zoo tam, dat we hem van het touw bevrijdden en met onze ganzen en eenden vrij lieten rondloopen.

Vijfde hoofdstuk.
Hoe we onze Zondagen op het eiland doorbrachten en nog vele andere zaken.

‘Eer we nu verder iets doen, moeten we aan 't bouwen van een woning denken,’ zeide ik, toen we dien avond, door 't licht onzer lamp beschenen, gezellig rondom onze tafel zaten. ‘Wanneer we eenmaal daarmede gereed zijn, zullen we verder het eiland onderzoeken.’

‘Dat is goed, Papa,’ zeide Karel. ‘Hebt ge er reeds een plan voor gemaakt?’

‘Voorzeker, en ik zal u dat meedeelen. Morgen beginnen wij er aan.’

‘Morgen,’ zeide mijn vrouw. ‘Dat zult ge toch zeker niet doen.’

‘Waarom niet?’ vroeg ik haar.

‘Wel, omdat het morgen Zondag is,’ antwoordde zij, ‘en dat we dien dag van onzen arbeid rusten moeten. God heeft het eenmaal zoo ingesteld, dat de mensch zes dagen zou arbeiden en den zevenden rusten; wij willen toch zeker die weldadige instelling volgen, nietwaar?’

‘Voorzeker. Doch hoe weet ge, dat het morgen Zondag is?’ vroeg ik haar.

‘Wel, 't was op Zondag, toen we op 't eiland aankwamen,’ hernam zij. ‘Op Maandag deedt ge den verkenningstocht met Karel. Op Dinsdag gingt ge voor de eerste maal naar 't vlot. Op Woensdag deedt ge den tweeden tocht naar 't wrak en bouwdet ge de brug. Op Donderdag gingt ge met de meisjes en verhuisden we hier naar toe. Vrijdag zijn we om den storm den geheelen dag thuisgebleven, en heden, Zaterdag, hebben we onzen dag met het bergen der aangespoelde zaken besteed. Dus is het natuurlijk morgen Zondag.’

‘'t Is goed, dat ge mij dat herinnert,’ hervatte ik. ‘Het doet er mij aan denken, om morgen een gedeelte van mijn tijd te besteden, om een almanak voor dit jaar te maken. Door al de drukte zou ik dat vergeten hebben. Dan hangen we die in

uw tent op, en elken dag, welken we beleven, schrappen we een datum uit. Zoo weten we precies, welken datum wij hebben.'

'O, dat is een uitmuntend idée, Papa,' zeide Charlotte. 'Doch weet ge, wat ge ook moest doen? Een dagboek van ons verblijf op het eiland schrijven.'

'Een uitstekend denkbeeld, Charlotte,' antwoordde ik. 'En dat zullen we voor een gedeelte van onze zondagsuitspanning houden. Gij allen moet er mij aan helpen, om morgen te boek te stellen, wat we in de acht dagen, welke we op 't eiland zijn geweest, al zoo uitgevoerd hebben. Misschien kunnen we het dan later, als we eenmaal van dit verbanningsoord verlost worden, uitgeven.'

'En dan zullen we 't den Hollandschen Robinson Crusoë noemen,' zeide Karel. 'Ik geloof niet, dat er nog zulk een Robinson bestaat.'

'Of de acht Robinsons,' zeide Eduard.

'Neen, dat is zoo'n rare titel,' zeide Karel. 'Ik ben vóor den naam van Hollandschen Robinson Crusoë.'

'Nu, daar hebben we nog tijd toe, denk ik,' zeide mijn vrouw. 'Als 't zoover is, zullen we den titel wel bepalen.'

'Maar dan moet ge beginnen met onze schipbreuk, Oom,' zeide Cato.

'Natuurlijk,' gaf ik ten antwoord. 'Ofschoon we die maar kort zullen behandelen.'

Na nog lang over ons boek gesproken te hebben, gingen we naar bed.

Den volgenden morgen bleven we allen wat langer slapen, niet juist omdat het Zondag was, maar alleen, omdat de gewone haast om aan onze bezigheden te beginnen, ons niet dreef. Na het ontbijt las ik een paar hoofdstukken uit den Bijbel voor, welke ik op een heel eenvoudige manier verklaarde, en daarna deed ik een kort gebed; waarmede onze godsdienstoefening was afgeloopen. Daarop gingen de jongens wat met den bal spelen; terwijl ik mijn almanak schreef. Vervolgens hechtte ik een rond papier aan een der boomen, en oefenden we ons in 't schieten met pijl en boog. Zoodra al onze pijlen opgebruikt waren, gingen we ze weer opzoeken; een en ander was een werkje, hetwelk ons lang bezig hield en zeer vermaakte.

Intusschen was het tijd om aan den maaltijd te gaan, en had ik bepaald, dat we van daag onze nieuwe tafel en banken zouden inwijden. We hadden die den vorigen dag nog niet gebruikt, omdat we het toen te druk gehad hadden met allerlei zaken. Hoe was ik echter verrast, toen ik bevond, dat de meisjes de tafel netjes gedekt hadden, een weelde die zij ongeschikt voor de kist hadden geoordeeld, en mijn vrouw zes keurig gebraden ortolanen op tafel zette.

'Hoe komt ge aan dat heerlijk gebraad?' riep ik uit.

'Ja, hoe kom ik daaraan?' zeide mijn vrouw. ''t Is een tractatie voor den Zondag en die we te danken hebben aan onzen goeden Gerrit. Die heeft gisteren zijn tijd niet nutteloos besteed, maar zich bezig gehouden met de vogeljacht. Toen ik gisteren van Rotsoord thuiskwam, bood hij ze me geheel geplukt en schoongemaakt aan. Ik legde hem en onzen meisjes het stilzwijgen op, deed wat zout op de vogels en sloot ze in onze provisiekist. Gelukkig waren de jongens zoo druk aan 't spelen met hun bal en waart gij aan 't maken van uw almanak, dat ik het gevogelte ongemerkt voor den dag kon halen, en naar de keuken brengen, om het te braden.

'Nu, Gerrit,' zeide ik. 'Je hebt ons een heerlijke tractatie bezorgd en moogt dat eens meer doen. Op die wijs kunnen we nog smullen. Doch bij zulk een maaltijd behoort een glas wijn.'

Terwijl ik twee flesschen wijn haalde, zette Cato de glazen klaar, en deden we een heerlijk maal. Want, behalve de ortolanen, had mijn vrouw ham, die ze den vorigen dag gekookt had, en daarbij een bos verduurzaamde doperwten van haar inhoud beroofd, welken zij heerlijk gestoofd had. Het eenige wat ons daarbij ontbrak, was goed brood of lekkere aardappelen; want, hoe ons de scheepsbeschuit ook smaakte, 't gemis aan die beide soorten van voedsel kon zij niet vergoeden.

Na den maaltijd deden we allen gezamenlijk een wandeling naar ons riet- en bamboesveld.

'Weet je, wat je doen kondt, Gerrit, als we morgen aan 't werk zijn?' zeide ik, terwijl ik twee lange, dikke bamboesstokken afhakte. 'Van deze beide stokken moest je met die, welke we gisteren meegebracht hebben, een stevige ladder maken. Dat zou een groot gemak geven, vooral, wanneer we aan 't bou-

wen van ons huis gaan. Je zult dat toch wel kunnen doen?'

'Welzeker, mijnheer,' antwoordde Gerrit. 'Ik wou, dat ik al sterk genoeg was, om mee te kunnen gaan; dat zou ik heerlijk vinden.'

'Die tijd zal ook wel komen, ten minste als je zoo voortgaat als sedert de laatste acht dagen,' zeide mijn vrouw. 'Herinner u maar eens, hoe zwak je waart, toen mijn man met Karel de eerste verkenningsreis maakte.'

'Dat is wel waar, Mevrouw,' zeide Gerrit. 'En als ik zoo voortga, ben ik binnen acht dagen weer de oude.'

Daar we toch denzelfden weg terug zouden komen, wandelden we de beek verder op. Steeds was de grond stijgende. Om Gerrit niet te vermoeien, liepen we langzaam en snelden de jongens ons tusschenbeiden vooruit. Eensklaps kwam Eduard terugloopen, die zegevierend een groene plant in de hand hield, en uitriep:

'Ik heb een heerlijke ontdekking gedaan! Een heel veld met aardappels! Nu is uw wensch vervuld, Papa!'

Inderdaad toonden de vier lichtgele bollen, welke aan den wortel waren blijven hangen, dat hij werkelijk aardappelen gevonden had. Ik spoedde mij met hem mede, en zag een heel veld van die kostbare aardvrucht.

'Een aardig werk voor u en de meisjes, om er morgen wat te rooien,' zeide ik tegen mijn vrouw, die met vreugde de ontdekking van Eduard vernam. Daarop vervolgden we onzen weg, tot we eindelijk stilhielden op een plekje, dat er als een klein paradijs uitzag en waar we ons nederzetten om wat uit te rusten.

De beek vormde hier een kleinen waterval en zijn liefelijk ruischen, vereenigd met het gezang der vogelen, deed het oor niet minder liefelijk aan dan 't natuurtooneel, hetwelk zich voor ons uitbreidde, dit ons oog deed. 't Was, alsof we in een trekkas van een onzer eerste bloemisten waren, zulk een prachtigen plantengroei, zulk heerlijk groen, zulke schitterende bloemen, zulke saprijke vruchten vertoonden zich rondom ons.

'Ik doop dit plekje Nieuw Eden,' zei mijn vrouw.

'Een juiste naam, Tante,' merkte Cato aan. 'Ik dacht er al aan om 't Ons Paradijs te noemen; maar Nieuw Eden vind

ik een beter naam. We zullen hier, als we tijd hebben, meermalen vertoeven.'

'En er onze zondagswandelingen heenmaken, evenals we 't vroeger naar Natura Artis Magistra deden,' zeide Charlotte.

Hoe gaarne ik ook ware blijven zitten, de jongens lieten me geen rust. Ik moest hun de namen der verschillende boomen en planten mededeelen. Gelukkig, dat ik er veel van wist en even ervaren in de botanie was, als Eduard in zijn zoölogie.

'Hier hebt ge de aloë,' zeide ik.

'Waaruit zulk een bitter sap druipt, hetwelk in de geneeskunde als purgeermiddel gebruikt wordt?' vroeg Eduard.

'Niet uit de plant, maar uit de bloem,' verbeterde ik.

'Is 't waar, Papa?' vroeg Karel, 'dat de aloë slechts om de honderd jaren bloeit?'

'Er bestaat een soort, die eerst honderd jaren oud moet zijn, vóor zij bloeit,' antwoordde ik. 'Men heeft echter soorten, die een veel korter leeftijd vereischen.'

'O, welke prachtige bloemen, Papa! en aan zoo'n leelijke plant,' zeide Jan.

'Dat is een cactus,' hernam ik. 'Je hebt die wel in Artis gezien. Ook daarvan heeft men een aantal verschillende soorten.'

'O, en hier staat een ananas!' riep Eduard uit, terwijl hij er een plukte. Op den uitroep van Eduard kwamen allen toeschieten en ieder van ons plukte een ananas, om zich daarmee te verkwikken.

'Niet meer dan éen elk; want te veel zou u kwaad doen,' zeide ik.

'Hier is een andere plant, die voor ons veel meer waard is dan de ananas, ja zelfs dan de aardappel. Wanneer toch eenmaal onze lucifers op zijn, zou 't ons moeilijk zijn om vuur aan te maken. Welnu, deze plant zal ons daaraan helpen.'

'Deze plant?' vroeg Karel ongeloovig. 'Een plant kan toch geen vuur geven.'

'Maar wel ons helpen, om het te maken,' hervatte ik.

'O, ja,' hernam Eduard. 'Ik heb wel eens gehoord, dat de wilden vuur maken door een hard en een zacht stuk hout snel tegen elkander aan te wrijven.'

''t Geen vrij wat oefening vereischt, Eduard, en u wel een

dag zou kunnen bezig houden, zonder dat gij de minste vonk kreegt,' hernam ik, terwijl ik een verdroogd blad van de plant afsneed, waaruit ik het merg haalde. 'Hier is mijn vuurslag en vuursteen. Let nu eens op.'

Ik legde een stukje van 't merg onder den vuursteen, sloeg vuur en in een oogenblik brandde het merg als tonder.

'Dat is de tonderplant! Leve de tonderplant!' riep Karel.

''t Is een soort van aloë, de karatas genaamd,' hervatte ik. 'Ziet ge nu wel, welk een gelukkige ontdekking dit is. Hoe zouden we het zonder vuur moeten maken? Maar ik heb u nog niet al het nut van den karatas doen zien.'

Hierop sneed ik een blad van de plant open en haalde er een aantal zeer dunne en sterke draden uit.

'Die kunnen ons voor vlas dienen,' zeide ik, 'wanneer wij 't noodig hebben. Zie, daar groeit de Indische vijgenboom, die in den magersten grond kan wassen en toch zulke heerlijke sappige vruchten draagt.'

Jan stak terstond de hand uit, om een der vijgen te plukken, maar hij prikte zich zoo geducht aan de doornen, dat hij 't uitschreeuwde van de pijn.

'Zoo gaat het niet, Jan,' zeide ik, terwijl ik een punt sneed aan een stokje, waarmee ik in een vijg prikte, welke ik naar mij toehaalde en met mijn mes van haar doornen beroofde.'

Intusschen bekeek Eduard een andere vijg.

'Kijk eens, Papa! Wat zijn dat voor mooie roode insekten. Die schijnen 't sap uit de vrucht te zuigen.'

'Dat is cochenille,' zeide ik, 'waarvan men 't schoone karmijn vervaardigt, hetwelk heel duur is en waarmede men purper verwt. Ons zal dit insekt weinig nut opleveren; of we moesten er handel in drijven met Europa. Daarenboven heeft de wilde vijgeboom nog 't nut, dat hij, als heg voor een woning geplant, een uitstekend verdedigingsmiddel is tegen de wilde dieren.'

'Maar dat is onmogelijk, Papa,' zeide Karel. 'Zulk een zachte plant kan geen aanval weerstaan.'

'Wanneer men haar hard aanraakt, blijven de scherpe doornen in het vleesch zitten, en ziedaar de verdediging, welke zij schenkt,' antwoordde ik.

Intusschen werd het tijd, om naar huis terug te keeren, vooral omdat we aan ons dagboek zouden beginnen. We verlieten dus Nieuw-Eden, namen onderweg de beide bamboesstokken mee, en zaten weldra aan de tafel in onze tent bij 't licht van de lamp; ik aan 't schrijven en de anderen mij alles herinnerende, wat er gebeurd was. We kwamen dien avond echter niet verder dan den derden dag, en ik beloofde, het dagboek den volgenden avond voort te zetten, en wel elken avond, totdat we gelijk zouden zijn.

En dit is het dagboek, hetwelk ik u hier meedeel; of liever hetgeen gij er van leest, is slechts een uittreksel, daar 't geheele dagboek eenige deelen zou vullen, en er geen uitgever te vinden zou zijn, die zulk een uitgebreid werk in 't licht zou willen geven.

En zoo werd de eerste Zondag doorgebracht, welken we op het eiland vierden. Niemand had zich verveeld en allen gevoelden, dat het goed voor ons zou zijn, na zes dagen arbeids een rustdag te hebben. Met een tevreden gemoed wenschten we elkander een goeden nacht en begaven ons met een gevoel van oprechte dankbaarheid aan God, die ons zooveel zegeningen schonk, naar bed, om in den slaap nieuwe krachten te verzamelen voor den volgenden dag.

‘Ik heb van ochtend eens een kleine teekening van onze nieuwe woning gemaakt,’ zeide ik, toen we den volgenden morgen aan 't ontbijt zaten.

‘He, Papa! Laat ons die eens zien!’ riepen verscheidene stemmen tegelijk.

Ik haalde de schets uit den zak, welke ik vervaardigd had en die heel eenvoudig was.

‘Niet mooi, Papa,’ zeide Charlotte. ‘Een groot vierkant blok met een dak er op en verder een deur, en drie ramen!’

‘Je zoudt er misschien glazen tuindeuren en een prachtig balkon aan willen hebben, Charlotte,’ zeide ik. ‘Bezorg gij ons dan slechts glazen en we zullen zien, wat we er van maken. Ofschoon, een balkon komt er toch aan, zooals je ziet.’

‘Een balkon op den platten vloer,’ zeide Charlotte. ‘'t Is ook wat.’

‘Neen, kind, 't zal een balkon in de hoogte zijn; want ik

ben voornemens, ons huis op de takken der boomen te bouwen.'

'Hoe, Papa!' riep Eduard uit. 'Zullen we dan vogels worden?'

'Dan mogen we wel vleugels maken, evenals Icarus,' zeide Karel.

'Ik begrijp zeer goed, waarom Oom de woning in de takken van den boom wil maken,' zeide Cato. ''t Is tegen de wilde dieren en tegen mogelijke vijandelijke aanvallen.'

'Juist begrepen, Cato,' antwoordde ik. 'Tot hiertoe hebben we nog wel geen ander wild dier gezien dan de tijgerkat, welke Karel geschoten heeft; maar we hebben ook nog slechts een klein gedeelte van ons eiland bezocht. Wie verzekert ons, dat er zich niet andere wilde dieren bevinden, die zich nu nog in de bosschen ophouden; maar, hierheen gelokt, ons hun onwelkome bezoeken zouden kunnen brengen? En wie zegt u, dat hier geen wilden wonen of zullen landen, welke we juist uit de hoogte met te meer geluk zouden kunnen afweren? Daarom heb ik van morgen eens op mijn gemak de boomen opgenomen, en bevonden, dat we op de twee laagste takken van den grootsten boom onze woning kunnen plaatsen.'

'Maar hoe zullen we er dan opkomen?' vroeg Jan.

'We beginnen met een trap te maken,' antwoordde ik, 'hetgeen ons door de hooge wortels van den boom gemakkelijk zal vallen. Daarna leggen wij een vloer, en daarop bouwen wij de woning.'

'Maar daartoe hebben we geen hout genoeg,' zeide Karel.

'Daarom moeten we eerst onzen voorraad van hout vergrooten,' antwoordde ik. 'Wat den trap aangaat, dien bouwen we van doorgezaagde boomstammen, welke we in gindsch bosch zullen kappen en op hun behoorlijke lengte zagen. Als we er den bovenkant vlak van maken, zullen de treden gemakkelijk genoeg zijn. Dan moeten we verderop naar 't strand, om te zien, of daar geen hout van 't wrak is aangespoeld, en daartoe zullen we eerst ons vlot weer in orde brengen, dat de storm aan stukken geslagen heeft. Misschien vinden we er nog wel 't een en ander, dat ons in staat stelt, ons plan te veranderen. 't Eerste, wat we dus te doen hebben, is ons vlot weer in elkaar te timmeren en daarmee een kustvaart te onder-

nemen. We gaan dus van morgen naar Rotsoord. Ge kunt de meisjes wel missen, niet waar?' vroeg ik aan mijn vrouw. 'Jan en Gerrit blijven bij u.'

'Wel zeker,' antwoordde zij. 'Gerrit zal de bamboesladder maken, en ik ga met Jan wat aardappelen rooien.'

Terstond na 't ontbijt begaf ik mij met Karel, Eduard, Charlotte en Cato naar Rotsoord, waar we een nieuw vlot samenstelden, thans echter zonder mast of zeil. Met vereenigde krachten hadden we dat spoedig klaar. Nu zond ik de meisjes naar 't Mangelbosch terug en begaf mij met Karel en Eduard scheep. We roeiden langs de kust, toen de laatste eensklaps zijn roeispanen stilhield, zijn haak nam en dien met geweld in 't water sloeg. Op 't zelfde oogenblik werd ons vlot met geweld door 't water voortgesleept.

'Helpt mij vasthouden en haar aan boord trekken!' riep Eduard, en nu zagen we, dat hij een vreeselijk groote schildpad had geharpoeneerd, die rustig op 't water lag te slapen, doch door de wond, welke zij ontvangen had en den angst, waarin zij zich bevond om ons te ontkomen, ons rank vaartuig met een vervaarlijke snelheid meesleepte. Ik legde aan en schoot het dier vlak in den kop. Wel verminderde nu onze vaart; maar 't was onmogelijk, het zware dier op ons vlot te krijgen, zonder dat we gevaar liepen van om te slaan. We besloten dus naar de kust te roeien; terwijl Eduard de schildpad aan den haak zou vasthouden en dus op sleeptouw meenemen. Dit deden we en ofschoon het strand te vlak was om er aan te komen, behoefde een onzer slechts tot aan de knieën door 't water te waden om ons vlot vast te leggen. Eerst toen konden we 't wagen, het dier aan boord te brengen; hetwelk echter nog vrij wat moeite veroorzaakte.

'Dat zal een heerlijk schildpadsoepje geven,' zeide Eduard.

'Nog lekkerder schildpadlappen,' antwoordde ik,

'En wat zullen we van de schaal maken?' vroeg Karel.

'Wel schildpadden kammen en werkdoozen voor de meisjes,' zeide Eduard.

'Vooreerst zouden we dat slecht kunnen doen,' zeide ik. 'Maar ten andere is de schaal van deze soort van schildpad daartoe niet geschikt; men gebruikt er die van de caret toe, welke doorschijnend is en gemakkelijk gepolijst kan worden.'

We legden nu de schildpad midden op 't vlot, met den buik op den grond, uit vrees, dat anders de warmte haar mocht doen bederven. Spoedig waren we weer van wal gestoken en roeiden voort tot aan een plaats, waar we een groote menigte van allerlei voorwerpen op 't strand zagen liggen: vaten, kisten en andere zaken.

'We zullen hier aan land gaan, en al die dingen meenemen,' zeide ik.

'Maar dat zijn geen planken of balken,' zeide Karel. 'Zoodoende maken we een vergeefsche reis.'

'Volstrekt niet,' antwoordde ik. 'Wanneer we onzen voorraad vermeerderen, doen we een goed werk. Wanneer we dat alles in ons magazijn te Rotsoord gebracht hebben, doen we een anderen tocht om 't houtwerk.'

Ook hier moesten we op een kleinen afstand van den wal blijven. Door middel echter van twee planken, die we van 't vlot naar den wal legden, was het ons mogelijk er de vaten op te rollen en de kisten op te sleepen. We hadden geen tijd, om onze schatten te onderzoeken; maar begrijpende, dat alles voor ons waarde had, belastten we het vlot er zoodanig mee, dat we een zwaar werk hadden om het terug te roeien en voor 't begin van de eb thuis te zijn.

Aan 't strand te Rotsoord gekomen, vonden we er de meisjes bezig met visschen.

'Mama had onze hulp niet noodig,' zeide Charlotte; terwijl ze naar ons toekwam, 'en meende, dat we u misschien bij uw terugkomst zouden kunnen helpen. Om niet ledig te zitten, hebben we vischtuig meegenomen.'

'En zijt ge gelukkig geweest?' vroeg ik.

'Nu, dat zou ik meenen,' zeide Cato, die intusschen ook bij ons gekomen was. 'Kom maar eens gauw zien, wat voor een grooten visch we gevangen hebben. Charlotte had hem aan 't snoer, doch hij wilde wegzwemmen en zou haar zeker mee in 't water gehaald hebben. "Help mij, Cato!" riep ze, en weet ge, wat ik toen deed? Ik haalde spoedig mijn snoer uit het water en gaf hem met het achtereind van mijn hengel zulk een geduchten slag op den kop, dat hij bedwelmd werd. Toen haalden we hem snel naar ons toe, bukten ons voorover en tilden hem met onze handen aan land.'

‘Nu, dat is een heerlijke vangst,’ zeide ik. ‘'t Is een zalm, en hij weegt zeker wel dertig pond.’

‘O, dan moeten we hem inzouten en vervolgens rooken,’ zeide Charlotte. ‘Ik lust graag gerookte zalm.’

‘Ik ook!’ zeide Eduard. ‘En nu we een schoorsteen hebben, kunnen we dat best doen.’

‘Juist,’ antwoordde ik. ‘En ge brengt me daar op een goed denkbeeld. We zullen het de stukken van onze schildpad, welke we van middag niet kunnen opeten, ook doen. Zoo krijgen we een voorraad, die niet dadelijk verorberd behoeft te worden.’

‘Een schildpad!’ riep Cato uit. ‘Hebt ge een schildpad gevangen.’

‘Dat zou ik meenen, en geen kleine ook,’ antwoordde ik. ‘De eer daarvan komt aan Eduard toe.’

Nadat Charlotte en Cato de schildpad bekeken hadden, zeide de laatste:

‘'t Zal niet gemakkelijk zijn, haar naar 't Mangelbosch te vervoeren.’

‘Dat zal 't niet, en daarom zullen we haar maar hier ontleden,’ zeide ik. ‘Uw zalm zal al vracht genoeg voor ons zijn.’

We gingen echter eerst aan 't ontladen van 't vlot.

‘Dit schijnt een vaatje wijn,’ zeide Cato, toen ze een tonnetje van 't vlot afrolde.

‘Dat meen ik ook,’ zeide ik. ‘'t Zal onzen wijnkelder vergrooten. Maar wat komt daar de beek af?’

Allen keken op. 't Was een soort van vlot, van balken gemaakt, en de stuurman lag op zijn doode gemak aan 't achtereind.

‘Dat is onze Gerrit!’ riep Cato uit. ‘Wat komt hij hier doen?’

‘Ons halen,’ zeide ik. ‘Drommels! dat heeft hij goed verzonnen.’

Weldra was Gerrit met het vlot bij ons.

‘Toen ik de ladder afhad,’ zeide hij, ‘begreep ik, dat ik nog wel wat kon uitvoeren. Ik ging dus naar de beek, en maakte van de daarliggende balken een vlot, om met den stroom naar Rotsoord te varen. Mevrouw toch zeide mij, dat ge waarschijnlijk wel gaarne 't een of ander uit ons magazijn

zoudt willen medenemen, en daarom liet ik mij op mijn gemak met den stroom afdrijven.'

'Je hebt daar iets gemaakt, waaraan ik niet gedacht had, Gerrit,' zei ik. 'We hebben vrij wat provisie gevonden en kunnen ten minste onze schildpad en de vischvangst der meisjes op 't vlot laden.'

'Een schildpad! O, dat is heerlijk!' zei Gerrit.

'En een grooten zalm ook!' zei Cato.

'Uitmuntend! uitmuntend! Wat zal Mevrouw in haar schik wezen!' riep hij uit. 'Ze was al bang, dat we niets dan zoutevleesch en ham zouden hebben.'

'Voortaan gerookten zalm en schildpadsoep, en wie weet wat nog meer, Gerrit,' zeide Cato lachend. 'Op die manier zouden we best een ordinaris kunnen houden.'

We laadden nu de schildpad, den zalm, het vaatje met wijn en verscheidene andere dingen op het vlot van Gerrit; bonden een touw aan 't voorste gedeelte en trokken zoo 't vaartuig tegen den stroom op. Ofschoon Gerrit wilde meetrekken, veroorloofden we hem dat niet, en noodzaakten hem er achterop te gaan zitten; 't geen tevens zeer noodig was, om door middel van een plank, welke hij als roer gebruikte, het vlot van den wal te houden.

Toen we aan onze brug kwamen, moest Gerrit plat op zijn buik gaan liggen; anders had hij er niet onder door kunnen gaan. We trokken nu onze schatten tot dicht bij 't mangelbosch, waar mijn vrouw en de kleine Jan ons tegemoet kwamen en de eerste vrij gelukkig met onze vangst was. Nadat we 't vlot hadden vastgelegd, sneed ik de schildpad in stukken, welke we in 't zout legden, om er den volgenden morgen een gedeelte van te eten en 't overige te rooken.

'Snijd er dat groenachtige ook maar af,' zei mijn vrouw. 'Dat zullen we toch niet eten.'

'Ik zal er wel op passen,' zeide ik. ''t Is haar vet en 't smakelijkste deel van het dier.'

'En wat zullen we nu met de schaal doen?' vroeg Eduard.

'Die zal een waterkuip in onze nieuwe woning zijn; want, daar we hier geen waterleiding hebben, zal 't voor Mama gemakkelijk zijn, wanneer ze altijd versch water boven heeft.'

Ik vertelde nu aan mijn vrouw, wat we hadden uitgericht, en ze keurde 't zeer goed, dat we de balken en planken maar hadden laten rusten, en provisie meegebracht hadden. 't Vaatje met wijn werd in mijn tent gerold, en we spraken af, dat we daarvan den volgenden zondag eens zouden proeven. We hadden nog tijd genoeg, om de stukken van de schildpad en die van den zalm in 't zout te leggen en 't geen we meegebracht hadden te bergen, toen mijn vrouw ons waarschuwde, dat de maaltijd gereed was.

't Was een waar genot, dat we aardappelen hadden, en ik moet zeggen, dat ze er niet alleen heerlijk uitzagen, maar ook lekker smaakten. Behalve ham en zoutevleesch, hadden we ook gebakken visch, en die was vrij wat beter dan vroeger de geroosterde.

'En hoe hebt gij 't gemaakt, vrouwlief?' vroeg ik haar, terwijl we aan tafel zaten.

'Dat zal ik u vertellen,' antwoordde zij. 'Eerst ben ik met Jan naar 't aardappelveld gegaan, om er een genoegzame hoeveelheid te rooien; daarna heb ik mijn aardappels geschild en ze in 't water gezet, en Gerrit, die klaar was met zijn ladder, aan zijn vlot geholpen. Toen ben ik met Jan dezen kant van de beek wat opgewandeld, en daar hebben we een ontdekking gedaan, die ons misschien te stade kan komen.'

'En wat is dat?' vroeg ik.

'Jan, krijg den klomp eens, dien we meegebracht hebben,' zeide mijn vrouw.

Weldra kwam de jongen met een klomp vaste aarde terug, zoo wat van de grootte eens kinderhoofds en bood hij mij dien aan.

'Dat is klei,' zeide ik. 'Die kan ons zeer goed te pas komen, om er potten en pannen van te bakken. Dat is echter van later zorg. En waar hebt ge die gevonden?'

'Zooals ik u zeide, aan deze zijde van onze beek,' antwoordde zij. 'We waren nauwelijks tien minuten opgewandeld, of Jan ontsnapte mij en liep tegen een klein heuveltje op, doch gleed uit en kwam huilende terug, niet omdat hij zich zeer gedaan had, maar omdat hij van 't hoofd tot de voeten met modder zat. Onder 't schoonmaken van den knaap bemerkte ik, dat

het klei was en ging naar 't hoogtetje, van welks aarde ik dit stuk meenam.'

''t Was er ook zoo glad, Papa,' zeide Jan, 'en ik wist het niet.'

'Dan was 't uw schuld ook niet, mijn jongen,' antwoordde ik.

'Ik heb nog wat gevonden, ofschoon ik niet weet, of 't iets eetbaars is,' zeide mijn vrouw, terwijl ze een wortel uit den zak haalde, dien ze mij liet zien. ''t Heeft veel van een rammenas.'

'Een rammenas is 't niet,' zeide ik, terwijl ik den wortel bekeek. ''t Is een kostbare ontdekking, ofschoon de wortel zóo niet te eten is, omdat ze een soort van vergif bevat, hetwelk echter verdwijnt, wanneer men haar van heur sap berooft. 't Is de maniocwortel; in de Westindiën maakt men er een soort van brood van, hetwelk men cassave noemt. Doch hoe hebt gij dien wortel gevonden?'

'Toen ik van mijn wandeling terugkwam, miste ik ons varken. Ik ging het dadelijk zoeken en vond het niet ver hier van daan; 't was het grasveld opgeloopen, had links omgeslagen en was nu bezig, den grond dicht bij een struikgewas om te wroeten, waaruit het deze soort van wortels haalde, welke het goed schenen te smaken. Eerst dacht ik: wat een varken eet, kan een mensch ook zonder nadeel gebruiken; - bij nader inzien vond ik het toch beter, er u eerst over te raadplegen.'

'En ge hebt goed gedaan, vrouwlief. Sommige planten zijn bepaald nadeelig voor den mensch en volstrekt niet schadelijk voor enkele dieren. Zoo is 't ook met den maniocwortel, wiens nut wij slechts dan kunnen genieten, als hij eerst bereid is.'

'Ge gaat toch na den eten niet meer op zee?' vroeg mijn vrouw.

'Volstrekt niet. Eer de vloed weer hoog genoeg is, zou het te laat zijn, en zoolang het ebt, kunnen we niet aan de kust komen. Doch hoe vraagt ge dat zoo?'

'Wel, ik wenschte wel met u eens den weg te gaan, dien ge met Karel gingt, toen ge hier voor 't eerst kwaamt.'

‘Dat kunnen we best doen, als we ten minste terstond op reis gaan; anders zijn we vóor den avond niet thuis.’

‘Ik wil niet verder gaan dan we kunnen,’ zeide mijn vrouw. ‘Ik denk er volstrekt niet aan, om over Rotsoord terug te keeren.’

‘Dat zou ook slecht gaan,’ zeide ik, ‘want de weg naar Rotsoord is veel te lang, en dan zouden we vóor den avond niet terug zijn.’

Door middel van de gevlamde boomen was de weg gemakkelijk te vinden en waren we spoedig op de plaats, waar de apen ons met kokosnooten geworpen hadden. 't Scheen toch, dat die dieren hier bijzonder graag vertoefden: want we zagen er niet alleen verscheidene in de boomen klimmen, maar nog een tiental in de takken zitten. Eduard wilde hen met steenen gooien, doch ik verbood het hem.

‘Toen we met ons beiden waren, konden we hun worpen nog wel ontwijken; doch we zijn nu te talrijk en zoo'n harde kokosnoot zou licht een onzer treffen en leelijk kwetsen, zoo niet dooden,’ zeide ik.

‘We moesten dit de Apenvlakte noemen,’ zeide Charlotte.

‘Dan liever de Apenlaan,’ verbeterde Cato; ‘want een vlakte is het niet.’

En allen keurden goed, dat de plaats Apenlaan zou heeten. Vervolgens kwamen we aan onze suikerplantage, waar we voor ieder eenige riethalmen sneden, om onder weg 't sap uit te zuigen. We voorzagen ons van een genoegzaam tal van halmen, en allen vonden 't sap zoo heerlijk en verkwikkend, dat ze 't niet genoeg roemen konden.

‘We moeten de plaatsen hier namen geven, dan krijgen we langzamerhand een geographie van ons eiland,’ zeide mijn vrouw, terwijl we voortwandelden. ‘Zoo heb ik er al aan gedacht om de baai, waar wij aangekomen zijn, de Welkomstbaai en onze beek, waaruit zulke heerlijke visch gehengeld wordt, de Hengelbeek te noemen.’

‘Zoodra we thuis komen, zal ik een soort van kaart van de ontdekte landen en streken maken,’ zeide ik. ‘Wel zal de richting niet zoo juist zijn; maar voor ons genoeg, om die te weten.’

Ofschoon we bij elkander bleven, hielden slechts mijn vrouw en ik het gevlamde pad, om geen gevaar te loopen van te verdwalen; de anderen echter zwierven wat af, zonder ons uit het gezicht te verliezen. Eensklaps hoorde ik Karel roepen: ‘Papa! Papa! een krokodil! een krokodil! Maar hij slaapt.’

‘Onmogelijk!’ riep ik uit. ‘Die houden zich alleen dicht bij zoet water op.’

Ik snelde nu den kant uit, waar Karel stond, en allen volgden mij en bleven op een afstand van 't slapende dier staan.

‘Zijt ge dwaas Karel?’ zeide ik. ‘Dat dier gelijkt in 't geheel niet op een krokodil. 't Is een groene hagedis, wiens vleesch de Indianen voor een groote lekkernij houden; 't is de....’

‘De inguana, Papa,’ zeide Eduard, terwijl hij zijn geweer aanlegde. ‘Wil ik hem doodschieten?’

‘Waartoe, mijn jongen?’ vroeg ik. ‘Vermors uw kruit niet. Daarenboven, als je misschoot, dan zou hij 't op een loopen zetten. Wacht maar en maak geen leven, dan zal ik haar op de manier der Indianen vangen, zonder dat het ons een korrel kruit kost.’

Ik sneed nu een stok af, bond er een touw aan, waarvan ik een strik maakte, nam vervolgens een klein stokje in de andere hand en naderde voorzichtig de hagedis, die nog altijd sliep. Toen ik dicht bij haar was, begon ik een deuntje te fluiten. De inguana werd wakker, keek verwonderd om zich heen en scheen aandachtig naar mijn gefluit te luisteren en in verrukking te geraken. Terstond wierp ik haar den strik om den hals, trok dien toe en maakte het dier dood, hetwelk ik op mijn rug nam.

Zonder verdere avonturen kwamen we weer te Apenlaan, waar we, omdat Gerrit zoo moe was, wat bleven rusten.

Terwijl we daar kalm onder de boomen zaten, snuffelden Eduard en Karel, die volstrekt niet moede waren, eens rond, of ze niet het een of ander konden vinden, wat van hun gading was. De eerste keek naar de hooge kokospalmen, met prachtige vruchten beladen.

‘'t Is jammer, dat de bast zoo glad is, anders kon ik er inklimmen en wat noten plukken, Papa’, zeide hij.

Juist wilde ik hem antwoorden, toen er een noot vlak voor

zijn voeten neerviel. Verschrikt sprong hij achteruit, en op 't zelfde oogenblik volgde er een tweede, toen een derde.

‘Ze vallen te zacht neer’, zeide ik. ‘Anders zou ik denken, dat de apen weer aan 't bombardeeren waren.’

‘Dan moet er een toovenaar in den boom zitten,’ zeide Eduard. ‘Gooi nog maar een paar!’ riep hij tot den onbekenden plukker. En werkelijk, als had die 't verstaan, rolden er weer een paar noten naar beneden; maar op 't zelfde oogenblik sprong de knaap een paar schreden terug; want de toovenaar, een afschuwelijke kokoskrab met twee groote scharen gewapend, kwam langs den stam naar beneden en regelrecht op hem af. Eduards schrik duurde echter slechts eenige oogenblikken: hij overwon zijn afkeer van 't afschuwelijke beest, sprong naar den boom toe en sloeg met de kolf van zijn geweer naar de krab. Doch hij sloeg mis en in een oogenblik was 't afzichtelijke dier op den grond en kwam met uitgespreide scharen op zijn vijand aan, die snel de vlucht nam, terwijl de krab hem nasnelde. Ademloos zagen wij toe: want als de krab hem beetpakte, zou ze hem zeker erg gewond hebben. Onder 't loopen wierp Eduard zijn geweer en zijn weitasch weg, trok toen zijn buis uit, keerde zich eensklaps om, wachtte de krab af en wierp haar onverwachts het buis over 't lijf. Op 't zelfde oogenblik zette hij zijn voet op het dier en sloeg het met den rug van zijn bijl zoodanig op den kop, dat het monster weldra stil bleef liggen.

‘Ferm zoo, Eduard,’ zeide ik, toen ik er bij kwam en hij zijn buis van het doode beest afnam en 't heel bedaard weer aantrok. ‘Ik wilde u niet te hulp komen; want je moet leeren, u zelf in elke omstandigheid te verdedigen. 't Is echter een gevaarlijke vijand, dien ge overwonnen hebt; want de kokoskrab is even listig als dapper.’

‘Welk een leelijk beest, Papa,’ zeide Charlotte. ‘Maar hoe kan zulk een krab, al heeft zij nog zulke sterke scharen, de harde kokosnoten breken.’

‘Men zegt wel, dat zij het doet,’ antwoordde ik. ‘Ik voor mij geloof echter, dat ze hoopt de vruchten te doen breken door ze te laten vallen, of dat ze in een der drie weeke plekken gaten boort en ze zoo uitzuigt.’

‘Zullen we de krab meenemen, Papu?’ vroeg Ernst.

‘Dat zullen we maar niet doen, daar ze zeer taai is,’ antwoordde ik. ‘Ofschoon ze een voornaam voedingsmiddel voor de negerslaven op de Antilles is, zullen wij er onze tanden maar niet aan wagen.’

Onze kleine Jan klaagde erg over dorst en onze waterflesschen waren leeg. Doch ik wist er wel een middel op: ik sneed een liane door en liet hem die in den mond houden. Daarop maakte ik iets hooger nog een opening en in een oogenblik had hij den mond vol helder, zuiver water. De anderen volgden mijn voorbeeld; want ze hadden ook dorst gekregen. Na ons nog met de kokosnoten beladen te hebben, namen we den weg naar huis aan, waar we weldra aankwamen. Gerrit, voor wien de tocht wel wat groot was geweest, was braaf vermoeid. Op mijn aanraden ging hij terstond naar bed.

‘En nu zullen we gebruik maken van uw ontdekking van dezen morgen,’ zeide ik tot mijn vrouw. ‘Wijs ons thans de plaats eens, waar gij den maniocwortel gevonden hebt; dan nemen we onze spaden mede, om ze uit te spitten.’

Behalve den kleinen Jan, die Gerrit naar bed gevolgd was, gingen we naar de plaats, waar mijn vrouw den maniocwortel gevonden had, en hadden er spoedig een mand van vol, die we naar onze tent brachten.

‘Nu aan 't raspen,’ zeide ik; terwijl ik twee groote suikerraspen voor den dag haalde. ‘Intusschen naait mama voor ons een linnen zak.’

Terwijl nu de kinderen de maniocwortels op een uitgespreid zeil raspten, waarbij zij elkander afwisselden, bouwde ik van steenen een soort van oven, dien ik met de klei bestreek, welke mijn vrouw had medegebracht en toen met hout en takken vulde, om hem te doen drogen en heet te maken. Weldra waren al onze wortels geraspt.

‘Nu, wat er van dat zaagsel zal komen,’ zeide Charlotte, ‘zal wel niet veel eels zijn.’

‘Wacht uw beurt maar af, Charlotte, en oordeel niet te voorbarig,’ zeide ik. ‘Doet nu den geraspten maniocwortel maar in den zak, dien Mama genaaid heeft. En dan zullen we Mama verzoeken, hem stevig toe te naaien.’

Weldra was de zak gevuld en had mijn vrouw dien toegenaaid. Nu legde ik dien tusschen twee planken, en gingen we allen op de bovenste staan dansen.

Nadat we dit eenige minuten gedaan hadden, nam ik er de plank af, en we zagen, dat het sap er aan alle kanten was uitgeloopen. Daarop nam ik den zak, perste het er zich in bevindende zaagsel (zooals Charlotte het genoemd had) zoo dicht mogelijk op elkander en verzocht mijn vrouw weder een naad te maken die vrij wat lager kwam dan de eerste, omdat er al tamelijk wat vocht uit gekomen was. Hierop persten we den zak weder en deze bewerking herhaalden we zoolang, totdat de zak even rond bleef; waaruit ik opmaakte, dat de manioc genoeg uitgeperst was. Nu mengde ik het droge meel met wat water aan, en kneedde er een soort van brooden van, welke ik op ijzeren platen in den heet geworden oven legde. Intusschen was het donker geworden en staken wij 't licht op. Maar van gezellig om de tafel zitten kwam niets; want nu liep de een, dan de andere naar den oven. Weldra kreeg ik de tijding, dat er een heerlijke geur als van versch brood uit den oven opsteeg, en toen ik oordeelde, dat ons baksel wel gaar zou zijn, haalde ik het te voorschijn en hadden we twee heerlijke cassavebrooden. Karel en Eduard wilden er terstond de proef van nemen; maar ik hield hen terug.

‘We moeten eerst zien, of het al zijn vergiftigde sappen verloren heeft,’ zeide ik. ‘En daarom zullen we er de kippen mee voeren en tot morgen wachten, om te zien, hoe 't hun bekomen is.’

‘'t Is toch raar, Oom,’ zeide Cato, toen we aan ons avondmaal zaten, ‘dat zoo'n heerlijke plant vergiftig is.’

‘Niet alle soorten van manioc zijn dat,’ zeide ik. ‘Er zijn drie soorten. De beide vergiftige moeten een of twee jaar groeien eer zij rijp zijn; van een derde soort zijn de wortels in korteren tijd rijp. Die kunnen zelfs rauw gegeten worden; maar 't brood hetwelk men er van bakt, is niet zoo voedzaam als dat der vergiftige. Daarom geeft men aan de eerste soorten de voorkeur, en, daar alleen 't sap vergiftig is, perst men er dat uit. Het meel van deze plant, mits goed gedroogd, kan jaren lang goedgehouden worden, zonder dat het iets van zijn geur of voedingskracht verliest.’

‘Dan moeten we er maar een goeden voorraad van verzamelen,’ zeide mijn vrouw. ‘Ons vaatje met meel zal wel spoedig op zijn, als we er ten minste brood van willen bakken, en wat we uit zee hebben opgevischt, zal wel zoodanig van 't zeewater doordrongen zijn, dat hetgeen we er van maken voor ons niet eetbaar zal zijn, ten hoogste een goed voedsel voor de kippen is.’

‘Dat zullen we ook doen,’ antwoordde ik. ‘'t Is een goed werk voor hen, die niet aan den bouw van ons huis kunnen helpen. In de eerste dagen echter zullen we alle handen wel noodig hebben.’

Zesde hoofdstuk.
Hoe we aan onze woning begonnen.

Ons eerste werk den volgenden morgen was te zien, hoe de kippen het maakten. Daar zij vroolijk en wel waren, maakte ik er geen zwarigheid in, ons cassavebroed bij 't ontbijt te gebruiken, en allen roemden zijn heerlijken smaak. Terstond na 't ontbijt vertrokken we, van de noodige levensmiddelen, wapenen, bijlen en zagen voorzien, naar de Apenlaan, waar we eenige dunne palmboomen uitkozen en aan 't zagen gingen. 't Was echter geen gemakkelijk werk om door dat harde hout heen te komen en het duurde lang, eer we er een achttal hadden doorgezaagd. We waren braaf bezweet en moede; en besloten dus een uur rust te nemen en intusschen wat te gebruiken. Onze jongens konden echter zoolang geen rust houden en zwierven dieper 't bosch in; ofschoon ze beloofden, weer op hun tijd op karrewei te zullen zijn. Terwijl ze weg waren, hoorden we een paar schoten.

‘Ze hebben weer wat wild opgedaan,’ zei ik tegen mijn vrouw. ‘'t Zijn een paar jagers in hun hart.’

‘'t Zal een heel gemis voor hen zijn, als hun kruit op is,’ zeide mijn vrouw.

‘We hebben een tamelijken voorraad op Rotsoord geborgen,’ zeide ik. ‘En tegen dien tijd hoop ik, dat ze even goed pijl en boog kunnen hanteeren als nu 't geweer. Doch dat gaat zoo gauw niet. Ook zal ik eerst beter bogen moeten maken; doch dat kan ik niet, alvorens ik taaier en veerkrachtiger hout heb gevonden.’

Kort daarop kwamen de beide jongens terug, ieder met een paar groote vogels, die ik terstond voor berghoenders herkende.

‘O, Papa!’ zeide Karel. ‘Ik wou, dat ge bij ons geweest waart, dan zoudt ge wat grappigs gezien hebben. Terwijl we wandelden, hoorden we een dof geluid, even alsof men zacht een trom roerde. We gingen er op af, en daar zagen we een troep van wel twintig berghoenders en een haan, met prachtige veeren om den hals, die allerlei kunsten scheen te maken, waarnaar de anderen keken. We losten onze geweren, welke we op uw raad met hagel hadden geladen, en hadden 't geluk, vier der hoenders te treffen. 't Zal zeker een heerlijk gebraad zijn.’

‘Nu, dat zou ik denken,’ zeide ik. ‘We zullen ze meenemen en er morgen aan smullen. Thans echter moeten we weer aan 't werk.’

We hakten nu het loof van de boomen, waarbij we niet verzuimden de middelste bladeren, of zoogenaamde palmkool afzonderlijk te houden, welke ons een aangenaam voedsel zouden opleveren. Daarop namen we twee aan twee een palmboom op de schouders en droegen er zoo drie naar 't Mangelbosch. Mijn vrouw droeg drie der hoenders en Jan een. Toen we nu de palmboomen ter bestemder plaats gebracht hadden, bleef mijn vrouw met Jan achter en haalden we weer drie palmboomen.

‘Voor den eten kunt ge de beide anderen niet meer halen,’ zeide mijn vrouw. ‘Ook moogt ge wel wat uitrusten.’

‘Dat zullen we,’ antwoordde ik. ‘Dan haal ik na den eten met de drie jongens de twee nog overgeblevene.’

‘Neen, Oom,’ zeide Cato. ‘Gerrit mag niet meer. 't Zou te vermoeiend voor hem zijn. Ik zal zijn plaats wel vervangen.’

Wat Gerrit daar ook tegen inbracht, en of hij al verzekerde, dat hij 't best doen kon; 't hielp hem niets. Hij gaf dan ook spoedig toe; daar hij zelf gevoelde, dat hij moede was, en hij zich niet mocht overspannen.

Terwijl we weg geweest waren, om de palmboomen te halen, had onze kleine Jan zijn visschersbedrijf weer opgevat. En dat had hij met zulk een goed gevolg gedaan, dat we weder visch bij ons middageten hadden.

Den volgenden dag ging ik met de drie jongens, Karel, Eduard en Gerrit, scheep, om 't hout te halen, dat was aangespoeld. De meisjes zouden zich bezig houden met het overbrengen van 't gezaagde hout en verder 't rooien en raspen van maniocwortels. Ofschoon Gerrit nog wel niet geheel en al tot zijn vorige krachten was teruggekomen, kon ik hem zijn verzoek om ons te vergezellen, niet weigeren. De jongen verlangde er zoo vurig naar, weer eens op zee te zijn, en werkelijk bemerkte ik, dat de zeelucht hem goed deed. Roeien mocht hij echter niet; ik zette hem aan 't roer.

We vonden meer hout dan we wel gedacht hadden; o.a. ook de deuren van de kajuit en den trap, die naar het dek voerde. Dat was inderdaad een goede vondst, vooral daar beiden in hun geheel gebleven waren. Met touwen bonden we een ferm vlot aan elkaar, dat we op sleeptouw namen Op ons vlot laadden we eenige kisten en vaten, die de zee aan land geworpen had.

't Was met een en ander vrij laat geworden, eer we aan de Welkomstbaai terugkwamen, en we waren wat blijde, dat we er Charlotte en Cato vonden, die ons hielpen lossen. We bonden een lang touw aan ons houtvlot, hetwelk we opzettelijk smal gemaakt hadden, en trokken het toen de beek op, tot aan 't Mangelbosch, waar mijn vrouw ons met een goeden maaltijd wachtte. Ze had de vier berghoenders heerlijk gebraden en we smulden, als deden we een koninklijken maaltijd.

Na afloop van het diner begon ik eens met de jongens na te gaan, waar we onze woning zouden bouwen. Ieder van hen had zijn eigen meening. Maar van den eenen boom waren de benedentakken te ongelijk, van den anderen te hoog. Eindelijk hadden we een boom uitgekozen, waarvan de twee onderste

takken vrij wel op dezelfde hoogte waren en zich niet te veel van den grond verhieven.'

'We zullen in dezen mangelboom onze woning bouwen,' zeide ik; terwijl ik met den achterkant van de bijl tegen den stam aansloeg, om hem duidelijk aan te wijzen.

Op 't zelfde oogenblik hoorde ik een geluid, hetwelk mij een nieuwe gedachte gaf.

'Wat is er, Papa?' vroeg Karel, die bemerkte, dat ik peinsde.

Ik gaf nog een paar slagen op den boom, en hoorde 't zelfde geluid.

'Wat doet ge toch, Papa?' vroeg Eduard,

'Geef me de bamboesladder eens aan, Gerrit,' zeide ik.

Spoedig was hij er mede bij den boom. Ik klom de ladder op, nam mijn duimstok, vouwde dien geheel uit en stak hem door een der gaten, die zich in den stam bevonden. Hij ging er wel vierentachtig centimeters in. De jongens begrepen nu, wat ik ontdekt had.

'Is de boom hol?' vroeg Karel, 'en zijt ge bang, Papa, dat hij ons niet kan houden?'

'Dat laatste niet; want de holligheid beslaat nog geen derde deel van den stam,' antwoordde ik. 'Maar 't is een ontdekking, die goud waard is.'

'Hoe dat, Papa?' vroeg Eduard.

'Dat zal ik u zeggen,' antwoordde ik. 'In deze holte zal ik een wenteltrap maken. Daardoor kunnen we onzen opgang tegen elken indringer beveiligen en tevens een steviger trap vormen, dan wanneer we om den boom heen moesten gaan.'

'Alles goed en wel, Papa,' zeide Karel. 'Maar wanneer nu de boom eens van binnen zoo verteerd is, dat er aan den buitenkant niet meer dan de bast over is?'

'Dan zeker zou mijn plan schipbreuk lijden,' antwoordde ik. 'Maar dan zou ik ook bij 't slaan met mijn bijl tegen den stam den bast hebben ingeslagen. Ik houd het er voor, dat we nog hout genoeg aan de buitenzijde over hebben. We zullen 't echter dadelijk zien.'

Ik teekende nu met een stuk wit krijt de grootte van onze deur af, en we begonnen te hakken. De splinters vlogen van 't harde hout af en bewezen mij, dat er nog kracht genoeg in

zat. Weldra hadden we een voldoende opening. Ik had die tachtig centimeter boven den beganen grond geteekend, omdat ik begreep, dat de holte niet lager beginnen zou, en we dan vier treden buiten den boom konden maken, en het gevolg bewees, dat ik goed geraden had. Een wolk van stof kwam ons tegen, toen we 't eerste gat in den boom gemaakt hadden; 't was het vermolmde hout, dat daar jaren lang zich opgehoopt had, en welk stof we er met onze spaden uitschepten. Toen hakten we verder, totdat de opening voor onze deur gereed was. 't Van boven invallende daglicht overtuigde mij, dat de holte zich tot boven in den stam uitstrekte, hetgeen mij deed hopen, dat we daar den uitgang van den trap zouden kunnen maken. 't Was hiermede laat geworden, en we moesten dus onzen arbeid tot den volgenden dag uitstellen.

Het eerst wat we nu deden, was van onzen houtvoorraad het stuk van den fokkemast te halen, hetwelk aan land gespoeld was, en dat naar de timmermanswerkplaats te sleepen. Ik teekende daarop nu op gelijken afstand, steeds in de rondte gaande, de plaatsen af, welke ik wilde inkeepen, om er de treden van onzen wenteltrap op te leggen en liet die door de jongens uithakken. Vervolgens haalde ik eenige stevige planken, welke we tot schuins toeloopende treden zaagden, en toen dat alles gereed was, sleepten wij den mast naar den boom. Niet zonder moeite kregen we hem in de door ons gehakte opening, welke we echter van boven nog verder moesten weghakken, om er den mast in te brengen. Toen koos ik uit het ijzerwerk, dat we van 't wrak meegenomen hadden of dat aan de aangespoelde gedeelten van 't schip zat, een paar ferme houvasten, waarmede we den mast aan 't ondergedeelte van den boom vastmaakten, en een paar bouten, die hem van boven zouden vasthouden. Dit laatste kostte vrij wat moeite en was gevaarlijk ook. Doch 't gelukte ons boven verwachting en zoo stond de stijl voor onzen trap stevig en wel. Nu namen we den kajuittrap en plaatsten dien zoo, dat er vier treden buiten en de andere in den boom kwamen, en zoo was 't begin van onzen trap gemaakt. Door in 't hout van den boom keepen te hakken en die van onderen met klampen te voorzien, kwam de trap spoediger gereed, dan we hadden durven hopen; terwijl een paar door de

natuur gevormde openingen, welke we wat vergrootten en een paar andere, welke we aanbrachten, genoegzaam licht gaven, zoodat hij veel van een torentrap had. Zoodra we uit den boomstam waren, vervolgde ik den trap langs een der takken, die eenigszins schuin neerhing, en maakte dat gedeelte van stukken van den fokkemast en den bezaansmast, welke we met den dissel aan de eene zijde vlak maakten. Aan 't eind der week was onze trap geheel klaar en maakte ik er een deur voor, die we van binnen konden grendelen.

Intusschen waren de anderen ook druk bezig geweest. Wanneer ik 't een of ander had gereed te maken, waaraan de jongens mij niet konden helpen, gingen ze op de jacht of brachten een voorraad maniocwortels mede, welke geraspt, uitgeperst, gedroogd en in vaten gedaan werden. Gerrit hield zich bezig met het maken van stoelen van bindrotting; want hij zeide, dat we in onze nieuwe woning op stoelen moesten zitten en niet op banken; Cato vlocht stroohoeden, Charlotte hielp haar mama in de keuken, of vervaardigde manden van allerlei grootte. En al ging de vervaardiging van stoelen, 't stroovlechten en 't mandenmaken ook in den beginne zeer gebrekkig en mislukten de eerste proeven - weldra brachten ze 't alle drie door oefening zoo ver, dat hun fabrikaat bruikbaar mocht heeten. Mijn vrouw kookte den pot, rooide aardappelen en zorgde voor onze beesten; terwijl de kleine Jan mij bij afwisseling eens hielp, met Cato meeging om stroo, met Charlotte om teenen, of met Gerrit om bindrotting te halen. Verder voorzag hij onze tafel van visch; want hij was een hengelaar in zijn hart; zoodat ik met recht kan getuigen, dat hij, hoe klein hij ook ware, niet de minst nuttige was. 't Haaienvel kwam mij nu uitnemend te stade; want, ofschoon ik de treden van mijn trap niet schaafde, maakte ik er den voorkant, dien ik van onderen rond afgeschaafd had, glad en effen mede.

En zoo kwam de Zondag aan, waarop alle arbeid gestaakt werd. Evenals den vorigen, hielden we een korte godsdienstoefening en koos ik tot het lezen uit den bijbel zulke plaatsen uit, als mij 't meest geschikt voorkwamen en min of meer toepasselijk waren op onzen toestand. Nadat ik 't gelezene verklaard had, deden we een gemeenschappelijk gebed;

daarna zongen we een gezang, en toen gingen we aan 't ontbijt.

‘Waar gaan wij van morgen naar toe, Papa?’ vroeg Charlotte.

‘Naar de Apenlaan. Doch in plaats van rechts om te slaan, zullen we nu eens den linkerkant wandelen, en zien, wat we daar vinden.’

Zoo gezegd, zoo gedaan. We gingen de grasvlakte over en kwamen zoo in 't kokosbosch, waar we links omsloegen. Natuurlijk zorgden we er voor, de boomen langs onzen weg te vlammen, om niet te verdwalen en elk oogenblik terug te kunnen gaan. Mijn vrouw was met Cato thuisgebleven, om voor 't middagmaal te zorgen; ik was dus met de vier jongens en Charlotte.

We hadden eerst een vrij lastigen weg, die door hoog gras liep, en waar de wortels der boomen ons van tijd tot tijd deden struikelen. Dewijl 't ons plan was, om er een gebaanden weg van te maken, sneden we met onze messen een pad in 't gras, 't geen, daar we met ons zessen waren, gauw genoeg voortging. Nu kwamen we aan een groot aardappelveld en toen aan een plaats waar veel maniocwortels groeiden.

‘We zullen vooreerst geen gebrek hebben,’ zeide ik. ‘En dat is gelukkig; want met zooveel monden zal de provisie die we van 't schip meegebracht hebben, gauw opraken.’

‘Mama heeft gezegd, dat we een tuin zullen aanleggen, waarin we 't een en ander zullen zaaien.’

‘Voorzeker,’ antwoordde ik. ‘Doch niet, voordat ons huis klaar is. Dan hoop ik ook een aardappel- en een gerstveld te maken en misschien nog wel meer. Doch eer we onder dak zijn, kan ik er niet aan denken.’

‘Papa,’ zeide Eduard. ‘Kijk eens, wat een rare bessen. Die kleven aan mijn handen, als ik ze pluk. 't Is net, alsof er vet op zit.’

Ik bekeek de bessen.

‘Een goede vondst, Eduard,’ zeide ik. ‘Dat is de myrica cerifera of wasbes. We zullen die later verzamelen en er waskaarsen van maken. Door den tijd raakt onze olie op, en dan zouden we 's avonds in het donker zitten.’

‘En hoe maken we er dan was van?’ vroeg Karel.

‘Wel, we koken de bessen, dan drijft de was boven en stolt,

als het water koud wordt. Als we er dan kaarsen van maken, branden ze even goed als die, welke van de was der bijen wordt vervaardigd en wat nog 't mooist is, ze verspreiden een aangenamen geur.'

'Nu, dan neem ik er wat mee in mijn ransel,' zeide Eduard. 'Daar kunnen we de proef wel eens van nemen.'

'Ga uw gang,' zeide ik.

'O, Papa!' riep Charlotte uit. 'Zie eens, wat een troep vogeltjes. Die schijnen wel alle bij elkander te wonen.'

Inderdaad was 't een groot nest, door verscheidene familiën van kleine groene papegaaien bewoond. Onze Gerrit klom terstond in den boom, stak zijn hand voorzichtig in een der gaten en haalde er een jongen papegaai uit, dien we in een zakdoek knoopten, om hem mak te maken en te leeren praten.

'Ik zal een kooi van bamboes en bindrotting voor hem maken,' zeide Gerrit. ''t Zal een heele aardigheid zijn.'

'Zoo krijgen we langzamerhand een geheele menagerie,' zeide Charlotte.

'Wacht maar, we zullen er nog wel leeuwen en tijgers ook bij krijgen,' zeide Gerrit lachend.

''t Is te hopen van neen,' zeide ik. 'Want die kunnen we missen als kiespijn.'

'Papa, kom eens hier,' zeide Karel. 'Zou dat geen gomelastiekboom zijn?'

Ik liep er naar toe, en vond hem bij een boom staan, die veel op den wilden vijgenboom geleek en vrij hoog was. Een gedeelte van de schors was gebarsten en daar vloeide een soort van hars uit, die in de lucht hardgeworden was en een donkere kleur aangenomen had.

'Wrijf eens een stukje van die gom tusschen uw vingers,' zeide ik tegen Karel.

'Ze wordt zacht, Papa,' zeide hij.

'Welnu, dan is het de caoutchoucboom,' zeide ik. 'Inderdaad een gelukkige ontdekking!'

'Maar wat zullen we met gomelastiek doen, Papa?' vroeg Charlotte.

'Dat zal ik u zeggen, Charlotte,' antwoordde ik. 'We moeten de caoutchoue in 't een of ander opvangen. Dat is heel

gemakkelijk; want zij valt in vloeibare druppels van den boom, als we slechts insnijdingen in den bast maken. Dan hangen we daar kleine potjes onder. Wanneer nu het sap nog vloeibaar is, smeren we dat op flesschen. Vervolgens hangen we die in den rook op om te drogen. Dan wordt de caoutchouc zwart, en we kunnen er de flesch gemakkelijk uithalen, omdat het gomelastiek zoo rekbaar is. Met onze schoenen doen we genoegzaam 't zelfde, en dan krijgen we heerlijke overschoenen voor den regentijd.'

We gingen nu voort en kwamen aan een klein boschje van palmboomen, welke ik voor sagopalmen herkende. Een van die palmboomen was door den storm gebroken, en duidelijk konden we er het merg van zien, hetwelk de sago bevat.

'Al weder een gezegende vondst,' zeide ik. 'Uit deze sago kunnen we een voedzame spijs bereiden. Ziet ge echter die groote witte wormen wel? Verzamel daarvan wat; dan zullen we ze Mama geven om te braden.'

'O, foei, Papa! Hoe viesch!' zeide Charlotte.

'Slechts vooroordeel, kind,' zeide ik.

'Ik heb wel eens gelezen, dat de bewoners van Zuid-Amerika ze voor een groote lekkernij houden,' zeide Eduard.

'Papa!' riep Jan eensklaps uit. 'Zie eens, welk een groote koe met haar kalf!'

Ik zag op en inderdaad bemerkte ik een Amerikaanschen buffel of bison, die daar met zijn jong rustig graasde.

'Blijft allen staan en houdt Caro vast,' zeide ik. 'Karel, ga met mij mee. We zullen zien, dat we den ouden buffel neerschieten en den jongen meenemen, om onze kudde te vergrooten. Doch voorzichtig; want waarschijnlijk behoort het dier tot een heele kudde, die in de nabijheid graast. En als die ons bemerkte, zouden we gevaarlijke vijanden hebben.'

Terstond pakte Eduard Caro beet en slopen Karel en ik door 't kreupelhout, totdat we den bison onder ons schot hadden.

'Nu, opgepast, Karel!' zeide ik. 'Mik op zijn kop. Maar schiet niet voor ik 't zeg. Als we hem goed raken, snellen we op het buffelkalf aan en werpen het een lazzo over den hals, nog eer het dier tot bezinning komt om te vluchten.'

't Scheen, dat de bison eenig gedruisch had gehoord; ten

minste hij lichtte zijn breeden kop op en zag met zijn woeste, met bloed gevulde oogen naar onzen kant. Het borstelige haar en 't woeste uitzicht van het dier gaven het iets vreeselijks. 't Scheen echter, dat het, daar we ons niet bewogen, gerustgesteld werd; want het boog den hals weer en begon te grazen.

'Hij staat niet gelukkig voor ons schot,' fluisterde ik. 'Zoo kunnen we hem niet op de juiste plaats treffen.'

'Zouden we niet wat verder gaan?' fluisterde Karel.

'Neen. We moeten wachten.'

Op 't zelfde oogenblik wendde de bison, die waarschijnlijk iets van ons fluisterend spreken gehoord had, zich geheel en al naar onzen kant om en stak den hals nieuwsgierig vooruit. 'Schiet!' zeide ik, en op 't zelfde oogenblik knalden er twee schoten tegelijk, stortte het kolossale dier op de knieën, deed een poging om zich op te richten en viel toen op den grond. Plotseling sprongen we te voorschijn, en eer het kalf nog van den schrik bekomen was, had ik het een strik om den hals geworpen, welks andere einde ik terstond om den stam van een nabijzijnden palmboom sloeg; waarop ik, met behulp van Karel, het jonge, sterke dier zoo dicht mogelijk naar den boom haalde en daar vastbond. Het maakte een vreeselijk misbaar; maar daar de strik bij 't achteruittrekken telkens meer toeschoof en 't hem benauwd maakte, waren zijn pogingen om zich los te rukken vruchteloos.

'Hij zal zich verworgen, Papa,' zeide Charlotte, die er met de anderen bijgekomen was.

'We zullen er op passen,' zeide ik, terwijl ik het beest behendig een touw om de achterpooten wierp. Ik haalde nu het touw door een lus, en trok die sterk aan. Weldra waren de achterpooten zoo gekneld, dat ik het kalf er mee aan den palmboom kon binden, en nu lieten we het uitrazen en gingen naar de buffelkoe, die morsdood was. Een onzer kogels was haar door 't linkeroog gegaan; waar de andere getroffen had, konden we niet gewaar worden.

'Den gedooden bison hier laten liggen, is zonde,' zeide ik. 'Dan is hij ten prooi aan roofvogels en jakhalzen. Wat zullen we er echter mee doen?'

'Ik weet raad, mijnheer,' zeide Gerrit. 'We zijn vijf personen,

die in staat zijn wat te dragen; ik reken Jan niet, maar wel juffrouw Charlotte. Een van ons moet den jongen buffel leiden. Indien gij met Karel het dier vildet en er de beste stukken van afhaktet, dan kon ik terwijl met Eduard twee draagbaren gereedmaken en ik geloof, dat we dan nog al wat vervoeren kunnen.'

'Een uitstekend idée,' zeide ik. 'Doch ge moet niet vergeten, dat we de huid ook mee moeten nemen, zoowel als de horens; daar beiden ons te pas kunnen komen.'

Terwijl nu Karel en ik het ons ongewone vilderswerk verrichtten, 't geen we niet konden doen, dan na eerst met gemeenschappelijke inspanning het dier aan den voet van een boom gesleept en aan een der takken opgeheschen te hebben, gingen Eduard en Gerrit, vergezeld van Charlotte, het bosch in. Wij vilden er intusschen dapper op los, en ik moet zeggen, dat het ons vrij goed afging. Nadat we den bison van zijn vel ontdaan hadden, sneden we er eerst de bilstukken af, toen zorgden we, om de ribben af te hakken, en zoo lag er een tamelijke hoop vleesch op 't gras, toen Gerrit met Eduard en Charlotte terugkwam. Ze hadden van bamboes twee ferme draagbaren gemaakt, met verscheidene dwarslatten aaneenverbonden, en van lianen vier helpzeelen, waardoor het dragen vrij wat vergemakkelijkt werd. We legden nu de huid met de horens en het vleesch op de beide burries, en hoopten, dat we ze niet te zwaar voor onze krachten hadden beladen. We konden 't in alle gevallen beproeven.

Toen ging ik naar ons buffelkalf, dat na lange worsteling zich eindelijk in zijn lot scheen te schikken. Ik begreep echter, dat dit slechts door afmatting was, en dat we andere maatregelen moesten nemen, om het in toom te houden. Ik doorboorde nu 't middelschot van zijn neusgaten en stak daar, bij gebrek aan een ring, een touw door, waarbij een onzer hem zou voortleiden. Tevens bond ik zijn voor- en ook zijn achterpooten met een touw zoodanig aan elkander, dat hij ruimte genoeg had, om ze te bewegen, maar geen kromme sprongen kon maken. Hierop gaven we Jan twee gevulde weitasschen om den hals, nam Charlotte het touw van het kalf in de hand, tilden Karel en ik de zwaarstbeladene en Gerrit

en Eduard de andere burrie op, en vingen we onzen tocht aan.

‘'t Heeft veel van een optocht van Singaleezen, die ter offermaaltijd gaan,’ zeide Eduard lachend.

‘Dan ben ik de priesteres, die 't slachtoffer leidt,’ meende Charlotte.

‘En Papa is de opperpriester,’ zeide Karel.

‘Mama zal raar opzien, als ze ons zoo beladen en belast ziet aankomen,’ hernam Charlotte.

‘En dat vooral op Zondag,’ voegde Eduard er bij.

Dicht bij de wasbesboomen maakten we halt, om wat uit te rusten. Jan, die 't minste behoefte aan rust had, plukte nog een aantal van die bessen, welke hij in een der weitasschen stopte.

‘Papa,’ zei Karel, ‘we moeten toch, als we tijd hebben, eens naar onze suikerplantage gaan, om wat suikerriet te snijden.’

‘Later mijn jongen, als we meer op orde zijn. De bereiding van suiker kost nog al tijd en arbeid. Doch met den tijd zullen we er aan denken.’

‘Ik geloof, dat we eerder behoefte aan zout dan aan zoet zullen hebben,’ zeide Charlotte. ‘Mama ten minste klaagde gisteren, dat het vat met zout zoo begint te minderen.’

‘We zullen daar bijtijds voor zorgen, Charlotte,’ zeide ik. ‘We hebben zout genoeg voor een geheel bataljon soldaten.’

‘In de zee, meent ge, Papa,’ zeide Charlotte.

‘Natuurlijk,’ antwoordde ik. ‘En we zullen na den middag eens naar een goede plaats uitzien, waar we onze zoutkeet zullen maken.’

Nadat we lang genoeg gerust hadden, namen we onze burries weer op, en kwamen nog ruim bijtijds in 't Mangelbosch aan.

‘Nu, nu,’ zeide mijn vrouw. ‘Dat noem ik een wandeling gaan doen. 't Is of je naar den slager geweest bent en zijn heelen winkel geplunderd hebt.’

‘Niet waar, en we brengen levend vee ook mede,’ zeide ik.

‘En was voor kaarsen,’ zeide Jan.

‘En sago,’ voegde Charlotte er bij.

‘En gomelastiek om schoenen van te maken ook,’ zeide Eduard.

Ons buffelkalf scheen het de wijste partij te hebben gevonden,

om zich in 't onvermijdelijke te schikken. In 't eerst wilde het wel wat tegenstribbelen; doch de pijn, welke het touw bij het terugtrekken in zijn neusgaten veroorzaakte, had het Charlotte geduldig doen volgen. We maakten echter zijn pooten nog niet los en namen het touw nog niet uit zijn neus; integendeel, we bonden er hem aan vast.

'Het zal wel gauw mak zijn en met onze koe kunnen grazen,' zeide ik.

Dewijl 't eten nog niet klaar was, liet mijn vrouw de verdere zorg daarvoor aan de meisjes over, en legden we samen het vleesch van den bison in 't zout, 't geen alweer een groote bres in onzen zoutvoorraad maakte. Mijn vrouw wees er mij op en ik stelde haar gerust.

'We zullen van middag naar Rotsoord wandelen en zien, of we daar geen zoutkeet kunnen maken,' zeide ik.

'Die bilstukken zullen we, als ze genoeg van zout doortrokken zijn, rooken,' zeide mijn vrouw.

'Een paar ribbestukken ook,' voegde ik er bij. 'En vooral de tong; dat zal heerlijke ossentong geven.'

Intusschen hadden Karel en Jan eenige steenen bij elkander gebracht en er een ferm vuurtje op gemaakt. Ze zetten daar een ijzeren pot vol water op. Hierin wierpen ze de wasbessen. Eduard draaide volgens mijn aanduiding pitten van dik breikatoen, welke hij dubbel over een stok hing.

'Papa!' riep Jan, 'kom eens gauw zien; de was drijft al bovenop!'

Inderdaad dreef er een groene zelfstandigheid op 't water.

'Aan tafel!' riep mijn vrouw. ''t Eten is gereed!'

'We zullen den pot met wasbessen nog maar wat laten koken,' zeide ik tegen de kinderen. 'Dan gieten we er na den eten de was af en maken onze kaarsen.'

't Eten smaakte ons na onze wandeling uitmuntend, en 't ongeduld onzer jongens, die verlangden kaarsen te zien maken, was oorzaak, dat we spoediger dan anders van tafel opstonden. We begaven ons nu naar den pot, en bevonden, dat er een vrij dikke laag was op dreef. Ik goot die was voorzichtig af in een hooge steenen teil, verdeelde de twaalf pitten, welke Eduard gemaakt had, over vier bamboesstokken, zette twee breede planken

overeind in den grond, opdat de stokken er op konden rusten, en nu begon het werk. Eerst doopte ik den stok No. 1 met de drie pitten in het vet, waarin ik ze even hangen liet, om goed te doortrekken; daarna haalde ik ze er langzaam uit en hing den stok tusschen de twee planken. Zoo deed ik met No. 2, 3 en 4. Daarop doopte ik No. 1, waarvan de was intusschen gestold was, weer in den pot en zoo de drie andere stokken. Dit herhaalde ik zoolang, tot onze kaarsen de behoorlijke dikte hadden.

'Ziezoo, nu zullen we er van avond eens een van probeeren,' zeide ik. 'Ze zal nog wel niet extra branden; want ze is nog wat versch; maar ze zal toch licht genoeg geven.'

'Kom, zijt ge haast klaar met uw smerig ambacht?' vroeg mijn vrouw. 'De vaten zijn gewasschen en Cato en ik verlangen er naar, om ook eens te wandelen.'

'We zijn klaar,' zeide ik. 'De kaarsen behoeven nog slechts tijd om hard te worden.'

We wandelden naar Rotsoord, waar mijn vrouw en dochters zich aan 't strand neerzett'en, om den frisschen zeewind te genieten; terwijl ik met de vier jongens den weg insloeg naar de plaats, waar de rotsen genoegzaam gelijk met het strand waren en alleen bij hoogen vloed door de zee overstroomd werden. Spoedig vond ik een plaats, waar ze een soort van bekken vormden, maar aan den zeekant te hoog waren, om 't zeewater door te laten. We hakten nu in die rots een soort van kanaal. Nauwelijks hadden we 't laatste stuk rots weggehakt, of daar stroomde de zee binnen en in weinige oogenblikken stond het bekken vol water.

'Nu moeten we de opening weer zoo goed mogelijk toestoppen,' zeide ik. 'Want er mag bij de ebbe niets wegloopen en bij een volgenden vloed niets inspoelen.'

'Maar hoe kan daar nu zout van komen?' vroeg Jan.

'Wel, dat is heel duidelijk,' zeide Eduard. 'De warmte der zon doet het water verdampen en dan blijft het zout alleen over. 't Is dezelfde manier, als waarop men in Portugal zout krijgt.'

'Behalve, dat de Spaansche zee waarschijnlijk meer zoutdeelen bevat dan hier de oceaan,' zeide Karel.

‘Dat zal moeten blijken,’ antwoordde ik. ‘Evenwel zullen we later nog meer zoutketen maken.’

‘En wanneer denkt gij, dat het zout goed is, Papa?’ vroeg Jan.

‘Dat zal zoolang niet duren; wanneer we slechts droog weer houden,’ antwoordde ik.

Toen ik bij mijn vrouw en de meisjes terugkwam, zeide de eerste tot mij:

‘Wat zoudt ge er van denken, als we met ons vlot de beek overstaken en eens keken, wat daar aan de andere zijde te zien is?’

‘Ik vind dat een uitmuntend voorstel,’ zeide ik. ‘Ik ben zelfs zeer nieuwsgierig om dat gedeelte van ons eiland eens te bezoeken, en was 't al sinds lang van plan. Doch de drukte van andere bezigheden heeft het mij belet. 't Ziet er echter vrij rotsachtig uit, en ik denk, dat we geen makkelijk pad zullen hebben.’

We gingen nu alle acht op het vlot, na ons vooraf met het noodige kruit en lood voorzien te hebben; want we konden niet weten, welke ontmoetingen we zouden hebben. Ofschoon 't alles rotsen waren, viel ons 't pad wel mee. We stegen steeds en waren eindelijk op 't hoogste punt van de rots, van waar we de zee konden overzien. 't Was een indrukwekkend gezicht, daar van dat hooge punt die uitgestrekte watervlakte te beschouwen. Toch bracht het in mijn ziel een weemoedige gedachte. Waar ik staarde, was geen land te bekennen, en zoo waren wij dan te midden van den uitgestrekten oceaan geworpen, zonder hoop om ooit weer onder beschaafde menschen te komen. 't Scheen, dat mijn vrouw dezelfde gedachten had; ze leidden haar echter tot een ander resultaat.

‘Ik ben blij,’ zeide zij, ‘dat we naar dit punt gegaan zijn. We moeten hier een staak planten met een vlag er aan. Wanneer er dan een schip in de nabijheid komt, hebben we kans, dat het ons redden zal.’

‘We zullen dat doen, vrouwlief!’ zeide ik. ‘Geen punt is daartoe beter geschikt dan juist dit. We zullen op onzen verderen tocht wel den een of anderen palm vinden, dien we tot mast kunnen gebruiken. Voorloopig kunnen we daar een zakdoek aan binden, om dien later door een betere noodvlag te vervangen.’

‘Wat is dat voor een vogel, Papa?’ vroeg Charlotte, toen

ze een vogel met een groot hoornachtig uitwas boven den snavel op een rotspunt, een geringen afstand van ons, zag zitten.

‘Dat is de rhinocerosvogel of caloa,’ antwoordde ik. ‘Ge hebt dien wel in Artis gezien.’ Terwijl we voortgingen, bleef Eduard eensklaps staan en wenkte ons.

‘Ziet eens, een nest met condors,’ zeide hij. ‘Als we die jonge vogels eens meenamen, dan konden we hen thuis opvoeden.’

‘Dat zou ik u sterk afraden,’ zeide ik. ‘De ouden zijn zeker voedsel gaan zoeken en waarschijnlijk in de nabijheid. Wanneer ze terugkwamen en ze vonden hun jongen niet, dan zouden ze ons vervolgen en zich op ons wreken. 't Zijn gevaarlijke dieren. Doch indien je er een van de vier wilt meenemen, ga uw gang. Misschien laat het dier zich temmen en dan kunt ge het op de vogeljacht africhten als de valk.’

‘Alweer een vermeerdering van onze menagerie,’ zeide Cato. ‘Door den tijd krijgen we hier nog een tweede Naturis Artis Magistra.’

Intusschen had Eduard een der jonge condors uit het nest gehaald en in zijn zakdoek gebonden.

‘Nu spoedig hier vandaan, eer de ouden 't merken, dat we een van hun jongen geroofd hebben,’ zeide ik.

En 't was goed, dat we 't gedaan hadden; want nauwelijks waren we een twintigtal schreden van 't nest verwijderd, of we zagen een van de condors terugkeeren. Of hij 't merkte, dat er een van zijn jongen weg was, durf ik niet bepalen; wel hoorden we hem vreeselijk krijschen.

‘Hij zal nu zijn kinderen wel niet durven verlaten,’ zeide ik. ‘'t Kon echter zijn, dat de andere condor ook terugkwam en dan ben ik er niet gerust op, dat we niet vervolgd zullen worden.’

We versnelden nu onzen pas, en waren weldra een heel eind van 't nest verwijderd. Opeens echter bleven onze voorloopers stilstaan, en, bij hen gekomen, bemerkten we, dat ze aan den rand der rots stonden, waar die zeker wel twintig meters loodrecht naar beneden liep. Maar tevens zagen we daar in de laagte een heerlijk landschap. 't Was een prachtige plaats, waar groepen van boomen afgewisseld werden door open plekken, als had de natuur zelf daar een Engelsch park aangelegd.

‘Daar staan we nu evenals Mozes boven op den berg Nebo,’ zeide mijn vrouw. ‘'t Beloofde land vóór ons en we kunnen er niet in.’

‘Bind mij een touw om 't lijf,’ zeide Eduard, ‘en laat mij naar beneden; dan zal ik het, evenals Jozua en Caleb, verspieden.’

‘'t Geen ons weinig helpen zou, Jozua,’ zeide ik. ‘Wij zelf willen gaarne 't beloofde land zien, en moeten dus een weg er naar toe zoeken. 't Zal er nu echter wel te laat toe zijn: we moeten weer terug; want ik zou niet gaarne genoodzaakt zijn, den nacht hier door te brengen. Laat het ons dus tot den volgenden Zondag uitstellen; dan gaan we 's morgens vroeg op weg en nemen onze koude keuken mee.’

Ofschoon Eduard en Jan er weinig zin in hadden, begrepen mijn vrouw en de anderen toch, dat dit de verstandigste partij was. We keerden dus op onzen weg terug; doch maakten een grooten omweg, toen we bij 't nest van den condor kwamen. En 't was goed geweest, dat we teruggekeerd waren; want onze kaarsenmakerij en onze zoutziederij hadden het laat doen worden, en 't was reeds ten volle avond, toen we in 't Mangelbosch terugwaren. We hadden ditmaal geen gezellig avondje; want, behalve mijn vrouw en Cato, waren we zoo doodmoede, dat we haastig wat aten en ons terstond naar bed begaven. Vooraf echter bond Eduard zijn condor met een touw aan den eenen poot vast en gaf hij hem een paar weggeworpen stukken van 't bisonvleesch, welke het dier gulzig verslond.

Zevende hoofdstuk.
Onze tocht naar 't beloofde land.

Hoe gaarne de jongens ook den volgenden dag waskaarsen hadden gemaakt, daarvan kon niets komen; want ik had de hulp van allen noodig, om de balken voor onzen vloer te leggen. Onze Gerrit, die een eerste klimmer was, ging nu den trap

op, klom vervolgens in de hoogere takken van den boom, en toen hij daar op zijn gemak zat, liet hij een dun touw naar beneden. Ik bond aan dat touw een blok of katrol, waardoor een lang en sterk touw geschoren was en hij maakte dat blok stevig aan den tak vast. Vervolgens klom hij naar een anderen tak, en verrichtte daar 't zelfde. We hadden nu werktuigen, waarmee we onze acht balken konden ophijschen. 't Kostte echter vrij wat werk, eer we ze op de beide takken hadden en ze waterpas lagen. Want hier moest een gleuf in den tak gehakt worden, daar moesten we hem met klossen wat ophoogen. 't Was dus reeds midden in de week, eer de grondslagen voor onzen vloer gereed waren. Toen heschen we de planken voor den vloer op, die we eerst op de juiste lengte gezaagd hadden, en spijkerden die op onze balken. 't Was Zaterdag middag, eer we zoover waren.

We hadden intusschen al een aardige menagerie; daar de jongens nog eenige jonge papegaaien hadden medegebracht, en ofschoon hun gekras nu juist niet van 't aangenaamste was, verlevendigden zij het tooneel rondom onze woning zeer. Gerrit zorgde voor de noodige kooien. Onze flamingo was nu zoo mak, dat hij tegelijk met de kippen at en 't jonge buffelkalf stond doodbedaard bij onze koe. Wat onzen condor aangaat, van dien was nog weinig te zeggen.

Hoe snel de week onder gedurigen arbeid ook was omgegaan; wij allen verlangden naar den volgenden Zondag, om 't Beloofde Land weer te zien. We hadden ons tot een grooten tocht uitgerust. Allen, tot de kleine Jan toe, hadden we een nieuwen strooien hoed op met breeden rand, proeven der kunstvaardigheid van Cato, die met haar neefje het stroo gesneden en 't met zijn hulp tot strooken gevlochten had. Van deze strooken had ze hoeden genaaid, voor ieder van ons een. Den haren en die van mijn vrouw en Charlotte had ze met lint opgemaakt, om er eenige sierlijkheid aan te geven. Verder hadden we ieder een grooten linnen zak om den hals; 't werk van mijn vrouw. In ieders zak was zijn eigen middagmaal. Daarbij hadden we onze geweren over den schouder, onze bijlen en pistolen in den gordel en onze ransels op den rug.

Zoo gingen we op weg, de Hengelbeek langs, tot aan Rots-

oord. Eer we echter op het vlot gingen om over te varen, gingen we eens naar onze zoutkeet kijken. We vonden haar al veel uitgedroogd; doch 't zou nog wel een week aanloopen, eer er 't water geheel uitgedampt was. Even als de vorige week gingen we de beek over, sloegen den rotsigen weg in, plantten nu op de hooge rotspunt vlak aan de steilte een staak dien we meegenomen hadden, en bonden er een vlag aan, welke we van het wrak hadden meegebracht en die ons als signaal voor de schepen zou dienen, welke in 't gezicht van 't eiland mochten komen; daarop sloegen we linksom. 't Rotspad was niet gemakkelijk en ik keek telkenmale om, of ik ons noodsein nog zag; want zoodra we op het punt zouden zijn van dat uit het oog te verliezen, moest ik zorgen den weg zoodanig te teekenen, dat we dien altijd herkennen konden.

'Hola!' riep ik eensklaps.

'Wat is er?' vroeg mijn vrouw.

'Ziet ge ginds ons signaal?' vroeg ik.

'Ja; doch wat zou dat?' hernam zij.

'We zijn nu aldoor genoegzaam in een rechte lijn van zee afgegaan en tamelijk gedaald. Wanneer we nog verder voortgingen, reken ik, dat we nooit in 't Beloofde Land zouden komen. Daarom oordeel ik, dat we nu rechts moeten afslaan.'

'Dat geloof ik ook, Papa,' zeide Karel.

'De zwarigheid echter is, hoe we straks het ongebaande rotspad zullen terugvinden? Wie weet er raad op, om onzen weg zoo duidelijk te maken, dat we dat gemakkelijk kunnen doen?'

'We zouden, evenals klein Duimpje, broodkruimels langs ons pad kunnen strooien,' zeide Cato; 'doch ik geloof, dat ons dit even weinig zou baten als 't hem hielp. Ik heb thuis aan deze zwarigheid gedacht en er mij op voorbereid.'

'Gij?' vroegen we allen tegelijk.

'Ja ik,' antwoordde Cato. 'Toen gij verledene week de zoutkeet maaktet, en Charlotte en ik met Tante te Rotsoord achterbleven, hebben wij, om den tijd te passeeren, schelpen gezocht langs het strand. We hebben er later niet meer om gedacht; doch toen ik van morgen wakker werd, kwam het in mij op, hoe we in die rotsen den weg zouden

vinden. Toen dacht ik: wanneer ik bij elken stap een schelp laat vallen, zullen die schelpen ons den terugweg aanwijzen. Welnu, hier zijn ze. Is mijn plan goed of niet?'

'Uitmuntend!' riep ik uit. 'Niets beter dan dit. Je verlost ons daar uit een groote moeielijkheid, Cato.'

Cato ging nu 't achterste loopen en wierp bij elken stap, welken zij deed, een schelp op den grond, en zoo gingen we gerust verder. Nog niet lang hadden we geloopen, toen opeens de rotsen door vruchtbare aarde vervangen werden en een groot grasveld, dat zich voor ons uitstrekte, ons deed bemerken, dat we in 't Beloofde Land waren. Hier konden de schelpen van Cato niet meer baten. Ik nam dus mijn bamboesstok; stak dien in den grond en bond er mijn rooden zakdoek aan vast. Dit teeken zou ons, wanneer we terugwilden, terstond op den rechten weg brengen.

We kwamen nu op een groote grasvlakte, welke ik meende te herkennen voor die, welke ik met Karel bij onzen eersten verkenningstocht was overgestoken.

'Daar is onze ezel, Papa!' riep Jan eensklaps, terwijl hij naar een dier wees, dat rustig graasde en verwonderd naar ons keek. 'Hoe komt die hier?'

''t Is onmogelijk!' riep ik uit. 'O, ik zie 't al. 't Is een onager.'

'Zouden we hem niet kunnen vangen?' vroeg Eduard. 'Dan konden we hem temmen en met onzen ezel gebruiken, om lasten te vervoeren.'

'We zullen er op 't oogenblik geen moeite voor doen,' antwoordde ik. 'Want ik zie geen kans, zulk een wilden gast met ons vlot over de beek te brengen. Laat het dier dus maar in vrede grazen. We zullen er later wel meer ontmoeten, en als we dan een jong veulen in onze macht konden krijgen, zou 't beter gaan.'

Hier sloegen we rechtsom en traden een allerliefst boschje in, waar we de boomen en planten weder vlamden. 't Was er allerheerlijkst, en 't frissche groen der boomen werd nog verlevendigd door de vogels met hun schitterende vederen, die zich in die boomen ophielden. Slechts hun gekrijsch was alles behalve aangenaam.

Toen we het boschje door waren, waarin een liefelijke en aangename koelte heerschte, kwamen we in het Beloofde Land. We zagen den steilen rotswand, waarop we ons noodsein geplant hadden, en 't was of 't hier nog heerlijker was, nu we er waren, dan de plaats ons had toegeschenen, toen we haar van de hoogte der rots zagen. Liefelijker plaats kon men zich niet uitdenken. We zett'en ons op 't mollige gras onder een groep boomen neder en haalden ieder uit zijn linnen zak wat voor den dag om te eten.

‘Indien de weg van 't Mangelbosch herwaarts niet zoo ongemakkelijk was,’ zeide mijn vrouw, ‘zou ik op deze plaats wel een zomerverblijf willen hebben. 't Is hier allerheerlijkst. Daarenboven schijnt de grond hier zoo vruchtbaar, dat ik er gemakkelijk een tuin zou kunnen aanleggen.’

‘Zeker een bloemtuin,’ zeide ik. ‘Er zijn hier ten minste bloemen in overvloed.’

Inderdaad was het alsof we in een tuin waren, zulke prachtige bloemen groeiden er rondom ons. Allerwegen de schitterendste kleuren en de grilligste vormen. In 't vroolijke zonlicht vlogen bontgekleurde vlinders, en, wat we hier voor 't eerst zagen, ook talrijke kolibri's. 't Was aardig om te zien, hoe die kleine vogeltjes, waarvan sommige niet veel grooter waren dan een hommel, hun spitse bekjes in de bloemkelken staken, of naar de kleine insekten hapten, die om de bloemen gonsden; terwijl ze zelf met hun vleugeltjes een gonzend geluid maakten. Altijd in de lucht, rusteloos van bloem tot bloem zwevend, geleken ze meer op groote vliegen dan op vogels. Hoe gaarne Charlotte en Cato er gevangen hadden, ze hadden geen gazen netjes en zagen er dus geen kans toe.

‘'t Zijn aardige diertjes, die kolibri's,’ zeide Cato.

‘Daar moet je Buffon over lezen,’ zeide Eduard met eenige pedanterie. ‘Die noemt ze 't meesterstuk der Schepping. Vlugheid, lichtheid, snelheid, bevalligheid en rijke tooi, zegt hij, alles is in die kleine gunstelingen der natuur vereenigd. De smaragd, de robijn, de topaas schitteren op hun gewaad, en terwijl zij van bloem tot bloem vliegen, wier frischheid en schitterende kleuren zij bezitten, bewonen ze slechts de streken, waar die altijd bloeien.’

‘De Indianen,’ voegde ik er bij, ‘noemen haar de stralen der zon. Men heeft er, die niet grooter zijn dan een hommel, en welke de Indische dames gedroogd als juweelen in de ooren dragen.’

Nadat we eenigen tijd onder dergelijke gesprekken gesleten en ons met spijs en drank verkwikt hadden, stonden we op, om onze wandeling te vervolgen.

‘Hoe wilt ge nu?’ vroeg ik aan mijn vrouw. ‘Als we rechtuit gaan, komen we aan de zee. Rechts ligt het pad hetwelk we gekomen zijn; dit laatste zult ge natuurlijk niet verkiezen.’

‘Als ik het moet zeggen,’ antwoordde mijn vrouw, ‘dan zou ik wel eens dieper 't land in en dus van de zee af willen gaan. Doch vóor alles moeten we maken, dat we niet verdwalen, maar onzen weg kunnen terugvinden.’

‘Daar zal ik voor zorgen,’ antwoordde ik. ‘Waar we boomen hebben, kunnen we ze vlammen, en waar we over een veld gaan, steken we onze bamboesstokken in den grond met zakdoeken er aan vast als vlaggetjes.’

We gingen nu op weg, en zooals altijd, openden de jongens den trein, en dwaalden ze nu links dan rechts af. Nu en dan moesten we in de boschjes onze bijlen gebruiken, om eenig in den weg groeiend kreupelhout of laag neerhangende lianen weg te hakken. Overal was de natuur even prachtig, en we moesten bekennen, dat we, behalve Nieuw Eden, nog geen enkele plaats gezien hadden, welke met deze in schoonheid kon wedijveren.

‘Een nest met eieren!’ riep Eduard eensklaps uit. ‘Zonder het te weten, heb ik 't hoen opgejaagd, dat er op zat. Kijk, daar loopt het, Papa!’

‘Dat is een ringhoen,’ zeide ik.

‘Indien we die eieren eens meenamen en ze onder onze broedsche kip legden,’ zeide mijn vrouw. ‘Dan kregen we ook van die mooie hoenders.’

‘Wat ge daar zegt, is zeer verstandig,’ antwoordde ik. ‘'t Zal echter te bezien staan, of 't hoen niet reeds te lang op de eieren gezeten heeft, en in dat geval komt er niets van voor den dag, als we ze zoolang buiten de warmte der broedhen houden. Doch we zullen 't eens zien. Noodeloos willen we het arme dier niet van zijn eieren berooven.’

Dit zeggende, nam ik een der eieren uit het nest, sloeg dat stuk, en bemerkte ik, dat het nog zoo goed als versch was. We namen nu het nest met de eieren en deden dat voorzichtig in den zak, dien mijn vrouw droeg; terwijl we het rondom met gras en bladeren voorzagen, opdat de eieren niet breken zouden.

‘Welk een vreemde vorm van bladeren,’ zeide Charlotte, toen ze een van die, waaruit het nest was samengesteld, in de hand hield en nauwkeurig bekeek. 't Lijken wel pieken.’

‘Laat mij eens zien, Charlotte,’ zeide ik, door haar opmerkzaam gemaakt. ‘Wel, drommels! ik geloof, dat we daar een goede vondst gedaan hebben, en als ik mij niet vergis, zijn het bladeren van den phormium tenax. De vezelen van dit blad vormen een taaie zelfstandigheid, die bij de Indianen ons vlas vervangt.’

‘O, welk een heerlijke aanwinst!’ riep mijn vrouw uit. ‘Laat ons onze zakken met die bladeren vullen, welke hier zeker in de nabijheid groeien.’

‘We zullen er vooreerst slechts eenige weinige van plukken, vrouwlief,’ zeide ik. ‘Want er behoort nog vrij wat toe, eer we deze grondstof tot linnen bewerkt hebben. We willen er eerst de proef van nemen, of 't werkelijk de Indische vlasplant is.’

Spoedig hadden de jongens de plant gevonden, die daar in overvloed stond, en ook zij hadden al de zakken er wel mee willen vullen; ik bepaalde die echter tot een twaalftal, welke in den eierzak werden gestopt.

‘Zie eens, Papa! Wat een hooge planten, die net als gras groeien!’ zeide Jan.

‘Dat zou zeker wel reuzengras mogen heeten,’ antwoordde ik. ‘Ik herken het wel: 't is maïs of Turksch koren.’

‘Maïs!’ riep mijn vrouw uit. ‘Daar zullen we brood van bakken.’

‘Ook hiervan zullen we slechts weinig meenemen,’ zeide ik. ‘Later kunnen we er ons overvloedig van voorzien.’

Toen we 't maïsveld doorwaren, kwamen we in een kreupelbosch, waar we ons met onze bijlen een weg moesten banen. Dat hield ons erg op. Toen we dat boschje door waren, zagen we aan onze linkerzijde een heuvel met boompjes begroeid, waaraan witte vlokken hingen.

‘Kijk eens, Papa! 't is of het daar gesneeuwd heeft,’ riep Jan uit.

‘Neen, Jan, dat is geen sneeuw,’ zeide Karel, ‘'t zal katoen wezen.’

‘Katoen!’ riep Eduard uit. ‘Dat is heerlijk voor onze kaarsenfabriek. Dan kunnen we dikker pitten maken.’

‘En er kleeren van vervaardigen,’ zeide Charlotte.

‘'t Is jammer, dat de katoen niet gesponnen en geweven aan de boompjes hangt,’ zeide Eduard spottend.

‘Inderdaad,’ zeide ik. ‘'t Is katoen, en er is een aardige voorraad van. De katoennoten zijn van rijpheid gebarsten en de helderwitte boomwol komt er door heen. De grond ziet er wit van, laat ons er een goeden voorraad van meenemen.’

‘Maar we kunnen die toch evenmin weven en spinnen als 't vlas,’ zeide Karel.

‘Tijd baart rozen, mijn jongen,’ zeide ik. ‘Waar we van de vlasplant maar eenige bladeren meenamen, kunnen we van de katoen wat meer gebruiken, omdat ze ons al dadelijk, zooals Eduard terecht aanmerkte, tot pitten voor onze waskaarsen zal dienen.’

Wat onzen jongen lieden echter meer genoegen deed dan 't vinden van den katoenboom, waren verscheidene ananassen, waarvan we er eenige aten, andere in onze zakken meenamen.

We kwamen nu weder in een boschachtig oord, welks boomen ik voor een soort van mahonieboomen hield. Doch hoe waren we verrast, toen we, na eenige honderden schreden door dat bosch te zijn voortgegaan, eensklaps aan een vriendelijk meertje kwamen, rondom door boomen omgeven. Eenige flamingo's en kraanvogels vlogen bij onze aankomst op. 't Was zoo liefelijk aan de met gras en bloemen begroeide oevers van dit heldere meer, dat we besloten, hier ons middagmaal te houden. We zett'en ons dus in de schaduw der boomen op het wollige gras neder, haalden onzen voorraad voor den dag, en begonnen smakelijk te eten.

‘'t Zou me niet verwonderen, of 't is een vischrijk meer,’ zeide ik. ‘'t Hierzijn van die kraanvogels en flamingo's is er mij een bewijs voor. Jammer, dat Jan zijn hengel niet bij zich heeft.’

‘We zouden de visch toch niet kunnen bakken,’ zeide Jan.

‘O, wat dat aangaat; ik heb zwam genoeg bij mij,’ zeide Eduard. ‘Maar we zouden geen zout hebben, om hem smakelijk te maken.’

‘Daarbij zou 't ons te veel ophouden,’ zeide ik; terwijl ik op mijn horlogie keek. ‘Wanneer we gegeten hebben, zullen we er aan denken, om den terugweg aan te nemen. We hebben nog een heel eind af te leggen.’

‘Dat we zeker in een paar uur minder zullen doen, nu we geen boomen te vlammen of wegen te kappen hebben,’ zeide Karel. ‘We moesten nog een half uurtje verder gaan. Of indien gij, Mama en Gerrit te moe zijt, rust dan zoolang uit; dan gaan we alleen.’

‘Ik weet niet, of uw mama en Gerrit te moe zijn,’ antwoordde ik. ‘Maar alleen laat ik u niet gaan; dan ga ik met u mee.’

‘Ik ben volstrekt niet moede,’ zeide mijn vrouw. ‘Als de jongens er op gesteld zijn, ga ik mee.’

‘En ik ook,’ zei Gerrit. ‘Ik kan nog best wat loopen en den terugtocht er bij maken.’

‘Goed. Maar dan moeten we hier niet lang vertoeven,’ zeide ik. ‘Dus maar zoo gauw mogelijk op weg!’

Ons diner was spoedig afgeloopen, en we stonden op, om onze reis nog een half uur voort te zetten. We gingen den rechteroever van het meer langs, doch zagen ons eensklaps gestuit door een beek, waarin het zijn water scheen te ontlasten, 't geen we aan den stroom duidelijk bemerkten.

‘Waar zou de weg zijn, langs welken het meer zijn water ontvangt?’ zeide Gerrit. ‘Waar ik ook heenzie; ik kan geen kanaal vinden.’

‘Waarschijnlijk langs een onderaardschen gang,’ zeide ik. ‘Want ook ik bespeur niet, waar 't meer zijn water verkrijgt.’

‘We kunnen best de beek over,’ zeide Karel, op den dikken stam wijzende van een boom, die dwars over de beek heenlag. In een oogenblik was hij zelf er over en door Eduard en Gerrit gevolgd. Ook wij gingen nu over den boomstam, die, ruw van schors en breed genoeg, een gemakkelijke brug over 't smalle beekje vormde. En nu verlieten we de oevers van de beek en gingen 't bosch verder door.

‘Zie, daar zijn net zulke boomen als we in 't Mangelbosch hebben,’ zeide mijn vrouw.

‘Inderdaad, het zijn mangelboomen,’ zeide ik. ‘Maar wat hoor ik daar? Is dat niet het loeien van een koe?’

‘En 't blaten van een geit,’ zeide mijn vrouw. ‘Zouden we hier soms aan een bewoonde plaats komen?’

‘Ik geloof het zeker,’ antwoordde ik, terwijl het denkbeeld mij door 't hoofd schoot, dat we in een kring gewandeld hadden en dus vlak bij onze woonplaats waren. Ik zeide er echter niets van; ik wilde allen verrassen.

‘Misschien wonen hier onze medeschepelingen,’ zeide ik.

‘En waar zouden die een koe en een geit van daan gehaald hebben? Dat zijn toch geen beesten, die inheemsch zijn op het eiland.’

‘'t Kan wel 't geluid van een bison zijn, en wat ge voor 't blaten van een geit houdt, dat van een ander dier. Intusschen - ik wil 't zien. Komt jongens! aan 't hakken!’

Met ons vieren hadden we spoedig een eind van 't kreupelhout weggehakt en een smal pad gemaakt. Maar nog steeds was de weg voor ons gesloten.

‘We moesten maar terugkeeren,’ zeide mijn vrouw. ‘Ge verhakt al uw tijd, en dan komen we te laat thuis.’

‘Ja, Papa,’ zeide Karel. ‘Ik vrees, dat we er nooit zullen doorkomen. We moesten, dunkt mij, maar uitscheiden.’

‘Ga uw gang; maar ik blijf doorhakken,’ zeide ik. ‘Om u pleizier te doen, ben ik voortgegaan, en dan nu niet te zien, wat er achter dit kreupelbosch is - dat laat mijn eergevoel niet toe.’

En we gingen weer dapper aan 't hakken. Eindelijk viel 't laatste boompje.

‘Goede hemel!’ riep Eduard uit. ‘Kom eens gauw kijken, Mama! We zijn in 't Mangelbosch.’

‘Dus thuis!’ riep mijn vrouw. ‘'t Is niet mogelijk!’

‘Ja, thuis,’ antwoordde ik. ‘Ik had er een voorgevoel van. Ik verbeeldde mij, terwijl we steeds voortgingen, dat we zoowat evenwijdig met de hengelbeek liepen, en 't was dan ook daarom, vooral toen ik de mangelboomen gewaar werd, dat ik 't hakken van ons pad doorzette.’

‘Nu, ik had weinig vermoed, dat er achter de rotsen, welke den linkeroever der hengelbeek omzoomen, zulk een heerlijk landschap lag,’ zeide Cato.

‘En ik niet, dat er achter ons Mangelbosch zulk een rijke natuur zich bevond,’ zeide mijn vrouw. ‘Nu zullen wij in 't Beloofde Land toch wel een zomerhuis kunnen bouwen.’

‘We zullen 't zien,’ antwoordde ik. ‘'t Eenige wat er tegen is, bestaat daarin, dat we te ver van 't water zijn.’

‘O, daar is wel raad op, mijnheer,’ zeide Gerrit. ‘'t Beloofde Land schijnt niet ver van zee te liggen, en 't is dus zeer waarschijnlijk, dat we, daar gravende, een goede, zuivere wel krijgen.’

‘Maar dan zal 't water immers zout zijn,’ zeide mijn vrouw.

‘Ja, indien we 't vlak aan 't strand deden, Mevrouw,’ zeide Gerrit. ‘Maar de plaats ligt er ver genoeg van daan. Het zand filtreert het zeewater en ontneemt het al zijn zoutdeelen, zoodat het helder, frisch welwater wordt.’

‘Ik geloof, dat uw raad goed is, en zelfs, dat het niet kwaad zou zijn, ook hier een wel te graven,’ zeide ik. ‘Ik heb daar al eens aan gedacht; het drinken van 't water uit de beek, al laten we 't ook nog zoo bezinken, zou wel eens nadeelig kunnen zijn. In zulk water bevinden zich soms larven van insekten.’

‘O, daarom hebt gij ons verboden, het water ongekookt te drinken,’ zeide Charlotte. ‘Ik wist al niet, waarom gij dat deedt.’

‘Door het drinken van zulk beekwater krijgt men dikwerf eieren of larven van waterinsekten in 't lichaam,’ zeide ik. ‘Wanneer men 't echter kookt, zijn die dood en doen ze geen kwaad.’

‘Maar 't water van de beek is zoo helder,’ zeide Karel. ‘Dan zou men die larven of eieren wel zien.’

‘Niet altijd,’ antwoordde ik. ‘Daarenboven kunnen we ze ingeslikt hebben, vóor we 't weten. Men heeft voorbeelden van menschen, die op deze wijs kleine waterslangen, ja, padden in de ingewanden hebben gekregen, die hun een kwijnend leven veroorzaakten, ja, soms den dood ten gevolge hadden.’

‘Dan moeten we morgen maar dadelijk beginnen met een

wel te graven,' zeide mijn vrouw met een angstig gelaat. 'Als de jongens maar geen ongekookt beekwater hebben gedronken.'

'Dan zal 't hun tot hiertoe nog geen kwaad gedaan hebben,' antwoordde ik geruststellend. 'Ik geloof niet, dat in de keerkringslanden het drinken van helder stroomend water zoo gevaarlijk is als in de gematigde luchtstreek. Evenwel zou ik 't in den regentijd niet wagen; want dan ontwikkelen zich ook hier in 't water zeker meer insekten, dan in 't droge saizoen.'

'En waar zoudt ge dan oordeelen, dat we de meeste kans op goed welwater hebben, Papa?' vroeg Eduard.

'Niet hier, mijn jongen,' antwoordde ik. 'Indien ik daar kans op gezien had, zou ik 't al beproefd hebben. Ik geloof echter, dat we op die zandige plek vlak vóor 't kreupelbosch, waarin we een pad gehakt hebben, een uiterst geschikte plaats hebben, waar we met grooten kans op een goeden uitslag kunnen graven.'

'O, ik zou wel lust hebben om er nu al aan te beginnen,' zeide Gerrit.

''t Is vandaag Zondag,' antwoordde ik. 'En we hebben besloten, dien tot een dag van rust en uitspanning te houden. Hiervan moeten we niet afwijken, Gerrit. Het leven van een mensch, die Zondag en werkendag steeds voortarbeidt, wordt spoedig gelijk aan een machine, die gedachteloos voortstoomt. Een mensch, die geen rustdag houdt, leeft maar voort, denkt om niets dan om de aardsche dingen en is eindelijk niet veel beter dan het dier, dat leeft, eet, drinkt en eindelijk sterft. Juist de afwisseling van arbeid en rust, maakt èn arbeid èn rust dubbel aangenaam. We hebhen nog overvloed van tijd, en zullen ons dus op het boogschieten oefenen. Morgen zal het eerste werk van Karel en Eduard zijn, om het smalle door ons gehakte pad te verbreeden, en er een gemakkelijken weg van te maken. Dan slepen Cato en Charlotte de takken naar onzen houtvoorraad en hakken die daar op hun behoorlijke grootte en Gerrit graaft intusschen de wel.'

'En wat moet ik dan doen, Papa?' vroeg onze kleine Jan.

'Jij zult mijn krullenjongen zijn, Jan,' antwoordde ik. 'Want ik heb morgen, ja misschien de geheele week werk, om de

vensters en andere dingen voor onze hut te maken. Die moeten klaar zijn vóor we aan 't bouwen gaan.'

'En mij geeft ge niets te doen,' zeide mijn vrouw schertsend, die juist bij ons kwam; want ze had de eieren van het ringhoen onder de broedende hen gelegd.

'Moeder de vrouw,' antwoordde ik, 'zal morgen alleen voor den pot zorgen; want haar beide keukenmeiden hebben werk genoeg. Daarbij kan ze haar kunst eens toonen, om een paar gomelastieken schoenen te maken.'

'Ik schoenen maken?' vroeg mijn vrouw. 'Hoe zal ik dat doen?'

'Wel, heel gemakkelijk,' antwoordde ik. 'We zullen zorgen, dat ge genoeg vloeibare caoutchouc hebt. Nu neemt ge een paar kousen, bijvoorbeeld van mij, en vult die met vochtig zand, hetwelk gij stevig in elkander drukt. Vervolgens besmeert gij de beide kousen met natte klei en droogt die. Dit herhaalt ge een paar keeren, zoodat er een goede laag klei over is; echter niet te dik, maar overal gesloten. Als nu de bovenste laag goed droog is, neemt ge een zacht kwastje, en besmeert de klei met caoutchouc. Ge hangt dan die besmeerde kousen in de zon of in den rook, en als de caoutchouc hard is, smeert ge er een tweede laag op en houdt dit vol, tot ge denkt, dat de schoen dik genoeg is. Als alles dan goed droog is, schudt ge het zand er uit en dan kunt ge er de kous met de klei gemakkelijk uitkrijgen.'

'Wel, dan kan ik een heelen schoenewinkel opzetten,' zeide mijn vrouw. 'Ik hoop, dat de eerste proef goed zal uitvallen.'

Eer we aan 't boogschieten gingen, nam ik de bladeren der vlasplant, legde ze op een der meest beschaduwde plaatsen en goot er water op.

'Waartoe doet ge dat, Oom?' vroeg Cato.

'Om ze te laten rotten,' antwoordde ik. 'Door de warmte der lucht, vereenigd met de vochtigheid (want we moeten ze een keer of wat daags besprenkelen) komt er in die bladeren een plantaardige gisting, die spoedig tot verrotting overgaat. Het weekere gedeelte van 't blad rot dan weg en de taaie vezels blijven over.'

'Maar die zullen dan toch ook rotten,' zeide Eduard.

‘Ja, wanneer we niet zorgden de rotting bijtijds tegen te gaan, door de bladeren weer in de zon te drogen,’ zeide ik, ‘dan zoudt ge gelijk hebben. Maar daar zullen we op passen.’

‘Zoudt ge niet beter doen, mijnheer, de planten ginds dicht aan den oever van 't meer te leggen, waar 't moerassig is en geen zon komt?’ vroeg Gerrit.

‘Dat zullen we doen, als onze proef gelukt en we een grooten voorraad van deze bladeren verzamelen. We zullen het eerst zoo eens beproeven; want ik heb nog niet de stellige zekerheid dat het bladeren van den phormium tenax zijn; dat zal uit de proef moeten blijken.’

Eer we aan 't schieten gingen, namen we ieder een paar glazen wijn, die ons goed deden. Mijn vrouw, die ook boogschieten wilde leeren, deed dapper met ons mee, en de avond viel eer we 't wisten, en vereenigde ons weer aan den gemeenschappelijken disch.

Achtste hoofdstuk.
We bezoeken andermaal 't beloofde land, ontdekken een grot en hebben een nachtelijke ontmoeting met hyena's.

Op verzoek van mijn kinderen en van Gerrit mochten mijn vrouw noch ik hun arbeid zien, alvorens die geheel af was. We onderwierpen ons daaraan, begrijpende, dat ze ons een verrassing bereid hadden.

Hoe nieuwsgierig ik dan ook was naar 't welslagen van 't graven der wel - ik moest mijn ongeduld bedwingen. Doch om nu ook iets te hebben, waarnaar zij nieuwsgierig konden zijn, verbood ik hun in mijn werkplaats te komen. Mijn vrouw had intusschen voor elk van ons een paar caoutchoucschoenen gemaakt, en die zouden ons in den regentijd heerlijk te pas komen. Daarbij had ik haar uit een der aangespoelde kisten eenige hemden zien halen, welke zij met caoutchouc bestreken

had en die tot regenjassen zouden strekken. Ze had er capuchons opgenaaid, die ze insgelijks voor vocht ondoordringbaar had gemaakt.

't Was Zaterdagavond. Ik had de laatste hand aan mijn arbeid gelegd, en we zouden den volgenden Maandag beginnen aan den eigenlijken bouw van 't huis.

‘Aanstaanden Maandag moet ge me allen helpen,’ zeide ik.

‘Dat is goed, Papa,’ antwoordde Charlotte. ‘We zijn gelukkig klaar en geheel tot uw dienst.’

‘En zullen we morgen mogen zien, wat gij hebt uitgevoerd?’ vroeg ik.

‘Ja, Oom, morgen,’ zeide Cato. ‘En ik twijfel niet, of ge zult tevreden over ons zijn!’

Ik kan niet ontkennen, dat ik toch eenigermate nieuwsgierig was naar datgene, waarover ze met hun vijven zes dagen lang gewerkt hadden. Toen we dan den volgenden dag onze godsdienstoefening verricht en ontbeten hadden, werden we deftig uitgenoodigd, om de voltooide werken te bezichtigen.

We gingen langs het nieuw gehakte pad, hetwelk nu niet alleen ruim genoeg, maar zoo effen en hard was, alsof het jaren bestaan had, en toen het kreupelbosch ten einde was, bleef het pad steeds zoo doorloopen, en waren aan beide kanten een soort van dwergpalmen geplaatst, die ze zorg gedragen hadden met een kluit aan den wortel te verplanten en goed nat te gieten; waardoor ze zoo frisch stonden, als waren ze op de plaats zelf gegroeid. Thans kwamen we aan onze bron. 't Was Gerrit gelukt, een wel te vinden, die overvloedig water gaf. Met behulp van de anderen had hij er een bodemloos vat in laten zinken en de aarde daar om stevig toegestampt. Daarna had hij de wel zoo diep uitgegraven als hij kon, en alles in rust gelaten. We proefden het water en vonden 't overheerlijk. Daar hij er voor gezorgd had, de bron onder de schaduw van de boomen te graven, was er geen gevaar, dat het water zou bederven.

Intusschen waren we uit het bosch gekomen en nog steeds hadden we aan beide kanten heggen. Doch nu waren 't cactussen en andere bloeiende heesters, in plaats van de dwergpalmen, en zoo gingen we voort tot aan de beek, die 't water uit den vijver opnam. Over die beek hadden ze een aller-

liefst bruggetje gebouwd met een leuning van bamboes aan elke zijde. Eer we echter dat bruggetje overgingen, werd ons verzocht, onze oogen links en rechts te slaan, en nu zagen we twee gelijk gemaakte en omgespitte akkers.

‘Aan deze zijde is ons korenveld, Papa,’ zeide Karel, ‘en aan de andere kunnen we moeskruiden zaaien. We durfden 't nog niet te doen; daar ge ons gezegd hadt, dat we met zaaien zouden wachten, totdat de regentijd aanstaande was.’

‘En daaraan zult ge goed doen; want indien ge 't vroeger gedaan hadt, zou ik gevreesd hebben, dat er niets van terecht was gekomen. De zaaitijd is hier kort vóor 't regensaizoen.’

‘We hebben 't meer het Vredemeer genoemd,’ zeide Charlotte, ‘omdat we daar zoo vreedzaam bij elkander gezeten hebben.’

‘En 't pad er naartoe de Baan der verrassing; omdat we er zoo verrast zijn geworden,’ zeide Cato. ‘En nu gaan we naar Katoenoord.’

Ofschoon nu de heggen ophielden, hadden de jongelieden toch het pad gebaand. Zoo kwamen we aan de plaats waar de katoenboomen stonden, en, altijd langs een gebaand pad, spoediger dan we 't wisten, aan 't Beloofde Land.

‘We zullen deze plaats herdoopen,’ zeide ik, ‘en haar Buitenzorg noemen. Want nu de weg er heen zoo gemakkelijk is, ben ik van zins, er na 't einde van den kwaden mousson een zomerhuis te bouwen. Ik moet u echter zeggen, dat ik verbaasd ben over 't geen gij met uw vijven hebt verricht. Dat noem ik werken.’

Ofschoon we volstrekt niet moede waren, zett'en we ons toch weder op 't wollige gras neer, om 't heerlijke van die plek te genieten.

‘Wanneer we hier ons zomerhuis bouwen,’ zeide ik tot Gerrit, ‘dan zullen we hier ook een wel graven. Want we kunnen 't water niet zoo ver halen.’

Nadat we een weinig gezeten hadden, begaven we ons den kant naar 't strand op. We kozen daartoe den weg langs de steil opgaande rots, van welks rand we 't eerst het Beloofde Land gezien hadden. 't Was een kale steile rots van een soort van kalksteen. We hadden echter nog geen honderd schreden

afgelegd, toen we eensklaps bleven stilstaan voor een ruime spleet of opening.

‘Dat is zeker een grot, Papa,’ zeide Eduard. ‘Laat ons daar ingaan.’

En reeds maakte hij zich gereed, om zijn voornemen te volvoeren, toen ik hem terughield.

‘Voorzichtig, Eduard,’ zeide ik. ‘Kan dit geen hol van 't een of ander wild dier zijn? En weet ge, of 't soms geen slangengrot is? Gaat allen op zijde staan en houdt u gewapend tegen alle mogelijke voorvallen!’

Dit zeggende loste ik mijn geweer in de grot. Het schot weerklonk dof en toonde, dat de grot uitgebreid genoeg was. Op 't zelfde oogenblik kwam er een zes- of zevental dieren uitvliegen, die, doodelijk verschrikt van 't schot, het hazenpad kozen. De laatste, een jong dier, scheen den trein niet te kunnen volgen; ten minste onze Caro, die zijn hondenaard volgde om vluchtende dieren na te zetten, pakte het beet en zou het zeker verscheurd hebben, als Karel en Eduard het beest niet bij den nek gegrepen en Caro bevolen hadden, het los te laten.

‘'t Is een wolf,’ zeide kleine Jan.

‘Neen, 't is een vos,’ meende Charlotte.

‘Hij heeft meer van een gelen hond,’ zeide Karel, die het dier nauwkeurig bekeek.

‘'t Is een jakhals,’ verzekerde Eduard. ‘Ik weet uit mijn boeken, dat dit dier veel overeenkomst met den wolf, den vos en den hond heeft. Zelfs willen sommigen, dat onze gewone hond er van zou afstammen.’

‘Maar wat zullen we nu met dien jongen jakhals doen?’ vroeg mijn vrouw.

‘Hem grootbrengen en op de jacht africhten,’ zeide Eduard. ‘Tam gemaakt, zijn ze uitstekende jagers.’

‘Ge moogt wel op onze kippen en eenden passen,’ zeide ik. ‘Ook, dat hij u niet bijt of krabt. Want het zijn nijdige dieren.’

‘We zullen hem in mijn zak stoppen,’ zeide Eduard. ‘Dan is hij ten minste voor 't oogenblik goed bezorgd. Dan laten we dien zak hier, tot we terugkomen. Anders moeten we dien zoolang dragen.’

‘Dat is goed; maar hang dan den zak zoolang aan een boom-

tak,' zeide ik. 'De moeder van het dier mocht eens terugkomen, en dan waart ge het kwijt met den zak op den koop toe.'

Karel hield nu den zak op en Eduard stopte het jakhalsje er in, waarna hij hem met een ferm touw vastbond en aan een boomtak ophing.

'Zullen we de grot onderzoeken?' vroeg Karel. 'De wilde dieren die er in waren, zijn er nu uit.'

'En zullen er vooreerst wel niet weer inkomen; daar ze den schrik beet hebben,' zeide Eduard.

'Weet ge dan, of er zich geen slangen in bevinden?' vroeg mijn vrouw. ''t Is er zoo donker in, dat ge geen hand voor oogen zult kunnen zien.'

'Voor slangen ben ik niet bang, sedert ik weet, dat de jakhalzen er hun verblijf in gehouden hebben,' zeide ik. 'Maar erger is de duisternis, die ons beletten zal, iets te onderscheiden. Doch daar zie ik wat,' ging ik voort, naar een harsboom gaande, die dichtbij stond. 'Hier hebben we fakkels in overvloed.'

'Waar?' vroeg mijn vrouw.

Ik ging naar den boom toe, en sneed acht vrij rechte takken af. Toen stak ik er een aan, en die gaf een ferme vlam. Hierop nam ieder van ons zulk een fakkel in de hand, stak die bij de mijne aan, en we traden het hol binnen. Ondanks mijn zekerheid, dat er geen slangen in zouden zijn, beval ik toch, dat allen hun fakkel in de linker- en hun bamboesstok in de rechterhand zouden houden, om bij de een of andere ontmoeting met dergelijk kruipend gedierte gereed te zijn. Een onaangename stank kwam ons tegemoet; geen wonder - 't was de mest van de jakhalzen en misschien nog wel eenige tot bederf overgegane lichamen, die in deze beslotene ruimte een lucht verspreidden, welke de ademhaling schier belemmerde. Ik kon het dus mijn vrouw en den meisjes niet kwalijk nemen, dat ze, na een tiental schreden in 't hol gedaan te hebben, terug wenschten te keeren. Ik vond dat zeer goed, en plantte de vier fakkels (want kleine Jan ging met haar mee) aan den ingang der grot: een goed middel ter weering van ongenoode en onwelkome gasten.

Met Karel, Eduard en Gerrit onderzocht ik nu de grot. Zij was zeer ruim, en een vrij nauwe doorgang vertoonde zich aan onze oogen. We kropen er door, en kwamen in een tweede, nog ruimere grot. Doch de lucht was hier zoo benauwend, dat we nauwelijks adem konden halen. Toch gingen we er in. Terwijl we nauwkeurig de wanden onderzochten, vond ik een plaats waar de steenen van elkander afweken en met een aardachtige zelfstandigheid gevuld waren. Terstond nam ik mijn bijl en begon die weg te hakken. De jongens hielpen mij en het duurde niet lang, of we waren door de aardlaag heen. Een stroom van frissche lucht kwam ons tegemoet en deed ons ferm ademhalen. Nu maakten we de opening met onze bijlen grooter en zagen, dat ze aan zee uitkwam.

‘Voor 't oogenblik genoeg,’ zeide ik. ‘Laat ons nu naar Mama terugkeeren. Ik twijfel er niet aan, of we zullen groot nut van deze grot hebben.’

‘En wat denkt gij er dan mee te doen, Papa?’ vroeg Karel.

‘Vooreerst wil ik er een voorraadschuur van maken,’ zeide ik. ‘En daartoe moeten we trachten onzen voorraad van Rotsoord herwaarts te vervoeren, waar zij veiliger zal zijn én voor de zon én voor den regen.’

‘Maar dan mogen we er wel een deur voor maken,’ zeide Eduard.

‘Natuurlijk,’ antwoordde ik. ‘Ten tweede kan zij ons ten toevluchtsoord verstrekken, wanneer we ooit in eenig gevaar mochten komen.’

‘Maar dan moeten we haar verdedigbaar maken,’ zeide Gerrit.

‘Dat zullen we trachten te doen, Gerrit,’ antwoordde ik. ‘Vóor alles echter moeten we zorgen, dat ons huis af is. Daarna zullen we zien, wat we met de grot doen.’

We kropen weer door de nauwe opening, die de beide grotten aan elkander verbond en waren spoedig bij de vier anderen. Ik deelde hun mede, wat we gevonden hadden en wat ik voornemens was.

‘'t Is heerlijk,’ zeide mijn vrouw. ‘Jammer echter dat onze voorraadschuur zoo ver van onze woning is.’

‘Toch niet van de plaats, waar we ons zomerhuis zullen

bouwen,' zeide ik. 'Onze woning eischt nu onze eerste zorg. Als die klaar is, zullen we trachten, een voertuig te maken en dan kunnen we den ezel er voor spannen. Doch vóor alles ligt de woning aan de beurt.'

We kwamen spoedig aan het strand. 't Scheen een baai te zijn, aan beide zijden door rotsen ingesloten. Die aan onze rechterhand waren echter minder hoog en steil dan die aan onze linkerhand. Terwijl mijn vrouw en de beide meisjes zich aan 't strand neerzett'en, beklom ik met de drie jongens de rotsen aan onze linkerhand. We waren niet ver gegaan, of we kwamen aan een kleine vlakte, waarvan de grond met een witachtig glinsterend zand bedekt was. Ik bemerkte terstond, dat het zeezout was, ontstaan door 't zeewater, dat bij den een of anderen hoogen vloed over de rotsen geslagen, hier achtergebleven en verdampt was. Ik probeerde het, en inderdaad, het was zout. Zout, waaraan we zulk een groote behoefte hadden, daar 't onze opraakte. Karel, Gerrit en ik vulden er onze zakken mede, en snelden terug, om mijn vrouw de goede tijding te brengen.

'We zullen 't echter wel wat mogen zuiveren,' zeide ik; 'want het is, evenals alle zeezout, met verschillende vreemdsoortige bestanddeelen vermengd.'

'En hoe kunnen we dat doen, Papa?' vroeg Charlotte.

'O, dat is heel gemakkelijk,' antwoordde ik. 'We hebben 't zout slechts in helder bronwater te smelten en dat te koken. Dan schuimen we het, gieten het water er af en laten dat steeds door koken verdampen. Ge zult dan eens zien, welk heerlijk zout we krijgen.'

Op onzen terugtocht namen we de zijde der lagere rotsen. We vonden hier een paar boomen staan, die lange, groenachtige vruchten hadden.

'Kijk eens, Papa!' riep Jan. 'Daar groeien de augurkjes aan de boomen.'

'Dat zijn geen augurkjes, malle jongen,' zeide ik. ''t Zijn, als ik 't wel heb, cacaoboonen.'

Ik plukte een dier vruchten.

'Ze zijn nog niet rijp,' zeide ik, toen ik haar had opengespleten en de boonen zag. 'Wanneer ze rijp zijn, zullen we ze

plukken en drogen, en dan zal Mama ons op een lekkeren kop chocolade tracteeren.'

Jan verheugde er zich al in. We keerden nu terug, zonder eenige nieuwe ontdekking te doen. Weder zagen we twee onagers en ook eenige ringhoenders 't geen mij deed vermoeden, dat die soort van dieren hier menigvuldig waren. We gunden ons echter den tijd niet, om eenige poging tot vermeestering er van te doen; daar we gaarne bijtijds thuis wilden zijn, opdat mijn vrouw en de meisjes den maaltijd gereed konden maken; want we zouden dien middag berghoenders eten, die Karel den vorigen dag had geschoten.

Toen we in 't Mangelbosch waren teruggekomen, bevrijdde Eduard zijn gevangene, wien hij een stevigen halsband omdeed en aan een touw vastlegde, ver van de plaats, waar de kippen waren; want hoe jong het diertje ook was, hij keek toch met een paar vurige oogen naar 't pluimgedierte. Eduard wierp hem de overblijfselen van de berghoenders toe, welke Caro had laten liggen, en de jonge jakhals scheen die heel lekker te vinden. Hij scheen grooten honger te hebben; want ze waren spoedig op. Toen nu het dier geholpen was, beval ik mijn jongens, pijl en boog en twee klossen bindtouw mee te nemen en mij naar de Hengelbeek te vergezellen. De zaak was, dat ik dezen morgen heel vroeg op geweest was en, naar den kleiberg wandelende, een aantal groote zalmen gezien had, waarvan ik er gaarne een paar wilde schieten, om weer nieuwen voorraad van gerookten zalm te verkrijgen.

Toen we aan de beek gekomen waren, bond ik aan 't achterdeel van een mijner pijlen een lang stuk touw; vervolgens legde ik den pijl op mijn boog en keek in 't water. Het duurde niet lang, of er kwam een groote zalm aanzwemmen. Nauwelijks was hij vlak bij mij, of ik schoot den pijl af, die hem dwars door 't lichaam ging. Het dier zwom ijlings voort; maar ik hield het bindtouw goed vast, ofschoon ik het vierde. Weldra bemerkte ik, dat de zalm minder snel zwom, en nu begon ik het koord in te halen; doch heel langzaam, omdat er geen weerhaak aan de punt van mijn pijl was. Naarmate het dier echter bloed verloor, kon ik sterker aanhalen; en eindelijk had ik het vlak aan den kant. Karel en ik bukten ons nu en haal-

den een zalm uit het water, die zeker tien kilogrammen woog.

Ik onderrichtte nu de jongens, hoe ze moesten handelen, wanneer ze een zalm geschoten hadden; maar ze schoten telkens mis. Eindelijk schoot Gerrit er een en ook dien haalden we aan wal. 't Was een fiksch dier, weinig kleiner dan de mijne. Doch nu kwam Charlotte ons roepen, dat het tijd was om te eten. We stelden ons tevreden met onze beide zalmen, waarvan we den grootsten zouden zouten en rooken, den anderen gedeeltelijk gekookt en gedeeltelijk gebakken zouden eten.

Na den maaltijd waren de jongens graag weer aan de zalmvisscherij gegaan; maar mijn vrouw wenschte dien namiddag te Nieuw Eden thee te drinken. Dat was een denkbeeld, hetwelk zij had opgevat en waarin we haar genoegen moesten geven. We hadden van 't schip een heele kist met thee meegebracht, en, om daar zuinig mee te zijn, dronken we alleen 's morgens en Zondagsmiddags een kopje thee. 't Was een heele optocht. Karel droeg den waterketel, Eduard een mand, waarin het theegoed, Gerrit een kan versche melk, Cato een mandje met scheepsbeschuit en wijnglazen, Charlotte een met een paar flesschen wijn, en mijn vrouw een met kaas, boter en gerookten zalm. Ofschoon ik ook wat dragen wilde, werd mij dat niet veroorloofd.

'Gij zult ons eenige bamboesstokken snijden, waaraan we den ketel ophangen,' zeide mijn vrouw, 'en Jan mag dit bundeltje hout dragen, waarmee we ons vuur beginnen.'

Wij allen waren met dien geïmproviseerden picnic zeer in onzen schik, en vroolijk gingen we op weg. Ik sneed drie stevige bamboesstokken af en zamelde hier en daar nog wat hout op; zoodat ik tamelijk beladen in Nieuw Eden aankwam. Hier zette ik de drie stokken in een driehoek schuins in den grond met het boveneinde naar elkander toe, bond dat stevig vast, en hieraan hingen we den waterketel, waaronder weldra een aardig vuurtje brandde. De jongens echter hadden geen geduld om te wachten tot de thee klaar was. Met het geweer in de hand gingen zij in den omtrek zwerven, om te zien of ze wat schieten konden.

'Niet te ver, jongens,' zei mijn vrouw. 'Binnen een kwartier kookt het water, en dan zet ik thee. We moeten allen bij

elkander zijn, als we een prettigen picnic willen hebben.'

'We blijven in den omtrek, Mama,' zeide Karel, 'en bij elkander. Ge hebt dus slechts te roepen, dan zijn we terstond terug.'

Nog geen kwartier waren ze weg geweest, toen we drie schoten tegelijk hoorden. 't Was dicht genoeg bij, om ons te doen schrikken.

'Ze hebben zeker weer 't een of ander groot dier gezien,' zeide ik. 'Anders zouden ze zoo dwaas niet zijn, om alle drie tegelijk te schieten.'

'Ga eens even zien,' zeide mijn vrouw, 'en zeg dan tegelijk aan de jongens, dat de thee dadelijk klaar is.'

Ik ging den kant uit, van welken ik de schoten gehoord had. Charlotte, Cato en Jan vergezelden mij. Maar ik zag onze jongens in geen velden of wegen.

'Daar zijn ze!' riep Cato eensklaps, naar den anderen kant wijzende. En inderdaad waren 't onze jongens, die kwamen aandragen met een vrij groot dier, hetwelk zij met moeite torschten. Caro liep naast hen, en moest door knorren in bedwang gehouden worden; want hij sprong onophoudelijk tegen het dier op, hetwelk hij wilde bijten. We gingen hen tegemoet.

'Wat hebt ge geschoten? Een jakhals?' vroeg ik. 'Doch neen; ik zie 't al beter,' vervolgde ik, toen ik den kop met den zwarten snoet en de donkerbruine strepen zag. ''t Is een hyena.'

'Ja, Papa,' zeide Karel. 'Een hyena, die juist een kijkje uit gindsch bosch kwam nemen. We schoten alle drie tegelijk en hebben hem goed geraakt; want, toen we bij hem kwamen, was het dier al morsdood.'

'Dat doet me geen pleizier,' zeide ik peinzend.

'Dat we hem doodgeschoten hebben?' vroeg Karel.

'Dat wel,' antwoordde ik. 'Maar ik vind het alles behalve aangenaam, dat er hier in de nabijheid hyena's zijn.'

'Ze zullen ons toch niet opeten, Papa,' zeide Jan angstig.

'Wees maar gerust, mijn jongen,' antwoordde ik. 'De hyena is even laf als de vos, de wolf en de jakhals, tot wier familie hij behoort. Misschien is de hyena nog wel de lafste van alle vier; want hij durft geen levend mensch aan; wel de dooden.

's Nachts sluipt hij naar de kerkhoven, waar hij de lijken opgraaft en verslindt.'

'Nu, dan zal hij ons niet opeten,' zeide Jan. 'Want wij liggen nog niet op 't kerkhof.'

'Goddank, neen!' antwoordde ik. 'Maar hij is een eerste schapendief, even als zijn neef de wolf, en als er meer broertjes of zusjes van dezen gedooden hyena in de nabijheid zijn, dan konden onze schapen en geiten wel eens last van hen hebben; terwijl wij hier zijn.'

'Welnu, Mijnheer,' zeide Gerrit. 'Dan ga ik met Caro naar 't Mangelbosch, om op de hyena's te passen.'

'Indien je dat doen woudt, zou je er me groot pleizier mee doen,' zeide ik. 'Want ik maak er mij waarlijk ongerust over.'

'Dan ga ik met u mee, Gerrit,' zei Karel. 'Alleen is zoo eenzaam, en daarenboven; ik heb wel eens gehoord, dat de hyena's, hoe laf ze ook mogen wezen, toch zeer gevaarlijk zijn als ze gekwetst worden. Daarom ook ried ik Gerrit en Eduard aan, om alle drie tegelijk te schieten, om zekerder van ons schot te zijn.'

't Speet mijn vrouw wel zeer, dat onze picnic zoo verstoord werd; ze begreep er echter de noodzakelijkheid van.

'Maar drink dan eerst een kopje thee. Ze is aanstonds klaar,' zeide zij.

'Neen, Mevrouw,' antwoordde Gerrit. 'Laat ons niet talmen, om naar 't Mangelbosch te gaan. Eenige minuten te laat zouden ons weken en maanden kunnen spijten.'

'Papa! Ge brengt toch 't vel van den hyena mee naar huis, niet waar?' zeide Karel.

'Stellig. Ik zal hem straks de huid afstroopen.'

'Ik ga met u mee,' zeide Cato, 'ten minste als Oom en Tante 't goedvinden.'

'En wat zoudt ge met hen meedoen, Cato?' vroeg mijn vrouw. 'Dat zou al weer een minder zijn.'

'Ik zal voor de arme jongens thee zetten, Tante,' antwoordde Cato.

'O, dan is 't goed,' hernam mijn vrouw.

'En wij willen 't niet hebben,' zeide Gerrit. 'We zullen zelf wel water koken en thee zetten, als we in 't Mangelbosch gekomen zijn.'

Om dus zoo weinig mogelijk de vreugde te storen, bleef Cato bij ons. Maar 't rechte genoegen van den picnic was over; dat bestond toch in de tegenwoordigheid van allen. We dronken dus slechts thee en aten beschuit met zalm of kaas; doch lieten den wijn onaangeroerd; dien zouden we thuis gezamenlijk drinken.

Toen we thuiskwamen, Eduard beladen met de huid der hyena en den waterketel, ik met de mand met flesschen en Jan met de ledige kan, vonden we gelukkig alles in orde, en dronken we bij 't licht onzer lamp een glas wijn; terwijl wij nog druk spraken over al 't gebeurde van dezen dag.

Eer we naar bed gingen, sloten we den stal onzer dieren zoo goed we konden.

'Wat is dat Papa?' riep Karel eensklaps, toen een klagend geluid zich uit het bosch deed hooren als van een mensch die in nood is. 'Zouden er menschen in de nabijheid zijn?'

'Dat is 't geluid van een hyena, en wel een bewijs, dat er een in de nabijheid is,' antwoordde ik. 'Doch luister; daar hebt ge nog een ander geluid, dat veel van lachen heeft, en nu klinkt er weer een dat op 't gebulk van een kalf gelijkt. Wees er van verzekerd, dat er meer dan één hyena in de nabijheid is.'

'Wat zullen we er tegen doen, mijnheer?' zeide Gerrit.

Juist wilde ik hem antwoorden, toen Eduard mij bij den arm greep, en naar 't palmbosch wees. Ik zag dien kant uit en bemerkte vier oogen, die als kolen vuurs fonkelden; terwijl het akelig gehuil zich nog luider deed hooren.

'Zal ik schieten?' vroeg de knaap.

'Volstrekt niet; de afstand is te ver. Daarenboven, hoe laf ook de hyena overdag moge zijn; in den nacht is hij des te gevaarlijker, vooral wanneer hij uitgehongerd is. Men heeft voorbeelden, dat ze menschen hebben aangevallen en niet voor den once en den panter zijn geweken. 't Eenige, wat ons te doen staat, is aan den ingang van 't Mangelbosch een groot vuur aan te leggen en dat den geheelen nacht te onderhouden. Voor vuur zijn ze bang. Brandt ons vuur, dan kunnen we beter zien en mochten ze onder ons schot komen, dan kunnen we gerust schieten; want achter ons vuur zijn we veilig, al hadden we ook het ongeluk van hen slechts te kwetsen.'

‘Hoor onze arme dieren,’ zeide Charlotte, die er met mijn vrouw en Cato ook bijgekomen was. ‘Ze hebben hun vijand reeds opgemerkt.’

Inderdaad klonk uit den stal een angstig geloei en geblaat. We hadden moeite, om Caro te sussen, die een jankend geblaf aanhief.

We sleepten nu een genoegzame hoeveelheid hout naar den ingang van 't Mangelbosch en maakten een goed vuur aan.

‘We zullen van nacht maar opblijven, Papa,’ zeide Eduard.

‘Niet allen,’ antwoordde ik. ‘Eerst zullen Cato en ik eenige uren waken. Dan roepen we Charlotte en Karel, en nadat deze hun wacht geëindigd hebben, wekken zij Gerrit en Eduard. De nacht is twaalf uren lang; doch 't is nu reeds negen uur en dus hebben wij ieder slechts drie uren te waken. 't Wordt tijd, dat we onze woning afhebben en ook een goeden, stevigen stal voor ons vee. Want wie weet, welke andere wilde sinjeurs er op het eiland zijn. We hebben er slechts nog een klein gedeelte van bezocht, en weten volstrekt niet, wat er zich in 't overige bevindt.’

Ik haastte nu de anderen, om zich naar bed te begeven, en bleef met Cato op. 't Scheen ons echter, dat de hyena's, verschrikt door het vuur, en geen kans vindende, hier iets voor haar onverzadelijke vraatzucht te vinden, afgetrokken waren; ten minste we hoorden of zagen niets meer. Om niet ledig te zitten, had ik twee onzer waskaarsen opgestoken en hield ik mij in de timmermanswerkplaats bezig; terwijl Cato aan 't vlechten van grof stroo was, hetwelk zij had uitgeschoten en waarvan ze een groote mat voor onze woonkamer zou maken. We zorgden echter om het vuur te onderhouden en van tijd tot tijd uit te kijken. Twee uren van de drie waren op die wijs omgegaan, en we hadden niet het minste verdachte geluid gehoord, toen Cato opeens zeide:

‘De dieren worden weer onrustig. Zouden ze 't een of ander merken?’

‘Waarschijnlijk,’ zeide ik, terwijl ik mijn geweer greep en naar buiten ging. Cato nam 't hare en volgde mij. De arme dieren hadden het juist geraden. Vlak voor ons, midden op het grasveld, staarden ons weer twee vuurballen aan. Een

der hyena's, brutaler dan de andere, scheen zich gereed te maken, om ondanks het vuur toch den aanval te beproeven. Waarschijnlijk was hij voornemens, ter zijde van ops vuur om te gaan en te zien, of hij wat rooven kon.

‘Leg aan! Vlak op zijn kop! Een, twee, drie!’ zeide ik, en beide schoten klonken tegelijk. Een afschuwelijk gehuil deed zich hooren en de vurige oogen verdwenen.

‘Zou hij dood zijn, Oom?’ vroeg Cato, toen 't een oogenblik daarna weer doodstil werd.

‘Zeer waarschijnlijk,’ antwoordde ik. ‘Of hij heeft het hazenpad gekozen.’

Op 't zelfde oogenblik kwamen de anderen, die door 't schieten wakker waren geworden, uit de tenten, en nu hoorden we weer dat akelige geluid, dat in de stilte van den nacht zoo vreeselijk klonk. We laadden intusschen onze geweren weder.

‘Nu ge toch op zijt, krijgt uw geweren,’ zeide ik. ‘'t Zou mij niet verwonderen, of de andere hyena's komen 't lijk van hun makker verslinden. Want de kans op zulk een lekker beetje zullen ze niet voorbij laten gaan.’

‘Zoudt ge 't denken, Papa?’ vroeg Charlotte.

‘Voorzeker; dat hebben ze gemeen met de jakhalzen en wolven. Hun levende makkers ontzien ze; maar als ze dood zijn, smaken ze hun even goed als ander vleesch. Doch laat ons nu zwijgen. Hoe stiller we ons houden, hoe meer kans we hebben. dat ze komen.’

We schaarden ons nu met ons zessen, elk met een geladen geweer met overgehaalden haan gewapend, achter het vuur, en wachtten in alle stilte af, wat er gebeuren zou. 't Gehuil en gelach ging steeds voort aan den eenen kant; terwijl aan den anderen ons vee loeide en blaatte en onze Caro jankte. Wat den laatsten aangaat, mijn vrouw bracht hem tot bedaren; en 't scheen dan ook, dat het schrandere beest geruster was, omdat wij allen bij hem waren. Wij stonden daar, zonder één enkel woord te spreken. Ik had bevolen, dat niemand zou schieten dan op mijn kommando. Eensklaps hield het huilen op. Vier flikkerende vuurballen wendden zich naar ons, als om te bespeuren of er ook gevaar van onzen kant was te wachten; toen zagen we bij het schijnsel van 't vuur, dat we wat aangewak-

kerd hadden, twee van die woeste dieren met hun borstelige, steil opstaande manen sluipend uit het bosch komen en zich naar de plaats begeven, waar hun gedoode kameraad lag. Als uitgehongerd vielen ze op het ontzielde lichaam aan, en op hetzelfde oogenblik klonken er zes schoten tegelijk en zagen we duidelijk de beide monsters krimpend van de pijn opspringen en zich onder een vreeselijk gehuil naar 't bosch begeven.

'We hebben niet zoo goed geraakt als de eerste maal,' zeide Cato.

'Ze waren ook niet zoo goed onder ons schot,' zeide ik. 'De eerste was er juist voor gaan staan, om doodgeschoten te worden. Toch geloof ik, dat ze hun bekomst hebben; want als ze slechts licht gekwetst waren, zouden ze met meer snelheid het hazenpad gekozen hebben.'

'Als we hen eens nagingen, om hun de rest te geven,' zeide Eduard.

''t Zou de grootste dwaasheid en vrij gevaarlijk zijn,' antwoordde ik. 'Terwijl wij in de duisternis niets bespeuren kunnen, ziet de hyena bij nacht veel beter dan bij den dag, en is zij gekwetst, dan is zij uiterst gevaarlijk. Laat ze maar aan haar lot over; 't zou mij niet verwonderen, of we vinden beiden morgen doodgebloed in de nabijheid.'

Daar onze wacht genoegzaam om was, gingen Cato en ik met de anderen naar bed, en namen Charlotte en Karel onze taak over. Noch zij, noch Eduard en Gerrit hadden dien nacht iets meer te doen dan 't vuur te onderhouden; want ze werden niet meer gestoord, en dit bracht mij tot de overtuiging, dat we de hyena's die naar onze woonplaats afgedwaald waren, hadden uitgeroeid.

Ons eerste werk den volgenden morgen was een onderzoek in te stellen naar het verrichte van den nacht. In 't grasveld vonden we de doode hyena. 't Was geen wonder, dat ze 't niet naverteld had; want ze had beide kogels in den kop gekregen. In 't bosch vonden we een der beide andere hyena's liggen, die een paar kogels door den buik had gehad en 't niet verder had kunnen brengen. Ook deze was dood. Waar de derde gebleven was, wisten we niet; doch we volgden een spoor van bloed, dat bij een dicht struikgewas eindigde. Eensklaps

hoorden we een akelig gehuil; 't kreupelhout bewoog zich en we weken verschrikt terug. Een woeste kop met een zwarten snoet en een paar wraakzuchtige oogen kwamen door het gebladerte te voorschijn. Doch ik was er op verdacht geweest, en op 't zelfde oogenblik schoot ik de hyena een kogel door den kop, die, doordien ik zoo dicht bij hem was, haar hersenpan in tweeën spleet. We wachtten eenige minuten; toen sleepten we het dier uit het kreupelhout en bemerkten, dat onze kogels van den vorigen nacht het door de borst gegaan waren en één poot hadden lamgeschoten; zoodat het gevaar, dat het op ons zou afspringen, meer denkbeeldig dan werkelijk was geweest.

'Jammer, dat er geen jonge hyena bij was, dan konden we die tam gemaakt hebben,' zeide Eduard.

'Gij zoudt, geloof ik, alle dieren wel willen temmen,' zeide ik. 'Van onzen jakhals denkt ge een jachthond te maken; wat zoudt ge met een hyena doen?'

'Er een wachthond van gevormd hebben,' antwoordde Eduard. 'Ik heb eens van een heer gelezen, die een hyena had, welke zoo tam was, dat zij hem overal als een hond volgde.'

'Nu, ik zou 't er dan niet op hebben,' zeide ik. 'Ik houd me aan 't spreekwoord: een vos verliest wel zijn oude haren, maar niet zijn oude streken, en ik zou mooi bang zijn, dat zoo'n getemde hyena, in plaats van op ons vee te passen, op den een of anderen dag eens een bijzonderen trek kreeg in een van onze schapen of geiten. Zoo reken ik ons pluimgedierte ook alles behalve veilig voor de gulzigheid van uw jakhals. Want we hebben dat soort van dieren nog niet in hun rechten aard gezien.'

'Hoedat, Oom?' vroeg Cato.

'Omdat ze te gering in getal waren,' antwoordde ik. 'Wanneer ze talrijk zijn, vereenigen ze zich in groote troepen en dan zijn ze net zoo gevaarlijk als de hyena's. Bij de nadering van den nacht komen ze dan bij elkaar, heffen een even akelig gekerm aan en zijn even onbeschaamd en roofgierig. Ze storen zich niet aan de omheiningen, en rooven zelfs paarden; ja, soms dringen ze in de woningen der menschen, waaruit ze allerlei eetwaren stelen en alles opvreten, wat van leder gemaakt is.'

‘Dan mag ik hopen, dat ze hier zoo talrijk niet zijn,’ zeide Charlotte. ‘Zulk een nachtelijk bezoek zou mij slecht bevallen.’

‘Maar, Papa,’ zeide Jan. ‘Waartoe zijn de wilde dieren toch nuttig?’

‘Ze zijn in de warme landen, waar ze zich ophouden, vooral nuttig, omdat ze daar de krengen van dieren, die anders de lucht zouden verpesten, verslinden. Doch laat ons nu onze hyena's villen. We hebben er vier: 't zullen prachtige vloermatten geven.’

Nadat we dit gedaan hadden, gaven we onzen jakhals wat vleesch van een der gedoode dieren en begaven ons terstond aan 't ontbijt om daarna aan 't bouwen onzer woning te beginnen.

Negende hoofdstuk.
Waarin verhaald wordt, welk een vreeselijken orkaan we te verduren hadden.

Allen, behalve mijn vrouw, die voor 't eten zou zorgen, moesten mij thans helpen in het bouwen van onze woning. Ook kleine Jan kon daar weinig aan doen en ging met zijn vischtuig naar de Hengelbeek. 't Was echter goed, dat ik de vorige week de stijlen en de ramen gereed had gemaakt; want nu konden we geregeld aan den arbeid gaan. Onze beide katrollen kwamen ons goed te pas met het ophijschen. Hoe goed ik alles pasklaar gemaakt had, konden we 't echter niet in elkander zetten als een huisje uit een bouwdoos. Eerst plaatsten we zes dikke zware stijlen, die we met dwarsbalken aan elkander verbonden. Aan de drie voorste stijlen waren kozijnen voor vensters vast; zoodat we drie ramen in ons huisje kregen. Tegen deze stijlen aan spijkerden we planken, wier onderste gedeelte we een duimbreed over elkander brachten; zoodat de regen er niet kon doordringen. 't Was den geheelen dag een geklop en gehamer, en de avond daalde, eer we nog een derde part gereed hadden. Den volgenden dag gingen we

Bladz. 119.

weer met nieuwen moed aan 't werk en den derden avond stonden de drie muren onzer woning stevig en wel. Nu haalden we de deur der kajuit in de hoogte en plaatsten die als voordeur van onze hut. Doch ik wil u niet bezig houden met hetgeen we iederen dag uitvoerden en u liever een beschrijving geven van onze woning, zooals die er veertien dagen later uitzag, toen ze geheel en al in orde was en door ons betrokken werd.

Wanneer we onzen wenteltrap opgaan, komen we eerst aan een klein portaal of voorplaats, zooals ge 't noemen wilt, die in verbinding staat met het balkon, dat langs de geheele voorzijde der woning loopt. En trap én balkon zijn omgeven door een balustrade van bamboes. Door de deur van 't huis komen we in een ruim vertrek met twee ramen, die op 't balkon uitzien. Daar 't ons aan glazen ontbreekt, worden die ramen 's nachts gesloten door middel van groote stukken zeildoek op ramen getimmerd en met wervels vastgemaakt. Voor elk der beide ramen hangen twee schuins weggetrokken neteldoeksche gordijnen: een weelde welke mijn vrouw zich heeft veroorloofd aan te brengen. Aan den achterkant der kamer hangen een spiegel en een paar schilderijen, welke we van 't wrak hebben medegebracht. Aan beide zijden van de deur zijn twee kasten, zonder deuren, maar waarvoor gordijnen hangen. Op de planken van de eene kast vindt ge onze eeten theeserviezen staan, alsmede 't verdere wat we dagelijks noodig hebben; als: messen, lepels, vorken; ook een schaak-, dam- en triktrak-bord, een kien- en een schimmelspel; eenige spellen kaarten - alles zaken, waarmede we ons in den regentijd hopen bezig te houden. De, beide bovenste planken van de kast bevatten onze kleine bibliotheek, die ook al op den regentijd wacht, om gebruikt te worden; daar we, zoolang het droog is, weinig gelegenheid hebben om te lezen. Behalve werken voor de jeugd, vindt ge er die van van Lennep, Toussaint, Schimmel; ook eenige romans van Dickens en Bulwer, van Victor Hugo en ook een paar van goede Duitsche schrijvers of schrijfsters. Op de andere planken staat de provisie, welke niet voor dadelijk keukengebruik noodig is. Aan de zijde tegenover de voordeur vindt ge twee deurkozijnen, met gordijnen gesloten en tusschen

die beide kozijnen, welke aan onze middelste stijlen vastzitten, hangen de chronometer van ‘de Phoenix,’ een barometer, een thermometer en een verrekijker.

De grond onzer kamer is geheel met een stevige mat belegd, die uitstekend de opene naden van den vloer bedekt en wier vervaardiging we aan Cato te danken hebben. De zoldering bestaat uit een zwaar aan beide kanten neerhangend zeil, dat over een stevigen mast ligt, die met touw aan de hoogere takken is vastgebonden en waaraan onze lamp is vastgemaakt, die dus boven 't midden onzer tafel hangt. Die tafel is niet dezelfde van onze hut; 't is een andere, door Karel en Eduard vervaardigd en waarop ze de bisonhuid gespijkerd hebben met den binnenkant boven op. Door middel van 't haaievel hebben ze die huid prachtig gebruineerd of gladgemaakt en er met het sap van de een of andere plant zulke prachtige vlammen op geteekend, dat men zou zweren, aan een keurig geboende mahoniehouten tafel te zitten. Daarbij heeft de oppervlakte door 't haar dat er onder zit, een prettige elasticiteit en is om de dikte der huid toch hard genoeg om zelfs met gemak op een dun velletje papier te schrijven. Kortom - ze hebben eer van hun vinding, die geheel en al uit hun eigen brein is voortgekomen. Rondom de tafel staan acht stoelen van bindrotting; 't werk van Gerrit, die voornemens is nog een paar luierstoelen en een paar canapé's te maken, welke langs de wanden zullen worden gezet.

Wanneer we nu 't gordijn aan onze rechterhand oplichten, komen we in een slaapkamer, die voor mij en de vier jongens is ingericht. Langs de drie wanden zijn een soort van breede banken of britsen, waarop vijf matrassen. Duimen aan den wand dienen om onze kleeren op te hangen. De deurpost aan onze linkerhand brengt ons in een kleiner slaapkamer, op dezelfde wijs ingericht voor mijn vrouw en de beide meisjes. Beide slaapkamers zijn slechts door een zeildoeken schot gescheiden en van boven geheel open. 't Eenige verschil, hetwelk de kleinere met de grootere heeft, is dat ze in 't bezit is van een raam, hetwelk op 't balkon uitkomt, welk raam ook van schuine gordijnen voorzien is en des nachts op dezelfde wijs kan worden gesloten als onze beide andere. Wat ons balkon aangaat, we hebben een bank

langs den wand van 't huis gemaakt, en Gerrit heeft zes nette kooien voor papegaaien vervaardigd, welke hij aan houwvasten heeft gehangen; 't geen een aardig gezicht oplevert, vooral wanneer men 't van uit de laagte ziet.

Door 't bouwen van onze woning was ons hout geheel en al opgeraakt, en toch moesten we nog een stal voor de dieren maken. Want dat elken nacht vuurbranden, verslond vrij wat brandhout en noodzaakte ons van tijd tot tijd op te staan, om 't aan te houden. Nu herinnerde ik mij wel, dat we dicht bij onze suikerplantage een soort van boomen gezien hadden, die even rechte stammen hadden als de palmen, maar minder hard van hout schenen; doch daar was geen beginnen aan. Want hoe zouden we die boomstammen langs den ongebaanden weg vervoeren? We besloten dus, met ons vlot een nieuwe kustvaart te ondernemen, op hoop van hier of daar nog eenige planken of balken te vinden, en daartoe gingen we den dag na 't voltooien onzer woning op reis. Ik nam Karel en Eduard mede; daar Gerrit nog aan 't maken der papegaaienkooien was en Cato en Charlotte op zich genomen hadden om een goeden voorraad zout van de rots bij Buitenzorg te halen, ten einde dat met mijn vrouw te zuiveren, 't geen met het vorige uitmuntend gelukt was.

We voeren tijdig uit de Welkomstbaai af en naar 't eilandje, waar we in der tijd zooveel hout gevonden en 't welk wij den naam van Haaieneiland gegeven hadden. We vonden er wel een enkel stuk hout; doch volstrekt niet wat we noodig hadden.

‘Dan moeten we maar verder op, jongens,’ zeide ik. ‘Doch nu willen we tusschen 't eilandje en de kust doorvaren.’ Dit deden we.

‘Kijk eens, wat zouden dat voor dingen zijn, die daar op 't strand liggen?’ vroeg Karel, toen we 't eilandje voorbij waren.

‘Schildpadden,’ antwoordde ik.

‘O, laat ons aan land gaan en er een paar van zien te vangen,’ zeide Karel.

‘Waarschijnlijk zullen we wel schildpadeieren ook vinden,’ zeide Eduard.

We stuurden nu naar land.

‘Neem uw roeispanen mede,’ zeide ik. ‘We moeten tegen

de schildpadden inloopen; want als we achter hen komen, werpen ze ons met hun achterpooten zooveel zand in de oogen, dat we niet zien kunnen. Let nu op, hoe ik doe en laat ons ieder op een der dieren afgaan.'

Zoo gezegd, zoo gedaan. Terwijl al de schildpadden zich, toen zij ons bemerkten, haastten, om weer in zee te komen, gingen we ieder op een dezer dieren af, en vóor 't zich nog kon omwenden, had ik het mijne de roeispaan onder 't lijf geduwd en het met een behendige beweging op den rug gekeerd; waardoor 't beest nu lag, zonder zich te kunnen verroeren. Karel en Eduard beproefden 't met de hunne; maar 't gelukte hun niet. Die van Karel ontkwam het, maar bij die van Eduard kwam ik nog tijdig genoeg, om haar dezelfde bewerking te doen ondergaan als de mijne.

'Ik noem deze plaats Schildpadkust,' zeide Eduard; terwijl hij aan 't zoeken van eieren ging.

''t Zal nog te vroeg in 't jaar zijn, Eduard,' zeide ik.

'Of te laat, Papa,' antwoordde hij. 'Herinner u slechts, dat we er eenige weken geleden reeds gevonden hebben.'

'Waarvan uw mama zulke heerlijke eierkoeken gebakken heeft,' voegde ik er bij.

We droegen nu onze beide schildpadden aan boord van ons vlot, en, ofschoon ze niet van de grootste soort waren, moesten we toch ieder van haar met ons drieën dragen. Daarna bonden we ze stevig aan ons vlot vast en voeren verder. Het duurde niet lang, of we kwamen aan een plaats, waar een soort van boomen dicht op elkander en met recht opgaande stammen stonden. Ik herkende ze dadelijk aan hun bladeren voor dadelpalmen.

'We zullen niet langer zoeken,' zeide ik, 'en maar terstond aan 't werk gaan.'

We stapten aan land en zaagden er een twaalftal van de dunste, 't geen ons met onze trekzaag best gelukte. Elken boom, dien we doorgezaagd hadden en die rechtop tusschen de andere bleef staan, trokken we aan 't afgezaagde deel naar beneden. Een van ons ontdeed hem dan van loof en takken en verzamelde zijn vruchten in zijn linnen zak; terwijl de twee anderen den volgenden doorzaagden. Toen we er zoo twaalf

klaar hadden, sleepten we ze naar de kust, bonden ze aan elkaar en namen ze op sleeptouw mede. Zoo verlieten wij de plaats, welke Karel Dadelland noemde, en voeren naar de Welkomstbaai; waar we vrij laat aankwamen, zoodat mijn vrouw al braaf ongerust was geworden en Gerrit afgezonden had, om naar ons uit te kijken. We sleepten nu ons hout de Hengelbeek op en vonden onze zoutziederessen nog druk aan 't werk. We hadden de beide schildpadden op 't houtvlot overgebracht, en ze waren een welkome aanwinst voor de keuken. Uit vrees echter dat ze bederven mochten, doodden we ze niet; maar bonden haar stevig een touw aan een harer achterpooten, waarmee we ze vastlegden, zoodat ze ons niet konden ontkomen.

Den volgenden dag deden we weer een tocht naar Dadelland en velden nu nog een twintigtal dunne boomen. Daar we ditmaal Gerrit en Cato hadden meegenomen, waren we, ondanks onzen grooteren voorraad, vroeger thuis. Vóor ik wegging, had ik een der schildpadden gedood en had mijn vrouw haar toebereid; zoodat we een heerlijk maal deden. Na den middag begonnen we aan onzen beestenstal. We zaagden de boomen in tweeën, maakten een diepe groef in den grond en plantten ze er zoo naast elkander in, tusschen elken boom een opening van een paar vingers breed latende. Hierop bonden we die boomen door middel van lianen stevig aan een paar dwarse bamboeslatten, en nu hadden we een prachtige omheining, welke geen wild dier zou kunnen omverwerpen; daar de palmen diep genoeg in den grond stonden. Van de weinige planken, welke ik nog gevonden had, maakte ik een stevige deur, die door middel van een houten bout kon gesloten worden. Toen spijkerden we er een goed geteerd zeildoek over heen, en hadden een fermen stal voor ons vee.

Nu moesten we ook voor ons pluimgediertje zorgen, dat zich tot hiertoe steeds met den top onzer tent of de takken der boomen vergenoegd had. Daartoe togen we naar ons bamboesbosch, om daar de noodige stokken te snijden. Toen we braaf beladen thuiskwamen, verraste onze vrouw ons met de tijding dat onze broedhen twaalf kuikens gekregen had, waaronder acht ringhoenders.

‘Dus hebben wij nu achttien kippen en een haan,’ zeide Charlotte. ‘Nu zullen wij door den tijd wat eieren kunnen eten.’

‘Als er namelijk geen hanen onder zijn,’ zeide mijn vrouw lachende.

‘Dan slachten we ze en eten kippensoep,’ zeide Charlotte. ‘We zullen er geen gebrek aan hebben; want de andere broedsche kip zal ook wel een dozijn kuikens aanbrengen.’

‘En ik geloof, dat er drie van onze duiven zich nesten in onze boomen gemaakt hebben,’ zeide mijn vrouw. ‘Aan gedierte zal 't ons niet ontbreken; er moet echter, nu onze woning en die voor de dieren af is, wel eens voor anderen voorraad gezorgd worden.’

‘Dat zullen we doen,’ antwoordde ik. ‘Van daag maken we 't kippenhok af, en als we dat met ons allen doen, is 't gauw klaar. Morgen zullen we trachten, een voertuig te maken, en als ons dat gelukt, kan ons grauwtje meer voorraad ineens trekken dan we met ons allen kunnen dragen.’

‘Dat is goed ook; want hij zou mooi lui worden,’ zeide mijn vrouw. ‘En we moeten nog meer zout hebben. Apropos, hebt gij al eens naar uw zoutketen gezien?’

‘Eergisteren, vóor we op weg naar Dadelland gingen,’ antwoordde ik. ‘'t Water is geheel en al verdampt en we kunnen 't zout er uithalen. Laten Zarel en Eduard dat van middag maar doen, en als ze het er uit hebben, moeten ze de sluizen weer openzetten voor den vloed, en ze vervolgens toemaken; dan hebben we later weer zout.’

We aten dien middag een speenvarkentje, hetwelk een heerlijke afwisseling was.

‘Als de jonge varkens groot genoeg zijn, zullen we 't oude slachten,’ zeide ik.

‘Doch dan moeten wij eerst zout genoeg hebben,’ zeide mijn vrouw.

‘Wees daaromtrent niet ongerust,’ zeide ik. ‘We hebben den geheelen oceaan voor ons. Maar we zullen er voor zorgen, eer de regentijd komt. Want dan zullen al onze zoutbeddingen wel smelten.’

't Maken van een goed voertuig kostte mij vrij wat hoofd-

brekens. Den volgenden dag ging ik met de jongens met een trekzaag gewapend naar de Apenlaan en wandelde zoolang, tot ik een boom vond, die mij dik genoeg toescheen en daarbij vrij zuiver rond was. 't Was een banaan of broodboom. Wel deed het mij leed, zulk een nuttigen boom om te zagen; doch er was er geen, die zoo goed aan mijn oogmerk voldeed.

'Hoe hoog zullen nu de wielen worden?' vroeg Gerrit.

'We zullen den omtrek van den boom eens meten,' zeide ik. 'Ha, driehonderdtweeenvijftig duim. Dit deel ik door tweeentwintig; dat gaat juist zestienmaal en dit nu met zeven vermenigvuldigd, geeft een middellijn van honderdtwaalf duim of centimeters; ruim een meter groot. We zullen nu de dikte der wielen op 20 centimeters bepalen, en die op de gelijken afstand afmeten. Intusschen klimt een uwer in den boom en maakt er drie touwen aan vast; welke we vervolgens aan drie stevige boomen binden, opdat de kolossus niet omvalle, vóór we 't willen hebben.'

Terwijl Gerrit in den boom klom, en Karel, Eduard en Cato de touwen aan op genoegzaam verwijderde boomen vastbonden, maakte ik op drie gelijke afstanden stippen op den stam, vervolgens bond ik om elk der afmetingen een touw rechthoekig met den boomstam en nu begonnen we de bovenste afmeting langs het touw door te zagen.

't Was geen gemakkelijk werk, en we moesten elkander telkens aflossen. Eindelijk was de stam doorgezaagd, en nu gingen we alle vier aan een der touwen staan en knoopten dat los. Maar de boom viel niet. Hierop beval ik Karel en Eduard, zich achter den boom te plaatsen, waaraan het eene touw bevestigd was, plaatste mij met Cato achter den anderen, en toen op 't kommando van 'een, twee, drie!' trokken we tegelijk, en de woudreus stortte met groot geweld tusschen de beide boomen neer. Wij waren echter ter zijde gesprongen, uit vrees, dat hij soms naar den een of anderen kant mocht overhellen. Hij maakte een groot geweld in 't neervallen, en de vogels, die in zijn takken gezeten hadden, vluchtten verschrikt op. Dat konden de nog vederlooze vogeltjes van een parkietennest niet doen, en daarom namen we ze uit den boom en plaatsten ze in onze mand, om ze mede naar huis te nemen

en op te voeden. We hadden gezegd, dat we dien middag niet thuis zouden komen om te eten, en hielden ons maal onder het lommer der boomen. Toen we gegeten hadden, gingen we de eerste schijf afzagen en, ofschoon dat zagen ook weer met moeite gepaard ging, was het toch niet zoo moeilijk als de eerste snede; omdat nu de boom er met al zijn zwaarte niet meer op rustte. We zaagden onze twee wielen en waren zeer tevreden over onzen arbeid. Doch we voelden onze armen, die aan zulk een ongemeene inspanning niet gewoon waren.

Toen we thuis kwamen, vonden we mijn vrouw nog steeds aan het zoutzieden. Ze toonde ons het zout, dat ze reeds verkregen had, en 't was inderdaad zoo wit als sneeuw. Maar 't kostte vrij wat hout; want er moest geducht onder gestookt worden, eer al het water verdampt was. Ze was zeer in haar schik met de vruchten van den broodboom, waarvan ze er terstond eenige roosterde, die heel goed smaakten en zeer voedzaam waren. Charlotte en Jan hadden zich beziggehouden met het verzamelen van maniocwortels. Gerrit had voor het uitpersen van die wortels een aardig soort van pers uitgedacht. Het was een stevige ton, in welks bodem en het onderste der zijden hij een aantal gaten had geboord. Daarop had hij den bodem en de zijden met een dunne garen stof beplakt. Nu gooiden we de geraspte maniocwortels in de ton, legden er vervolgens den bovensten bodem, dien hij een weinig had afgeschaafd op, en stapelden er dan een aantal groote, zware steenen op; zoodat het geheel veel had van een zuurkool- of snijboonenton. Maar zeker was het, dat het een uitstekende pers was; dit getuigde het sap, hetwelk er zoo van onderen als aan de zijden uitliep.

Ik had nog den tijd om onze beide wielen glad te schaven en er met een centerboor gaten in te maken. Den volgenden dag zorgde ik voor een as. Daartoe gebruikte ik een ijzeren bout, welken we van het schip hadden meegebracht en die ik met ontzaglijke moeite op een harden steen tot mijn doel smeedde. Dat was geen gering werk en kostte vrij wat inspanning; want alles moest met een gewonen hamer geschieden. Het gelukte mij echter, en toen was het niet moeilijk, er een wagen op te maken. Daarop vervaardigde ik er een disselboom

aan, en nu werd aan Eduard, die intusschen van een der hyenahuiden een soort van tuig gemaakt had, de taak opgedragen, om den ezel en de koe te dresseeren.

Terwijl ik nu de anderen naar 't maïsveld zond, om zooveel maïs te plukken, als ze slechts konden vinden, ging ik met Gerrit en Karel naar Rotsoord, van waar we steeds onze steenen haalden. Ik wilde een maïsmolen maken. Terecht begreep ik, dat het ons onmogelijk zou zijn, een steen te vervoeren die zwaar genoeg zou zijn om tot molensteen te dienen, en daarom besloot ik, onzen molen op de rots zelf te maken. Met behulp van onze bamboesladder klommen wij de rots op, en kozen daar een vlakke plaats uit, die zeer goed aan mijn doel beantwoordde. Al zoekende, vonden we een grooten, zwaren steen, die een vrij ronde gedaante had. Nu begonnen we er als echte steenhouwers de ruwe kanten af te beitelen, en langzamerhand kregen we een goeden molensteen. Door middel van koevoeten richtten we hem op zijn kant, en rolden hem naar de vlakke plaats, waar we hem overeind lieten staan. Daarop omringden we die plek met een dam van klei, om welke we stroo en droge takken legden, staken die aan en hadden er zoo een gebakken ringmuur om. Hierop nu legden we de gedroogde maïskorrels, rolden er den steen over heen, en kregen zoo een vrij fijn meel, hetwelk we in kleine vaatjes verzamelden. Verder zorgden we voor een goeden voorraad sago, welke we kneedden en lieten drogen, rooiden een aardige provisie aardappelen en zagen zoo zonder zorg den regentijd tegemoet.

Intusschen werkte mijn vrouw met Jan en de beide meisjes in onze tuinen, waar ze garst en haver zaaide, benevens eenige groenten, waarvan we de zaden uit Holland hadden meegebracht, om die op de plaats onzer bestemming te gebruiken. We hadden ook een zak met rijst van 't wrak gered, en daar die niet zeer zuiver gepeld scheen te zijn, had mijn vrouw, telkens wanneer ze die kookte, er de ongepelde korrels zorgvuldig uitgezocht en bewaard. Deze zaaide ze nu vlak aan den oever van 't meer; waar de grond vochtig was, en tevens nam ze de voorzorg om in het rijstbed geulen te graven, opdat de rijst water genoeg zou hebben. 't Waren misschien een honderd korrels en de oogst zou

niet groot zijn, maar mijn vrouw noemde dit haar kweekerij. Wanneer de rijst gelukte, zou ze de verkregene korrels tot nieuw zaad gebruiken en dan hadden we spoedig een overvloedig rijstveld. In den anderen tuin pootte ze aardappelen en maniocwortels.

Nog vóor de regentijd begon, die echter wel niet lang zou uitblijven, kwamen Karel en Eduard, die naar Buitenzorg geweest waren om cacao te plukken en een goede verzameling van vlasplanten te halen, thuis met een jongen onager; welk dier ik als een groote aanwinst voor onze trekdieren beschouwde. Want dagelijks kreeg ik klachten, dat onze koe zoo onwillig was, en reeds had ik plan een anderen disselboom te vervaardigen; daar onze jonge bison, die geheel getemd was, nog niet groot genoeg was om te trekken. Die onager was een schoon dier, maar buitengemeen wild. Ze hadden hem op den wagen gelegd, met den kop tusschen de vier pooten gebonden.

'Wel, hoe zijt ge aan dat schoone beest gekomen?' vroeg ik.

'Toen we aan de plaats kwamen, waar we vroeger den onager gezien hadden,' zeide Karel, 'hoorden we een zonderling geluid. We hielden terstond stil en zagen een troep van vijf of zes onagers, die daar rustig aan 't weiden waren. Een daarvan was dit jonge dier. We hielden ons doodstil en maakten intusschen een strik gereed, dien we met een klein houtje openhielden. Juist was de jonge onager vlak bij ons, en wierp ik hem even als een lasso den strik om den hals. Het dier spartelde met zulk een kracht tegen, dat we met ons beiden werk hadden, het touw vast te houden. Maar juist door zijn tegenspartelen ging de strik toe en belette hem de ademhaling. De andere onagers waren intusschen op de vlucht gegaan, en nu sloeg Eduard onzen gevangene een touw om de voorpooten, welke hij ondanks 't spartelen van het beest stevig vastbond. Ik hield nog steeds den strik vast. Toen nu de voorpooten waren vastgebonden, haalde ik mijn touw er door, sloeg het over de achterpooten, en zoo gelukte het ons, ook die stevig te binden. 't Kostte ons vrij wat moeite, om het zware dier op den wagen te krijgen; doch toen hij daar eenmaal op was, behoefden we ons niet meer om hem te bekommeren.'

‘Hoe hebt ge hem op den wagen gekregen?’ vroeg mijn vrouw. ‘Ge hadt u wel een ongeluk kunnen tillen.’

‘We hebben hem niet getild,’ zeide Eduard. ‘Dat zou ons niet mogelijk zijn geweest. We hebben den ezel en de koe afgespannen, en toen den onager er op gesleept. 't Was echter geen gemakkelijk werk.’

We haalden den gevangene van den wagen af, en nadat ik hem met twee touwen aan de wortels onzer boomen had vastgebonden, maakten we de koorden van zijn hals en pooten los, en nu eerst kon ik het dier goed zien! 't Was naar mijn berekening zoo wat een jaar oud, we konden vrij wat nut van hem hebben. Maar 't was een wilde klant. Zoodra we zijn pooten hadden losgebonden, sloeg hij achteruit en trok aan de touwen, waarmede hij vastzat. We wierpen dus wat eten voor hem neder en lieten hem worstelen, zooveel hij wilde. Hem in den stal te plaatsen, kon niet, en we moesten hem dus daar laten.

Vreeselijke stormen en regenbuien belett'en ons, verdere tochten te doen en kondigden den kwaden mousson aan. Gelukkig, dat onze woning stevig gebouwd was en door de zware takken der boomen beschermd werd; anders had de hevige storm haar zeker in doen storten. Vooral één nacht was vreeselijk. 't Had reeds den geheelen dag gestormd en geen zonnestraal was door de zwaar bewolkte lucht gekomen. Hevige regenbuien, die meer dan een uur duurden, hadden het onmogelijk gemaakt, iets buiten te doen. Doch tegen den avond verhief zich de wind en groeide de storm aan tot een orkaan. 't Loeide boven ons in de toppen der boomen, die kraakten onder 't geweld van den wind; de planken onzer woning schudd'en, als zouden zij van elkander worden gerukt, en de regen viel bij stroomen neder, als ware er een nieuwe zondvloed gekomen. Boven 't geloei van den wind klonken donderslagen, zoo zwaar, dat ze den grond deden trillen, en de rosse bliksem deed zich door elke reet van onze luiken bespeuren. We zaten angstig rondom de tafel; terwijl de lamp door 't schudden van het dak heen en weer slingerde en een flikkerend licht verspreidde.

‘O, God! Wat een vreeselijk weer!’ riep mijn vrouw uit. ‘'t Is, alsof de geheele natuur in opstand is.’

‘Als onze boom maar niet door den bliksem getroffen wordt!’ zeide Charlotte.

‘Of dat er geen tak afwaait, die ons dak verbrijzelt,’ zeide Eduard.

‘Hadden we de grot maar tot woonplaats ingericht!’ zeide Karel. ‘Dan waren we ten minste veilig.’

‘En dat zijn we nu ook,’ antwoordde ik. ‘Want we zijn onder de bescherming van Hem, wien donder en storm gehoorzamen. Toen we een paar maanden geleden zulk een orkaan op een masteloos schip te midden van den oceaan hadden, heeft Hij ons wel bewaard - hoeveel meer kunnen we dan vertrouwen, dat Hij het doen zal, terwijl we nu op den vasten wal zijn, beschermd door een kroon van bladeren en gevestigd op de takken van een reuzenboom, die wel in staat is, den storm te trotseeren. Komt, ik zal eens wat uit den bijbel voorlezen; dat zal ons sterken en ons moed geven.’

Hoe kalm ik mij echter toonde, en hoe ik poogde, den mijnen moed in te boezemen - ik moet oprecht bekennen, dat ik zoo gerust niet was, als ik voorwendde; want ik begreep zeer goed, dat de reus op welks takken wij woonden, zeer goed door den bliksem kon worden geveld, dat de orkaan de bovenste takken kon verbrijzelen, en bijna speet het mij, dat ik maar geen woning op den vlakken grond had gebouwd. Ik wist wel, dat de kwade mousson zich door stormen aankondigt; maar had niet vermoed, dat ze met zulk een orkaan beginnen zou.

Dien geheelen nacht woedde de orkaan schier onafgebroken voort, en we waren zelfs blijde, wanneer zij maar woedde. Want als er eenige oogenblikken stilte was, dan scheen ze met verdubbelde woede terug te komen. Niemand van ons ging naar bed; wij allen bleven geheel gekleed bij elkander zitten, om, indien er wat mocht gebeuren, terstond gereed te zijn, om de vlucht te nemen en ten minste ons leven te redden.

Ofschoon 't misschien gelukkig was, dat we ons dak van zeildoek gemaakt hadden, daar een van planken waarschijnlijk door den wind weggeslagen zou zijn, was het toch een akelig geluid, het flapperen van het linnen te hooren. En als de mast waarover 't was gespannen, niet stevig aan de boomtakken was vastgemaakt geweest, zouden we zeker nood gehad hebben, dat het

boven ons hoofd weggewaaid was. 't Was akelig, bij oogenblikken van stilte, 't geloei en geblaat onzer arme dieren te vernemen; het toonde, dat zij even angstig waren als wij.

‘Indien we eens zulk een weer in onze hut te Rotsoord gehad hadden!’ zeide Gerrit.

‘Dan waren we allen weggewaaid,’ zeide Cato. ‘Neen, dan is het ten minste hier veel beter.’

‘Gelukkig, dat we ons tonnenvlot uit elkaar genomen en de tonnen hoog genoeg geborgen hebben,’ zeide Karel. ‘We zouden er nu zeker wel geen enkel stuk meer van vinden.’

‘Ik verwachtte wel, dat we storm zouden krijgen,’ zeide ik. ‘Zoo erg echter had ik 't niet gedacht.’

‘Zou 't lang duren, Papa?’ vroeg Charlotte.

‘Dat geloof ik niet,’ antwoordde ik, om haar gerust te stellen. ‘Strenge meesters regeeren niet lang. Ik heb wel eens gelezen, dat een hevige orkaan niet zoo lang duurt als een gewone storm.’

‘Ik mag 't hopen,’ zeide mijn vrouw, terwijl zij naar de kast ging, waarin onze provisie stond. ‘Komt, meisjes! we moeten wat eten klaar zetten. We kunnen toch den geheelen nacht niet zonder eten zijn.’

Ik zou te lang worden, wanneer ik u een uitvoerige beschrijving van dien nacht gaf. Ik scheen het echter geraden te hebben; want tegen den ochtend begon de orkaan te bedaren, en vielen verscheidene van ons op hun stoelen in slaap. Wat mij aangaat, ik kon niet slapen. Daarenboven hinderde mij de benauwde lucht in de kamer, waar den ganschen nacht acht menschen geademd en daarenboven een lamp gebrand had. Ik ging dus naar een der vensters en nam er het luik af.

‘Wat gaat ge doen?’ vroeg mijn vrouw, die ook wakker was.

‘Ik ga wat versche lucht maken,’ antwoordde ik. ‘'t Is hier om te stikken.’

‘Doe dan liever 't raam in onze slaapkamer open en schuif 't gordijn weg,’ zeide zij. ‘Ik vrees, dat de wind ons zal hinderen.’

‘Geen nood; want de wind komt juist van achteren tegen ons huis aan,’ zeide ik, terwijl ik het luik van 't venster afdeed. Een verkwikkende luchtstroom kwam ons tegen, ofschoon

't nog stortregende, en mijn vrouw kwam naast mij staan, om haar longen met versche lucht te vullen.

'O, dat doet mij goed,' zeide zij. 'Ik werd zoo mat en zoo akelig.'

'Geen wonder waarlijk,' antwoordde ik. 'De lucht in de kamer was niet meer geschikt om in te ademen.'

'Welk een geluk, dat de wind niet op onze ramen staat,' zeide zij.

'Ik heb daar bij 't bouwen van onze woning wel op gelet,' antwoordde ik. 'Ik wist, dat men tusschen de keerkringen altijd een noord- of een zuidoost passaatwind heeft, en daarom zorgde ik er voor, de vensters aan de westzijde van ons huis te plaatsen.'

'Hoe gelukkig, als men toch van zulke dingen weet,' zeide zij. 'Men ziet al weer, hoe alle kennis kan te pas komen.'

'Ja, als ik dat niet geweten had en ik had onze vensters aan de oostzijde aangebracht; dan hadden we den ganschen regentijd in zulk een bedompte atmosfeer kunnen doorbrengen, of we hadden gevaar geloopen, den regen met stroomen naar binnen te krijgen.'

Daar de storm al meer en meer bedaarde, liet ik het venster openstaan, riep de kinderen wakker en zeide, dat ze nu wel naar hun bedden konden gaan, waar ze beter rusten zouden dan op hun stoel. Ze wankelden er slaapdronken naar toe, en wierpen zich geheel gekleed op hun matrassen. Ik bewoog ook mijn vrouw, om zich neder te leggen, en beloofde, dat ik allen zou wekken, wanneer de storm weer mocht opsteken.

Toen ik weer voor 't open venster kwam, bemerkte ik, dat de regen wat begon te verminderen. Wel stormde 't nog, doch minder hevig en bij langer tusschenpoozen. Ofschoon ik beloofd had, wakker te zullen blijven, viel ik op mijn stoel in slaap. Ik droomde juist, dat we ons weer op het schip bevonden, en dat de zeelieden 't verlaten hadden, toen ik door een schaterend gelach gewekt werd. 't Waren mijn kinderen, die wakker geworden en opgestaan waren.

'Dat is nu nog al de papa, die wakker zou blijven!' riep Charlotte uit. 'Kom, Papa! Sta op en kijk eens uit de ramen. De lieve zon schijnt weer.'

Inderdaad scheen de zon zoo helder en was 't zoo kalm, als schaamde de natuur zich over de woede, welke zij dien nacht getoond, en als wilde zij ons troosten over den schrik en den angst, die zij ons veroorzaakt had. 't Was mij nu, als hadden we ons te veel beangstigd en als was 't gevaar, dat ons gedreigd had, niet zoo groot geweest. Een heerlijke, frissche lucht woei ons door de beide geopende vensters tegemoet, en wij allen gevoelden ons nu zoo vroolijk gestemd, dat we er behoefte aan hadden, om gezamenlijk een dankgebed tot den Vader in den hemel op te zenden.

Tiende hoofdstuk.
Welke verwoestingen de orkaan had aangericht en hoe we den regentijd doorbrachten.

Na een hartig ontbijt begaven we ons naar beneden, om te zien, of de orkaan ook verwoestingen had aangericht. Die waren vreeselijk! Waarheen we ons ook begaven - we vonden er de sporen van. De geheele ruimte tusschen de mangelboomen was ondergeloopen; waarschijnlijk, doordien de beek al het water dat van boven gekomen was, door de hoog tegen de kust staande zee niet had kunnen loozen. We waren dus genoodzaakt, onze kousen en schoenen uit te doen, onze broek tot aan de knieën op te stroopen en ons van onze gomelastieke schoenen te bedienen. Op die wijs uitgedost, begaven wij ons naar onzen stal, waar de arme dieren tot aan den buik in 't water stonden. Onze onager, die buiten gestaan had, had wel 't meest van den storm geleden, en scheen veel makker te zijn geworden. Onze keuken was ingewaaid en de stukken rookvleesch lagen in 't water. Onze tent was gedeeltelijk tot flarden gescheurd, gedeeltelijk ingewaaid, en de provisie, welke we er ingeborgen hadden, lag overal verspreid. Onze houtstapel was uiteengeslagen, en 't hout naar alle kanten weggespoeld. We durfden ons nog niet verder wagen en konden niets doen, vóor 't water weggeloopen

of in den grond getrokken zou zijn. We keerden dus met onze droevige berichten naar de woning terug.

Het duurde ruim drie uren, eer het water was afgeloopen. 't Eerste wat we deden, was onze dieren uit den stal halen en den onager voedsel geven. Daarop herstelden wij de keuken zoo goed we konden, borgen de weggespoelde provisie in de tent, welke we weer oprichtten, en daar de weg langs de beek nog niet begaanbaar was, wilden we ons naar Zomerzorg begeven, om te zien, hoe het daar geschapen stond. Doch ook de weg derwaarts was versperd; want het meer, dat, zooals ik vermoedde, zijn water uit de beek ontving, was ook over zijn oevers getreden. Er bleef ons dus niets over, dan naar de Apenlaan te gaan. We namen onzen ezel en onze koe mee; ieder beladen met twee ferme manden; want ik begreep, dat er genoeg kokosnoten te rapen zouden zijn.

't Was daar een verwoesting! Verscheidene van de grootste en prachtigste boomen lagen ontworteld op den grond of waren door den hevigen orkaan geknakt, en de bodem lag bezaaid met rijpe kokosnoten, welke we in de manden verzamelden. We vonden verscheidene doode apen, ook een dooden bison, die waarschijnlijk door den bliksem getroffen was en wiens vel we medenamen; terwijl we 't vleesch lieten liggen, aangezien we de oorzaak van zijn dood niet wisten. Dat was dus een heerlijk aas voor hyena's, arenden of gieren. We namen er toch wat van mee, om onzen jongen arend en onzen jakhals mee te voeden. Verder dan de Apenlaan konden we 't niet brengen; want ook hier was 't land overstroomd. Uit de menigte van ontwortelde en gebroken boomen, welke we op onzen weg ontmoetten, maakten we op, dat de orkaan veel heviger geweest was, dan die, welke ons op dit eiland gebracht had; want toen hadden we geen enkele van die verwoestingen opgemerkt. 't Was er dus zulk een, als waarvan we weleens in de Inca's van Marmontel en in de Paul et Virginie van Bernardin de Saint Pierre gelezen hadden. Toen we die beschrijvingen lazen, hadden we gemeend, dat de schrijvers overdreven hadden - we hadden er nu zelf zulk een bijgewoond en wanneer we er slechts 't minste vermoeden van hadden gehad, zouden we zeker niet in onze boomhut zijn gebleven.

Toen we thuiskwamen, vonden we den maaltijd gereed. Terwijl we weggeweest waren, hadden de meisjes en Jan het brandhout zooveel mogelijk bijeengezocht en in de zon te drogen gelegd; daarna hadden ze 't boven op den stal gestapeld, een maatregel, dien ik zeer goedvond; daar we op deze wijs voor een herhaling van 't gebeurde verzekerd waren.

Na den middag begaven we ons gezamenlijk naar Buitenzorg, waarheen de weg door 't afloopen van 't water weder vrij was. Daar de grond nog te week zou zijn voor onzen wagen, namen we onzen ezel en onze koe mede, ieder niet twee manden beladen. Onze tuinen hadden wel ondergestaan, maar schenen niet door 't water geleden te hebben; ook de heggen stonden nog ongedeerd. We raapten een aantal visschen op, die door 't water op 't land geworpen, bij 't afloopen achtergebleven waren en nu naar adem lagen te snakken. Onze kleine Jan merkte daarop lachend aan, dat de orkaan hem in de wielen reed en een concurrent van hem was. Langs den weg, dien we nu gingen, waren de verwoestingen niet minder, en 't was wel jammer, dat de regentijd zoo kort op handen was; anders hadden we een grooten stapel hout kunnen verzamelen van al de boomen, die ontworteld waren. De plaats echter, welke we Buitenzorg genoemd hadden, was geheel en al verschoond gebleven, en dat spoorde mij des te meer aan, er ons zomerverblijf te vestigen; daar zij door de hooge rots voor de passaatwinden scheen beveiligd te zijn. Maar onze grot scheen vol zeewater gestaan te hebben. Dat kon nu wel in zooverre geen kwaad, daar ze schoon gespoeld was; maar 't zou mij toch verplichten, voorzorgen te nemen, als ik er een magazijn van wou maken. Hoe drassig de grond er was, gingen wij, nadat ik weder de voorzichtigheid gebruikt had, om er eerst een schot in te lossen, hetwelk echter geen 't minste gevolg had, er met brandende fakkels in. In 't voorste hol was niets te bespeuren; doch toen we in het tweede kwamen, bemerkten we terstond, wat de oorzaak van het instroomen van het zeewater was geweest. De golven, die tegen de rots aansloegen, hadden het gat hetwelk wij gemaakt hadden, tot op den grond der grot vergroot; zoodat het nu geen venster meer was, maar een deur, en daar was het zeewater doorheen gespoeld en weer afgeloo-

pen. Daar nu dit gat niet boven het peil van den gewonen vloed was, begrepen we toch, dat we er op de een of andere manier in zouden moeten voorzien; wilden we de grot tot een bruikbaar magazijn maken.

‘En ik wenschte gisterenavond nog al, dat we de grot tot woonplaats hadden gehad!’ zeide Karel. ‘Dan hadden we nog in erger angst en gevaar gezeten!’

‘En voor 't instroomende zeewater moeten vluchten,’ zeide Cato. ‘En onze mat ware totaal bedorven geweest.’

‘Heel gelukkig, dat we dus maar hoog en droog zaten,’ zeide ik. ‘En we hebben nu tevens de verzekering, dat onze hut stevig en veilig is. Want zulk een orkaan is wel een bijzonderheid.’

‘We zullen toch even aan 't strand gaan, Papa,’ zeide Eduard.

‘Voorzeker, ofschoon ik niet geloof, dat er iets zal aangespoeld zijn. De ligging van dit gedeelte der kust is zoo, dat alles er voorbijdrijft. Op Rotsoord is dat wat anders, evenals op 't Haaieneiland en op de Schildpadkust. 't Kon echter zijn; want bij zulke orkanen waait de wind uit alle hoeken en stoort zich aan geen passaat.’

We gingen dus naar de kust. Nauwelijks waren we daar, of Eduard, die als naar gewoonte vooruitgesneld was, liet een vreugdekreet hooren. Daar lag, met de kiel omhoog en in 't zand, een boot.

‘Dat is een heksloep,’ zeide Gerrit. ‘En 't is onze heksloep. Zie maar, mijnheer. Er staat met gouden letters “de Phoenix” op.’

‘Is dat de boot, waarmede onze ongelukkige reisgenooten waarschijnlijk den dood in de golven gevonden hebben?’ vroeg mijn vrouw.

‘O, neen, 't is de sloep, die kort vóordat ons schip op de rots stiet, van de davits was afgeslagen,’ antwoordde ik haar. ‘Maar vreemd, dat die, na twee maanden pas hier is komen aandrijven.’

‘Waarschijnlijk heeft zij al dien tijd op een ander gedeelte der kust gelegen, mijnheer,’ zeide Gerrit. ‘Door 't hooge water zal ze, driftig geworden, weer in zee gedreven, en bij

een draaiing van den orkaan hier aan land geworpen zijn. Tegen de rotsen is zij niet aangeslagen,' ging hij voort; terwijl hij haar aan alle kanten bekeek; 'want er is niets aan beschadigd.'

'Welk een geluk!' zeide ik. 'En hoe doet de goede God juist den orkaan, dien we vreesden dat onze ondergang zou zijn, tot ons voordeel strekken! Een vaartuig te hebben en dan wel zulk een dat niet te groot is, is inderdaad een zegen.'

'Mijnheer,' zeide Gerrit. 'Mag ik u een raad geven?'

'Volgaarne, mijn jongen,' antwoordde ik.

'Toen we zoo even in de tweede grot waren, heb ik opgemerkt, dat de grond bij 't gat in de rots uit een soort van aarde bestaat. Wanneer we die nu eens uitgroeven en van 't uitgegravene om dien kuil een stevigen dam maakten, vervolgens het gat lager hakten tot op het peil van de eb; dan hadden we een uitmuntend schuitenhuis.'

'Ik begrijp u nog niet recht,' zeide ik. 'Dan hebben we immers steeds gevaar, dat onze schuit door den hoogen vloed, vooral bij stormweer, zal geteisterd worden.'

'Ja, indien we ons schuitenhuis vlak vóor de opening maakten,' zeide Gerrit. 'Maar ik wil den kuil slechts gedeeltelijk vóor de opening, maar verder achter den rotsmuur graven. Onze dam zal dan ook slechts zijn om het instroomende zeewater tegen te houden, niet om den storm weerstand te bieden. En van den storm zal hij in de grot geen overlast hebben.'

Gelukkig hadden we onze bijlen bij ons en onze spaden den vorigen keer toen we er geweest waren, in een boom op Buitenzorg gehangen. Ik had dat toen bevolen, omdat ik dacht, daar een tuintje aan te leggen. Toen echter de kinderen onze tuinen aan 't meer hadden aangelegd, waren ze niet noodig geweest en had ik er niet meer aan gedacht. Nu herinnerde ik ze mij. We gingen dus terstond aan 't werk; want de zee was nog steeds ebbende. Terwijl ik met Gerrit de opening uithakte, 't geen ons niet moeilijk viel, daar de rots hier heel zacht was, groeven Karel en Eduard een diepen langwerpigen kuil, waarvan ze de aarde op den rand nederwierpen, welke Cato en Charlotte tot een dam vormden. Mijn vrouw, die in-

tusschen ook niet werkeloos wilde zijn, hakte met Jan de opening die naar de tweede grot voerde, van boven uit, en zoo ging 't werk spoedig voort; vooral, toen Gerrit en ik, nadat we 't gat laag genoeg gemaakt hadden, den gravers te hulp kwamen. Toen de vloed opkwam, was 't bassin gereed, en nu spoedden we ons naar de sloep, om die uit het zand te graven. Met vereende krachten richtten we haar toen aan éene zijde op, en weldra stond ze overeind. Daarop trokken we haar met den voorsteven naar de zee en groeven toen een geul, opdat zij spoedig vlot zou worden. Zoodra ze vlot was, begaven Gerrit en ik er ons in, en door middel van een jongen omgewaaiden boom, dien we van wortel en tak hadden beroofd, brachten we haar om de rots heen tot op de plaats, waar ons bassin was, en waarin 't zeewater al prettig spoelde, zonder evenwel over den breeden en tamelijk hoogen dam heen te gaan. We moesten echter terugkeeren; want onze opening was niet diep genoeg.

'Dat is niets, mijnheer,' zeide Gerrit. 'Door 't gedurig inen uitstroomen van 't water zal onze doksluis weldra de behoorlijke diepte hebben; daar kunt gij op rekenen. Daarom ook hebben we ons dok eenige decimeters dieper gemaakt, dan die opening was. Binnen een paar weken zal die zeker goed zijn.'

'Maar waar zullen we dan onze heksloep zoolang laten?' vroeg ik.

'Wij zullen haar ginds op 't strand sleepen en aan de boomen vastmaken,' antwoordde hij.

'Wanneer we die eens naar de Hengelbeek boomden en haar aan de brug vastlegden,' zeide ik.

'Dat zou ik zeer goed vinden, mijnheer, wanneer we riemen hadden,' antwoordde hij. 'Maar om bij een opkomende zee zulk een eind te boomen, vooral langs de rotsen, waar we de diepte van 't water niet kunnen peilen, dat is te gevaarlijk. Daarenboven, zullen de oevers der beek voorbij de brug reeds begaanbaar zijn? We hebben wel eb gehad; doch niet zoo laag als anders. Ware dit het geval geweest; dan hadden we de opening ook lager kunnen uithakken.'

Ik begreep, dat hij gelijk had; want, ofschoon onze boomstok nog al tamelijk lang was, konden we toch dicht bij de

opening reeds bijna geen grond meer voelen, en 't was natuurlijk, dat die hoe langer hoe dieper werd. We keerden dus terug, haalden de sloep door de geul en toen hoog op 't strand, waar we haar met stevige touwen aan twee boomen vastbonden. Door een en ander was er van inzamelen niets gekomen; en moesten we ons haasten om nog vóór den donker thuis te zijn. Met een geruster en vroolijker hart dan den vorigen avond zaten we nu om onze tafel. We gingen echter vroeg naar bed; daar geen van ons den vorigen nacht goed geslapen had.

Indien ik niet geweten had, dat de regentijd juist door stormen wordt voorafgegaan, dan zou ik den volgenden morgen gedacht hebben, dat we den goeden, in plaats van den kwaden moesson tegemoet gingen; want het was weder 't schoonste weer van de wereld. We gingen naar de Hengelbeek, die weer tot haar oevers was teruggekeerd. Welk een verwoesting was daar aangericht! Onze eenden en ganzenhokken, welke we aan den oever hadden gebouwd, waren vernield en weggeslagen, een aantal boomen lag ontworteld, sommige dwars over de beek heen. En toen we aan onze brug kwamen, hadden we wel kunnen huilen. Van dat pronkstuk van waterbouwkunde was niets meer te zien. Naar 't mij toescheen, had de orkaan de twee boomen aan de overzijde ontworteld, en toen moest de stroom het verdere verricht hebben. Hoe 't ook zij, er was van onze brug niets meer over. We gingen nu verder den linkeroever langs tot aan de ondiepe plaats, welke we vroeger doorgewaad waren. Die was er niet meer. De kracht van den stroom had de stukken rots, die zijn vrijen loop belemmerden, weggeslagen en de anders zoo kalme beek geleek nu meer op een rivier; want aan de andere zijde had zij haar bedding minstens anderhalven meter verbreed, en 't was te voorzien, dat ze in den regentijd genoeg water zou afstuwen, om die breedte te behouden. Verder konden we nu den linkeroever niet volgen; daar de beek hier vlak aan de rotsen lag, en deze onbeklimbaar waren. We keerden dus terug.

'Gelukkig dat we nu onze sloep hebben, mijnheer,' zeide Gerrit, 'We zullen van daag nog riemen maken, en dan roeien we naar de Hengelbeek, welke we opvaren tot aan 't Mangel-

bosch, en leggen haar daar vast. De brug, die ons gehinderd zou hebben, is nu weg.'

'En wanneer de stroom haar dan weg- of stukslaat?' vroeg ik.

'Dat heeft geen nood; mits we haar maar aan een touw vastleggen, dat lang genoeg is. Dan mag ze op den wal geworpen worden; weg- of teruggeslagen wordt ze nimmer.'

'We zullen toch wel weer een brug maken, Papa?' vroeg Charlotte.

'Voorzeker; we hebben boomstammen genoeg. Ik ben thans van zins een Zwitsersche brug te bouwen; d.i. een geheel en al van boomstammen; en dan ben ik van plan, haar vlak over 't Mangelbosch te leggen.'

'Maar daar zal de wagen niet overheen kunnen. En zulk een brug van boomstammen zal nog al zeer doen aan onze voeten.'

'Daartoe zullen we er, als we ze nog kunnen vinden, rechte planken over heen leggen,' zeide ik.

We maakten nu een viertal roeiriemen, en toen ging ik met Gerrit en Karel naar de boot, welke we te water brachten en naar den ingang der Hengelbeek roeiden. Ook op Rotsoord had de orkaan een heele verwoesting aangericht. De voorraad die onder 't zeil geborgen was geweest, lag her- en derwaarts verspreid; alles was nat geworden; de tonnen van ons vlot waren stukgeslagen, de planken in zee gedreven; kortom, ik zag duidelijk wat ons lot geweest zou zijn, wanneer we daar den orkaan hadden moeten verduren. Daar nu de beek door 't ebben der zee haar gewonen loop hernomen had, ofschoon zij, zooals ik reeds zeide, aanzienlijk breeder was geworden, besloten we, zooveel van de provisie, als we in de sloep konden laden, mede naar 't Mangelbosch te nemen; terwijl we 't overige zoo goed mogelijk borgen - ofschoon we nu geen zeil meer hadden om het voor den regen te beschutten; daar dit spoorloos verdwenen was. We zouden dien dag nog een of twee tochten maken, om zooveel mogelijk naar 't Mangelbosch te brengen.

Terwijl wij daarmede bezig waren, hadden de anderen aan 't meer nieuwe woningen gebouwd voor onze eenden en ganzen, welke we besloten hadden daar naar toe te brengen. Er waren ons van die, welke we gehad hadden, nog maar twee ganzen en

vijftien eenden overgebleven; al de jonge dieren hadden door den geweldigen storm 't leven verloren en de anderen hadden òf in hun lot gedeeld, òf waren ontvlucht. Door middel van onze sloep vingen we nu de overgeblevene, benevens onzen flamingo op, en brachten ze naar 't meer over. Gelukkig was onze gent en onze waard behouden gebleven en hadden we dus hoop, dat, bij nieuwe broeding, ons aantal watervogels weer zou vermeerderen. Wat onze hoenders aangaat, die onder dak geweest waren, ze hadden wel minder geleden, daar ze op stok gebleven waren; van de kuikens echter waren alle, op een zestal na, verdronken.

't Was reeds laat, eer we alles hadden gedaan, en we hadden ons moeten haasten ook; want er hingen aan den horizon weder geduchte banken, die òf storm òf regen voorspelden. Gelukkig echter bleef het den volgenden dag nog droog, al scheen de zon niet meer zoo helder als den vorigen, en ik maakte van die gelegenheid gebruik, om onze keuken te verplaatsen. We bouwden haar nu dichter bij onzen trap en gebruikten er eenige der omgewaaide boomen toe, welke we in stukken zaagden en overeind naast elkander plaatsten. We zett'en er weder de ton als schoorsteen op; doch maakten van onzen trap een overdekking tot aan haar ingang; opdat onze kooksters in den kwaden mousson niet aan 't neerstroomende hemelwater zouden blootstaan en we niet genoodzaakt zouden zijn, al dien tijd ons met een koude tafel te behelpen. Wat het bouwen eener brug aangaat, dit stelden we tot later uit. Voor onzen jakhals, die gedurende den orkaan zijn heil in de takken van den boom gezocht had, waarin Eduard hem had vastgemaakt, bouwden de jongens een kleine hut van bamboes, met stroo gedekt; onzen onager, die nu vrij mak geworden was, bonden we naast onzen ezel in den stal vast.

Reeds na den middag was de wind opgestoken en hoorden we hem door de toppen der boomen ruischen. De herinnering aan den pas geleden angst was nog te versch, dan dat mijn vrouw en de kinderen niet met vrees den nacht zouden zijn ingegaan. Ik stelde hen echter gerust met de zekerheid, die ik had, dat zulk een orkaan nooit door een tweeden wordt gevolgd, en dat we dus niets dan een gewonen storm te wachten had-

den. De uitkomst bewees, dat ik gelijk had; want, hoe 't ook woei en hoe de regen daarbij neerplaste; - voor ons, die een orkaan hadden bijgewoond, was die storm slechts een peulschilletje.

't Scheen dan ook de laatste storm te zijn geweest, die den kwaden moesson voorafging; want de lucht klaarde niet weer op en, ondanks 't bedaren van den wind, bleef de regen aanhouden. Gelukkig, dat we onze regenjassen en overschoenen hadden; anders zou 't ons niet mogelijk zijn geweest, buiten te komen en zouden we zeker door gebrek aan versche lucht allen ziek zijn geworden. We hadden nog tijdens 't schoone weer onzen vlasbladeren de noodige rotting doen ondergaan en ze daarna gedroogd, waardoor we alleen de taaie vezelen hadden overgehouden; ook van katoen hadden we een grooten voorraad, die echter voor een deel in de bolsters zat. De bewerking van een en ander hadden we tot den regentijd uitgesteld. Daarbij had mijn vrouw met behulp van Charlotte en Cato onze schapen geschoren en ook die wol lag ongekaard op een hoop. Al dien voorraad hadden we in onze slaapkamers onder onze slaapbanken gestapeld; daar we geen andere plaats wisten, waar hij droog zou blijven.

Om nu den langen en vervelenden regentijd door te komen, had ik den dag geregeld verdeeld. Eerst ontbeten we; daarna gingen mijn vrouw en de meisjes aan haar huiselijken arbeid, en begaf ik mij met de jongens naar beneden, om ons werk in de tent te verrichten en ons vee en onze hoenders eten te geven. Was 't soms voor eenige uren droog, dan gingen we in onze regenjassen gehuld en de caoutchoukschoenen aan de voeten op de jacht, om de keuken van versch vleesch te voorzien. Dan volgde de maaltijd. Daarna speelde ik voor schoolmeester en onderwees de kinderen in allerlei vakken; terwijl de kleine Jan moest lezen, schrijven en rekenen. Dit duurde tot aan het theedrinken. Vervolgens gingen we aan 't spelen: twee schaakten of damden, vier speelden quadrilje, en de twee anderen namen het verkeerbord (trictrac). Alleen des Zondags speelden we een gezelschapsspel, 't zij met de kaarten, of met de kiendoppen, of met het schimmelspel. Daar we bij onze stelling bleven om Zondags niet te werken, had ik aan dien dag een eigenaardige verdeeling ge-

geven. Na 't ontbijt onze gewone godsdienstoefening; daarna gingen we naar buiten, en hoe de regen ook neerviel, zorgden we voor onze dieren en wandelden naar onzen tuin, waar alles prachtig begon op te komen, en waar we aan 't meer onzen ganzen en eenden een bezoek brachten. We bleven dan, als 't weder tamelijk was, zoolang mogelijk uit; ja waagden 't zelfs wel, om onze wandeling tot Buitenzorg uit te strekken. Was 't echter al te erg, dan bleven we in 't Mangelbosch, en speelden, ondanks den regen, naloopertje, stuivertje wisselen, of wierpen met ballen. En ik geloof zeker, dat we 't aan die lichaamsoefeningen te danken hadden, dat geen van ons ziek werd. Stof tot lachen hadden we bij die spelen genoeg; want menigeen van ons gleed uit over den glibberigen grond en viel zoolang hij was op den bodem neder. Terwijl nu mijn vrouw en de meisjes voor den pot zorgden, haalden wij onze dieren uit den stal, en hielden met hen een wedloop. Daarvan waren natuurlijk de varkens uitgezonderd. Dan gingen we naar boven en namen 't een of ander boek om te lezen. Daarop volgde de maaltijd, die altijd langer duurde dan in de week. Na den maaltijd praatten we een uurtje, gaven elkander raadsels op, of droeg de een of de ander een vers voor. Dan lazen we elkander eenige hoofdstukken uit het een of andere boek voor en dronken terwijl thee. Eindelijk kwamen de wijnglazen voor den dag en speelden we een of ander gezelschapsspel; terwijl mijn vrouw altijd een lekker gebak, meestal een tulband had, hetwelk we ons goed lieten smaken. En zoo vloog de lange en vervelende regentijd genoegelijk voor ons om. Inderdaad, er is niets, dat den tijd meer ongemerkt doet voorbijgaan, dan een geregelde verdeeling van den dag; mits die met afwisseling gepaard ga.

Eer ik echter aan 't eind van den regentijd ben, wil ik u nog een kleine beschrijving van de werkzaamheden in onze tent geven. Terwijl ik met Karel of Eduard bezig was met het maken van deze en gene noodwendigheden, behandelden onze jongens het vlas, de katoen en de wol. De vlasbladen en de katoen werden op den vlakken grond uitgespreid en door de jongens met stokken zoo onbarmhartig geslagen, dat we weldra slechts vlas en katoen over hadden. Nu moesten én vlas, én

katoen én wol gehekeld worden. Daartoe hadden we drie planken genomen, waarin we lange spijkers geslagen hadden. Vervolgens hadden we die planken op drie zware stukken balk getimmerd, en toen met de vijl de spijkers glad gevijld. Deze balken bonden we op volle vaten vast, en nu haalden de jongens er het vlas, de katoen en de wol doorheen, zoodat we er schoone bossen met geregelde draden van kregen. Doch nu moesten de draden gesponnen worden, en, na ontzaglijke moeite, gelukte het mij, een soort van spinnewiel te vervaardigen, hetgeen aan mijn vrouw en de meisjes een geregelde bezigheid verschafte. En zoo kregen we langzamerhand een mooien voorraad van gesponnen vlas, katoen en wol; maar ons ontbrak een weefgetouw om er stoffen van te vervaardigen. Wat nu het artikel kousen aangaat, daar wist ik wel raad op. We draaiden door middel van een werktuig dat ik uitvond, de draden zoodanig in elkander, dat er kousen van gebreid konden worden, maar voor 't vlas wist ik nog vooreerst geen bestemming. En toch - wanneer we lang op 't eiland moesten blijven, zouden onze kleederen opraken. Vooreerst echter waren we nog van een genoegzamen voorraad voorzien, en vóor dien tijd hoopte ik, dat het mij mogelijk zou zijn, een weefstoel te vervaardigen.

Andere zaken waren er, welke ons ongerust maakten: onze voorraad van olie begon uitgeput te raken, en hoe goed we ook van waskaarsen voorzien waren, we hadden 't in die kunst nog niet zoo ver gebracht om er te vervaardigen die niet walmden en afliepen. Verder raakte onze boter op; daarop echter wist ik wel raad: ik maakte een karnton; dan begon ons zout te verminderen en zoolang de regentijd duurde, konden we er niet aan denken, ander te maken. Eindelijk - hoe goed ook onze caoutchouk-schoenen in den regentijd mochten zijn - in 't warme jaargetijde waren ze geen dracht voor ons. We zouden dus op een ander soort van schoenen moeten zinnen. Ten aanzien der olie, stelde ik mijn vrouw gerust met de verzekering, dat we zouden trachten, palmolie uit de kokosnoten te persen, welke we dan in onze lamp konden branden. Verder dat we zout zoeken en op de buffeljacht gaan zouden, om schoenzoolleder te verkrijgen, waarop we dan zeildoeken schoenen konden naaien.

Alles moest echter worden uitgesteld, tot de regentijd voorbij was.

Elfde hoofdstuk.
Zoo wat van allerlei.

De lange regentijd was eindelijk om, elken dag bleef het langer droog, en weldra viel er geen regen meer en scheen de vriendelijke zon weer even helder als te voren. 't Was een waar genot, om de natuur te zien, die als verjongd was; een genot, onzen tuin te aanschouwen, waar alles met dien krachtigen wasdom voor den dag kwam, als men slechts in de keerkringslanden kent. De vogelen, de bloemen, alles was teruggekeerd en schooner dan vroeger. Maar onze schapen schenen niet tegen de nattigheid gehard te zijn geweest. Ze waren allen gestorven, en ons varken had ons met de jongen, welke we nog niet geslacht hadden, verlaten, en was in de bosschen gevlucht.

Het eerste wat ons nu te doen viel, was een nieuwe brug over de Hengelbeek te maken. Daartoe legden we twee boomen over de beek, vlak tegenover 't Mangelbosch, spijkerden er dunne boomstammen overheen, en bedekten die met planken; terwijl we aan beide zijden een leuning van takken maakten, waardoor 't een Zwitsersche brug geleek. Opdat ze niet weer het lot van onze andere brug mocht ondergaan, maakten we haar slechts aan eene zijde met stevig gevlochten lianen van een tamelijke lengte aan een paar boomen vast; zoodat ze bij zwelling van de beek een soort van vlot zou zijn, hetwelk met de rijzing en daling van 't water op en neder zou gaan. Dewijl we nu onze sloep niet meer in de beek noodig hadden, brachten we haar naar 't schuitenhuis; waar inderdaad de opening de behoorlijke diepte had gekregen en we met genoegen zagen, dat onze dam in behoorlijken toestand verkeerde en geen zeewater meer in de grot doorliet.

‘Daar we nu hier ons magazijn willen inrichten, moeten we de grot eerst eens wat nauwkeuriger opnemen,’ zeide ik. Vooreerst moeten we de wanden onderzoeken, of we hier of daar geen plek vinden, waar we een soort van venster kunnen maken.’

‘'t Is er nu toch luchtig in, Papa,’ zeide Karel. ‘Vrij wat luchtiger, dan toen we haar ontdekten.’

‘Dat is waar,’ antwoordde ik. ‘Maar ik wenschte er wel licht in te hebben ook. Er altijd met flambouwen in te gaan, is vrij lastig.’

We zagen nu de wanden van de grot met oplettendheid na, en vonden weldra een plek, waar de steen eenigszins zachter scheen te zijn. Terstond begonnen we te hakken. Door het dreunen, hetwelk dit veroorzaakte, vielen er steenen naar beneden, en dit bracht mij op een nieuw denkbeeld. We haalden onze bamboesladder en zett'en dien tegen den wand. Voorzichtig begon ik nu de weeke plaats, waaruit de steenen gevallen waren, weg te hakken, en weldra had ik een schuine opening, waardoor 't licht inviel. Nu hakten we ook den wand verder door en kregen daar een aardig venster, dat op de boomen uitzag.

‘Weet je,’ zeide ik tot de jongens, ‘wat ik voornemens ben, hier te maken?’

‘Neen, Papa,’ zeide Karel.

‘Een keuken. 't Gat in de zoldering is de schoorsteen en hier, dien vooruitstekenden steen, zullen we tot aanrechtbank vormen. Wanneer we nu slechts hout genoeg hebben om den schoorsteen tot op een behoorlijke laagte af te timmeren, dan zijn we gereed.’

‘Wat zal Mama daarmee in haar schik zijn!’ zeide Karel. ‘We moeten er haar niets van zeggen, vóor het gereed is. En 't overige kunnen we tot provisiekelder gebruiken.’

‘Voorzeker, en nu we lucht en licht genoeg in de grot hebben, willen we de wanden verder onderzoeken,’ zeide ik.

‘Om nog meerder vensters te maken?’ vroeg Gerrit.

‘Misschien; eigenlijk om te zien, of we geen soort van verhevenheid kunnen fabriceeren, om onzen voorraad op te zetten. Ik hoop wel, dat onze dam stevig genoeg is; bij een zwaren storm echter kon ons hol wel eens weer overstroomen, en dan was al onze provisie bedorven.’

Met onze fakkels gewapend (want dat eene raam verlichtte slechts een gedeelte van 't hol), gingen we nu langs de wanden der grot, overal naar weeker grond zoekende. Opeens bleef Eduard staan voor een plaats, waar hij met zijn bijl geslagen had.

'Kijk eens, Papa, hoe dat glinstert. Wat zou dat zijn?' vroeg hij.

Ik nam een scherf van 't stuk, dat hij afgeslagen had en lekte er aan.

'Dat is een groote vondst, mijn jongen,' zeide ik. 'Dat is niet meer of min dan zout en waarschijnlijk zal er hier een heele voorraad zijn.'

Inderdaad, hoe verder we hakten, hoe zuiverder het zout werd. 't Scheen een zoutgroef te zijn.

'Dat is een blijde tijding voor Mama,' zeide Karel. 'Ze maakte zich al ongerust over 't zout. We zullen er maar een goede hoeveelheid van meenemen.'

Inderdaad was dit een goede tijding. Want ofschoon ook dit zout door zieding of koking moest gezuiverd worden, nam het geen tiende part van den tijd weg, dien 't zeezout behoefde. Daarenboven was het veel zuiverder en bevatte geen vreemde bestanddeelen in zich, zooals 't andere.

Daar we, om ons zomerhuis te maken óf planken óf bamboes noodig hadden, besloten we tot een tochtje met onze sloep, om te zien, of zich hier of daar aan 't strand ook aangespoeld hout bevond. We roeiden dus eerst naar 't Haaieneiland, waar we een aantal pingoeins vonden zitten, van welke we er twaalf vingen, welke we in de sloep laadden. We lieten ze echter levend, omdat we ze van tijd tot tijd wilden gebruiken. Hout vonden we er niet. Daarop voeren we naar de Schildpadkust, waar we een menigte schildpadden vonden. Het gelukte ons er een tiental om te keeren. We boorden haar in de bovenste schaal een gat, waaraan we lange touwen bonden, welke we aan een boom vastmaakten. Ofschoon nu de schildpadden, die we weder omkeerden, vrij konden loopen en zwemmen, waren ze toch onze gevangenen en konden we er gebruik van maken als we wilden. We stevenden nu naar Dadelland. Ook daar had de orkaan verwoestingen aangericht. We hadden echter geen tijd, om de omgewaaide boomen van bladeren en wortels te ontdoen

en stelden dit tot een anderen tijd uit. Thans voeren we verder de kust langs tot aan een beek, welke we voor dezelfde hielden, die we bij onzen eersten verkenningstocht overgegaan waren. Doch ook hier vonden we geen drijfhout, en daar de verdere kust weder rotsachtig was en het ook tijd werd om naar huis terug te keeren, wendden we den steven en voeren naar de plaats terug, welke we de Sloepkust genoemd hadden, brachten ons vaartuig in het dok, en keerden naar 't Mangelbosch terug, waar we met blijdschap ontvangen werden.

'Papa?' zeide Constance. 'Kom eens gauw mee; dan zult ge zien, wat we in uw afzijn gedaan hebben. We hebben een tijger geschoten.'

'Een tijger!' riep ik uit. 'Kindlief! hier zijn geen tijgers.'

'En toch hebben we hem geschoten, Cato en ik. We waren bezig met het verzamelen van sago van de omgewaaide palmen, toen we opeens, door een geritsel in de takken opmerkzaam gemaakt, den kop van een tijger zagen, die op onze trekdieren wilde aanvallen. Onze ezel begon te balken en onze onager een bijzonder angstig geschreeuw te doen hooren. Met zijn grasgroene oogen keek de tijger naar ons en brulde. Op 't zelfde oogenblik grepen we onze geweren en hadden het geluk, hem in zijn breeden kop te treffen. We gelooven zeker, dat hij dood is, maar hadden den moed niet, om het te onderzoeken, en bang dat er soms een tweede mocht komen, haastten we ons om terug te keeren.'

'Kom aan, dan zullen we eens terstond gaan zien,' zeide ik. 'Maar we zullen den wagen meenemen; want ik zou het dier niet gaarne ten prooi aan de roofvogels laten, en ofschoon we het op de plaats zelf kunnen villen, zullen we ons toch niet met zijn huid belasten; vooral daar we meteen nog wat anders kunnen meebrengen.'

'Maar het eten is gereed,' zeide mijn vrouw. 'Laat ons dus eerst dineeren.'

'Nu, dat is goed,' antwoordde ik. 'Intusschen heb ik ook wat meegebracht, dat wel de moeite waard is,' en ik haalde het zout voor den dag.

'O, dat is heerlijk!' zeide mijn vrouw. 'Waar hebt ge dat gevonden?'

‘In onze grot,’ antwoordde ik. ‘En we hebben 't maar voor 't hakken.’

‘'t Smaakt veel sterker dan 't zeezout,’ zeide mijn vrouw, toen ze 't geproefd had.

‘En 't zal veel gemakkelijker te kristalliseeren zijn, als we 't gezuiverd hebben,’ zeide ik.

‘We hebben ook schildpadden en pingoecins,’ zeide Karel. ‘Daar we echter onzen wagen niet bjj ons hadden, hebben we ze maar achtergelaten.’

We verhaalden nu van onzen tocht; maar zwegen van ons plan om een keuken te maken. Toen het eten was afgeloopen, begaven we ons naar het sagobosch, waar we inderdaad een prachtigen tijger zagen liggen.

‘'t Is een jaguar,’ zeide Eduard, toen hij den tijger zag. ‘'t Is gelukkig, dat je hem terstond gedood hebt; want ofschoon hij den mensch eer ontvlucht dan dat hij hem aanvalt, is hij vreeselijk, wanneer hij slechts gekwetst is. Woedend vliegt hij dan op zijn vervolgers aan en sleept er een van mede naar zijn hol.’

‘Is dat waar, Oom?’ vroeg Cato. ‘Of maakt Eduard ons maar bang?’

‘'t Is alles waar, wat hij zegt,’ antwoordde ik. ‘En daarom is 't zeer gelukkig, dat ge goed gemikt hebt. 't Is een sterk dier, dat met gemak een paard of een buffel voortsleept. Maar hij is niet vlug in 't klauteren en ook niet snel in 't loopen. Tevens is hij een goed zwemmer en zeer veerkrachtig, zoodat hij groote sprongen maakt. Waarschijnlijk berekende hij zijn sprong op den ezel of den onager, toen ge hem doodschoot.’

We vilden nu den jaguar en lieten het rif voor de roofvogels of roofdieren; want ofschoon sommigen zijn vleesch voor eetbaar houden, hadden wij er geen trek in. Terwijl we nu het dier van zijn huid ontdeden, zamelden mijn vrouw en de beide meisjes een menigte sago op, en gingen Gerrit, Eduard en Jan wasbessen plukken.

Ik zal u in 't breede niet verhalen, hoe we onze zomerwoning bouwden en er u liever een beschrijving van geven. Tot de plaats, waar we haar oprichtten, hadden we een plek gekozen, waar een twintigtal palmboomen bij elkander stonden, en

die zoodanig weggehakt, dat er acht waren blijven staan, welke een vrij regelmatigen vierhoek vormden, waarvan de voorzijde vier boomen bevatte, die genoegzaam op gelijken afstand van elkander stonden; terwijl de andere zijden van drie boomen waren, doch op vrij ongelijken afstand. Rondom hadden we nu met stevige lianen stammen aan die boomen vastgemaakt; alleen aan den voorkant hadden we een opening voor een deur gelaten. Op een hoogte van drie meters hadden we aan onze boomen vier andere stammen gebonden, en over den voorsten en achtersten stam op gelijken afstand van elkander zes dunnere als balken gelegd. Deze balken staken aan de voorzijde anderhalve meter uit. Vervolgens hadden we over die balken bamboeslatten gespijkerd; daarop een dikke laag palmbladen gelegd, die we met bindrotting van boven vastnagelden, en zoo hadden we een goede bedekking. Van ons dak af hadden we een soort van muur van bamboes gespijkerd, die een meter hoog was en de woning daar aan alle kanten insloot. Den achterkant hadden we geheel met bamboes toegemaakt; aan de beide zijden hadden we openingen gelaten, ieder een meter breed en twaalf decimeters hoog; terwijl de voorzijde geheel open was. Daar we onze tafel en stoelen niet uit onze boomwoning wilden halen, had Gerrit er andere gemaakt. Door middel van zeilen, welke we als valgordijnen over rollen lieten loopen, was 't ons mogelijk om onze woning 's avonds te sluiten. Maar den nacht durfden we er toch niet in doorbrengen. Tot nachtverblijf bleven we dus onze boomwoning behouden, en dat was goed ook; want we lieten ons vee in 't Mangelbosch. Voor de kippen en ringhoenders echter maakten we een ren met kippenhok en voor de duiven een duiventil. Mijn vrouw was er op gesteld, die dieren in haar nabijheid te hebben. Langs het dak der warande hingen we onze papegaaienkooien.

Cato en Charlotte hadden langs de stijlen onzer woning prachtig bloeiende slingerplanten gezet, welke ze er tegen opbonden, en mijn vrouw had met behulp van Jan vóor ons huis een heerlijken bloemtuin aangelegd; terwijl Gerrit, volgens zijn belofte, een welput had gegraven, die ons 't heerlijkste water opleverde. De keuken was zoo goed en doeltreffend als we haar slechts verlangen konden. 't Was er nu zoo licht en zoo frisch in,

als 't in een keuken slechts zijn kan. En zoo gingen we een heerlijken tijd tegemoet, terwijl we besloten, onzen voorraad, die in de grot zoo veilig kon geborgen worden, gedurende den goeden mousson aanzienlijk te vergrooten.

Eens, dat ik met Eduard aan het strand wandelde, waar we dageljjks heengingen, zeide de knaap tot mij:

'Papa, onze zoetwaterbaden zijn wel heel gezond en frisch; maar ik zou zoo gaarne eens een zeebad willen hebben. Gij hebt ons echter verboden, te water te gaan uit vrees voor de haaien.'

'En dat verbod blijft van kracht,' zeide ik. 'Wel zijn de haaien aan dezen kant van 't eiland minder talrijk dan ze aan de lijzijde zullen zijn; we weten toch door dien, welken we geschoten hebben, dat er zich bevinden. En 'k zou niet gaarne een van u allen de prooi van zulk een monster zien worden.'

'Dat zou ook alles behalve verkieslijk zijn,' antwoordde Eduard. 'Maar wanneer we eens een badplaats maakten.'

'En hoe zou je dat doen?' vroeg ik.

'Wel, ik zou van den grooten voorraad van boomen, die nog overal liggen, een genoegzaam aantal lange palen maken en die van onderen puntig hakken, ze vervolgens van het strand te beginnen, in den grond drijven, zoodat ze openingen vormden, door welke geen haai kan komen, en ze dan met bamboeslatten stevig aan elkander binden.'

'Dat is zoo'n kwaad denkbeeld niet,' zeide ik. 'Ik vrees echter, dat de eerste de beste storm ons bassin zou vernielen.'

'Ja, wanneer we 't aan onzen linkerkant maakten,' zeide Eduard. 'Maar we moeten 't vlak bij de rots doen.'

'Indien de grond daar zandig genoeg is, om onze palen in te drijven,' zeide ik.

'Dat zullen we beproeven, Papa,' hernam Eduard. 'Doch kijk eens, wat zou dat zijn?'

Op ongeveer duizend schreden van 't strand zagen we de zee zich op een zonderlinge manier bewegen, opborrelen, en als zilver in de zon schitteren. Boven die beweegbare plek zwierven een aantal meeuwen, die telkens neerdoken en met een visch in den bek terugkwamen.

'Dat is een vischschool, misschien wel een haringbank,' zeide

ik. ‘Als dit het geval is, worden ze stellig door dolfijnen, steuren, haaien en andere roofvisschen gevolgd, en zou 't mij niet verwonderen, of de vervolgde dieren komen herwaarts. Loop zoo gauw ge kunt naar Zomerzorg en breng een paar ferme manden mede. Laten de anderen hierkomen met messen en manden. Maar wat gauw; want ze komen al nader.’

Spoedig waren allen aan 't strand, gewapend met manden en messen. Intusschen kwam de haring (want het was een haring-bank) al nader en nader. Duidelijk zagen we ze over elkander springen en tegen elkander aanstooten; want ze waren als gewoonlijk zeer talrijk; 't geen inderdaad niet te verwonderen is, als men berekent, dat de kuit van een wijfjesharing ongeveer vijftigduizend eieren bevat.

Weldra waren de haringen onder ons bereik. Karel, Gerrit en ik deden onze schoenen en kousen uit, stroopten onze broeken tot aan de knieën op en begaven ons, elk van een mand voorzien, te water. We hadden ze maar op te scheppen en aan wal te brengen, waar de anderen haar een ferme snede in den hals gaven, het grom er uithaalden en in de andere manden pakten, die weldra vol waren. We droegen ze nu naar onze keuken, waar we ze in tonnen stapelden. Eerst een laag haring en daarover een laag ongezuiverd zout, dan weer een laag haring en daarop zout; totdat de ton vol was, waarop ik een deksel spijkerde.

't Was gelukkig, dat we er juist bij geweest waren; want spoedig waren de haringen weer afgetrokken. Daar we al ons leege vaatwerk, hetwelk in ons keuken-magazijn aanwezig was, opgebruikt hadden, begaf ik mij met Gerrit en Karel in onze heksloep, om nieuwen voorraad van Rotsoord te halen. Toen we aan de Hengelbeek kwamen, bemerkten we een paar groote visschen, die uit de zee de beek inzwommen.

‘Zie eens, Papa,’ zeide Karel. ‘Dat lijken wel jonge walvisschen.’

‘'t Zijn steuren, reken daarop,’ antwoordde ik hem. Tegelijk bond ik een stevig touw aan onzen schippershaak, zette mij op de plaats in postuur en wierp een der steuren, die ons juist voorbijkwam, den haak zoo geweldig in 't lijf, dat die er in bleef zitten. Terstond vierde ik het touw.

‘Fluks aan land!’ riep ik Gerrit toe, die aan 't roer zat.

Karel deed een paar riemslagen en ik sprong met hem aan land. En 't was tijd ook; want mijn touw raakte op, en in de boot zou ik 't niet strak hebben durven houden. Door Karel en Gerrit geholpen, welke laatste, na de boot te hebben vastgelegd, ons tehulp kwam, hielden we het dier, dat naar mijn berekening zeker drie meters lang was, tegen, en begonnen we met vereende krachten het touw in te halen. Langzamerhand werd de wederstand van het dier minder en begrepen we daaraan, dat het een aanzienlijk bloedverlies moest geleden hebben. En zoo kregen we het vlak bij ons. Het spartelde echter nog vreeselijk en ik was genoodzaakt, tot aan de knieen in 't water te gaan, waar ik het met mijn bijl zulk een slag op den kop gaf, dat het na nog een enkele stuiptrekking, dood was. Door middel van een strik, dien ik om den kop van het dier, vlak achter de kaken sloeg, hadden we 't nu wel in onze macht; doch niet op het droge. We trokken het nu zoo dicht aan den kant als we konden, en ik sneed het dier in 't water aan stukken, welke Karel en Eduard in een paar ledige tonnen pakten. Toen ik hun de kuit aangaf, die zeker wel een tien à twaalf kilogrammen woog, zeide Gerrit:

'Wat zullen we met die kuit doen, mijnheer? Die kunnen we toch niet eten.'

'Dat zou ik meenen,' antwoordde ik. 'We zullen die zouten. 't Is de kaviaar, die uit Rusland komt en in Holland voor zulk een lekkernij wordt gehouden. Ook zijn zwemblaas zullen we meenemen; daar maak ik vischlijm van.'

We brachten onze nieuwe provisie mee naar de Sloepkust, en zoutten haar evenals de haringen in tonnen. De blazen sneed ik tot kleine, dunne repen, welke ik een paar dagen in 't water liet weeken; daarna deed ik ze in de zon drogen en nu hadden we een goeden voorraad van vischlijm, welke we slechts in kokend water behoefden te werpen, om ze te doen smelten. Ik had het denkbeeld opgevat, om er groote platen van te gieten en die in onze woning als ruiten te gebruiken. Ik deed dit op een onzer vlakke ijzeren platen, en 't gelukte mij buitengemeen goed. Nu maakte ik zoo goed ik kon ramen, waarin ik de nieuwe soort van ruiten met kleine spijkertjes vastmaakte, en zoo hadden we in de drie vensters van ons woonhuis nu ruiten,

die wel niet doorzichtig waren, maar toch het daglicht doorlieten.

Onze onager was nu heel mak geworden en reed geregeld met onzen ezel voor den wagen; onze buffel was beste vrienden met onze koe, en onzen jakhals had Eduard zoo goed afgericht, dat bij hem weldra op de vogeljacht kon gebruiken. De jonge condor was gestorven; van een valkenjacht zou dus wel niet komen.

't Werd nu ook tijd, om te oogsten. De maïs was nog niet rijp; we plukten er evenwel eenige halmen van, welke mijn vrouw in een steenen vijzel fijnstampte, vervolgens door een fijn doekje heenzeeg en dat doorzijgsel met water en sap uit suikerriet vermengde. Dat gaf een heerlijken en verkwikkenden drank. Onze garst leverde een overvloedig beschot en onze rijst ook; de eerste gebruikten we voor ons gevogelte, de laatste werd, zoodra zij droog genoeg was, weer gezaaid en we hoopten er een overvloedigen oogst van te hebben. De erwten en boonen hadden we van tijd tot tijd geplukt en gegeten; we hadden echter de beste peulen laten hangen, om die later weder te zaaien. Aardappelen en maniocwortels leverden een goed beschot op.

Hoewel ik geen gewag van de dieren heb gemaakt, behoef ik toch niet te zeggen, dat onze jongens onze tafel dikwerf van wildbraad voorzagen; vooral agouti's, ook acouschi's, een klein olijfkleurig soort van agouti's, en paca's, die zich holen met twee of drie uitgangen graven en wier vleesch zeer vet is en alleraangenaamst smaakt. Ook aan gevogelte hadden we nooit gebrek, en sedert eenigen tijd schoten onze jongens die met hun pijlen; want we moesten zuinig zijn op ons kruit. Geen van ons ging dan ook uit, zonder, behalve een geweer, boog en pijlen bij zich te hebben.

Sedert we onze heksloep hadden en op Zomerzorg woonden, deden we des zondags namiddags meestal gezamenlijk tochtjes op zee, en gebruikten die tevens, om de kusten van ons eiland te leeren kennen. Van een paar dezer tochtjes wil ik u wat mededeelen, omdat ze ons veel voordeel aanbrachten.

Op zekeren zondagmiddag ('t was juist een paar dagen vroeger stormachtig weer geweest) hadden we de Sloepkust verlaten en

waren als naar gewoonte links gestevend. We voeren ditmaal tusschen Haaieneiland en Schildpadkust door en gingen te Dadelland aan wal, om wat dadels te zoeken, welke we er in groot aantal vonden. Na ons aan deze vruchten te goed gedaan te hebben, gingen wij weer scheep. We hadden een heelen tijd geroeid, toen we een ander eiland in 't gezicht kregen, dat even als Haaieneiland een barren, rotsachtigen grond had, waarop niets groeide. We hadden reeds eenige malen dat eiland aangedaan, waar zich veel fraaie schelpen bevonden, welke onze Jan, die een groot liefhebber van verzamelen was, dan mee naar huis nam, om bij zijn collectie te voegen. Ditmaal echter zag het eiland zwart van vogels.

'Daar is 't een of ander aas,' zeide ik, naar 't eiland wijzende.

'Misschien een haai,' zeide Karel.

'Wel waarschijnlijk,' zeide ik. 'Laat er ons heen roeien.'

Spoedig waren we er dicht genoeg bij, om te onderscheiden wat het was.

'Een walvisch, Papa!' riep Jan uit.

'Onmogelijk!' riep ik uit. 'In deze streken houden zich geen walvisschen op.'

'Nu, zie dan maar, Papa,' hervatte Jan.

't Heeft veel van een walvisch,' zeide ik. 'Een haai is 't echter ook niet.'

'Weet ge wat het zijn zal,' zeide Eduard. 'Een lamantijn, of, zooals de Franschen en Duitschers hem noemen, een zeekoe.'

'Maar het beest is veel grooter dan een koe,' zeide Jan.

'Dat geloof ik best,' antwoordde Eduard. 'Men heeft zeekoeien of lamantijnen, die van den snuit tot aan den staart zes meters lang zijn en meer dan 4000 kilogrammen wegen. Hun vleesch moet eetbaar zijn, maar 't voornaamste is hun spek, waaruit men een zeer heldere traan smelt, welke men als olie in de lamp kan gebruiken.'

'O, dat zou heerlijk zijn!' riep mijn vrouw uit. 'Dan hadden we iets, waarnaar ik juist zoozeer verlang.'

'Indien 't een lamantijn is, waaraan ik niet twijfel,' zeide ik, 'zult ge overvloed van traan hebben, dat beloof ik u. Al weegt deze juist geen vier duizend kilo; er zal toch spek genoeg aan zijn. Daarbij, wanneer hij niet te lang dood en

dus zijn huid nog niet aan 't bederven is, kunnen we daarvan schoenen maken. Ik denk, dat hij eergisteren met den storm op het eiland geworpen is. Heeft hij nu vóor dien tijd niet te lang in zee gedreven, dan is 't mogelijk, dat zijn huid nog goed is.'

Intusschen waren we er aangekomen en bemerkte ik dadelijk, dat de lamantijn nog niet lang dood kon zijn.

'Hij is nog goed,' zeide ik, nadat ik een schot gelost had, om de vogels te verjagen. 'Indien hij reeds tot ontbinding ware overgegaan, zou 't van den stank hier niet te houden zijn.'

''t Is een lamantijn,' zeide Eduard. 'Ziet maar, hij heeft een veel kleiner kop dan de walvisch en een langen ovalen staart met een vin, die nagenoeg een vierde van de lengte zijns lichaams bedraagt. Ziet eens die handvormige borstvinnen met hun nagels, waarmede deze dieren gemakkelijk tegen 't strand kunnen opkruipen, en waarnaar zij de benaming van lamantijn (manatus, gehande) hebben verkregen. Men vindt ze dikwerf in geheele troepen, en dan zwemmen de half volwassenen en jongen in 't midden en de sterksten vooruit; terwijl de anderen zich aan beide kanten en van achteren houden.'

'Ik heb wel eens gehoord, dat de kustbewoners van Amerika de jongen levend vangen en zoo tam maken, dat ze brood uit hun hand aannemen,' zeide ik. 'Ik houd het echter voor een sprookje.'

'Ik ook,' zeide Eduard. 'Wel moeten de mannetjes en wijfjes zoodanig aan elkander gehecht zijn, dat, wanneer een van beiden door een harpoen gewond is, het andere hem daarvan tracht te bevrijden, en, als 't hem niet gelukt, tot aan den rand van 't water blijft volgen.'

'We kunnen er heden niets aan doen,' hernam ik. 'Morgen met het krieken van den dag echter gaan we allen naar het eiland, en dan zullen we er zooveel profijt van trekken als we kunnen.'

Den volgenden morgen voeren we naar het eiland, hetwelk we Lamantijnseiland noemden, en namen onzen grootsten ijzeren pot, onze langste messen en drie bamboesstaken, benevens eenig brandhout mede. De drie bamboesstaken stak ik in den grond, bond de koppen aan elkaar en hing er den ijzeren pot aan op. Terwijl

Bladz. 157.

nu mijn vrouw en de meisjes vuur maakten, zond ik Geriit en Karel naar de Welkomstbaai, om een paar ferme vaten te halen en nog wat brandhout mede te brengen, en begon ik met Eduard het monster van een deel van zijn vel te ontdoen, dat om sommige plaatsen twee centimeters dik, doch niet hard was. We bewaarden dat vel zorgvuldig; toen sneden we dikke repen spek af, welke Charlotte en Cato in den ijzeren pot wierpen. Spoedig begon het te smelten en vormde zich een vrij heldere traan, die er volkomen als olie uitzag. Gelukkig kwamen Gerrit en Karel spoedig met twee vaten terug en nu gooide mijn vrouw de traan in een daarvan en kon ze weer nieuwen voorraad koken. Toen de vaten vol waren, voeren Karel en Gerrit er mee naar de Sloepkust en brachten ze nog een vat mee, hetwelk ook gevuld werd. We hadden nu vooreerst olie genoeg en wilden geen vaten meer bederven; zoodat we weder scheep gingen en 't laatste vat met den ijzeren pot op 't eiland achterlieten. Bij onze terugkomst zouden Gerrit en Eduard die gaan halen; we durfden het vat niet in de boot zetten, uit vrees van haar te overladen. En de vette pot was ook geen aardige pakkage in een boot met menschen. Toen de jongens met de sloep terugkwamen, vertelden ze ons, dat de zeevogels weer braaf aan 't smullen waren.

Eenige weken later deden we een tochtje voorbij het Lamantijns-eiland en landden aan een kust, welke wij, om de menigte bananen of broodboomen, welke er zich op bevonden, de Banaankust noemden. We mochten die liever de hoenderkust genoemd hebben; want we brachten er meestal ten minste een dozijn verschillende soorten van hoenders van terug. Ditmaal echter besloten we wat meer landwaarts in te gaan, om eens te onderzoeken, wat wij vinden zouden. Eensklaps bleven we allen verschrikt staan. Op ongeveer dertig of veertig schreden van ons af, schoot een reusachtige boa constrictor uit een boom en omstrengelde een viervoetig dier, hetwelk we meenden, een onager te zijn. Ademloos staarden we naar de plek en zagen, hoe het kruipende monster den onager met zijn vreeselijke ringen omwond, en hoe hij die altijd nauwer en nauwer maakte. Spoedig hield dan ook 't gejammer van 't gestikte dier op, en nog steeds vernauwde de boa haar ringen. Eindelijk - we hoorden

de beenderen van 't slachtoffer kraken, - liet de slang het gekneusde dier los, bespoog het met een slijmig vocht en begon het in te zwelgen. Eerst de achterpooten en zoo vervolgens. We lieten het stil begaan; totdat de onager in zijn bek verdwenen was. Doch 't scheen, dat de boa den kop van het dier niet genoegzaam verbrijzeld had; want die bleef tot in den wijd opgesperden bek zitten. Met ontzetting en toch met nieuwsgierigheid hadden we dit tooneel aangestaard. De slang was nu ontzaglijk dik geworden.

‘Nu is hij ons, jongens,’ zeide ik, met de bijl naar de boa tredende.

‘Voorzichtig toch, manlief!’ smeekte mijn vrouw. ‘Als dat reuzengedrocht u beetpakt, vermorzelt hij uw beenderen evenals hij 't den onager gedaan heeft.’

‘Geen nood, vrouwlief,’ antwoordde ik. ‘Zoodra de boa den buik vol heeft, is zij buiten staat, zich te bewegen; vooral wanneer haar buik zoo vol is als nu.’

‘Maar daar gaat de kop van den onager naar binnen, Papa,’ zeide Charlotte. ‘Zie, de boa steekt haar spitse tong uit. Zij zal u vergiftigen.’

‘De boa constrictor is niet vergiftig,’ antwoordde ik. ‘Gaat maar gerust mede, jongens! 't Is een te mooi slangenvel, dan dat we 't niet mee zouden nemen.’

We waren nu het monster genaderd, dat ons met oogen aanzag, die glinsterden van machtelooze woede. Ik vertrouwde de zaak toch niet zoo ten volle; daarom wenkte ik de jongens, om een paar passen achteruit te gaan, nam mijn geweer en plaatste den tromp vlak bij haar kop. Met een enkel schot verbrijzelde ik haar den schedel. Nog eenige laatste stuiptrekkingen, en het reusachtige dier was niet meer. Na het van alle kanten bekeken te hebben, begonnen we het te villen. 't Was inderdaad een groot en schoon vel.

‘'t Is jammer van zoo'n dikken paling,’ zeide Jan. ‘Zouden we er geen moot of wat van kunnen meenemen, om te bakken en te eten?’

‘Foei, Jan!’ zeide mijn vrouw. ‘Slangen eten! Hoe komt dat in u op?’

‘'t Vleesch van de boa wordt wel gegeten,’ antwoordde ik.

‘Ik durf echter niet beweren, of 't lekker smaakt of niet. Gevaar kan er echter niet in bestaan; al ware de slang ook vergiftig. Van vergiftige slangen behoeft men slechts den kop weg te werpen, waarin de angel en de giftanden zich bevinden, en dan kan men ze gerust eten.’

‘Zouden er vergiftige slangen hier op ons eiland zijn, Papa?’ vroeg Charlotte met een angstig gelaat.

‘Misschien wel,’ antwoordde ik. ‘Misschien ook niet. 't Is moeilijk te bepalen.’

‘Maar ik zal geen uur rust meer hebben, nu ik weet, dat er slangen op ons eiland zijn,’ zeide mijn vrouw.

‘Vooreerst hebben we er nog geen ontmoet dan hier,’ antwoordde ik; terwijl we met het vel van de boa naar onze sloep terugkeerden, ‘en houden er zich waarschijnlijk bij ons niet op. Maar gesteld al eens, dat er zich ratelslangen op ons eiland bevinden; dan nog behoeft ge er zoo bang niet voor te zijn. De ratelslang kondigt zich aan door 't geluid, hetwelk zij met haar staart maakt, ook door een zekeren stank welken zij van zich geeft. Mocht ge dus ooit een ratelslang ontmoeten, ontwijk haar dan. De ratelslang zal u niet aanvallen, wanneer ge haar uit den weg gaat; wel, wanneer ge haar gekwetst hebt of als zij meent, dat gij haar bedreigt.’

‘Maar een ratelslang is toch vergiftig,’ zeide Charlotte.

‘Voorzeker, en wel zoo vergiftig, dat hij die door haar gestoken wordt, binnen weinige uren onder de ondragelijkste pijnen den geest geeft. Doch er zijn middelen tegen de gevolgen van haar beet. Mocht het ooit gebeuren, dat iemand van u door een ratelslang gebeten werd, wacht dan geen oogenblik. Snijd de wond dadelijk met een scherp mes uit, leg er wat kruit op en steek dat aan, dan brandt ge 't vergif weg.’

‘Een pijnlijk middel, Oom!’ zeide Cato.

‘Pijnlijk voorzeker en er behoort moed toe,’ antwoordde ik Maar 't is een radicaal middel en die zijn de beste. Men wascht de toegebrachte wonde ook wel met pekel, of alcolische oplossingen; 't vergif verspreidt zich echter te snel door 't bloed, dan dat ik niet bij voorkeur de eerstgenoemde middelen zou aanraden.’

We herdoopten nu deze plaats in Boakust, en, daar de lust om hier verder te vertoeven door de slangenhistorie verdwenen was, gingen we weer scheep en voeren we naar de Sloepkust terug.

Twaalfde hoofdstuk.
Een reis door het eiland.

Reeds sedert lang was ik voornemens geweest, een groote reis door ons eiland te doen, doch mijn vrouw had mij daar altijd van teruggehouden. Immers we konden die reis niet allen ondernemen; daar we onze dieren niet aan zich zelf konden overlaten. Een deel van ons zou dus moeten thuisblijven. Eindelijk had ik het na lang praten zoo ver gebracht, dat mijn vrouw er in toestemde, doch nu was de zwarigheid, wie ik zou meenemen en wie thuis laten. Allen, tot kleine Jan, wilden graag mee; doch dat ging niet. Na lange overweging werd er vastgesteld, dat ik dit reisje met Karel, Eduard en Cato zou doen; terwijl op een volgend Gerrit, Charlotte en Jan mij zouden vergezellen; ook, dat ik beide malen niet langer dan ten hoogste zes dagen zou uitblijven; dus Maandags heengaan en Zaterdags terugkomen. Dan hadden we drie dagen voor de uiten drie voor de thuisreis. We zouden onzen ezel en onzen wagen meenemen en ons van een goeden voorraad levensmiddelen voorzien.

‘Ik ben zeker binnen de zes dagen terug,’ zeide ik tot mijn vrouw. ‘'t Zou mij al zeer verwonderen, als het eiland zoo groot was.’

‘Hoe gauwer, hoe liever,’ antwoordde mijn vrouw. ‘Ik zal geen enkelen nacht kunnen slapen.’

‘Kom, kom! lieve,’ zeide ik. ‘God is immers overal en kan ons overal behoeden.’

‘Dat weet ik; maar elken dag zal ik vreezen, dat u iets kwaads overkomt. En dan in den nacht zoo in de open lucht. Daarbij, niets van u te kunnen hooren!’

‘Papa,’ zeide Eduard. ‘Als we eens zes van onze duiven meenamen. Die zouden dan als postduiven gebruikt kunnen worden en we konden dan alle dagen brieven zenden. Ze zijn zeker hokvast genoeg.’

‘Dat is geen kwaad denkbeeld,’ zeide ik. ‘Dan moeten we dezulke meenemen, welke jongen hebben. We zullen er van daag de proef eens van nemen.’

Daar 't juist Zondag was, namen we in een mand twee duiven mee en lieten die in ‘Nieuw Eden’ op, kort vóor we naar huis terugwandelden. Ik ging met Eduard naar Zomerzorg, en we vonden beide duiven, welken we roode bandjes om den hals gestrikt hadden, reeds lang en breed in de duiventil. We twijfelden er dus niet aan, of Eduards plan zou gelukken.

Den volgenden morgen vertrokken we vroegtijdig van Mangelbosch en sloegen den weg naar Apenlaan in. Onze ezel en onager droegen de manden met levensmiddelen en die met de zes duiven. Wij hadden ons behoorlijk met geweren, bijlen, messen, ook met boog en pijlen gewapend en ieder onzer droeg een linnen zak over den schouder. Van 't vel der lamantijn hadden mijn vrouw en de meisjes ons goede schoenen vervaardigd; ze had het echter tot zolen genomen en zeildoek voor 't bovenleer gebruikt. Cato had zich in een matrozenpak gestoken; daar beur meisjeskleeding haar te lastig zou zijn bij het dringen door kreupelhout en doornen. Caro vergezelde ons, en 't was of hij 't wist, dat we een verren tocht zouden ondernemen; want hij blafte nog eens zoo vroolijk als anders. We gingen langs Apenlaan, de caoutchouc en wasbessen voorbij en drongen nu meer Westwaarts door; altijd zorg dragende, de boomen langs onzen weg te vlammen.

We trokken nu, langs een uitgestrekt grasveld en door veel struikgewas, waar we ons tusschenbeiden met onze bijlen een weg moesten banen. Vooral éen plaats kostte ons moeite, waar we een boschje van wilde vijgeboomen vonden staan. We oordeelden 't echter beter, ons daaraan niet te wagen, trokken 't om en kwamen aan een moeras, dat door hoog riet omzoomd was. Eensklaps sloeg Caro aan.

‘Een wild varken!’ riep Cato uit, terwijl zij haar geweer aanlegde en afschoot, met zulk een goed gevolg, dat het

dier in 't riet neerstortte, waaruit ze het te voorschijn hadden zien komen. We snelden naar de plaats, waar het lag en trokken het met vereenigde krachten op den vasten grond.

'Dat is geen wild varken,' zeide ik, terwijl ik het dier bekeek. 'Zie maar, welke groote en scherpe snijtanden 't heeft. Het behoort tot de knaagdieren.'

''t Is het grootste knaagdier, hetwelk er bestaat,' zeide Eduard. ''t Is de kaïba, die sommige natuurkundigen onder de hoefnageligen schikken. Men noemt het ook wel eens 't riviervarken. Ze bewonen bij voorkeur de oevers der rivieren en kunnen goed zwemmen en uitstekend duiken. Ze houden veel van de planten, die aan de oevers der rivieren groeien, vooral van suikerriet. Wonen ze in een vischrijk oord, dan voeden ze zich met visch, waarnaar dan hun vleesch erg smaakt. Deze zal echter wel lekker zijn en we kunnen er dus gerust wat van meenemen, om van middag onzen maaltijd mede te doen.'

'O, kijk eens, Oom!' riep Cato uit. 'Marmotten!'

'Kindlief,' zeide ik. 'Die beestjes lijken in de verste verte niet op marmotten, ofschoon men ze zeer ten onrechte dien naam geeft. Marmotten zijn veel grooter en geheel verschillend. 't Zijn Guineesche biggetjes. Je hebt ze in Artis wel eens gezien.'

'O, ja, waar ze zoo'n aardig huisje hebben, met een klok in den gevel en een bordes op den koop toe,' zeide Cato. 'Ik dacht, dat het marmotten waren.'

'Zoo noemen de meesten hen,' antwoordde ik, 'ofschoon geheel ten onrechte. De marmot is bruinachtig grauw en veel grooter.'

Een troep aguti's, die ons ontvluchtten, terwijl we 't moeras langsgingen, lieten we met rust; ook eenige flamingo's, die deftig op één poot in een meer waterachtige plek van 't moeras stonden. Daar we niet noodeloos dooden wilden, lieten we ze staan en vervolgden steeds onzen weg, tot we aan een meer kwamen, door zware boomen overschaduwd.

'Hier willen we ons middagmaal houden,' zeide ik, terwijl ik mij onder een der lommerrijkste boomen nederzette. ''t Is hier een allerliefste plek en we kunnen er gerust het heetste gedeelte van den dag afwachten.'

We ontlastten nu den ezel en den onager van hun last en lieten de dieren naar hartelust grazen. Hierop zette'n we ons aan den voet van een boom neder, wiens wortels ons een gemakkelijke zitplaats aanboden. Juist wilde ik mij nederzetten, toen ik eenig geritsel in 't kreupelhout hoorde. Caro spitste zijn ooren en ik stond gereed met den vinger aan den trekker van mijn geweer. Eensklaps kwam er een dier uit het kreupelhout schieten, dat in den boom klom, onder welken ik mijn zitplaats gekozen had. 't Was een tamanoir of kleine miereneter, een tandeloos dier, dat grootendeels van mieren leeft, welke hij op zijn kleverige tong vangt. Ik herkende hem terstond aan zijn langen, gepluimden staart.

'Nu, dat dier zou ons wel geen kwaad gedaan hebben,' zeide Cato lachend.

'Zeg dat niet,' zeide Eduard. 'Ik heb ergens gelezen, dat de tamanoir zich soms zelfs tegen jaguars verdedigt en hun met zijn sterk gewapende voorpooten duchtige wonden kan toebrengen.'

'Daarom is 't ook verstandig, zulke dieren maar te laten loopen,' zeide ik. 'En dat is met de meeste 't geval.'

'O, zie eens, Oom!' riep Cato uit, terwijl ze naar de hoogte keek. 'Welke aardige aapjes springen daar op de takken rond!'

Inderdaad was 't een aardig gezicht, daar aapjes te zien, niet grooter dan mijn hand, grauwachtig van kleur en met twee bosjes van lange witte haren, welke hun ooren bedekten. Hun staart was tweemaal zoo lang als hun lichaam en geheel bedekt met haar, dat als bruine en witte banden gekleurd was.

'Dat zijn ouistiti's, of, zooals de Duitschers ze noemen, gestreepte meerkatten,' zeide Eduard. 'Hun kaal gezicht heeft een donkere vleeschkleur en aan hun ernstige oogjes kunt ge zien, dat ze heel slim zijn. Ze eten vruchten, insekten, wormen en vogeleieren en zijn heel levendig en vroolijk van aard. Hun jongen worden naakt geboren en plaatsen zich op den rug hunner moeder, die ze zoo mededraagt. Als ze vermoeid is, wrijft ze met haar rug tegen een boomstam, en dan springen de kleine ouistiti's tot afwisseling op den rug huns vaders.'

We vermaakten ons zeer met de sprongen dezer lustige aapjes,

die tusschenbeiden heel nieuwsgierig naar beneden keken, alsof ze ons wilden opnemen en noemden 't meer waar we van daan kwamen, het Ouistitimeer.

‘Zouden er hier nog meer soorten van apen zijn?’ vroeg Cato.

‘Wel waarschijnlijk,’ antwoordde Eduard. ‘Men onderscheidt de apen in die van de oude en die van de nieuwe wereld. Tot de laatste behooren vooral de sapajoes, onder welke de zwarte brulapen, die, vooral bij aanstaande verandering van weer, een vreeselijk geschreeuw aanheffen. Een van hen speelt dan gewoonlijk voor voorzanger: hij begint te schreeuwen; waarna de anderen soms veertig en meer in getal invallen, 't geen zulk een vervaarlijk leven maakt, dat men 't wel op een uur afstands kan hooren.’

‘O, dat moet grappig zijn!’ zeide Cato.

‘Wat opmerkelijk is bij deze dieren,’ voegde Eduard er bij, ‘is de trouwheid, waarmede zij elkander bijstaan, als ze aangevallen worden. Wanneer een van hen gewond wordt, komen de anderen bij hem, onderzoeken zijn wonden, pogen het bloed te stelpen, door ze zorgvuldig toe te drukken en verzorgen hem op allerlei manieren.’

‘En maakt men veel jacht op deze dieren?’ vroeg Karel.

‘O, ja,’ hernam Eduard, ‘want hun vleesch is zeer lekker.’

‘Is de coïta ook geen aap der nieuwe wereld?’ vroeg Karel.

‘Voorzeker,’ antwoordde Eduard. ‘'t Wonderlijkst van deze apen is, dat zij geen duimen aan de vier handen hebben. Dit gemis zou zeker verschrikkelijk zijn, wanneer de Schepper hun niet een vijfde hand had geschonken in een grijpstaart, waarmede zij alles kunnen aanpakken en zich aan de takken vasthouden. Met dien grijpstaart zich vastklemmende, slingeren zij zich heen en weder en werpen zich zoo op een aanmerkelijken afstand in een anderen boom. Wanneer echter de afstand te groot is, hechten ze zich met hun staarten aan elkander, en vormen een ketting, waarvan de bovenste aap zich aan den tak vasthoudt; terwijl de overige beginnen te slingeren, totdat de onderste een tak van den tegenoverstaanden boom heeft gegrepen en dan de andere naar zich toetrekt. Ze zijn niet gemakkelijk te vangen en laten zich wel spoedig temmen, doch treuren zich weldra dood.’

‘Dan heeft men ook sajous of capucijnapen, niet waar, Eduard?’ vroeg Cato.

‘O, ja,’ antwoordde Eduard. ‘Men heeft er bruine en grauwe. Ze zijn vooral bekend om hun liefde voor hun jongen. Niet minder aardig zijn de saïmiri's of eekhoornapen, die zeer zacht van aard zijn en zonder ophouden springen en dartelen. 't Zijn misschien de vroolijkste apen die er zijn; ofschoon men zegt, dat ze, wanneer ze bedroefd zijn, tranen storten. Ze leven van insekten, vooral houden ze veel van spinnen. Vervolgens hebben we, behalve de ouistiti's, nog de tamarins en mico's, die er toe behooren en eindelijk ook de sabi's of apen met een vossenstaart.’

Ik bewonderde Eduards kennis van de zoölogie, en had hem maar stil laten doorredeneeren. Nadat onze maaltijd was afgeloopen en we genoeg uitgerust waren, bevrachtten we onze lastdieren weer en vervolgden den oever van het meer, dat, zooals ik later merkte, zijn water ontving uit een vrij breede beek, die van hoogerop kwam, en op deze plaats het meer en verder op het moeras scheen gevormd te hebben. Steeds langs de oevers van het meer gaande, kwamen we weer in een bosch, waar we weldra een plaats bereikten, die ons geschikt scheen om te overnachten. 't Was een open plek, door hoog hout en door dik kreupelbosch ingesloten. Ons eerste werk was onze lastdieren te ontladen, die daaraan natuurlijk groote behoefte hadden. Terwijl ik nu een brief aan mijn vrouw schreef, waarin ik haar onzen welstand meldde en hem een onzer duiven om den hals bond, die er terstond mede wegvloog, zocht Cato wat mos en droge bladeren bijeen, welke ze op een hoop legde, en verzamelden Karel en Eduard een genoegzamen voorraad van dood hout, hetwelk ze in overvloed vonden: want, ofschoon de orkaan blijkbaar hier niet zoo gewoed had als aan den kant van 't eiland waar wij woonden en we zelfs aan deze zijde van 't meer geen enkelen omgewaaiden boomstam hadden gezien - de bovenste takken der boomen schenen er toch ruim hun deel van gehad te hebben; want er was afgewaaid hout in overvloed.

Het eerste, wat ik nu deed, was een vuur aan te maken, en we roosterden er 't vleesch van de kaïba op, 't geen ons vrij

goed smaakte. Om 't vuur aan te houden en tevens op onze hoede te zijn voor een mogelijken aanval van wilde dieren, zouden we ieder beurtelings waken. Daar we met ons vieren waren, kon dit geen moeilijkheid opleveren. Mocht er dan onraad zijn, dan zou de wakende de slapenden terstond wekken. En daar deze zich met het geweer in den arm zouden nederleggen, was er geen nood, of we zouden even spoedig gereed zijn om ons te verdedigen, als wanneer we allen wakker waren gebleven.

Cato wilde de eerste uren van den nacht waken. Ik ried haar dit ten sterkste af.

'Indien we last hebben van wilde dieren, zullen die waarschijnlijk wel in den voornacht komen. Laat dus Karel eerst waken en dan mij roepen. Ik roep Eduard, en gij neemt de laatste uren. Zoo is 't inderdaad veel beter.'

'Daarenboven zijt ge veel te vermoeid, Cato,' zeide Karel. 'Ik kan best een derdehalf uur op blijven, beter dan gij, die aan zulke fatigues niet gewoon zijt.'

'Nu, 't is mij goed,' zeide Cato. 'Ik wil wel 't eerst gaan slapen, mits ge belooft, mij op mijn beurt te wekken.'

'Natuurlijk,' zeide ik. 'Eduard zal u stellig roepen, als de beurt om te waken aan u komt.'

Ze liet zich raden. Zij, Eduard en ik legden ons op het bed van mos, dekten ons met een paar dekens voor de koude nachtlucht en gingen even gerust slapen, als waren we in onze boomwoning in 't Mangelbosch geweest. We lagen met onzevoeten naar den kant van 't vuur, en hadden om aan ons hoofdeneinde tegen elken onverhoedschen aanval beveiligd te zijn, onze twee manden daar aan beide zijden van den boomstam stevig vastgebonden, zoodat ze een soort van heining vormden, die we nog verhoogd hadden door er onze takken op te leggen, welke stapel echter gaandeweg kleiner werd. Onzen ezel en onager hadden we aan beide zijden van de manden vastgebonden; zoodat die ons daar beschermden, indien 't een of ander dier ons wilde aanvallen. Ik sliep rustig door en droomde juist van ons huis in 't vaderland, toen Karel mij wekte, met de waarschuwing, dat het mijn tijd was, om op te staan. Ik had nog graag een paar uurtjes blijven liggen;

maar ik begreep, dat de knaap ook naar rust verlangde; ik richtte mij dus op, en terwijl ik mij in een zittende houding uitrekte, vroeg ik hem:

‘Wel, Karel! Hoe heb je 't gehad?’

‘O, best Papa!’ antwoordde hij. ‘Ik heb van niets last gehad dan van de verveling.’

‘Dus geen verdacht geluid gehoord en niets, wat met gevaar dreigde, gezien?’ hernam ik.

‘Gehoord wel,’ antwoordde hij. ‘Den geheelen tijd door heb ik allerlei verschillende geluiden vernomen, zelfs meen ik in de verte 't huilen en lachen van hyena's herkend te hebben - iets verdachts gezien heb ik echter niet.’

‘Welnu, ga dan maar terstond slapen,’ zeide ik, terwijl ik opstond; doch eensklaps zweeg ik en bleef luisteren.

‘Meent ge dat geluid?’ zeide ik, toen ik een scherp doordringend gekrijsch vernam, dat op niet verren afstand was.

‘Ja,’ antwoordde Karel. ‘Onophoudelijk heb ik dat vernomen, nu eens dichter bij, dan weer verder af.’

‘'t Zijn een paar couguars, of Amerikaansche leeuwen, zooals de Duitschers ze noemen,’ zeide ik. ‘Men noemt ze ook wel roode tijgers.’

‘Zijn die gevaarlijk?’ vroeg Karel.

‘In Cayenne is men er banger voor dan voor den jaguar; in Buenos Ayres evenwel vreezen de Indianen hen zoo weinig, dat ze zelfs in de bosschen hun hangmatten tusschen de boomen ophangen en gerust hun vuur laten uitgaan. Wij zullen dat echter maar niet wagen.’

Weldra was Karel in slaap. Ondanks 't geen ik van den couguar wist en gelezen had, was ik toch niet heel gerust; want het scherp, doordringend gekrijsch van een paar dezer dieren kwam hoe langer hoe nader. Aan de onrust van den onager, die juist aan den kant stond van waar het geluid kwam, begreep ik, dat ze zeer nabij moesten wezen. Ik wist wel, dat er aan den kant van 't vuur geen gevaar zou zijn; maar ik wist ook, dat ze soms de boomen beklimmen en dan hun prooi op den nek springen en zoolang haar bloed uitzuigen, tot zij machteloos neervalt. Ik besloot dus met dubbele waakzaamheid op te passen.

Ongeveer een half uur had ik zoo op de wacht gestaan, toen ik 't geluid, dat zich reeds drie malen verwijderd had, weer dicht bij mij hoorde, en wel zoo dicht, dat onze Caro opsprong en begon te knorren. Op eens zag ik de koppen van drie couguars uit het kreupelhout te voorschijn komen. Daar ik de kinderen niet wilde wakker maken, ging ik naar het vuur, nam een paar brandende takken en wierp ze naar de roofdieren, die met een angstig geschreeuw 't bosch invloden en nu voor goed verdwenen waren; want ik hoorde hen niet meer.

't Verdere van mijn wacht en ook de beide andere wachten gingen rustig voorbij; slechts Eduard had een paar jakhalzen gezien, die zeker trek in onze duiven gehad hadden, maar ook door het werpen van een brandend stuk hout spoorloos verdwenen waren.

Na den volgenden morgen ons ontbijt genuttigd te hebben, zette'n we onze reis voort, die ik niet in alle bijzonderheden zal verhalen. Tegen den middag kwamen we aan een breede beek, in welke het meer zijn water ontlastte en waar we niet zonder moeite een doorwaadbare plaats vonden. Een weinig verder zagen we een groote grasvlakte, waar, zooals mij bleek, de buffels, van welke we er vroeger een paar afgedwaalde gezien hadden, hun verblijf schenen te houden. We zagen er ten minste een kudde van misschien wel vijftig. Wetende, hoe gevaarlijk deze dieren zijn, wanneer ze zich in kudden ophouden, weken we naar het meer boschrijke gedeelte af. Eensklaps stond Eduard stil, spande den haan van zijn geweer en legde aan, terwijl hij met zijn vinger naar een punt wees, waar we, die richting volgende, den breeden, platten kop van een jaguar zagen, die op ons scheen te loeren en zich tot zijn sprong scheen gereed te maken. Wetende, welk een gevaarlijk dier de jaguar is, zeide ik:

‘Te gelijk schieten en op den kop mikken! Een, twee, drie!’

Vier schoten knalden te gelijk, en de jaguar was dood.

‘Gelukkig, dat je hem opmerktet, Eduard,’ zeide ik. ‘Want, al had hij zijn sprong niet op ons gewaagd, dan zou 't zeker een onzer arme dieren gegolden hebben. We zullen hem nu zijn schoon gevlekte huid afstroopen, die een prachtig zegeteeken zal zijn als we thuis komen.’

‘Zie eens, Oom! wat een prachtige vogels!’ zeide Cato, naar een boom in onze nabijheid wijzende.

‘Dat zijn paradijsvogels,’ zeide ik. ‘Waarschijnlijk hebben ze op dien boom hun nest. Indien ik wist, dat de jongen groot genoeg waren, zou ik er gaarne een paar van medenemen; want het zijn prachtige dieren.’

‘'t Is vreemd, dat al de vogels hier zoo fraai van kleuren zijn en toch zulk een leelijk geluid maken,’ zeide Cato.

‘Dat komt, omdat de goede Schepper zijn gaven verdeeld heeft, Cato,’ zeide ik. ‘Onze onaanzienlijke, grauwe nachtegaal bij voorbeeld, is een verrukkelijk zanger; terwijl de pauw met zijn schoonen staart en schitterende kleuren aan hals en kop, een geluid maakt, waarvoor men zou wegloopen.’

Tegen den middag kwamen we aan een plaats, waar we rotsen vonden, hetgeen mij deed vermoeden, dat we niet ver van de zee waren. We besloten echter hier ons middagmaal te houden, en terwijl Cato dat gereed zette, bezag ik de rots eens. Ik vond er een tamelijk wijde opening, welke ik, na de gewone voorzichtigheid van 't lossen van een schot gebruikt te hebben, met Eduard binnentrad. We vonden den grond geheel bedekt met een buitengemeen fijne aardsoort, van welke ik zooveel opraapte als ik tusschen duim en vinger kon houden en daartusschen wreef.

‘Een vondst, die uw mama veel genoegen zal doen, Eduard,’ zeide ik.

‘Hoe dat, papa?’ vroeg Eduard.

‘Dit is volaarde,’ antwoordde ik. ‘We zullen er een zak vol van medenemen; doch niet dan bij onze terugkomst. Ik twijfel niet, of Mama zal er zeer mee in haar schik zijn; want ze behoeft zich nu niet langer met aftreksel van houtasch en duivenmest te behelpen, wanneer ze het linnengoed wasschen wil.’

‘Nu, dat is heerlijk!’ riep Eduard uit. ‘Ik heb al eens rondgezien, of ik geen panama-waschhout vond; doch heb het nog niet ontmoet.’

‘Deze volaarde zal genoegzaam aan het doel beantwoorden,’ zeide ik. ‘Doch laat ons naar buiten gaan. Cato zal zeker met het middagmaal op ons wachten.’

Dat was ook zoo. Cato wachtte reeds met ongeduld. En toch

durfde zij het uitgespreide maal niet te verlaten, uit vrees, dat Caro er aan zou gaan eten. Met hooge ingenomenheid vernam zij de ontdekking der volaarde.

‘O, dat zal Tante wat blijdschap veroorzaken,’ riep zij uit. ‘We zullen er maar een heelen zak van meenemen.’

‘Natuurlijk,’ zeide ik. ‘Doch eerst bij onze terugkomst. Laat ons nu gaan eten. Daarna zullen we onderzoeken, of er nog geen andere grot is, die ons tot nachtverblijf kan dienen.’

‘Wilt ge dus vandaag niet verder gaan, Papa?’ vroeg Eduard.

‘Welzeker,’ hernam ik. ‘Maar in plaats van steeds Westelijk voort te gaan, wenschte ik vanhier uit eens de Noordelijke plaatsen te onderzoeken. Ik heb eenig vermoeden, dat we aan die zijde iets vinden zullen.’

‘En wat dan, Oom?’ vroeg Cato.

‘Vermoedelijk een diersoort, die ons, sedert den dood onzer schapen, zeer welkom zal zijn,’ antwoordde ik. ‘Als ik 't niet mis heb, heeft mijn oor straks een geluid vernomen, dat mij toescheen, 't geblaat van lama's te zijn.’

‘O, dat zou heerlijk zijn, Oom!’ riep Cato uit. ‘En als 't soms vicuna's of vigonjes zijn, dan kunnen we voortaan kousen van vigoniawol breiden.’

‘Elke lamasoort heeft fijne wol,’ hernam ik. ‘Intusschen zou ik liever hebben, dat het vicuna's waren dan lama's of apalca's. De laatste toch zijn vreeselijk moeilijk te vangen, daar ze op 't minste gerucht de vlucht nemen; terwijl de vicuna wel even bang is, maar uiterst dom.’

‘Maar de lama is beter lastdier dan de vicuna,’ zeide Eduard. ‘Een volwassen lama toch kan vijfenzeventig kilogrammen dragen. Zoo'n stuk of wat zouden ons te pas komen.’

‘We moeten de zaak in alle gevallen voorzichtig behandelen,’ hernam ik. ‘In de eerste plaats moeten we Caro hier laten en hem vastbinden, om de lama's niet te verschrikken. En we hebben, hoop ik, touw genoeg bij ons?’

‘Vrij wat van het dunne,’ antwoordde Karel. ‘Doch dat is ongeschikt voor lazzo's.’

‘Als we maar drie of vier lazzo's hebben, is 't genoeg,’ zeide ik. ‘Mijn plan de campagne is een geheel bijzonder. De lama's wonen in bergachtige streken. Mochten we nu een

kudde vinden, dan wenschte ik in alle stilte aan den eenen kant drie of vier rijen van ons dunne touw dicht aan elkander te spannen. Een onzer gaat daarop vlak tegenover ons en jaagt de lama's naar den kant der touwen. 't Zou al heel ongelukkig zijn, als er geen drie of vier van haar jongen in het touw verward bleven, welke we dan kunnen meester worden. Om oude te krijgen, zal moeilijker gaan, tenzij 't wijfjeslama's zijn, die haar jongen niet willen verlaten.'

''t Zou prachtig zijn, als 't ons gelukte,' zeide Karel. 'We hadden dan een heele aanwinst van vee.'

'In alle gevallen moeten we onzen tocht zoo kiezen, dat we den wind vóor hebben, en daar we Noordwaarts moeten gaan, zullen we 't voordeel hebben, dat we geen weg behoeven omtegaan.'

'Zouden de lama's ons dan ruiken?' vroeg Cato.

'Voorzeker. Mensch of dier, die aan de windzijde op haar afkomt, ruiken zij terstond en op een vrij grooten afstand; tegen den wind echter kan men vrij dicht bij haar komen, zonder dat ze 't merken.'

Toen onze maaltijd gedaan was, klommen we een pad naast de rots op, waarin we de volaarde gevonden hadden en dat ons tamelijk gemakkelijk naar boven voerde. Toen we 't hoogste punt bereikt hadden, sloegen we Noordwaarts in, steeds zorgende tegen den wind in te gaan. 't Was een fraaie streek, welke we doorwandelden, keurig door de afwisseling van hoogten en laagten.

'O, wat is 't hier schoon, Oom!' zeide Cato. 'Ik vind het hier nog bevalliger dan op Zomerzorg.'

'De natuur is hier trotscher, Cato, dat is waar,' zeide ik. 'Als zomerverblijf echter is Zomerzorg veel beter geschikt. Weet ge waarvoor 't hier bijzonder goed zou zijn? Om er, indien ze niet zoover van onze woning af was, een versterkte plaats van te maken, waar we ons in geval van nood verschansen konden. Zie bij voorbeeld gindschen bergtop eens. Is 't niet, als ware hij ingericht tot een kasteel, op den top eener steile rots gebouwd?'

'Maar om er heen te komen,' zeide Karel.

'Zouden we waarschijnlijk een trap in den berg moeten hakken,' zeide ik.

‘Laat ons hem onderzoeken, Papa,’ zeide Eduard.

‘Thans niet; we moeten het doel van onzen tocht niet uit het oog verliezen, en liever hier wat afdalen naar gindsch boschje, dat, als ik mij niet vergis, uit limoenboomen bestaat, wier vrucht, de limmetjes, ge in Holland wel eens gegeten hebt.’

‘O ja, die ge uit Suriname in flesschen kreegt en die zoo afgrijselijk zuur waren,’ zeide Karel.

‘Omdat ze in de azijn waren ingelegd,’ hernam ik. ‘Frisch geplukt echter zijn ze niet zuurder dan de citroenen en met het sap van 't suikerriet vermengd, zullen ze een heerlijken drank opleveren. Daarbij kan men hun sap, limoensap genoemd, wanneer men dat uitdrukt, lang in goed gesloten flesschen bewaren. Ik heb al sinds lang smachtend naar deze soort van boomen uitgezien; want we hebben voor 't behoud onzer gezondheid wel eens een zuren drank noodig.’

Inderdaad was het de Amerikaansche citroenboom, die hier in een groote menigte stond. We plukten er een vrij aanzienlijke hoeveelheid vruchten van, waarmede wij een onzer linnen zakken vulden, dien we echter lieten staan, om hem bij onze terugkomst mee te nemen, want anders hadden we hem moeten dragen, daar we onzen ezel en onager aan de Volaardegrot gelaten hadden, uit vrees, dat hun 't ongebaande bergpad te moeilijk zou zijn. Nadat we onzen zak tot den rand vol met limmetjes geplukt hadden, bonden we hem toe, en vervolgden onzen weg steeds naar het Noorden. Eensklaps werden we gestuit door een vrij snelvlietend water, dat van de bergen afkwam en waarschijnlijk in verbinding stond met het meer, aan welks boorden we gisteren geweest waren. We zochten een doorwaadbare plaats, namelijk een, waar we over eenige rots-stukken de beek konden overkomen en vonden die spoedig. 't Was echter niet zonder gevaar, om er over heen te geraken, want de steenen waren vrij glibberig, en 't minste wat we door er af te glijden ons op den hals hadden gehaald, zou een nat pak zijn geweest.

Terwijl we nog besluiteloos daar stonden, greep ons vrouwelijk matroosje moed, stapte voorzichtig op den eersten steen, en, met de vlugheid eener gazelle, raakte ze de andere toppen slechts even aan en stond reeds lachend aan de overzijde, eer

we nog van onze verbazing bekomen waren. Mij door een meisje beschaamd te laten maken - dat ging niet: ik volgde dus terstond haar voorbeeld en kwam er goed af, evenals Eduard - Karel echter had het ongeluk uit te glijden en rolde hals over kop in 't water. Maar 't volgende oogenblik was hij weer op het droge, en lachten we allen over zijn ongeval.

'Een koud bad is alles behalve onaangenaam,' zeide hij, 'vooral wanneer men er een vangst bij gedaan heeft. Zie eens, wat een dikken paling ik u uit de beek meebreng.'

Inderdaad had hij een zwaren paling in de hand, en wat het zonderlingste was - het dier scheen bewusteloos.

'Hoe komt ge daaraan?' vroeg ik hem.

'Wel, het ondeugende dier is de oorzaak van mijn uitglijden geweest,' antwoordde Karel. 'Waarschijnlijk hield de paling zich in een spleet van den tweeden steen op en lag hij te slapen; toen Cato hem wakker maakte. Papa en Eduard volgden te gauw, en hij zag geen kans om weg te komen. Toen echter poogde hij te vluchten. Juist toen ik mijn voet op den tweeden steen wou zetten, zag ik zijn kop te voorschijn komen en hem zich gereed maken, om over den steen heen te vluchten. Ik had mijn stap reeds berekend en kon niet terug. Zoo trapte ik hem vlak op den kop, met dat gevolg, dat ik van den steen gleed en hij met mij. Gansch niet verschrikt door een voorval, hetwelk ik in een oogwenk voorzien had, pakte ik den paling, die dood of bewusteloos is, en baadde naar u toe. En daar ik nu eerlijk zijn overwinnaar ben, zal ik den vijand de rest geven,' eindigde Karel en hakte hij het dier den kop af.

'Nu zal hij u ten minste niet meer bijten,' zeide Cato, 'en zullen we hem van avond bij ons souper gebruiken; ten minste elk een moot: want hij zal wel te machtig zijn, om er meer van te gebruiken.'

Daar de beek eenigszins noordelijk liep, volgden we een klein eind haar oorsprong, en kwamen weldra op een plaats, waar ze wat breeder en haar water wat kalmer was. Terwijl mijn tochtgenooten zich hier een oogenblik wilden nederzetten om te rusten, bekeek ik den grond, die min of meer drassig was en zag daarin de duidelijke prenten van gespleten hoeven, blijkbaar van dieren, in groot aantal herwaarts gekomen, om

aan de beek hun dorst te lesschen; want ik vond geen minder aantal hoevenprenten, die van de beek afgewend waren en naar het bosch liepen. Tevens bemerkte ik aan een aantal keutels, iets grooter dan de uitwerpselen van een geit, dat hier lama's geweest waren.

'Misschien houden ze hier hun drinkbekken,' zeide ik. 'Indien dit het geval is, dan zijn ze zoo goed als in onze handen.'

We maakten nu van ons dun touw een aantal strikken, welke we, op ongeveer een decimeter van den grond op kleine stukjes hout vastzett'en en waarvan we 't andere einde stevig aan een paar boomen vastbonden. Wij zelf verscholen ons twee aan twee achter die boomen en namen de diepste stilte in acht.

We hadden ongeveer een uur in de grootste verveling doorgebracht, toen de kudde lama's aankwam, aangevoerd door een stevigen bok. We hielden ons, kon 't zijn, nog stiller, en wachtten schier ademloos den uitslag van onze list af. Doch 't was alsof het spel sprak en alsof de aanvoerder de strikken bemerkt had. Want toen hij er vlak voor was, maakte hij eensklaps een zonderling geluid en keerde zich om. Tot ons geluk echter kon de achterhoede der kudde, die op een klein drafje liep, waarschijnlijk omdat ze nog eerst een hapje gras had genomen toen de anderen reeds op weg waren, niet zoo plotseling stilhouden, en, ondanks de waarschuwing van haar opperhoofd, zaten er niet minder dan zes lama's in onze strikken, die wij snel toehaalden. Daar echter het dunne touw niet sterk genoeg was, om de vier grootste te houden, kwamen wij te voorschijn en wierpen den tot den dood beangstigden dieren lasso's om den nek. De beide andere waren jonge beestjes. Bij onderzoek bleek ons, dat we een goede vangst gedaan hadden. De volwassenen waren een mannetje en drie wijfjes, van welke er twee elk een jong hadden en het derde nog werpen moest. Gemakkelijker gevangenen konden we zeker niet hebben; 't zijn dan ook zachtzinnige dieren, de lama's. We brachten ons zestal naar de beek, om haar te laten drinken; daarop gingen we de beek langs, om eene betere plaats tot doorwaden te zoeken, over welke we onze lama's konden vervoeren.

‘We behoeven daarvoor geen vrees te hebben,’ zeide Eduard. ‘De lama's zijn perfecte zwemsters.’

‘Welnu, dan gaan we de Palingbeek (zoo noemde ik haar) hier maar weer over,’ zeide ik. ‘Eerst ga ik met Eduard, ieder met een lang touw in de hand, en trekken we de lama's naar den overkant; dan volgt gij beiden.’

Dat werd goedgevonden, en we kwamen zonder letsel over de beek, vervolgden onzen weg door 't limoenboschje, bonden den zak met limmetjes op den rug van de mannetjeslama vast, hetwelk het beest geduldig toeliet, en kwamen juist even vóor zonsondergang aan de Volaardegrot terug.

‘Eerst zal ik een paar letteren aan Mama schrijven, en een der duiven oplaten,’ zeide ik. ‘Onderzoek gij intusschen de grot, Karel en Eduard; of we er den nacht niet in zouden kunnen doorbrengen. Doch vilt eerst den paling, dan kan Cato vuur aanmaken en hem bakken.’

Nadat ik eenige geruststellende woorden geschreven en de duif opgelaten had, kwamen Karel en Eduard mij 't resultaat van hun onderzoek mededeelen. Wat de volaarde aangaat, ze hadden hiermee een zak gevuld en bevonden, dat de laag zich wel verder in de rots uitstrekte, maar we aan den anderen kant een harden grond hadden en dat dit gedeelte van de grot ruim genoeg was, om onze dieren, ons zelf en Caro te herbergen. Veiliger plaats om te overnachten konden we zeker wel niet vinden. We hadden dus slechts een vuur vóor de opening der grot aan te maken en aan te houden, en dan waren we volkomen veilig. Maar we hadden er niet op gerekend, dat een verblijf van negen dieren en drie menschen in zulk een betrekkelijk kleine ruimte veel te benauwd zou zijn. De eerste wacht was nog niet verstreken ('t was de mijne) of Cato kwam naar buiten en zei, dat ze 't in de grot niet kon uithouden van de benauwdheid. We namen nu een kort besluit, verlegden ons vuur, riepen Eduard en Karel, en brachten zoo 't verdere deel van den nacht rustig door, niet gewekt of verschrikt door eenig wild dier. Waarschijnlijk hielden zich die aan deze zijde der beek niet op; in alle gevallen, ze lieten ons met rust.

We waren echter vroeg wakker. Karel en Eduard gingen

de grot binnen, om de dieren te halen; Cato zette het ontbijt gereed, en ik gaf den duiven eten.

‘Hoe zullen we van daag doen, Oom?’ vroeg Cato. ‘'t Is nu Woensdag, en we hebben nog dezen geheelen dag om verder te gaan.’

‘Onzen tocht voort te zetten, zal moeilijk gaan,’ zeide ik. ‘Er zijn evenwel twee manieren, om den dag te besteden. Of we gaan allen naar huis, of ik ga met een uwer verder en de beide anderen blijven hier. We kunnen de lama's en de lastdieren niet meenemen, en ze hier alleen, zonder bescherming te laten, is te gevaarlijk.’

‘Ik geloof, dat het beste wat we doen kunnen is, om gezamenlijk naar Zomerzorg terug te keeren, Oom,’ zeide Cato. ‘Niemand van ons zou gaarne hier achterblijven en den geheelen dag in angst en onrust over de beide anderen doorbrengen.’

‘Hoe ik de zaak ook bekijk, 't zal het best zijn, dat we rechtsomkeert maken,’ zeide ik. ‘We hebben twee zogende lama's bij ons, en die mogen niet te hard worden aangedreven. Als we dus van daag op reis gaan, zijn we toch niet vóor morgenavond thuis.’

‘Papa,’ zeide Eduard, die de dieren uit de grot buitenbracht, ‘ons levend vee is van nacht met één vermeerderd geworden. De lama heeft een jong geworpen.’

‘Dat maakt een streep door onze rekening, Cato,’ zeide ik. ‘We kunnen de lama niet achterlaten en moeten haar vandaag rust gunnen.’

‘Dus moeten we hier werkeloos blijven, Papa?’ vroeg Eduard.

‘In zooverre, dat we beurtelings kleine tochten in den naasten omtrek doen,’ antwoordde ik. ‘We zijn veroordeeld om van daag hier te vertoeven. Zie maar, dat jonge dier zou den tocht onmogelijk mee kunnen maken. 't Kan nog niet eens goed op zijn pooten staan. Morgen zal dat beter zijn, en dan trekken we langzaam terug. Doch laat ons nu gaan ontbijten; dan bespreken we 't een en ander en nemen een vast besluit.’

Dertiende hoofdstuk.
Waarin verhaald wordt, hoe Eduard wegraakte.

We bonden onze dieren aan vrij lange touwen vast, zoodat ze naar hartelust konden grazen, en verwonderden er ons zeer over, dat de anders zoo schuwe lama's zoo mak waren.

‘We zullen op Zomerzorg een lamapark maken,’ zeide ik. ‘We hebben er een prachtige gelegenheid toe op de Onagerweide. Aan bamboes zal 't ons niet ontbreken en aan lianen ook niet. Aan 't Ouistitimeer hebben we bamboes in overvloed, en, nu we een lastdier meer bezitten in onzen mannetjeslama, kunnen we ook wat meer vervoeren.’

‘Dan moest ge onze geiten ook in dat park laten weiden,’ zeide Cato.

‘En onze koe en onzen buffel ook,’ zeide Eduard.

‘Nu dan kan de ezel en de onager er ook wel bij,’ zeide Karel.

‘We zullen zien,’ zeide ik. ‘Al te veel dieren in één weide zal 't gras echter weldra te kaal maken. Doch laat ons nu eens over onze plannen van vandaag spreken.’

‘Wanneer ge 't goedvindt, Papa, moest ik met Karel eens de Zuidzijde exploiteeren. We zorgen, vóor den avond terug te zijn. Intusschen behoeft gij met Cato hier niet ledig te zitten. Ge onderzoekt hier den omtrek en blijft dicht genoeg bij, om een wakend oog over de dieren te houden.’

‘Voor een deel vind ik uw plan zeer goed,’ antwoordde ik. ‘Maar wat ik niet goed oordeel, is, dat ge den geheelen dag zult uitblijven. Wanneer ge straks na 't ontbijt terstond op weg gaat, dan kunt ge ver genoeg komen, om tegen twaalf uur hier terug te zijn. Dan ga ik na 't middagmaal met Cato eens verder westwaarts; terwijl gij de wacht over de dieren op u neemt.’

‘Heel goed, Papa,’ zeide Karel. ‘We gaan dan straks maar terstond op weg. Geef mij uw horloge mee; opdat ik den tijd

kunne berekenen. En uw zakkompas ook; dan hebben we geen nood om uit de richting te geraken.'

'Zeer goed, zorg dan vooral om op uw tijd terug te komen,' hernam ik. 'En neem Caro mede.'

Zoodra 't ontbijt gedaan was, gingen de beide knapen op weg. Ze namen nu hun koers vlak tegenovergesteld van dien, welken we den vorigen namiddag gegaan waren, en na ons een hartelijk: 'vaarwel!' en 'tot van middag!' toegeroepen te hebben, traden ze het bosch in en waren weldra uit onze oogen verdwenen.

'Weet je, wat wij nu eerst eens zullen doen, Cato?' zeide ik. 'We zullen den rotswand eens onderzoeken, en zien, of die ons soms iets belangrijks oplevert. Evengoed als we er een volaardegrot in ontdekt hebben, kunnen er ook wel andere grotten zijn.'

We gingen nu de rots langs, uit welker spleten verschillende planten groeiden. De rots zelf scheen uit een zacht soort van steen te bestaan. We gingen al verder en verder; doch 't waren alles barre rotsen. Eindelijk vonden we een nieuwe opening, doch niet groot genoeg om er in te gaan. Nieuwsgierig wat die kon bevatten, maakten Cato en ik die opening met onze bijlen grooter, en bemerkten, dat ze toegang schonk tot een grot of spelonk, over wier uitgestrektheid we niet konden oordeelen; daar ze volmaakt donker was. Uit voorzorg schoot ik er mijn pistool in af, en, naar den weerklank te oordeelen, moest de spelonk vrij ruim zijn. We staken nu ieder een waskaars aan en traden er binnen. Daar wachtte ons een wonderlijk gezicht. De wanden schitterden ons tegen en van de zoldering hingen lange pegels neer, sommige als kantwerk gevormd. Op den grond waren verscheidene grootere en kleinere pyramiden van dezelfde stof als de neerhangende festoenen, waaruit we allerlei figuren konden maken.

Cato stond verbaasd.

'Zou dat een zoutgroef zijn, Oom?' vroeg ze.

Ik proefde een der neerhangende festoenen, doch bemerkte er geen zoutsmaak aan.

''t Is dropsteen, Cato,' antwoordde ik. ''t Is een grot met rots-kristal.'

Cato sloeg met haar bijl een stuk van een festoen af. Teleurgesteld gaf ze 't mij over.

‘Hoe is 't nu, Oom?’ vroeg ze. ‘Het kristal, dat op 't oogenblik nog zoo helder schitterde en zoo doorschijnend was, is nu dof en glansloos.’

‘Dat komt, doordien ge 't verkeerd hebt aangelegd, meidlief,’ antwoordde ik. ‘Al die kristalmassa's zitten vast aan een zeer harden kristallijnen steen, welken men kristalmoer noemt en die vermengd is met een leemachtig soort van aarde. 't Water nu, dat door dien steen sijpelt, vereenigt zich met deze leemaarde en vormt den dropsteen, die jaren lang noodig heeft, om de behoorlijke hardheid te verkrijgen. In dien moersteen nu kan men een fijn weefsel van naalden ontdekken, die als 't ware de oorsprong zijn der kristallen. Een stuk van dat kristalmoer met de aanhangende pyramiden noemt men een kristalgroep. Wanneer 't ons nu gelukt, zulk een kristalgroep met het stuk moersteen uit te hakken, dan zult ge zien, dat het rotskristal even helder blijft. Ge ziet ook wel, dat de pyramiden op den grond in 't geheel de doorschijnendheid niet hebben van de hangende festoenen.’

't Gelukte mij, een kleine kristalgroep te vinden en 't stuk moersteen, waaraan zij zich bevond, los te hakken.

‘O, prachtig! prachtig!’ riep Cato uit. ‘Maar hoe komt het, dat dit nu zoo helder is gebleven; terwijl 't stuk dat ik afhakte een melkachtige kleur heeft gekregen?’

‘Dat is zeer natuurlijk,’ antwoordde ik. ‘Zoodra gij er aan haktet, schokte de geheele massa en had er een aantal van onmerkbare scheuringen plaats, die zich als een melkwitte massa voordeden. Wanneer we van dit kristal stukjes willen hebben, moeten we ze voorzichtig afzagen of afvijlen. Afslaan zou 't zelfde gevolg hebben.’

‘Indien we in Holland waren, zouden we nog al wat geld voor ons bergkristal kunnen maken,’ zeide Cato.

‘Hier is 't ons van even weinig nut, als de zakken met geld, welke we van 't schip gered hebben en de portefeuille met banknoten, welke ik meenam,’ antwoordde ik. ‘Doch, wanneer we 't geluk hebben, van dit eiland verlost te worden, zullen dat geld en die banknoten ons te pas komen. Op dit

oogenblik zijn ze voor ons, wat de parel uit de fabel voor den haan was.’

We gingen nu de grot uit, beladen met ons stuk rotskristal, dat in 't helder daglicht niet minder doorschijnend en niet minder schitterend was, en wandelden verder. De rots, waarin de twee grotten waren, liep nog eenigen tijd voort; toen scheen ze zich iets Noordelijker te wenden. Een dicht bewassen bosch echter belette ons haar verder te volgen. 't Was een soort van boomen, welke ik niet kende. We volgden den zoom van dat bosch eenige minuten, toen we aan een meer opene plek kwamen.

‘'t Schijnt, dat de grond hier dalende is,’ zeide ik, ‘en 't zou mij geenszins verwonderen, of we zijn dicht bij de zee.’

‘Dus hebben we 't geheele eiland doorgegaan?’ vroeg Cato.

‘Indien mijn onderstelling juist is, dan hebt ge gelijk, voor zooverre dit van 't Oosten naar 't Westen betreft. We komen dan aan de lijzij van 't eiland, waar nooit wind is; want ge weet, dat we geen andere hebben, dan de Noord- en Zuidoost-passaat. We zullen dus nog eenigen tijd voortgaan; niet te ver echter: want ik durf de dieren niet te lang alleen laten.’

We traden nu het opene veld op, lettende op den stand der zon; daar Karel mijn kompas had medegenomen. Steeds voortgaande, traden we een klein boschje sagopalmen binnen, waar echter de boomen niet dicht op elkander stonden. En nauwelijks hadden we een paar honderd schreden gedaan - of, daar lag de zee vóor ons. We gingen de verhevenheid waarop we stonden af en naar het strand. Dat was hier vlakker dan aan de andere zijde, en eerst op een grooten afstand aan onze rechterhand bemerkten wij weer rotsen. We durfden echter niet lang blijven.

‘We zullen onze twee ontdekkingen vanmiddag aan de jongens laten zien,’ zeide ik. ‘Het doet mij genoegen, dat ik gebleven ben en mijn onderzoek Westelijk heb voortgezet. Dat zal mij nu veel helpen aan het teekenen mijner kaart. Zooveel weet ik nu ten minste, dat het land, hetwelk wij bewonen, aan twee kanten door de zee bespoeld wordt, en dus wel waarschijnlijk een eiland is, zooals ik reeds dadelijk vermoed heb.

Doch nu moeten we terugkeeren. Later kunnen we dit strand tot een voorwerp van onderzoek maken.'

'Toch niet, vóor ik eenige van die fraaie schelpen heb opgeraapt, Oom!' zeide Cato, die eenige van de prachtexemplaren verzamelde, welke de wereld der schelpdieren in de tropische gewesten oplevert.

'Daartoe hebben we den tijd wel, en ik zal u helpen,' antwoordde ik, terwijl ik mee aan 't rapen ging. 'Je hebt daar zeker plannen mee?'

'Natuurlijk, Oom! Waar we voor gemak en nut gezorgd hebben, mogen we ook wel eens eenige versiering aanbrengen.'

'Zeer juist,' hernam ik. ''t Schoonheidsgevoel heeft ook zijn eischen.'

We zamelden uit den overvloed van schelpen van allerlei vorm en kleuren een groot aantal op; toen Cato mij eensklaps riep.

'Zie eens, Oom! wat is dat voor een groot dier?' zeide zij, 't Lijkt wel een krab.'

'Dat is het ook, en ik geloof, dat ze zeer goed is om te eten. Daar ik 't echter niet weet en ze wel vergiftig kan zijn, zullen we haar maar stil hier laten. Zie echter eens naar de zee, en ge zult dadelijk merken, dat we hier aan de loefzijde van 't eiland zijn. Die zwarte dingen, welke ge hier en daar uit de golven ziet steken, zijn de rugvinnen van groote haaien: ze zijn hier in tamelijke hoeveelheid.'

'Dan is 't wel gelukkig, dat we aan dezen kant niet gestrand zijn,' zeide Cato. 'We zouden ons vee nooit behouden aan land gebracht hebben.'

'Waarschijnlijk niet; zelfs had wel een onzer 't slachtoffer van die vraatzuchtige dieren kunnen worden. Want het zijn niet alleen gulzige, maar ook brutale beesten.'

'Hoe zou 't komen, dat ze zich hier zoo in menigte bevinden en zich aan den anderen kant van 't eiland in 't geheel niet ophouden?' vroeg Cato.

'Dat is heel eenvoudig,' antwoordde ik. 'Aan gindsche zijde hebben ze onophoudelijk met den wind te kampen; hier is 't kalm en rustig, en ze zoeken de rust.'

We verlieten nu het strand, beladen met een aardigen voor-

raad van schelpen, en keerden langs denzelfden weg, welken we gekomen waren, naar de Volaardegrot terug. Toen we daar aankwamen, vonden we Karel, die reeds op ons wachtte.

‘Al terug, Karel!’ zeide ik. ‘Nu, dat is vroeg genoeg. Doch waar is Eduard?’

‘Die wenschte nog wat verder te gaan,’ antwoordde Karel. ‘Of ik hem al voorhield, dat we u beloofd hadden, vóor den eten terug te zijn; 't hielp niet. Hij verlangde nog wat meer te zien, en heeft mij met Caro verlaten.’

‘Dat is verkeerd van hem,’ zeide ik hoofdschuddend, ‘en ik zal hem braaf de les lezen, als hij straks terugkomt.’

‘Komt hij dus niet eten?’ vroeg Cato.

‘Ik denk het niet,’ antwoordde Karel. ‘Trouwens, hij heeft eten genoeg bij zich en ik heb hem nog 't overschot van 't mijne gegeven; want ik geloof niet, dat hij van zins is, vóor den avond terug te keeren.’

Ik was braaf uit mijn humeur over deze ongehoorzaamheid van Eduard. Daar we echter onzen tijd goed besteed hadden en ik voornemens was, na den middag slechts den weg van gisteren nog eens nader op te nemen, berustte ik er in.

't Eten was spoedig gereed en onder ons diner vertelden we aan Karel, wat we ontdekt hadden en moest hij mededeelen, wat hij alzoo gezien had.

‘Door uw kompas geholpen, gingen we zoo recht mogelijk in een Zuidelijke richting,’ vertelde hij. ‘Eerst kwamen we door een dicht hosch, waar we een aantal dieren zagen, welke we nog niet ontmoet hebben. Eduard noemde ze gordeldieren of armadillen. 't Waren zonderlinge dieren, met een langwerpigen kop, langen staart en korte pooten, kop, lijf en staart waren met beenachtige schilden bedekt. Eduard vertelde mij, dat deze soort van dieren zich veel in de warme landen van Amerika ophouden en holen graven.’

‘Waarin ze zeer vlug zijn,’ voegde ik er bij. ‘Wanneer ze vervolgd worden, graven ze snel een gat in den grond en klemmen er zich door 't uitzetten hunner schilden zóo vast in, dat men hun den staart van 't lijf zou trekken, eerder dan er hen uithalen. Bevinden ze zich op een steilte, dan laten ze er zich van afvallen, zonder zich te bezeeren.’

‘Zijn de gordeldieren ergens nuttig toe, Oom?’ vroeg Cato.

‘Behalve dat het vleesch van een paar soorten door de wilden gebruikt wordt, vervaardigen dezen van hun schilden korfjes en doosjes. Vroeger maakte men van 't ruggeschild de bodems der guitaren. Overigens zijn ze nuttig, doordien ze veel schadelijke wormen en insekten verdelgen. En wat hebt ge verder ontmoet, Karel?’

‘Een paar boschratten, die, zooals Eduard zeide, tot de buideldieren behooren, ofschoon ze geen buidel hebben, om heur jongen in te verbergen; maar ze op haar rug meedragen. 't Was een grappig gezicht, die beesten te zien vluchten met een stuk of zes zeven jongen op het lijf, die alle hun staarten om die hunner moeder geslingerd hadden, waarmede ze zich aan haar vasthielden.’

‘O, dat moet aardig zijn,’ zeide Cato.

‘Vervolgens zagen we een dier, dat ik voor een kangaroe hield,’ hernam Karel. ‘Maar Eduard zeide, dat de kangaroes zich slechts in Nieuw-Holland ophouden, en dat dit een opossum of sarigue was. Evenals de kangaroe voerde hij zijn jongen in een zak of buidel mede.’

‘Waarin die jongen, meestal ten getale van tien of twaalf, vijftig dagen lang blijven,’ voegde ik er bij. ‘Als ze geboren worden, zijn de diertjes niet grooter dan een erwt. Vijftig dagen lang hangen ze in den buidel aan de tepels der moeder, en zijn ze blind. Na dien tijd zijn ze wel sterk genoeg, om den buidel te verlaten; maar nemen er toch bij 't minste gevaar dat hen dreigt, weer hun toevlucht in.’

‘Dan waren de jongen van de sarigue, welke we ontmoetten, zeker al op dien leeftijd gekomen,’ zeide Karel. ‘We zagen ze er ten minste uitkijken. Vlug is het dier niet, ofschoon het, zooals Eduard mij vertelde, zich met vogels voedt.’

‘Welke het 's nachts in hun slaap verrast,’ zeide ik. ‘Indien we een sarigue in den omtrek van Buitenzorg hadden, zouden we 't verstandigst doen, er jacht op te maken: want hij zou ons hoenderhok gauw leeggeplunderd hebben.’

‘We hebben dat bosch het Bosch der buideldieren genoemd, omdat we er twee soorten van ontmoet hebben,’ zeide Karel. ‘Intusschen gingen we steeds voort, tot we aan een groot

meer kwamen, waar we halt hielden en wat aten. Terwijl we daar zaten en ons vermaakten met het zien naar de grimassen, welke eenige apen in een boom maakten, die dicht bij ons aan den oever van 't meer stond, hoorden we eensklaps het riet, hetwelk daar vrij talrijk en tamelijk hoog groeide, bewegen, en kwam er een dier uit te voorschijn, dat ik aan zijn korten snuit en zijn hard en dik vel terstond voor een tapir herkende, zooals ik er meermalen een in Artis gezien had. Nauwelijks echter werd het ons gewaar, of 't sprong in 't water en zwom weg, ja, 't scheen een uitstekend duiker te zijn; want het dook onder en kwam eerst een heel eind verder weer boven. We gaven het water, waarin we zijn kunst hadden gezien, den naam van Tapirmeer.'

'En waarom schoot ge niet op den tapir?' vroeg Cato.

'Vooreerst, omdat het noodeloos kruit vermorsen zou zijn geweest,' antwoordde Karel; 'want volgens Eduards verzekering heeft de tapir zulk een dikke huid, dat men die met geen gewone kogels kan doorboren; waarom men hem met zeer groote of soms ook met puntkogels schiet, en dan zelfs nog zelden met het eerste schot velt. Daarenboven zouden we het dier toch kwijt geweest zijn; want het was midden in 't meer.'

'En noch met zijn vleesch, noch met zijn huid hadt ge iets kunnen uitrichten,' zeide ik; 'en daarom is het goed, dat ge het dier maar met rust hebt gelaten.'

'We dachten dat ook,' zeide Karel, 'en, na ons behoorlijk verkwikt te hebben, begaven we ons weer op weg, steeds Zuidwaarts gaande. 't Merkwaardigste, wat we ontmoetten was een plaats, waar 't wemelde van papegaaien. We zagen er, die de schoonste kleuren hadden, en noemden de plaats Papegaaienoord. Doch nu rekende ik het tijd om terug te keeren. Eduard wilde er echter niet van hooren. 'Ik moet nog verder,' zeide hij, 'en zal mijn weg tot aan het strand vervolgen. Indien we, zooals Papa meent, werkelijk op een eiland zijn, dan moeten we toch eindelijk aan de kust komen.' Of ik hem al de belofte herinnerde, welke we u gedaan hadden - 't hielp niet: hij bleef op zijn stuk, en, om u niet ongerust te maken, daar gij wanneer we geen van beiden terugkwamen, misschien zoudt denken, dat ons een ongeluk overkomen was, keerde ik

om. Zooals ge gezien hebt, kwam ik nog vóor den bepaalden tijd hier, 't geen natuurlijk aan de meerdere gebaandheid van den terugtocht is toe te schrijven.'

'En je hebt goed gedaan, Karel,' zeide ik. 'Want ofschoon ik volstrekt niet tevreden ben over de handelwijs van Eduard en ik hem dat ernstig onder 't oog zal brengen, heeft uw terugkomst mij toch bevrijd van een ongerustheid, welke mij zeker zou gepijnigd hebben, wanneer je geen van beiden terug waart gekomen. Je hebt Eduard toch wel op 't hart gedrukt, om vóor den avond terug te keeren.'

'Hij heeft het mij op de hand beloofd,' hernam Karel. ''t Spijt mij echter, dat ik vergeten heb, hem 't horloge te geven. Dan had hij zijn tijd kunnen berekenen.'

'Dat is nu niet anders,' hernam ik. 'En als hij slechts op de zon let, kan hij 't ook wel doen. Doch nu onze maaltijd is afgeloopen en daar we natuurlijk geen grooten tocht kunnen ondernemen, moesten we den weg van gisterenmiddag eens opgaan. We zijn bij de Lamabron teruggekeerd, en om een goede reden. Ik had echter wel wat verder 't land willen exploiteeren.'

'En ik zou zoo gaarne de kristalgrot en 't strand met zijn mooie schelpen eens zien,' zeide Karel.

'Stel dat tot nadere gelegenheid uit,' zeide ik. 'Ik geloof, dat we hier achter ons 't hoogste gedeelte van 't eiland hebben, en ik twijfel er niet aan, of we zullen daar nog wel de een of andere nuttige ontdekking doen.'

'Welnu; 't zien van de kristalgrot kan ik ook wel uitstellen. Een reis naar klein Zwitserland zal mij even welgevallig zijn;' zeide Karel.

'Kijk, dat is een aardige naam, welken je 't daar geeft,' zeide Cato. 'Klein Zwitserland, Oom! Alweer een naam op uw kaart.'

'Die langzamerhand een perfecte kaart zal worden,' zeide Karel.

'Wanneer ik haar met het kompas in de hand maak,' zeide ik. 'Jammer, dat we dat eerst bij onze laatste reis naar 't schip hebben meegenomen. Ik had er terstond bij onzen eersten tocht mee moeten beginnen; dan had ik zeker beter grondslagen gelegd.'

‘Alles is nog te verbeteren,’ zeide Karel. ‘Eer we echter gaan, zal ik de dieren verweiden. Want ze hebben de plekken, waarover hun touw zich uitstrekte, al mooi kaal gevreten.’

‘Ik zal u helpen, terwijl Cato den boel inpakt,’ zeide ik. ‘En dan zullen we aan de rots een opschrift maken; opdat Eduard, wanneer hij soms terugkomt, voor wij weerom zijn, moge weten, waar we ons bevinden.’

‘Heel goed,’ zeide Cato. ‘Dat zal ik wel doen.’

Hierop schreef ze met een stuk harde volaarde, en met groote letters op de rots:

‘We zijn naar de Palingbeek en de Lamabron.’

Nadat onze lama's, onze ezel en onze onager een nieuwe weideplaats gekregen hadden, begaven we ons op weg, het gemakkelijke pad naar boven. Karel had veel lust, om den bergtop eens te bezoeken, welks ligging ik den vorigen dag als vesting geroemd had; maar ik hield er hem van af.

‘'t Zou ons te veel tijd kosten, mijn jongen,’ zeide ik. ‘En waartoe zouden we dien noodeloos verkwisten? Er is nog genoeg belangrijks te bezoeken.’

In plaats van nu naar 't limoenboschje af te dalen, bleven we de hoogte houden, en dat konden we gerust doen; daar 't boschje zelf ons voor afdwalen behoedde. 't Gevolg daarvan was, dat we een heel eind hooger de beek overstaken, en wel even voorbij de Lamabron, welke we terstond herkenden.

‘Hadden we gisteren avond dat kleine eindje maar verder gegaan, dan zouden we een gemakkelijker tocht over de Palingbeek gehad hebben,’ zeide Cato.

‘We hadden te veel haast, om onze vangst op een veilige plaats te brengen,’ zeide ik. ‘Nu willen we er echter gebruik van maken.’

Spoedig waren we over de beek.

‘We zullen haar weer volgen,’ zeide ik. ‘Maar ik bemerk, dat we aan 't klimmen moeten, en daarom moesten we hier ieder een fermen stevigen stok afsnijden, die ons tot bergstok kan dienen.’

Zoo gezegd, zoo gedaan. En zoo trokken we langs de beek, wier water hoe langer hoe sneller stroomde, de hoogte op. 't Was geen kale berg, welken we opstegen; overal was hij

met groen geboomte en bloeiende heesters bezet. Eindelijk hielden de boomen op en troffen we nog slechts gewassen aan. Hier moesten we even rusten; want het klimmen was vermoeiend. Cato kon 't maar niet opkrijgen, zoo schoon als 't hier was.

‘Ja, inderdaad; 't is hier klein Zwitserland zooals ge 't genoemd hebt, Karel,’ zeide ik. ‘'t Is hier verrukkelijk schoon.’

‘Hoe jammer, dat we niet allen gezamenlijk van huis kunnen,’ zeide Cato. ‘Anders moesten we er eens een pleizier-reisje naar toe maken.’

‘In alle gevallen kunnen we 't in partijen doen,’ zeide ik. ‘Zeker is het, dat allen deze heerlijke plaats moeten bezoeken.’

‘Ik verlang al, om op den top des bergs te zijn,’ zeide Karel. ‘Daar zullen we, dunkt mij, een heerlijk vergezicht hebben.’

‘Dat verwacht ik ook,’ zeide ik. ‘En daar ik zulks denk, vind ik, dat we nu genoeg uitgerust zijn, om den verderen tocht te beproeven.’

Karel en Cato waren dit met mij eens: we stonden dus op, en vervolgden onzen tocht. Spoedig waren we 't kreupelgewas ten einde en werd de vegetatie minder. Maar 't stijgen werd nu ook moeilijker, en, hoezeer we naar den top des bergs verlangden, we zagen ons genoodzaakt weder te rusten. Dat was aan den rand van een tamelijk bergmeer, waaruit de Palingbeek haar oorsprong had.

‘Oom!’ zeide Cato op eens. ‘Daar valt mij wat in. Zou die palingbeek niet het begin van onze Hengelbeek zijn?’

‘Wel mogelijk, Cato,’ antwoordde ik, ‘indien we aan den anderen kant van ons eiland geen bergen hebben. In alle gevallen moet haar oorsprong in hoog gelegen plaatsen zijn; want de vreeselijke zwelling welke ze in den orkaan ondergaan heeft, zou anders niet te verklaren zijn. Er moeten echter nog andere takken zijn, welke zich in de zee ontlasten; anders zou ze in den regentijd evenmin de massa water kunnen verzwelgen, die van deze bergen komt. Ge hebt toch wel even voorbij de Lamabron die twee andere beken opgemerkt, welke zich in de Palingbeek storten en die waarschijnlijk van andere bergtoppen komen. Waar ik echter zoo goed als zeker van ben, is dat onze

Palingbeek in 't Ouistitimeer uitloopt. 't Bestaan van die beken en meeren werkt zeker grootelijks mede tot de vruchtbaarheid van ons eiland.'

Lang bleven we niet zitten, en, als het spreekwoord waar is: 'de laatste lootjes wegen 't zwaarst,' was dit ten minste hier wel 't geval; want het eind van onzen klimtocht was lang niet de gemakkelijkste. De weg, die, zoolang we den oever der beek volgden, waarschijnlijk door veelvuldige overstroomingen vrij gebaand was geweest, leverde nu allerlei moeilijkheden op, en meermalen waren we in gevaar van te struikelen of uit te glijden, ja, in de diepte neer te storten, wanneer we op een of ander kantelend rotsblok stapten. Om echter zooveel mogelijk de ons dreigende gevaren te vermijden, bond ik een touw om ons lijf, met een kleinen afstand tusschen ons in. Had dan een onzer 't ongeluk van te struikelen, dan konden de beide anderen hem of haar tegenhouden. Ik nam nu de voor- en Karel de achterhoede; terwijl Cato het centrum vormde. Met mijn stok beproefde ik elk brok steen, eer ik er op stapte, en de anderen volgden mijn schreden. Gelukkig, dat die laatste tocht niet heel lang duurde: want we zouden zeker van vermoeidheid zijn bezweken; vooral Karel, die reeds zuik een langen marsch achter den rug had. Eindelijk waren we op den top des bergs, een kale, steenachtige oppervlakte, maar welks uitzicht de moeite die we gehad hadden, dubbel beloonde. 't Was een prachtig gezicht, prachtiger dan we ons voorgesteld hadden.

Vlak vóor ons en aan onze rechterhand lagen bergtoppen, de kruinen van boomen en daarachter de onmetelijke oceaan. Aan onze linkerhand bergen en daartusschen bosschen en uitgestrekte weiden, en achter ons niets dan groen, prachtig, frisch groen. Duidelijk zagen we 't, hoe van twee lagere bergen aan onze linkerhand twee beken zich in de Palingbeek ontlastten, en hoe van den anderen kant onzes bergtops een andere beek ontsprong, die zich aan de Westkust in zee stortte. Zwaar geboomte onttrok zoowel den verderen loop der Palingbeek, als het Ouistitimeer aan onze oogen, die zich schier niet konden verzadigen aan al 't schoons, dat ze zagen.

'Ziet ge ginds die kudde lama's wel?' vroeg Cato; terwijl

ze naar een uitgestrekte savane wees, welke zich aan onze rechterhand uitstrekte.

‘Waarschijnlijk de kudde, waarvan onze gevangenen een deel uitmaakten,’ zeide ik. ‘De lama's houden zich bij voorkeur in de bergachtige streken op.’

‘Maar hoe hebt ge ze gisteren middag bij de Volaardegrot kunnen hooren blaten, Oom?’ vroeg Cato. ‘De afstand is toch vrij ver.’

‘Vergeet niet, dat de wind naar ons toe was, Cato,’ antwoordde ik. ‘Evenwel, ik kan 't mij verbeeld hebben.’

‘Een gelukkige verbeelding, inderdaad,’ zeide Karel, ‘daar ze ons in 't bezit van de lama's gesteld heeft en ons thans 't genot schenkt, hetwelk we smaken.’

‘Voorzeker,’ antwoordde ik. ‘Want mijn plan gisteren middag was, om, zooals we van morgen gedaan hebben, steeds Westwaarts te gaan, tot we aan zee gekomen waren.’

Heel lang echter durfden we niet op den bergtop vertoeven, dien we ter eere van Cato ‘Catharina's hoogte’ noemden; we waren veel te bang, dat de zon, die al mooi aan het dalen was, ter kimme zou zinken, eer we aan onze legerplaats terug waren. Niet alleen zou dan Eduard niet weten, waar hij ons moest zoeken, maar de arme dieren zouden aan duizenderlei gevaren blootstaan. Ook moesten we onze duivenpost nog afvaardigen; indien ik ten minste niet wilde, dat mijn vrouw zich doodelijk ongerust zou maken. We namen dus den terugtocht aan, die in den beginne weinig minder gevaarlijk, indien niet nog gevaarlijker was dan 't klimmen. Want, ofschoon die niet zoo vermoeide, hadden we maar werk, onze vaart te matigen, en moesten we daarom zigzagsgewijs gaan, ten einde de helling wat te verminderen. We waren dan ook wat blijde, toen we aan 't bergmeer kwamen, hetwelk we ter eere van mijn oudsten zoon, Karels-Meer noemden.

Om Eduard, indien hij ons tegemoet mocht komen, niet mis te loopen, gingen we nu de Palingbeek op de oude plaats over en 't Limoenboschje door. We hadden 't echter niet behoeven te doen; want we ontmoetten den knaap niet.

‘Hij zal te moede zijn van zijn tocht,’ zeide Karel, ‘en wat rust nemen.’

‘Des te beter,’ zeide ik. ‘Dan kan hij op onze dieren passen.’

Weldra waren we aan de plaats, waar we onze dieren gelaten hadden, en Eduard meenden te vinden. De eerste vonden we springlevend - van den laatsten echter ontdekten we geen spoor.

‘Hij zal nog niet teruggekomen zijn,’ zeide Cato. ‘Ik zal intusschen maar voor een goed avondeten zorgen; want hij zal wel honger hebben na zulk een langen en vermoeienden tocht. 't Is jammer, Karel, dat je weer geen paling gevangen hebt, zooals gisterenavond.’

Maar Karel hoorde haar niet: hij was in de Volaardegrot gegaan, denkende, dat Eduard zich daarin misschien te slapen gelegd had, maar kwam terug met het bericht, dat zijn broeder ook daar zich niet bevond.

Daar hij nog altijd niet kwam, begonnen we te eten. Ik maakte mij ongerust, schreef er echter niets van aan mijn vrouw en liet dus de duif met een zeer gewone posttijding gaan, in 't midden latende, of we den volgenden morgen vertrekken zouden of niet. Intusschen brachten we de dieren weder in de grot, spreidden ons nachtleger er voor en staken ons vuur aan. De hoop, om Eduard nog dezen avond terug te zien, was bij mij geheel vervlogen. Ik stelde voor, dat ik het eerste gedeelte van den nacht zou waken; daar ik toch zeker wist, dat de onrust over 't lot van den knaap mij geen slaap zou gunnen. 't Was een recht treurige nacht, dien ik doorwaakte, en ik verwenschte bij mij zelf de onvoorzichtigheid, welke ik begaan had, door verlof te geven tot den tocht. Intusschen was deze zelfbeschuldiging ten eenemale ongegrond: immers, Karel was wel op zijn tijd teruggekomen, en, wanneer Eduard niet rechtstreeks tegen mijn bevelen gehandeld had, dan zou ook hij bij ons geweest zijn. Ik verdiepte mij in gissingen, wat hem belet mocht hebben, vóor den nacht terug te keeren, en ik haalde mij zelf allerlei schrikbeelden voor den geest, waarin boaconstrictors, hyena's en jaguars geen kleine rol speelden. Eindelijk hernam de vermoeide natuur haar rechten en gevoelde ik mij zoo overmand door den slaap, dat ik Karel riep, die mijn wacht overnam. Zoo afgemat was ik, dat ik aan mijn sombere gedachten geen voedsel kon geven en

binnen weinige oogenblikken in een gerusten slaap was verzonken, die mij alles om mij heen deed vergeten. Spoedig echter had zich de vermoeide natuur hersteld en begon mijn beangstigde ziel zich in 't rijk der akeligste droomen te begeven, akeliger nog dan de zwartgalligste voorstellingen der wakende phantasie. Verschrikt sprong ik op en keek rond. Cato sliep rustig aan mijn zijde en Karel zat, half soezend, met zijn geweer in den arm, bij het vuur.

'Is Eduard nog niet terug?' vroeg ik aan Karel.

'Maar, Papa,' zeide hij. 'Hoe zou hij in den nacht teruggekeerd zijn?'

'Ik maak mij zoo ongerust over hem,' hernam ik. 'Wie weet, wat hem overkomen is.'

'Hij heeft waarschijnlijk zijn afstand niet juist berekend en is door de duisternis overvallen,' zeide Karel. 'Naar alle gedachten zullen we hem morgenochtend wel zien verschijnen.'

'God geve het!' zuchtte ik. 'Karel! Ik kan toch niet weer gaan slapen en ben nu genoeg uitgerust. Ga jij weer liggen; als ik dan slaap mocht krijgen, roep ik Cato.'

Karel maakte nog eenige tegenwerpingen; doch ziende, dat er toch niets aan te doen was, begreep hij, dat het noodeloos was, om met ons beiden te waken, legde zich weer neder en sliep weldra als een roos.

Ik bleef 't verdere gedeelte van den nacht waken.

Veertiende hoofdstuk.
De reis naar huis.

'Wel, Oom! Dat is niet mooi van u, dat ge mij hebt laten slapen,' zeide Cato, toen ze den volgenden morgen wakker werd.

'Kindlief,' antwoordde ik. 'Ik heb een paar uren geslapen, en dat heeft mij goed gedaan en verkwikt. Ik wist toch, dat

ik niet meer slapen kon; waartoe zou ik u dan wakker gemaakt hebben. Een om te waken is genoeg.'

'Eduard is zeker nog niet terug?' vroeg ze.

'Indien hij gisterenavond door den donker overvallen is, zooals Karel vermoedt, kan hij nog niet terug zijn. We zullen daarom eerst over drie uren op reis gaan; misschien komt hij in dien tijd wel aan, ofschoon ....'

'Nu, wat ofschoon, Oom?' vroeg Cato.

'Ofschoon ik vrees, dat hij niet terug zal komen. Ik ben bang, dat hem 't een of ander ongeluk overkomen is, en dat we hem nooit terug zullen zien.'

'Indien ge eens met Karel den weg gingt, dien ze gisteren gegaan zijn,' zeide Cato. 'Dan wacht ik hier op uw terugkomst.'

'Daar heb ik ook al aan gedacht. Misschien is dat het beste,' antwoordde ik. 'In alle gevallen is zekerheid beter dan die ellendige spanning.'

Karel was spoedig wakker en na haastig een ontbijt te hebben gebruikt, begaven we ons op weg. Van tijd tot tijd losten we een schot of lieten onze stem hooren: 'Eduard! Eduard!' Onze schoten en ons roepen dienden er alleen toe, om de papegaaien en andere vogels te verschrikken, die door hun gekrijsch antwoordden - geen menschelijke stem, geen geweerschot liet zich op onze uitnoodiging vernemen. Noch in 't maïsveld, noch aan de oevers van het Tapirmeer, noch in Papegaaienoord werden we iets van hem gewaar. Eindelijk kwamen we aan de plaats, waar Karel van hem gescheiden was. Dicht bij die plaats scheen hij van koers veranderd en Oostwaarts gegaan te zijn, zooals we aan 't vlammen der boomen bemerkten. Voortgaande bereikten we een beek, en daar eindigde elk spoor. Aan 't vlammen van den laatsten boom bemerkte ik, dat hij de beek moest zijn overgegaan; want hier had hij een heel stuk van den bast afgeslagen: 't gewone kenmerk, dat we aan een boom maakten, wanneer we uit de boomen op een open vlakte kwamen; maar ook alleen een teeken voor hem, die terugkeeren wil. We staken ook de beek over; maar geen blijk van de plaats, waar hij haar verlaten had. Waartoe zou hij 't ook gedaan hebben? Voor hem had zulk

een teeken, als hij terugkeerde, toch geen waarde. Mistroostig en teleurgesteld gingen we de beek weer over, en sloegen, na nogmaals een schot gelost en onze stemmen verheven te hebben, den weg naar de Volaardegrot weer in.

‘Niet gevonden, Oom?’ vroeg Cato.

‘Niet gevonden,’ antwoordde ik somber. ‘'t Zal geen pleizierige thuiskomst zijn.’

‘Kom, beste Oom!’ hernam Cato. ‘Den moed niet verloren! Ge zult wel honger hebben na zulk een vermoeienden tocht. We zullen eerst wat eten en dan opstappen.’

‘Ga gij en Karel maar uw gang; ik kan toch niets gebruiken,’ antwoordde ik. ‘'t Zit me tot aan de keel. Ik zou niet kunnen eten.’

‘Kom, kom! Ge moet wat gebruiken, Oom,’ zeide Cato. ‘We zullen hier op de rots schrijven, dat we op reis naar huis zijn; als Eduard dan terugkomt, zal hij ons wel inhalen.’

‘Maar Eduard z a l niet terugkomen,’ zeide ik somber.

‘Hadt ge dan liever zijn verscheurd lichaam gevonden, Oom?’ vroeg Cato.

‘Misschien beter, dan dat we niet weten, wat er van hem geworden is,’ zeide ik wanhopig.

‘Dat zegt uw mond, maar uw hart meent het niet,’ hernam Cato. ‘Eduard is waarschijnlijk verdwaald, en zal wel terecht komen; ten minste als we op een eiland wonen. Hier of daar komt hij dan aan een kust, en als hij die volgt, wel aan de een of andere beek. Kom, Oom! Zet die angstige gedachten uit uw hoofd en eet wat; dat zal u versterken.’

Ik liet mij door de verstandige taal van Cato overhalen om wat te gebruiken en poogde mij diets te maken, dat Eduard verdwaald was en zijn weg wel terug zou vinden. Boa's, jaguars en hyena's verdrongen zich op den achtergrond. Met groote letters schreef ik op de rots: ‘We zijn op weg naar huis. Volg ons terstond.’ Daarop gingen we op reis.

De ezel droeg den zak met limmetjes en eenige andere kleinigheden, de onager dien met volaarde, de mannetjeslama hadden we twee manden omgehangen, waarin we op onzen terugweg 't een en ander verzamelen wilden, de wijfjeslama's gingen onbeladen. Karel leidde de drie vrachtbeesten, Cato de

zogende lama's, vergezeld door haar jongen. Het diertje, hetwelk gisteren geboren was, stond nu stevig op zijn vier pooten en kon dus den trein best volgen. Inderdaad, 't zou een vermakelijke tocht geweest zijn, nog veraangenaamd door 't vooruitzicht op de verrassing, welke 't medebrengen van de lama's, de limmetjes en de volaarde zou verschaffen - indien de angst over Eduard ons niet alle vreugde benomen had, waardoor onze tocht veel op een lijkstatie geleek.

We gingen de plaats voorbij, waar we den jaguar geschoten hadden, wiens huid, door ons tusschen twee boomen gespannen, nu genoegzaam gedroogd was en door ons werd medegenomen. Vervolgens kwamen we aan Buffeloord, waar we op 't oogenblik geen dezer dieren zagen. 't Liep reeds tegen den avond, toen we aan het Ouistitimeer kwamen. We besloten evenwel de beek nog over te gaan, en weer onder de groote boomen aan den oever van 't meer ons nachtverblijf te houden. Onze beesten vonden hier overvloed van gras. Terwijl we ons avondmaal hielden, lieten we ze grazen; daarna bonden we ze dicht bij elkander vast, legden een vuur aan en verdeelden onzen nacht op de gewone wijs. Hoe langzaam we ook gereisd hadden, om de zogende lama's en de jongen niet te vermoeien - van Eduard geen spoor. Steeds moedeloozer ging ik den nacht in: hoe langer de tijd tusschen zijn vertrek en 't huidige oogenblik en hoe korter die tusschen het laatste en 't weerzien mijner vrouw was - hoe meer zich mijn hart beangstigde. En toch verlangde ik, dat de nacht met zijn sombere schaduwen over was; de nacht, voor Eduard, wanneer hij nog leefde, zoo gevaarlijk, de nacht, die hem belette vooruit te komen; terwijl de dag hem aan minder gevaar blootstelde en daarenboven de gelegenheid gaf, om te trachten zijn huis terug te vinden. ‘Alsof een doode nog behoefte heeft, om zijn huis terug te vinden!’ klonk het in mijn ontruste ziel. Want ik kon het denkbeeld niet van mij zetten, dat hij of op de een of andere manier omgekomen, of de prooi van een boa, een ratelslang, of eenig wild dier geworden was.

Den geheelen nacht liet ik Karel en Cato rusten; ik wist toch, dat mijn ongerustheid mij geen slaap zou gunnen; waartoe hen dan deelgenooten van mijn angst te maken? Wel

knorden ze, dat ik hen niet gewekt had en voelde ik zelf mij moe en mat; ik besloot echter terstond de reis voort te zetten. De aardigheden der Ouistiti-aapjes, waarin ik een paar dagen geleden zooveel vermaak gehad had, walgden mij thans en herinnerden mij smartelijk, met welk een kennis van zaken Eduard over de Amerikaansche apensoorten gesproken had, en hoe we hem daarvoor bewonderd hadden. Helaas! wat was er nu van dien veelbelovenden knaap geworden!

Nadat Karel en Cato ontbeten hadden (mij was 't onmogelijk, iets door de keel te krijgen), togen we op weg, 't Kaïbamoeras langs en zoo naar Wasbessen- en Sagopalmoord. Nog vóor de zon zijn toppunt aan den hemel bereikt had, waren we in Apenlaan.

Eensklaps gaf ik een schreeuw van vreugde. Daar kwam, frisch en gezond, onze Eduard van 't veld vóor 't Mangelbosch op ons af. Vergetende, hoeveel angst en onrust hij mij veroorzaakt had, vloog ik naar hem toe, sloot hem in mijn armen en weende tranen van vreugde.

'Goddank! Goddank! dat je nog leeft!' riep ik uit. 'Ondeugende jongen! Wat heb je me een angst bezorgd.'

'Niet geheel, maar toch eenigermate buiten mijn schuld, Papa,' zeide Eduard, toen ik hem losliet. 'Doch dat zal ik u straks wel vertellen. Zijn de lama's goed overgekomen?'

'Hier zijn ze,' zeide ik. 'En waarom zijn Mama, Gerrit, Charlotte en Frans niet bij u?' vroeg ik.

'Ze weten nog niets van mijn terugkomst,' antwoordde Eduard. 'Ik ben daar juist in 't Mangelbosch gearriveerd, en, vreezende dat ge terecht ongerust over mij zoudt zijn, meende ik u tegemoet te reizen, teneinde u zoo spoedig mogelijk uit uw ongerustheid te verlossen, toen ik u juist Apenlaan zag uitkomen en ge naar mij toesneldet.'

'En nu zullen we hier eenige oogenblikken halt houden,' zeide ik. 'We hebben een warmen tocht gehad en willen wel een weinig tot verademing komen. Maar we zullen de familie onze aankomst berichten. Daarop nam ik twee briefjes, schreef daarop met groote letters: 'We zijn in 't Mangelbosch en wachten u daar,' en liet onze beide laatste duiven met die briefjes om den hals opvliegen.' Intusschen deelde Eduard ons de re-

den mede, waarom hij Woensdagavond niet teruggekeerd was.

''t Was zeker verkeerd van mij,' zeide hij, 'dat ik niet, volgens uw bevel, met Karel terugkeerde. Maar ik begreep, dat het toch een verloren dag voor u was, en dat ik nuttiger zaak verrichtte, als ik mijn tocht voortzette en het strand trachtte te ontdekken. Toen Karel reeds vertrokken en ver weg was, herinnerde ik mij, dat hij het zakkompas had meegenomen, waardoor ik buiten staat was, om den koers naar het Zuiden te houden. Ten minste, ik schijn Westelijk afgedwaald te zijn, 't geen ik echter eerst later bemerkt heb. Een troep prachtige faisanten leidde mij nog meer van mijn weg af; ik schoot er twee van; schoone beesten met schitterende veren. Eensklaps stond ik vóor een beek, die waarschijnlijk haar water uit het Tapirmeer ontvangt. Aan den overkant dier beek was een weelderige plantengroei. Heerlijke waaierpalmen wuifden hun gebladerte over cactussen van de gloeiendste kleuren; terwijl verscheidene van de schoonste vlinders daarover heendartelden en verschillende kolibri's in de stralen der zon flikkerden als diamanten. 't Was zulk een bont gewemel daar aan den overkant, dat ik de verzoeking niet kon weerstaan, om de beek over te gaan. Nog stond ik besluiteloos, wat ik doen zou, toen ik een ringhaan met zes hennen deftig zag voortstappen. Terstond legde ik aan en had het geluk er twee van te treffen. 'Die zullen een heerlijk gebraad opleveren,' zeide ik bij mij zelf. Dien buit kon ik niet laten liggen; ik maakte dus het gewone teeken aan twee boomen en ging de beek over.'

'Tot zoover hebben we uw spoor gevolgd,' zeide ik. 'Zelfs zijn we de beek over geweest, maar vonden geen enkel teeken meer, dat ons op uw verderen weg kon brengen.'

'Geen wonder,' hernam Eduard. 'Ik achtte 't niet noodig, eenig teeken aan de plaats te geven, waar ik het voor mij liggende bosch inging. Ik berekende, dat ik nog best een uur kon voortwandelen, om vóor den avond terug te zijn en genoot intusschen al het bevallige, wat de natuur hier opleverde. Ik kan u al de schoone vogels en bloemen niet opnoemen, welke ik hier zag; ons Buitenzorg en Nieuw Eden zijn er nog niets bij. Door mijn doelloos omzwerven vergat ik de noodige aandacht op mijn weg te geven, en - toen ik wilde terugkeeren

en meende het goede pad in te slaan, merkte ik, dat ik verdwaald was. Nu maakte ik mij daarover niet bekommerd; alleen vreesde ik, dat gij ongerust zoudt zijn. Intusschen er was niets aan te doen, en, daar ik de beek, welke ik overgegaan was, niet kon terugvinden, begreep ik, dat het zaak was, om de reeds dalende zon aan mijn linkerhand te houden en dus Noordwaarts te gaan. Ik verbeeldde mij, dan wel bij u te zullen komen. Naar mijn berekening echter moet ik meer Noordwestwaarts dan Noordwaarts zijn gegaan, 't geen dan ook toe te schrijven is aan een dicht, lommerrijk bosch van bananen en andere boomen, hetwelk ik doortrok. Eensklaps kwam ik aan een kale vlakte, in wier midden zich een vrij hooge heuvel verhief, uit welks top ik een dunne rookzuil zag stijgen.'

'Zeker een vulkaan,' zeide ik.

'Dat was het,' antwoordde Eduard. 'Ik bemerkte duidelijk, dat die vulkaan hier vroeger groote verwoestingen moest hebben aangericht; want overal zag ik de kenteekenen, dat er gloeiende lava had gestroomd; overal de sporen van half verkoolde boomen en groote vulkanische steenen. Daarbij een rijken plantengroei, als men op vulkanische bodems aantreft. Daar ik graag eens een vulkaan wilde zien, beklom ik den heuvel en bemerkte, dat de krater, die eenige meters wijd was, vroeger geweldig moest zijn uitgebarsten. De dunne rookzuil echter, welke er uit opsteeg, scheen mij 't bewijs toe, dat hij, hoewel niet uitgebrand, toch uiterst rustig was. Daar de zon snel begon te dalen, ging ik van den berg af en zocht onder de boomen een, in welks takken ik mijn nachtverblijf kon zoeken. Ik klom er in, bond mij met een paar touwen stevig aan een sterken tak vast en wel in een richting, dat ik tamelijk gemakkelijk kon liggen. Spoedig was ik door de vermoeienis in slaap. Midden in den nacht echter werd ik wakker door 't bekende geluid, hetwelk eenige hyena's maakten, die zich onder den boom schenen te bevinden. Naar beneden ziende, bemerkte ik hun flikkerende oogen, welke ze begeerig naar mij schenen te slaan. Wetende, dat de hyena geen klimmer is, behoefde ik mij niet ongerust over 't nachtelijk bezoek te maken; maar hun gejank en gelach hield mij uit den slaap en verveelde mij. Ik richtte mij dus half op, en deed

in den blinde een schot naar beneden, met dat gevolg, dat ze huilend en jankend wegvluchtten en ik er 't volgend gedeelte van den nacht geen last van had. Maar mijn faisanten en ringhoenders welke ik de domheid had gehad, aan den voet des booms te laten liggen, daar ik volstrekt niet op zulk een nachtelijk bezoek gerekend had, waren verdwenen, 't geen mij trouwens weinig speet; daar ik wel kon berekenen, dat ze toch bedorven zouden zijn, wanneer ik u eerst dien avond zou vinden.'

''t Geen zeker 't geval zou zijn geweest,' zeide ik, 'vooral daar ge ons dien avond nog niet gevonden hadt. Doch hoe ging het u verder?'

'Nauwelijks was de dag aan den hemel, of ik klom uit mijn boom. Maar de ongemakkelijke houding, waarin ik den nacht had doorgebracht, maakte, dat ik pijn door al mijn leden had en 't mij onmogelijk was, verder te gaan. Twee zaken echter verontrustten mij: mijn kruit en mijn levensmiddelen raakten op. Wat het eerste aangaat; ik besloot dit slechts tot zelfverdediging te gebruiken en ten aanzien van 't andere, te trachten die hier en daar te vermeerderen. Ik gebruikte het laatste wat ik had, tot mijn ontbijt; want ik had braaf honger. Toen stond ik op, om mijn weg te vervolgen en te trachten het pad, hetwelk naar u geleidde, terug te vinden. Doch 't was mij niet mogelijk, mij te bewegen. 't Was, alsof ik in al mijn leden geslagen was. Mistroostig wierp ik mij onder den boom neder en viel in slaap. Die slaap en de rust, welke mijn ledematen gesmaakt hadden, schenen mij goed te hebben gedaan: ik voelde mij ten minste geheel en al verkwikt; 't eenige, wat mij nu kwelde, was de honger. Ik moet een geheelen tijd geslapen hebben; want de zon stond al vrij hoog aan den hemel. Niet wetende, hoe laat het was en welken koers ik moest gaan, wandelde ik tegen de zon in, begrijpende, dat ik op die wijs wel weer de beek zou vinden. Gelukkig kwam ik op een plaats, waar ik eenige dadelboomen en wilde vijgenboomen vond. Ik at er mijn genoegen aan en verzamelde er nog een tamelijken voorraad van. Maar nu begon mij ook de dorst te kwellen. Wel trachtte ik dien door 't uitzuigen van eenige lianen te lesschen; 't was slechts een palliatief, niets meer. Ik begon nu den moed te verliezen en vreesde, dat mijn krachten mij

zouden begeven, alvorens ik bij u was. Trouwens, daarvan had ik reeds afgezien en 't eenige wat ik nog hoopte, was misschien de kust te bereiken en die langs gaande, ergens te komen, van waar 't mij mogelijk zou zijn den weg naar Rotsoord te vinden. Ondanks den dorst, waaraan ik leed, sleepte ik mij toch voort. Eindelijk - 't liep reeds tegen den avond, kwam ik aan een beek. Gelijk eens de Israëlieten in de woestijn op 't water aanvielen hetwelk Mozes uit de steenrots sloeg, zoo stormde ik op de beek toe. 't Scheen dat mijn dorst schier niet te lesschen was, zoo lang en met zulke groote teugen dronk ik, en met elke teug voelde ik nieuwe kracht en nieuw leven in mijn aderen vlieten. Een heerlijke ananasplant met rijpe vrucht verkwikte mij nog meer. En nu geheel en al verkwikt en versterkt, begon ik mijn tocht langs de beek, waarschijnlijk dezelfde, die uit het Tapirmeer komt en welke ik na 't afscheid van Karel was overgegaan. Intusschen daalde de zon snel en was ik genoodzaakt, naar een nachtverblijf uit te zien. Weder in een boom te klimmen en mij aan dezelfde onaangename gewaarwordingen van dezen morgen bloot te stellen, scheen mij alles behalve geraden toe. Ik moest er iets anders op verzinnen, en zette, diep in gedachten daarover, nog steeds mijn tocht voort, gestadig den loop der beek volgende, wier oevers min of meer rotsachtig werden en mij de hoop schonken, hier of daar een grot te vinden, die mij tot nachtverblijf kon dienen. Inderdaad zag ik er een, die mij toescheen aan dat doel te beantwoorden. Ik haastte er mij heen en maakte mijn geweer gereed, om 't er in af te schieten, toen er uit de grot een jonge wilde met boog en pijl gewapend trad, die zoodra zij mij zag, want het was een jong meisje van dertien of veertien jaren, haar wapen op mij aanlegde.'

'Een jonge wilde!' riep Karel uit. 'Zijn hier wilden op dit eiland?'

'Deze was er ten minste,' antwoordde Eduard. 'Zonder mij een oogenblik te bedenken, en mij uit mijn boeken herinnerende, hoe bang de wilden voor de uitbarsting van 't buskruit zijn, schoot ik mijn geweer af.'

'Gevaarlijk genoeg!' riep ik uit. 'Daardoor gaaft ge u zonder verdediging in de handen uwer vijandin. Ge schoot toch zeker niet op haar?'

‘Ik zou 't beneden mij gerekend hebben, een menschelijk wezen zonder noodzaak te vermoorden,’ antwoordde Eduard. ‘Intusschen haalde ik mijn geladen pistool uit den gordel, om, als 't noodig was, mijn leven te verdedigen.’

‘En vreesdet gij dan niet, dat er nog andere wilden in de grot verborgen waren?’ vroeg Karel.

‘Ik vreesde op dat oogenblik niets,’ antwoordde Eduard. ‘Hetzij het zachte, vriendelijke uitzicht van 't jonge meisje mij medelijden met haar jeugd inboezemde, of dat een inwendige stem mij zeide, dat ik van haar niets te vreezen had en zij zich daar alleen bevond - ik had het niet over mij kunnen verkrijgen, het arme kind eenig leed toe te brengen, en wachtte nu met mijn pistool in de hand af, wat er gebeuren zou. Het meisje, verschrikt door den donder van mijn geweer, had intusschen boog en pijl weggeworpen, kwam met gebogen houding naar mij toe, knielde neder, kuste den grond en zette mijn voet op haar nek, ten teeken van onderwerping. Door teekenen gaf ik haar te verstaan, dat ik haar vriend, haar beschermer wilde zijn en volgde haar in de spelonk.’

‘Maar dat was onvoorzichtig, Eduard,’ zeide ik. ‘'t Kon wel een strik zijn geweest, waarin ze u lokte.’

‘Ik weet zelf niet, hoe 't kwam; maar 't kind zag er zoo eenvoudig uit, dat ik niet aan de oprechtheid harer onderwerping kon twijfelen. Hoe 't zij - ik volgde haar in de grot, waar ze mij een maaltijd, bestaande uit dadels, aanbood en een schoone jaguarhuid aanwees, waarop ik mij te ruste kon leggen. Zij zelf legde zich, na haar grot met daartoe ingerichte boomtakken te hebben versperd, op een hyenavel neder.’

‘En kondt ge niets van haar te weten komen?’

‘Ik begreep haar teekens en gebaren niet,’ hernam Eduard. ‘Maar ik legde mij in 't volle vertrouwen in haar oprechtheid te slapen, en de uitkomst bedroog mij niet. Wel vond ik haar, toen ik wakker werd, niet in de grot en waren de boomtakken weg; een oogenblik later echter trad ze binnen en bood mij een geroosterde banaan aan, waarvan ik de eene helft en zij de andere gebruikte. Door teekenen beduidde ik haar, dat zij mij volgen moest, en zij deed het gewillig. We volgden nu

den loop der beek, tot we eensklaps aan een plaats kwamen, waar ze over een rotsbed liep en een waterval vormde. Tot mijn onuitsprekelijke vreugde herkende ik de plaats: het was Nieuw Eden. God dankende voor deze onverwachte redding, snelde ik nu de beek langs en kwam in 't Mangelbosch. Ik beval mijn gezellin, den trap onzer woning op te gaan en sloot haar in ons huis op. Toen was 't mijn voornemen, u tegemoet te trekken; en Goddank! ik vond u!'

'Onvoorzichtige knaap!' riep ik uit. 'De jonge wilde in ons huis te brengen! Weet ge, of ze niet een afgezant van een bende is, die zich hier op 't eiland schuilhoudt, en dat ze ons ontvluchten zal, om aan haar stamgenooten ons verblijf te verraden?'

Eduard keek bedremmeld voor zich; toen hief hij 't hoofd op.

'Papa,' zeide hij. 'Ik zou mij al schrikkelijk moeten hebben vergissen, als dat lieve, zachte wezen een verraderes was. Doch overtuig u zelf. Ik zal haar uit haar gevangenis verlossen en dan kunt gij oordeelen.'

We waren bij deze woorden in 't Mangelbosch gekomen, en Eduard snelde naar onze woning. Weldra kwam hij met een meisje te voorschijn, dat inderdaad schoon en zacht van voorkomen was. Haar eenige kleeding bestond uit een jaguarhuid, die als een rokje om haar middel gebonden, tot de knieën reikte en verder op den linkerschouder was vastgemaakt. Ofschoon haar fiere oogen moed en vastberadenheid te kennen gaven, sloeg ze die, toen ze de onze ontmoetten, schuchter neder, knielde nogmaals en zette ook mijn voet op den hals ten teeken van volkomen onderwerping. Toen ik 't schoone kind gezien had, kon ik 't Eduard niet ten kwade duiden, dat hij vertrouwen in haar stelde. Ik richtte haar op en reikte haar de hand.

'God geve, dat uw vertrouwen niet met ondank of verraad vergolden worde, mijn jongen,' zeide ik tot Eduard. 'In uw geval zou ik 't zelfde gedaan hebben. Jammer echter, dat we 't kind niet verstaan en niet van haar vernemen kunnen, hoe ze op ons eiland gekomen is en wat ze er deed.'

'Zooveel ik uit de gebaren, welke zij maakte, begrijp, is ze hier door haar stamgenooten aan land gezet,' zeide Eduard.

‘Om welke reden echter is mij onmogelijk te begrijpen. De zaak schijnt met een vreeselijke gebeurtenis in verband te staan.’

‘Indien we haar bij ons houden en ze leert onze taal, dan zal ze 't ons eenmaal vertellen,’ zei ik. ‘In alle gevallen is 't een persoontje, waarop we nauwkeurig acht moeten geven en hetwelk we, nu 't eenmaal in onze macht is, moeten zorgen, dat ons niet ontsnapt.’

Cato had zich intusschen bij 't jonge Amerikaansche meisje gevoegd en gaf haar door teekenen te verstaan, dat ze 't goed bij ons zou hebben. Van haar kant gaf het kind, die zeker in 't matrozenpakje geen blanke zuster herkende, aan mijn nichtje te kennen, dat ze een onderworpen slavin zou zijn. Terwijl nu Cato zich door middel van gebaren met het Indiaansche meisje onderhield, vertelden Karel en ik aan Eduard, wat we, na zijn vertrek gedaan hadden; toen opeens een vroolijk gejuich van den kant van Buitenzorg zich deed hooren, en weldra mijn vrouw met Gerrit, Charlotte en Jan verscheen. De vreugde van het terugzien belette hun, het Indiaansche meisje op te merken. - Jan was de eerste die haar zag.

‘O, kijk eens!’ riep hij. ‘Ze hebben een Vrijdag meegebracht!’

‘Die zeker den naam van Donderdag zou voeren, daar ik haar op Donderdag gevonden heb,’ zeide Eduard. ‘Ik wil haar echter dien akeligen, afgezaagden naam niet geven. Hoe zullen we haar noemen, Cato?’

‘Ze schijnt Zuleika te heeten, naar ik uit de weinige woorden, welke zij geuit heeft, kan opmaken, dat de naam is, welken zij bij haar volksstam voerde,’ antwoordde de aangesprokene.

‘Een mooien naam, Zuleika,’ zeide Charlotte. ‘Die klinkt vrij wat beter dan Kaatje of Mietje of Leentje.’

We moesten nu aan 't vertellen van onze lotgevallen; want daarmee kon natuurlijk niet gewacht worden tot we op Buitenzorg waren. Daarna zeide mijn vrouw:

‘En nu naar Buitenzorg, waar u een goede maaltijd wacht. Ge hebt mij gelukkig gemaakt met uw volaarde en uw lama's. 't Is, alsof Gerrit er een voorgevoel van gehad heeft. Ge zult eens zien, wat hij met Jan en Charlotte in uw afwezigheid heeft uitgevoerd.’

‘Apropos! Zijn de duiven steeds op haar tijd aangekomen?’ vroeg ik.

‘Elken avond vóor 't ondergaan der zon, was er een terug,’ zeide mijn vrouw. ‘Maar de meest welkome waren de twee, die daar straks kwamen en ons uw terugkomst meldden. Ik dacht echter weinig, dat ge zulk een schat zoudt meebrengen. Nu zullen we voortaan geen gebrek aan melk en wol hebben; want, naar ik wel eens gelezen heb, zijn de lama's heel zachtzinnige dieren. En dit Indiaansche kind is ook een aanwinst. Door liefde en goedheid zullen we trachten haar aan ons te verbinden en haar te beschaven. En mochten dan eens de wilden 't in den zin krijgen, ons kwaad te willen doen - dan kan zij onze redster worden.’

Uit dat oogpunt had ik de zaak met Zuleika nog niet beschouwd, en ik moet zeggen, dat mij het denkbeeld mijner vrouw wel aanlachte. Ik maakte haar echter opmerkzaam, dat we in den eersten tijd het meisje oplettend moesten gadeslaan. En hoewel 't zacht en vertrouwend karakter mijner vrouw, hetwelk Eduard met haar gemeen had, zich tegen elken argwaan omtrent Zuleika verzette - moest ze toch toestemmen, dat mijn raad verstandig en voorzichtig was.

Inderdaad wachtte mij een groote verrassing op den weg naar Buitenzorg. Het groote grasveld, hetwelk we de Onagerweide genoemd hadden, omdat we daar voor 't eerst een dezer dieren hadden gezien en hetwelk ik later als 't zelfde herkend had, hetwelk ik met Karel op onze eerste verkenningsreis was overgegaan, was geheel en al in een veepark vervormd. Met behulp van Charlotte en Jan had Gerrit het omheind met een stevig hek van bamboes, hetwelk ze aan de omringende boomen hadden vastgemaakt.

‘Maar hoe zijt ge aan die reuzenbamboestakken gekomen?’ vroeg ik. ‘Ons bamboesbosch bij Nieuw-Eden levert zulke exemplaren niet op.’

‘Toen ge Maandag van Mangelbosch vertrokken waart, Mijnheer,’ antwoordde Gerrit, ‘kon ik den lust niet bedwingen, ook eens een kleinen tocht te maken. Met verlof van Mevrouw ging ik dus met Charlotte en Jan, na beloofd te hebben, vóor den middag terug te zijn, naar Apenlaan. Daar we voor-

nemens waren wat brandhout mee te brengen, waaraan groote behoefte was, spanden we onze koe en onzen buffel vóor den wagen, waarop Charlotte en Jan gingen zitten; terwijl ik als voerman fungeerde.

'In Apenlaan gekomen, kwam 't mij in den zin, om niet naar onze sagopalmen of ons suikerrietveld te gaan maar eens meer Noordelijk door te dringen. 't Ging eerst langzaam; want we moesten natuurlijk een pad banen, dat breed genoeg was voor ons voertuig. Spoedig echter verminderden de moeilijkheden en kwamen we op een vrij vlakken grond. We schoten daar een zestal ringhoenders, welke we op den wagen legden, en, ofschoon Charlotte mij herinnerde, dat we uitgegaan waren om brandhout te zoeken en we dit hier slecht zouden vinden, dreef de nieuwsgierigheid mij aan, om onzen weg te vervolgen. 'Hout kunnen we morgen genoeg halen,' zeide ik. 'Laat ons nu van onzen tocht een ontdekkingsreis maken en eens wat nieuws zoeken. Uw Papa is er immers met uw broeders en Cato ook op uit, om wat te vinden.' Charlotte, die een even onderzoekend karakter heeft als ik, stemde er in toe. We vervolgden dus onzen tocht en richtten dien naar een bosch van palmboomen, dat we recht voor ons zagen en hetwelk uit waaierpalmen scheen te bestaan; toen we eensklaps een geluid aan onze linkerhand hoorden als van een groot dier, dat in een doornhaag zich een tocht baant, 't Was een tapir, een dier hetwelk ik hier nog niet gezien had en dat uit een zwaar rietbosch te voorschijn kwam, doch bij 't zien van menschen, er terstond weer in verdween. Nieuwsgierig om te zien, waar het dier gebleven was, snelde ik dien kant op en stond eensklaps voor een bamboesbosch, waar dit riet tot zulk een reusachtige hoogte stond, dat ons bamboes bij Nieuw-Eden er dwergplanten bij geleken. Terstond had ik een plan opgevat. 'Weet ge wat we doen moesten, Charlotte,' zeide ik. 'Uw Papa heeft al zoo dikwerf zijn verlangen te kennen gegeven, om van de Onagerweide een dierenpark te maken. 't Ontbrak ons echter steeds aan stevige bamboesrieten, om dit te bewerkstelligen; hier hebben we ze in overvloed, en die uitstekend aan ons doel zullen beantwoorden.' Charlotte was het volkomen met mij eens, en we gingen aan 't hakken. Weldra was onze wagen

zoo vol, dat we er geen meer laden konden. Daar echter de bamboezen zoo lang waren, konden we onze koe en onzen buffel, dien we zoolang hadden afgespannen en vrij hadden laten grazen, onmogelijk aan den latierboom krijgen. We spanden er hen dus door middel van lange touwen aan vast, en reden naar huis; waar Mevrouw zeer ingenomen was met ons plan. Na nog eenige tochten naar Reuzenbamboesveld (zoo noemden we de plaats) gedaan te hebben, begonnen we aan de omheining van de onagerweide, welke we gisteren tegen den avond afhadden. We hadden echter, hoe moe we ook waren, geen rust, vóor we er onze koe, onzen buffel en onze geiten naar toe gebracht hadden; en 't was een schoon gezicht, er die dieren los in te zien loopen. 't Was of de beesten 't voelden, hoe gelukkig ze waren, dat ze voor 't eerst, sedert ze op 't eiland zijn, zonder touw om den hals mochten grazen. Ze sprongen en dartelden rond, dat het een lust was om te zien, en toen de nacht kwam, zochten ze vanzelf beschutting onder 't met palmbladeren gedekte afdak, hetwelk we daar onder de boomen hadden gemaakt. 't Mooist van alles is, dat de boomen, welke midden in ons park staan, hun een genoegzame schaduw geven, waar ze op 't midden van den dag kunnen vertoeven.'

'Uitmuntend! uitmuntend, Gerrit!' riep ik uit. 'We zullen na den middag onze lama's halen en er die insluiten.'

'Alsof ik de arme dieren in 't Mangelbosch zou hebben gelaten,' riep Charlotte uit, die met Jan elk twee der volwassen lama's had gegrepen en ons, zonder dat ik 't gemerkt had, gevolgd was. 'Ook die goede dieren zullen in 't veepark op hun gemak zijn.'

Gerrit deed nu 't hek open, hetwelk het park sloot, onze lama's werden er ingebracht, van de koorden, welke hen vasthielden, ontlast, en we konden 't zien, dat ze recht in haar schik waren.

'Nu, dat is een alleraardigste verrassing, Gerrit,' zeide ik. 'En weet je, wat we nu doen zullen, om het park niet alleen tot opsluiting van ons vee, maar ook ter beveiliging tegen wilde dieren geschikt te maken? Ik heb op mijn tocht naar het Ouistitimeer een heel veld wilde vijgenboomen ontdekt.

Die zullen we uitroeien, en ze dan om de omheining planten.'

'O, dat is een heerlijk denkbeeld!' riep Charlotte uit. 'Maar hoe zullen we die stekelige planten kunnen behandelen?'

'Daartoe zullen we ons van middag handschoenen maken van 't vel van den jaguar, hetwelk we hebben meegebracht,' zeide ik. 'En dan gaan we morgen vroeg op weg; want het is een heel eind, dat verzeker ik u.'

'We hebben van nacht Caro de wacht in 't park laten houden,' zeide mijn vrouw.

'Dat zullen we dezen nacht ook doen,' hernam ik. 'Maar Caro is niet genoeg voor de veiligheid onzer dieren; we moeten voor meerdere en betere bescherming zorgen.'

Met een vroolijk en opgeruimd hart kwamen we te Buitenzorg aan, en 't was ons een recht genot, niet alleen na een afwezigheid van ruim vier dagen weer met de onzen aan te zitten, maar ook een heerlijk diner te genieten, hetwelk we in vier middagen niet gehad hadden. Ofschoon ze zeer onhandig met onze vorken omging en bij voorkeur de spijs met haar handen at, scheen ons eten Zuleika toch wel te smaken; 't welk ze door gebaren te kennen gaf. Zeer verwonderd was ze, toen Cato, die haar matrozenkleeding had afgelegd, weer in haar meisjesgewaad verscheen. 't Was, als meende ze, dat ons nichtje een andere was, dan 't matroosje hetwelk ze 't eerst ontmoet had.

Vijftiende hoofdstuk.
Een tocht langs de kust, waardoor we weten, dat we op een eiland zijn.

Toen we nu ons park met wilde vijgenboomen omringd hadden en dus meenden, omtrent onze dieren volkomen gerust te kunnen zijn, besloten we allen gezamenlijk de reis te ondernemen, welke ik met de jonge lieden, gedaan had. We zouden dan langs den weg, dien Eduard genomen had, teruggaan. 't Was echter meer dan een maand later, eer we dien tocht,

die nu zooveel tijd niet zou vereischen, konden doen. Caro moest thuis blijven, om 't oog te houden op ons vee, en we zorgden, dat niet alleen hij, maar ook onze kippen voor drie dagen ruim van voedsel waren voorzien. Zuleika, welke we niet zonder moeite tot het dragen van vrouwenkleederen hadden kunnen bewegen, en die vooral veel tegen het dragen van kousen en schoenen had, doch, gehoorzaam als ze was, zich daarin had weten te schikken, zou ons natuurlijk vergezellen. 't Indiaansche kind, waarin mijn vrouw en Eduard zich niet hadden vergist, was met de trouw van een hond aan ons gehecht, en begon al aardig Hollandsch te spreken; toch nog te gebroken, om ons haar levensgeschiedenis te vertellen, naar welke wij brandend nieuwsgierig waren; ofschoon we die spoediger vernemen zouden, dan we gedacht hadden.

't Was op Maandag morgen, dat we, vergezeld van onzen ezel en onager, die onze provisie droegen, 't veld overstapten naar Apenlaan. Voorbij de sagopalmen, de wasbessen en 't wildevijgenveld, dat we geheel geplunderd hadden, zett'en we onzen weg onafgebroken tot aan 't Kaïbamoeras, en van daar tot aan 't Ouistitimeer voort. Hier hielden we halt, om ons middagmaal te gebruiken en had vooral onze kleine Jan ontzaglijk veel pleizier in die aardige, vroolijke aapjes. Daar hij zijn verlangen te kennen gaf, om er een te bezitten en Zuleika dat bemerkte, klom ze met de vlugheid eener kat in een der boomen, waar ze een paar ouistiti's ving, die ze even snel omlaag bracht; zich weinig storende aan de pogingen van de diertjes om zich te bevrijden; daar ze hen zoo beetgepakt had, dat ze haar bijten noch krabben konden. In haar taal sprak ze de diertjes toe, deed hun een touw om den hals en bond ze op den onager vast; terwijl ze hun eenige slagen met een rietje gaf en daarna uit haar hand voederde. 't Was alsof de diertjes haar kenden en ze waren zoo mak geworden, dat ook Jan ze uit zijn hand durfde voeren, waarover hij heel gelukkig wat.

'Ik dank u, Zuleika,' zeide hij.

'Niet dank,' zeide Zuleika. 'Jan pleizierig doen, anders niet.'

Onze jongens hadden de vlugheid bewonderd, waarmede 't natuurkind in den boom geklommen was en prezen haar zeer.

‘Zuleika klauteren kunnen, heel goed,’ zeide zij. ‘Klein kind al leeren doen.’

Van 't Ouistitimeer wandelden we langs Buffeloord naar de Volaardegrot, waar we besloten, ons nachtleger op te slaan, en op onze bedden van mos en bladeren een rustigen nacht doorbrachten; natuurlijk niet zonder een goed vuur te onderhouden en beurtelings te waken.

Dinsdagsochtend gingen we regelrecht naar Lamabron, de Palingbeek over naar Klein-Zwitserland, waar we aan 't Karelsmeer uitrustten en op de Catharinahoogte ons middagontbijt gebruikten. Allen waren verrukt over 't schoone gezicht, dat de top van die Catharinahoogte opleverde, en 't kostte ons moeite er van te scheiden. Doch we wilden niet te lang vertoeven, en keerden toen door 't Limoenboschje, waar we weer nieuwen voorraad van die verkwikkelijke vrucht opdeden, naar de Volaardegrot terug. Hier gebruikten we ons middagmaal, deden een uitstapje naar de kristalgrot en de Schelpkust, waar we weer een groote hoeveelheid schelpen verzamelden, en trokken toen van de Volaardegrot Zuidwaarts, langs 't Maïsveld, om in het Bosch der Buideldieren aan het Tapirmeer ons nachtleger op te slaan.

Zoodra Woensdags de morgen daagde, gingen we weer op weg en trokken voorbij Papagaaienoord de beek over; waar we met bewondering 't schoone landschap zagen, van hetwelk Eduard ons niet te veel verteld had. Nu stonden ons twee wegen open: de dwaalweg, welken de knaap gegaan was, en dien we in den blinde moesten zoeken, of de zekere weg langs de beek, die echter tamelijk eentonig was. Op goed geluk af, besloten we Eduard te volgen, die zooveel mogelijk zijn herinneringsvermogen te hulp riep en wendden we onzen koers Noordoostwaarts. Inderdaad gelukte 't ons, den vulkaan te vinden en vermeidden we allen ons in dat voor ons vreemde natuurtooneel. Dicht bij den steeds rookenden krater gebruikten we ons middagontbijt; toen kwamen we op bekenden bodem, namelijk voor Zuleika.

‘Ik den weg hier weten,’ riep zij met een vroolijk gelaat. ‘Lang hier gewoont hebben.’

We lieten ons door haar leiden en kwamen weldra aan haar

grot, waar we ons middagmaal gebruikten. En hier werden haar herinneringen zoodanig verlevendigd, dat ze ons haar levensgeschiedenis mededeelde. Ofschoon niet met haar eigen woorden, daar die in zulke wonderlijke stijlvormen waren ingekleed, wil ik haar om de levendigheid van voorstelling toch sprekend invoeren, gelijk ze ons die levensgeschiedenis onder de schaduw van twee reusachtige bananen mededeelde.

'Mijn vader,' zoo sprak zij, 'was een groot man en een beroemd held in 't land der Apachen. Hij was koning en heer van zijn volk en droeg den naam van "Jaguar der wildernis," omdat hij dapper was en gevreesd door zijn volk en door zijn vijanden. Ik was zijn eenig kind en zou na zijn dood koningin der Apachen worden. Dertien zomers had de cactus voor mij gebloeid en was ik onderwezen in al wat een aanstaande koningin behoort te weten. Den adelaar der bergen kon ik in zijn vlucht neerschieten en met mijn spies den jaguar der bosschen treffen. Ik was geëerd en geliefd bij 't volk der Apachen. Twee zonen mijns vaders, mijn broeders, de een die "de couguar der bosschen," de andere, die "de gier der heuvelen" heette, waren in den oorlog tegen de vijanden gesneuveld en de "Jaguar der wildernissen" had hun dood beweend en al zijn teederheid op mij gevestigd, welke hij "de Antilope der bergen" noemde. Ik had een oom, een trouweloos man, die heette "de Caïba der moerassen". Toen mijn broeders gestorven waren, had hij gehoopt, dat de "Jaguar der wildernissen" hem tot zijn troonsopvolger zou aannemen. Maar de "Jaguar der wildernissen" beminde de "Antilope der bergen" te zeer, om niet aan haar de kroon van 't rijk der Apachen na te laten. Toen bedacht de "Caïba der moerassen" een list; hij zette de ontevredenen in den lande tegen den "Jaguar der wildernissen" op. Ze ontzeiden hem alle gehoorzaamheid, drongen zijn wigwam binnen en vermoordden hem. Ook mij zochten zij, doch Framina, mijn voedstermoeder, tilde mij slapend van mijn bed, legde mij in een kaïak en roeide met mij den grooten Oceaan op. Toen ik wakker werd, zag ik niets dan 't groote water om mij, den hemel boven en Framina met de pagaai in de hand vóor mij. Hoelang we geroeid hebben, weet ik niet. Framina had de noodige levensmiddelen voor ons meegenomen. Maar een

storm verhief zich; onze kaïak sloeg om, en ik spoelde aan dit land, op welks rotskust ik de oogen opende. En hier heb ik geleefd van 't geen ik van de boomen plukte en 't wild dat ik schoot, in deze grot, tot Eduard mij vond.'

Ziedaar de vertelling van Zuleika. Hoelang de 'Antilope der bergen' op ons eiland vertoefd had, kon ze niet zeggen. Dat echter in 't koningsdochtertje een goed, oprecht hart woonde, daarvan konden wij getuigen, die haar allen reeds liefgekregen hadden. Door haar verhaal was ook onze onrust, dat er zich van haar stamgenooten op ons eiland mochten bevinden, geheel en al opgeheven; ook konden we zelfs geen nood hebben, dat die haar zouden opzoeken; zoodat we èn voor haar vrienden èn voor haar vijanden beveiligd waren.

Terstond nadat we 't middagmaal gebruikt hadden, maakten we ons reisvaardig en trokken we langs de beek voort, zoodat we nog vóór het vallen van den avond in Mangelbosch terug en dus juist drie dagen uitgeweest waren. Het tochtje was allen zoozeer bevallen, dat we besloten er meer zulke te doen.

't Was onbegrijpelijk, hoe snel Zuleika onze taal leerde. Ze scheen dan ook heel vlug van begrip te zijn. Spoedig gewende ze zich aan Europesche zeden en gewoonten en, daar ze een bijzonder goedaardig meisje was, werd ze weldra aller lieveling. Nu eens hielp ze mijn vrouw aan 't klaarmaken en koken van 't eten en wist haar verscheidene zaken mede te deelen, waarvan deze vroeger geen begrip had; de meisjes hielp ze naaien, breien of in 't werken in den tuin, met de jongens trok ze op de jacht, en, ofschoon ze spoedig 't gebruik van 't geweer leerde kennen, bediende ze zich bij voorkeur toch van pijl en boog en jachtspriet. Ze verstond de kunst om veel beter pijlen te vervaardigen, dan wij tot hiertoe gebruikt hadden en wees mij hout aan, waarvan ik oneindig sterker en veerkrachtiger bogen maakte. Met hoeveel geduld en ijver ze zich ook aan vrouwelijke bezigheden wijdde - de jacht was haar uitverkoren vermaak, en de jongens waren niet tevreden, als 'Zu,' zoo noemden ze haar bij verkorting, niet meeging. 't Scheen, dat ze zich hoe langer hoe gelukkiger onder ons gevoelde, en wat ons aangaat, we vonden de komst van de lieve Zu in onzen kring een wezenlijke aanwinst. Toen ik haar eens mededeelde,

dat ik er al zoolang over gepeinsd had, om een weefgetouw te maken, begreep ze mij dadelijk en beloofde, mij daaraan te helpen. ‘Maar in den kwaden mousson,’ zeide zij, ‘want het kost veel werk.’

Met behulp der jongens vervaardigde zij een kaîak; waarmede ze op de beek voeren en die ook zee kon bouwen. Dit middel van vervoer bracht mij op een denkbeeld, hetwelk we terstond in uitvoering brachten. We maakten namelijk het plan, om een kanaal te graven, hetwelk de Vulkaanbeek met de Hengelbeek zou verbinden. Op die manier konden we de rijkdommen van 't land aldaar, dat we 't Paradijs genoemd hadden, gemakkelijk met onze kaïak vervoeren. 't Was echter een heele onderneming; doch we hadden geleerd, om voor niets terug te deinzen. We groeven dus om Nieuw Eden heen een kanaal, diep genoeg, om 't water der beek in te laten. Daartoe vervaardigde ik eerst een viertal kruiwagens, bestemd om de aarde op te kruien. En nu begonnen we aan 't werk, dat zeker voor onze geringe krachten een heele arbeid was. Vreemd was het, dat we van tijd tot tijd grootere en kleinere stukken erts uitgroeven. Ik wiesch die af en bevond, dat het klompen zuiver goud waren. Ofschoon dat goud op 't oogenblik geen waarde voor ons had, verzamelde ik het toch zorgvuldig, daar 't ons, wanneer we eenmaal 't geluk hadden, van ons eiland verlost te worden, tot groot gerief zou kunnen strekken. Gravers en kruiers losten elkander geregeld af, en zoo kwam ons kanaal in een betrekkelijk korten tijd gereed. Begrijpende, dat de waterstand boven Nieuw Eden zeker wel eenige decimeters hooger was dan die van de Hengelbeek, stak ik eerst den dam door dien we daar gelaten hadden, en toen dien van de Vulkaanbeek. Met groot geweld stroomde 't water naar beneden en het duurde eenige uren, eer 't zich tot rust gezet had. Doch nu hadden we ons doel bereikt en konden geregeld de beek opvaren, 't geen ons een groot voordeel gaf.

En zoo kwam de regentijd weer aan en verhuisden we naar onze boomwoning. Hoe goed die ook ingericht was, ze viel ons geducht af bij Zomerzorg, dat nu evenals ons dierenpark verlaten werd. Inderdaad gelukte 't mij met behulp

van Zuleika een soort van weefgetouw te vervaardigen. En werkelijk brachten mijn vrouw en de drie meisjes weefsels voort, die, misten ze ook alle schoonheid, toch te gebruiken waren. Terwijl zij nu de gekaarde katoen en de wol der lama's sponnen en weefden, hield ik mij met de jongens bezig, om schoenen te vervaardigen, en van ons vlas, dat te hard bleek te zijn om er linnen van te weven, touw te draaien, hetwelk we zeer noodig hadden. Eduard, die zeer aan Zuleika gehecht was, ondernam de taak om haar lezen en schrijven te leeren, en ik moet zeggen, dat het vlugge ding aardige vorderingen maakte.

Bij al die bezigheden en bemoeiingen was de regenmousson om eer we 't wisten, en betrokken we weder onze zomerwoning, die echter van den regen zoozeer geleden had, dat we haar van een nieuw dak moesten voorzien. Onze tuinen stonden weer allervoordeeligst, en eer de oogsttijd kwam, besloot ik een plan te volvoeren, hetwelk ik reeds sedert lang gekoesterd had, doch tot hiertoe nog niet aan mijn vrouw had durven voorstellen; daar er onvermijdelijke gevaren aan verbonden waren. Thans echter, nu we anderhalf jaar op 't eiland gewoond hadden, wilde ik er gevolg aan geven. Ik wenschte mij namelijk te vergewissen, of we op een eiland woonden, dan of onze woonplaats aan 't vasteland grensde. Dat we de schelpenkust gevonden hadden, was in 't geheel geen voldingend bewijs voór het eerste. Om nu tot dat doel te geraken, zouden we een kustvaart ondernemen. Niet kunnende berekenen, hoeveel dagen we zouden wegblijven, namen we een mand met levensmiddelen mede en drie postduiven, opdat ze thuis elken avond tijding van ons mochten hebben. Ik zelf zou dien tocht met Karel en Gerrit ondernemen; terwijl Zuleika ons in de kaïak zou vergezellen. Dit laatste was vooral op verzoek van 't Indiaansche meisje, en ik meende, dat ze ons noodig kon zijn, indien, 't geen ik vooraf niet berekenen kon, we soms wilden mochten ontmoeten, als wanneer ze ons tot tolk kon strekken. Daarbij kon, wanneer ons 't een of ander overkwam, een der vaartuigen huiswaarts keeren, om de achtergeblevene familie met het noodlot der verlorenen bekend te maken. Dit laatste argument nu hield ik zorgvuldig vóor mij, ten einde mijn vrouw en den beiden meisjes geen angst aan te jagen. Wat het

weder aangaat - ik meende daarop te kunnen rekenen - in alle gevallen had ik mijn vrouw beloofd, dat we, ingeval van verandering, met onze vaartuigen de een of andere beek zouden invaren en, wanneer 't niet anders kon, over land naar huis zouden komen.

Met een vroolijk hart namen we op zekeren Woensdagmorgen de reis aan. Zuleika zag er allerliefst uit in haar matrozenpakje; om de waarheid te zeggen, was het, of het meisje, naarmate zij in beschaving toenam en de wildheid welke er in haar trekken had doorgestraald verloor, met elken dag schooner en liefelijker werd. Dit, voor zoover haar uiterlijk aangaat; wat het innerlijke betreft, aanminniger wezen was er zeker niet te vinden, en mijn vrouw en ik hingen aan 't lieve kind, als ware zij onze eigen dochter geweest. Trouwens, we maakten bij al onze huisgenooten volstrekt geen verschil tusschen kinderen en vreemden. Niet alleen was Cato ons als een dochter, maar ook Gerrit, ofschoon door geen enkelen band des bloeds aan ons verbonden, was ons als een oudste zoon. En evenzoo waren allen onder elkander als broeders en zusters. Zeker is het, dat dit onze afzondering van de wereld niet alleen dragelijk maakte, maar die zelfs veraangenaamde; daar ze ons bewaarde voor elke botsing met anderen en ons kalm en tevreden voor ons zelf deed voortleven.

't Was dus op Woensdagmorgen, dat we de Sloepkust verlieten. We stevenden Noordwaarts tusschen Haaieneiland en de kust door, voorbij de Schildpadkust, Dadelland en langs het Lamantijnseiland tot aan de Boakust. Bij elk dier punten hadden we Zuleika wat te vertellen. Toen we haar 't voorval met den boaconstrictor mededeelden, zeide zij:

‘Toen ik nog in mijn grot woonde, heb ik slechts eens een ontmoeting met een ratelslang gehad. Ik hoorde het dier aankomen, zag dat het op mij afschoot, en hield het een mijner pijlen zoodanig tegen, dat het er in moest bijten. Op 't zelfde oogenblik echter, dat het zijn woede daaraan koelde, verbrijzelde ik het met een grooten steen, dien ik snel opgeraapt had, den kop.’

‘Waart gij dan niet geschrikt, Zu?’ vroeg Gerrit.

‘Onze volksstam schrikt nooit, wanneer hij gevaar ziet,’

antwoordde Zuleika. ‘Reeds als kinderen leert men ons, nooit terug te deinzen, maar den vijand wie 't ook zij, mensch of dier, het hoofd te bieden. In alle dergelijke gevallen is tegenwoordigheid van geest reeds de halve overwinning.’

Ongeveer een kwartier uurs van de Boakust kwamen we aan een beek, die haar water in zee ontlastte en vervolgens aan een kaap, waar we aan land gingen, om wat te eten en een uur van ons roeien uit te rusten. Op deze kaap vonden we een zestal albatrossen zitten, die echter bij onze nadering de vlucht namen. Daar onze jongens die dieren in den laatsten tijd van onze zeereis meermalen gezien hadden, hoe ze 't schip volgden, ja, er de matrozen wel eens een op het dek hadden zien halen, wien ze een stuk vleesch of spek aan een touw gebonden toewierpen en zoo op een gemakkelijke en vermakelijke wijs vingen, gaf het gezicht dezer grootste der zeevogels hun geen andere aanleiding dan de kaap, waarop wij ons bevonden, ‘Albatroskaap’ te noemen. De kaap zelf was niets dan een rotspunt. Terwijl we in de rotsen zochten, verjoegen we een tal van kleine watervogels, wier naam ik niet kende en die hun nesten in de spleten der rotsen hadden. We vonden daar verscheidene eieren, met welke wij een goed maal deden; want ze smaakten recht lekker. We namen er een kleinen voorraad van mede en gingen na onzen maaltijd weder scheep. Daar nu de kust zich westwaarts uitstrekte, begrepen we, dat we aan de Noordkust van het eiland waren en richtten onzen koers naar het westen. We vonden hier weinig rotsen, wel echter eenige klippen, wier witte koppen boven de zee uitstaken, en die ons waarschuwden, om wat voorzichtig te roeien, 't geen des te meer noodig was, daar wind en stroom ons zoo gemakkelijk voortdreven, dat we de riemen maar even in 't water hadden te slaan.

Niet ver van de Albatroskaap hadden we een ontmoeting met een aantal dolfijnen, welke Karel bij 't eerste gezicht voor haaien hield. Ofschoon ze dezelfde zwarte kleur als deze hadden, herkende ik ze echter dadelijk aan hun achterwaarts gebogen rugvinnen en glanzige huid; ook aan 't opspuiten van 't water door hun neusgaten, hetwelk ze evenals de walvisch doen, doch niet met zulk een kracht en tot zulk een hoogte. Ik kon

niet zeggen, dat ik op mijn gemak was, tusschen een troep van die groote dieren te zijn geraakt, onder welke er waren, die zeker een lengte van drie meters hadden en zoo vroolijk waren, dat ze zich meermalen hoog boven de oppervlakte der zee verhieven; een zelfs sprong over onze boot heen. Dat was nu niets; maar, wanneer hij er in terecht gekomen was, zou hij haar zeker hebben doen omslaan of doen zinken.

Die vroolijkheid der dolfijnen dus moge den passagiers van groote schepen zeer tot vermaak strekken; ons was ze alles behalve aangenaam. Wetende, dat deze dieren door de tonen der muziek en 't eentonig klotsen der riemen in 't water worden aangelokt, gebood ik, eensklaps met roeien op te houden en toen op kommando een plotselingen plomp met de riemen in 't water te maken. Mijn list gelukte volkomen: 't onverwacht gedruisch verschrikte de dolfijnen, en in een oogenblik waren we ze kwijt.

We noemden de kust, welke 't water, waarin we ons bevonden, bespoelde, de Dolfijnenkust en stevenden voort tot we weder aan een beek kwamen, wier stroom sneller was dan die van de beek bij de Albatroskaap. 't Scheen dat hier de kust een meer noordelijke richting aannam.

‘Papa,’ zeide Zuleika, die met haar kaïak steeds naast ons bleef. ‘Hoe zullen we nu deze beek noemen?’

‘We hebben aan de andere nog geen naam gegeven,’ antwoordde ik. ‘Laat ons dat eerst doen, en vervolgens deze. Ik wensch hier aan land te gaan, om uit te rusten en ons middagmaal te houden. Misschien geeft ons de beek zelf dan wel aanleiding om haar een naam te geven.’

‘Ha! Dat is heerlijk!’ riep Zuleika uit. ‘We zullen een goeden maaltijd doen.’ Dit zeggende nam ze haar speer en doorboorde er een viertal visschen mede, welke ze op een vuur braadde en die heerlijk smaakten. Zij noemde deze volgens de taal van haar volk, welken naam ik niet onthouden kon. Maar ik noemde ze tonijnen, omdat ze veel overeenkomst met die soort van visch hadden. Karel en Gerrit hadden spoedig een vuurtje gemaakt, waarop zij de visschen volgens Indiaansche manier roosterde. Gelukkig, dat we wat zout hadden medegenomen; anders zou de visch voor onze Europeesche tongen zeker te flauw gesmaakt hebben.

‘De Tonijnenbeek zullen we haar noemen,’ zeide ik. ‘Nu een naam voor de andere, Karel.’

‘Welnu, we hebben een Karels-meer, en een Catharinahoogte,’ zeide hij. ‘Laat ons die beek dan de Zuleikabeek noemen.’

Met algemeene goedkeuring werd haar die naam gegeven.

‘'t Gaat ons evenals Columbus,’ zeide Karel. ‘Die moest ook namen geven aan de landen en rivieren, welke hij ontdekte.’

‘Dan stel ik voor,’ zeide Zuleika, die er natuurlijk weinig van begreep, wie Columbus was, ‘om aan de eerste de beste beek, welke wij ontmoeten, den naam van Eduardsrivier te geven.’

‘Alsof 't een rivier zal zijn,’ zeide Gerrit. ‘Doch ge zegt daar zoo iets. We zijn eigenlijk al te nederig, dat we slechts den naam van beek gebruiken. Wat dunkt ge er van, mijnheer, als we eens den naam van Zuleika's beek in Zuleika's rivier veranderden.’

‘Ik ben er niet tegen,’ zeide ik, ‘ofschoon de flauwe strooming der Zuleika meer van een beek dan van een rivier heeft.’

‘Juist geredeneerd, Papa,’ hernam Karel. ‘Maar ter eere onzer lieve zuster noemen we 't water dat zich bij Albatroskaap in de zee uitstort, toch de Zuleikarivier.’

Ge kunt u voorstellen, hoe dergelijke kleine woordenwisselingen onzen tocht veraangenaamden, vooral, daar Zuleika, die nog zoo krom sprak, er zulk een warm deel innam. 't Was aardig om te zien, hoe dat lieve kind, met al de naïviteit, aan haar landaard en leeftijd eigen, zich mengde in onze kleine twisten en hoe ze er met een scherpzinnigheid, welke we bewonderen moesten, dikwerf een aardige wending aan wist te geven.

't Werd echter tijd, dat we weder scheep gingen, wilden we dien niet noodeloos verspillen. Vóor we het echter deden, ving Zuleika nog een zestal tonijnen, die ons voor een volgend maa zouden dienen. We voeren nu weer eenigen tijd Noordwaarts, steeds zooveel mogelijk de kust houdende, toen eensklaps de kust zich wendde en we weer Westwaarts stevenden. Een rijkere plantengroei vertoonde deze kust en vooral Zuleika bekeek de boomen, welke daar stonden, met veel opmerkzaamheid.

‘We moesten daar even aan land gaan,’ zeide zij eensklaps.

‘Waarom, Zu?’ vroeg ik.

‘Omdat ik daar een plant zie, waarvan de vrucht ons te pas kan komen,’ antwoordde Zuleika.

‘Meent ge die groote roode gezwellen, welke zich aan die boomen bevinden, Zu?’ vroeg Karel.

‘Ja, die meen ik,’ antwoordde Zuleika. ‘Mama heeft zoo dikwerf geklaagd, dat ze zoo'n gebrek aan 't noodige vaatwerk heeft, en ik heb haar beloofd, dat ik er in zou trachten te voorzien,’

Inderdaad stonden daar, wat ik niet opgemerkt had, een aantal boomen, die groote, ronde gezwellen van een roode kleur schenen te hebben. We voeren aan land en stapten uit onze booten. Zuleika ging naar de boomen toe, knikte toestemmend met het hoofd, en zeide:

‘Ik had wel goed gezien, en het doet mij genoegen, dat ik ze gevonden heb. Wat zal mama blij zijn, als we haar daarvan een goeden voorraad medebrengen.’

Thans eerst bemerkte ik, wat Zuleika bedoeld had. Het waren reusachtige kalabasplanten, welke zich om de boomen slingerden en wier vruchten aan haar buigzame stengels hingen. Zoo dicht zaten die slingerplanten om den boom gestrengeld, dat men ze schier voor gezwellen van den boom zelf zou gehouden hebben, zooals Karel deed. 't Scheen, dat de jongen 't er nog niet recht eens over was.

‘Wat vreemde gezwellen,’ zeide hij. ‘Zou dat een ziekelijk uitwas van de boomen zijn?’

‘'t Zijn geen gezwellen, Karel,’ zeide ik. ‘'t Zijn vruchten van een plant, die zich om den boom slingert. Je hebt bij ons in Holland toch wel kalabasplanten zien groeien?’

‘Ja, maar die wassen aan slingerplanten langs den grond,’ antwoordde Karel.

‘En hebben wel een harden bast; doch niet zoo hard als deze kalabassen,’ hernam ik.

‘Bij ons,’ hernam Zuleika, ‘vindt men die soort van planten in overvloed. We maken er kommen, schotels, flesschen, ja zelfs lepels van. Ja, we koken er zelfs ons eten in.’

Karel schudde ongeloovig het hoofd.

‘Maar als men die houten schalen op 't vuur zet, dan verbranden ze immers,’ zeide hij.

‘Dat zouden ze voorzeker,’ antwoordde Zuleika, ‘wanneer we ze op 't vuur zett'en. Dat doen we echter niet. We maken kleine keisteentjes gloeiend heet en werpen die in 't water, totdat het kookt.’

‘Een aardige manier, ofschoon niet zeer smakelijk,’ zei Gerrit. ‘Doch 's lands wijs, 's lands eer.’

Intusschen hadden we op Zuleika's voorbeeld ieder eenige kalabassen afgeplukt, om er kommen van te maken. Karel trachtte de zijne met zijn mes in twee helften te snijden; maar dat gelukte hem niet: de bast was te hard. Ongeduldig wierp hij de vrucht weg.

‘Kijk eens, Karel, zoo moet je doen,’ zeide Zuleika, terwijl ze een der kalabassen nam, er een dun touw om bond en dat met een stokje zoo nauw toedraaide, dat de vrucht in tweeën sprong en ze zoo twee gelijke kommen verkreeg. Nu deden wij hetzelfde met de andere, en 't gelukte ons evenzoo.

‘Maar hoe maakt men flesschen van de kalabas?’ vroeg Gerrit. ‘De schel is zoo hard, dat men die niet kan buigen.’

‘Dat zal ik u zeggen,’ antwoordde Zuleika. ‘Wanneer de vrucht nog jong is, binden we om 't eind dat aan den steel zit, een stuk doek of boomschors. Dan kan dat gebondene einde niet meer groeien; terwijl de vrucht van onderen uitzet.’

We reinigden nu onze kalabassen van 't er zich in bevindende zaad, en wilden ze aan boord van onze sloep brengen.

‘Wacht even,’ zeide Zuleika. ‘Wanneer we onze kalabassen op die manier meenamen, zouden ze met allerlei rimpels drogen en heel leelijk worden. We moeten ze met zand vullen; dan drogen ze heel glad en zuiver.’

Op haar voorbeeld vulden wij de halve kalabassen met grof zand, hetwelk we er heel stijf instampten, toen stapelden we ze aan de voor- en achterplecht der sloep op elkander, gingen weder scheep en zett'en onzen tocht voort.

‘Nu, zoo'n veertig kommen zullen Mama te pas komen,’ zeide ik. ‘Ze heeft er dan ook wel behoefte aan.’

‘Maar men zal er niets in kunnen bewaren,’ zeide Karel.

‘Alles wat men wil, vooral wanneer men ze van binnen en

van buiten met caoutchouk besmeert,' zeide Zuleika. 'En dan kunnen we er tegelijk allerlei kleuren aan geven, als we dat willen.'

Van Kalabassenoord voeren we steeds in een westelijke richting voort, en kwamen weder een beek voorbij, welke we nu, volgens de gemaakte afspraak, de Eduardsbeek noemden. De kust langs welke we stevenden, bleef even vruchtbaar, als de Kalabassenkust.

'Papa,' zeide Zuleika. 'Wat zoudt ge er van denken, als we dat vruchtbare land eens "Charlotteland" noemden?'

'Uitmuntend, Zu,' antwoordde ik. 'Maar dan moeten we Charlotte toch 't een of ander medebrengen, wat we aan haar kust gevonden hebben,' zeide ik.

'Dat zal niet moeilijk zijn,' hernam Zuleika. 'Ik denk wel, dat het spoedig onze tijd zal worden, om aan land te gaan en een nachtverblijf op te zoeken. Dan vinden we zeker wel iets.'

Juist voeren we een kleine bocht om, toen ze eensklaps naar 't westen wees.

'Ziet eens, zou dat niet Klein Zwitserland zijn?' vroeg ze.

Ik keerde mij om en zag een bergachtig land, welks hoogste toppen door de ondergaande zon verlicht werden. 't Was inderdaad een schoon gezicht, zooals die toppen, aan onzen kant duister (want we waren aan hun oostelijke zijde) zich tegen de helderblauwe lucht afteekenden en als met een rand van goud omgeven waren door de stralen der zon, die ze bescheen. Ik liet de sloep stilhouden, nam mijn verrekijker, en richtte dien naar de bergen.

'Je hebt gelijk, Zu. 't Is Klein Zwitserland. Duidelijk zie ik onze vlag van den top der Catharinahoogte wapperen. Jammer, dat we 't van avond zoo ver niet kunnen brengen; anders konden we in de bergen overnachten.'

''t Geen misschien gevaarlijker zou zijn dan hier onder 't lommer der boomen,' zeide Zuleika. 'Want zeer waarschijnlijk houden zich daar wilde dieren op.'

'We moesten hier maar aan land gaan, Papa,' zeide Karel. 'Ik ben doodmoede van 't roeien en verlang zeer naar rust.'

'Ik vind het zeer goed,' antwoordde ik. 'We weten, hoe

snel de zon daalt, en ik wenschte bij daglicht een plaats te zoeken, waar we ons nachtverblijf kunnen houden.'

Dit zeggende, stuurde ik aan land, en Zuleika deed hetzelfde. Daar we niet wisten, wat er gedurende den nacht kon gebeuren, haalden we onze vaartuigen op het strand. Terwijl Karel, Gerrit en Zuleika de kalabaskommen uit de boot haalden en die zoo plaatsten, dat ze den volgenden morgen terstond door de zon zouden beschenen worden, schreef ik een brief van den volgenden inhoud aan mijn vrouw.

'Uit Charlotteland, Woensdagavond om half vijf.

'We zijn alle vier gezond en wel en groeten u. We kampeeren in 't gezicht van Catharinahoogte en wenschen u allen een goeden nacht. We hebben tot hiertoe niets dan voorspoed gehad. Zuleika zal u iets medebrengen, waarover gij zeer in uw schik zult zijn. We hebben van middag tonijnen gegeten, die heel lekker smaken en zullen er van avond de rest van verorberen. Adieu!'

Dezen brief bond ik een onzer postduiven om den hals en tot mijn genoegen zag ik, dat het dier opvloog en een zuidoostelijke richting aannam.

'Voordat het duister is, zal de brief wel in mama's handen zijn,' zeide ik. 'En laat ons thans een geschikte plaats zoeken, waar we den nacht kunnen doorbrengen.'

We vonden die spoedig onder een reusachtigen boom, de jongens zochten hout bij elkander en we maakten vuur, waarop Zuleika de medegebrachte tonijnen roosterde. Als naar gewoonte hielden we ons vuur den geheelen nacht aan en waakten we om beurten.

Ik had nog geen uur gewaakt, toen ik boven mij in den boom een vreeselijk geweld hoorde. Eerst meende ik, dat zich daar 't een of andere wilde dier ophield, hetwelk zich gereed maakte om op mij toe te springen en spande ik reeds den haan van mijn geweer; toen ik aan 't klappen van wieken bemerkte, dat ik hier met vledermuizen te doen had en wel met de zoo gevreesde soort van vampieren. Ik wist, dat deze soort van vledermuizen zich bij voorkeur in dichte wouden aan den voet der bergen ophouden en hoe ze koeien, ezels, paarden en andere groote dieren, ook menschen, in den slaap overvallen en bloed

uitzuigen. Nu wist ik wel, dat die vertellingen erg overdreven zijn, zooals ik ze gelezen had van reizigers, die dood aan den weg gevonden waren; want zooveel bloed zuigen de vampiers niet uit. Maar ik vond het toch heel gelukkig, dat ze ons in den slaap niet verrasten; want zulk een aderlating zou ons alles behalve welkom zijn geweest. Wetende, dat ze zich volstrekt door geen geweerschoten laten verschrikken en verjagen, wilde ik de slapenden niet wakker maken en beschouwde ik met een soort van afgrijzen de leelijke dieren, die al om mij heen fladderden en om 't vuur niet gaven; totdat er een zoo dicht onder mijn bereik was, dat ik het met de kolf van mijn geweer een slag op den neus kon geven. Terstond viel het dier dood voor mij neer en de anderen schenen daarover zoozeer verschrikt, dat ze de vlucht namen en ik er den geheelen tijd dien ik waakte geen last meer van had.

Toen ik, na van mijn wacht afgelost te zijn en gerust geslapen te hebben, den volgenden morgen wakker werd, bezagen we de vleermuis. 't Was een afschuwelijk leelijk dier, met overeind staande, puntige huidlappen op den neus. Van boven was hij kastanjebruin, op den buik roodachtig geel.

‘'t Is de soort welke men 't lansijzer noemt,’ zeide ik, ‘omdat haar neus veel van het ijzer eener lans heeft. Anderen noemen haar bladneus, omdat de lappen op haar neus veel van bladeren weg hebben. 't Zijn onbeschaamde en brutale dieren, dat kan ik u verzekeren.’

‘Wel, Zu, nu hebben we iets om aan Charlotte mee te brengen uit het naar haar genoemde land,’ zeide Karel.

‘Foei, Karel,’ zeide zij met afschuw. ‘Als we haar niets beters kunnen meebrengen, is 't beter, dat we met leege handen thuiskomen.’

‘Karel zei 't ook maar uit scherts,’ antwoordde ik. ‘En hoe staat het met de kalebassen?’

‘Nog niet droog genoeg, Papa,’ antwoordde Zuleika. ‘We zullen ze nog met zand en al moeten meenemen.’

‘Eer we scheep gaan, zullen we hier nog wat rondwandelen,’ zeide ik. ‘Ik wil wel eens kennis maken met de verschillende planten, welke hier wassen.’

Onder andere vond ik hier een heester, welke mij aan het

theeboompje deed denken. We plukten er een aantal bladeren van af, welke we mee wilden nemen om die thuis te beproeven. Evenals de Chineezen doen, rolden we ze op en legden ze in de zon te drogen.

Met een en ander was 't reeds acht uur geworden, eer we onzen tocht voortzett'en. De beide vaartuigen werden weer vlot gemaakt; de opgerolde theebladeren in een viertal kalabassen gedaan, welke we droog genoeg rekenden, om van 't zand bevrijd te worden, en zoo stevenden we westwaarts.

't Eerste, wat we belangrijks ontmoetten, was een breede rivier, waarschijnlijk een van die, welke haar oorsprong op Catharina'shoogte hadden, en welke we een klein eind opvoeren. Doch we keerden spoedig terug: want die rivier was vrij gevaarlijk; daar er zich een aantal alligators in ophielden, welke hun vervaarlijke bekken opsperden. Vooral de kaïak liep gevaar; de vraatzuchtige dieren zouden er geen been in gevonden hebben, die omver te werpen. Blijde, dat we aan dit gevaar ontsnapt waren, roeiden we langs de nu rotsachtige kust voort en zagen Catharina'shoogte met haar vlag duidelijk voor ons liggen. Het uiterste punt der Noordkust was een rotsachtige kaap, die dreigend in zee uitstak en welke we daarom Rotskaap noemden. Thans ging de tocht zuidelijk en steeds bleef de kust rotsachtig, totdat we een vrij smalle en ondiepe beek bereikten, aan welker oever eenige waaierpalmen stonden. Hier gingen we aan wal, om wat te eten en uit te rusten.

't Water van de beek was zoo helder en de bodem die met een fijn zand bedekt was, zoo ondiep, dat we duidelijk de visschen zagen zwemmen en we ze met de hand konden grijpen. We vingen er eenige, om die te braden en te eten. Onder 't vangen van die visch echter, bemerkte ik enkele glinsterende korrels tusschen 't zand; ik schepte een handvol daarvan, sloot toen de hand en spoelde er 't zand uit. Tot mijn verbazing waren de gele korrels, die nog niet de grootte van een kersepit hadden, echt goud; ten minste ik zag het daarvoor aan. Om dezelfde reden als ik bij 't graven van 't kanaal de goudklompen bewaarde, wilde ik nu ook hier wat van verzamelen. We schepten nu in onze reeds droog geworden kalabassen van dat rivierzand, deden er water bij, roerden 't

om, lieten het even bezinken en goten dan het troebel geworden water langzaam en voorzichtig af. Dit herhaalden wij, totdat er niets overbleef dan de zware gele korrels. Door deze zandwassching verzamelden we in weinig tijds een halve kalabas met goudstof. Doch nu werd het tijd om verder te stevenen. We verlieten dus de Goudrivier, en kwamen weldra aan de Schelpkust, welke ik terstond herkende. 't Aantal haaien, dat we zagen, was ontzaglijk; ze bleven echter op een behoorlijken afstand van ons. 't Vervolg van onze reis langs de westkust leverde weinig bijzonders op. Tegen den avond bereikten we de uiterste punt: een kaap, aan welke we ter eere van mijn jongsten zoon den naam van ‘kaap Johannes’ gaven.

‘We zullen hier moeten overnachten,’ zeide ik. ‘Ik had zoo zeker gehoopt, van avond thuis te zijn. 't Eiland is echter grooter dan ik wel meende.’

We beklommen de rotsachtige Johanneskaap, van welker top we een uitgestrekt gezicht over de zee hadden. Aan den verren horizon zag ik eenige zwarte stippen, welke ik vermoedde, dat eilanden waren. Ik wees ze aan Zuleika.

‘Daar ligt het land, waar ik geboren ben,’ zeide zij.

‘Dus uw vaderland,’ verbeterde ik. ‘Zoudt ge niet verlangen, er weer heen te gaan?’

‘O, neen,’ antwoordde ze. ‘Sedert ik bij u woon en andere dingen geleerd heb, dan die ik daar leerde, wensch ik niet naar 't land terug te keeren, waar ik eenmaal koningin zou geworden zijn van een volk, dat onbeschaafd is.’

‘Maar als uw landgenooten eens op het eiland kwamen en u hier vonden,’ hervatte ik.

‘Ze zullen niet komen,’ antwoordde zij. ‘Ze bezoeken geen andere eilanden, dan die, welke onder den wind liggen. 't Was juist daarom, dat mijn voedster mij dezen kant uitvoerde.’

De verzekering van Zuleika stelde mij gerust. Ik begreep ook zeer goed, dat de wilden, bij een steeds heerschenden Noord- of Zuidoosten passaat, het niet in den zin zouden krijgen, ons eiland te bezoeken; ofschoon 't hun, bij een mogelijke landing, toch nog werk genoeg zou kosten, onze kolonie te vinden.

We zochten nu op Kaap Johannes een geschikte plaats, om ons nachtleger op te slaan en vonden die in een tamelijk ruime

grot, voor welks ingang we een groot vuur aanlegden, ten einde ons tegen wilde dieren te beschermen. Ik liet weder een onzer duiven op en dateerde den brief van kaap Johannes, opdat onze Jan mocht zien, dat we hem niet vergeten hadden. Den volgenden morgen voeren we van Johanneskaap af, en kwamen weldra aan een beek, die geen andere kon zijn dan de Vulkaanbeek, in welke de Tapirbeek zich ontlast. We voeren nu Oostwaarts langs de Zuidkust, die zeer bochtig was. Ook hier vonden we vrij wat sporen van den orkaan, welke nu ruim een jaar geleden op ons eiland gewoed had. We zagen tal van boomen, die ontworteld op den grond lagen en verwonderden er ons over, dat de geheele Noord- en Westkust zoo verschoond waren gebleven.

Toen de zon op 't hoogst was, voeren we in een inham binnen, welken we Baai der Rust noemden, waar we ons middagmaal gebruikten en van onze vermoeinissen uitrustten. 't Was het laatste tooneel van weelderigen plantengroei dat we voor oogen gehad hadden. 't Verdere gedeelte van de Zuidkust was niets dan barre rotsen, tegen wier voet de zee haar golven aansloeg. 't Was hier hetzelfde gezicht, dat ons getroffen had, toen we op 't eiland kwamen, en ik 't geheele eiland voor een naakte klip had gehouden. 't Was reeds laat op den middag, toen we, braaf moede, op de Sloepkust terugkwamen. De geheele familie, die achtergebleven was, stond ons op het strand te wachten. We waren echter te moede, om onze lotgevallen te vertellen. Zuleika had het genoegen, dat mijn vrouw recht in haar schik was met de kalabaskommen, welke ze haar meebracht. Wat het goud aangaat, dat borgen we in het kistje, waarin ik alles deed wat geld of geldswaarde bevatte en dat in de grot stond. Daarop trokken we terstond naar 't Mangelbosch, waar we ons dadelijk ter ruste begaven en weldra gerust sliepen.

Zestiende hoofdstuk.
Waarin vrij wat belangrijks voorkomt.

Indien ik wilde voortgaan met alles te verhalen wat we deden, zou ik zeker wel vijf of zes boekdeelen kunnen vullen, en zoudt ge er zeker vrij wat eenvormigs in vinden, daar onze reizen door 't eiland weinig nieuws opleverden en onze levenswijs, hoe gelukkig ook voor ons, toch genoegzaam dezelfde bleef.

Vijf jaren hadden we daar nu vertoefd, en ze waren omgevlogen als vijf maanden, en, als onze kinderen niet vijf jaren ouder geworden waren, zouden we 't niet gemerkt hebben. Wat mij en mijn vrouw aangaat; 't was of we op nieuw jong geworden waren. Nooit hadden we ons zoo voortdurend gezond en sterk gevoeld als tijdens ons verblijf op 't eiland, en, wat mijn vrouw wel 't minst had noodig gehad, was de medicijnkist geweest, die we nog al van 't schip hadden meegenomen.

Wat mijn vrouw en mij aangaat - wanneer men 't ons afgevraagd had, of we ooit ons verbanningsoord hadden willen verlaten en weer in de maatschappelijke samenleving hadden willen terugkeeren - we hadden verkozen, op onze tegenwoordige woonplaats te leven en te sterven. Maar wanneer we onze kinderen aanzagen, dan kwam er wel eens de gedachte bij ons op: ‘zouden ook zij van alle maatschappelijke voorrechten verstoken, hier moeten leven en sterven? Onze Karel toch was nu reeds een jongeling van twintig jaren, Eduard zeventien en onze kleine Jan een aankomende knaap van vijftien jaren. Gerrit was even oud als Karel, Charlotte, Cato en Zuleika waren twee jaren jonger.

Waren dát jonge lieden, om hier in afzondering te blijven leven, en zou er, hoe tevreden ze ook met het tegenwoordige waren, in die jeugdige zielen geen verlangen wonen, om zich weer in de woelige, drukke samenleving te bewegen? 't Is

waar - ze waren hier vrij, ongedwongen en hadden zich aan geen maatschappelijke vormen te storen; maar toch - hoeveel misten ze niet van 't geen den geest beschaaft en de ziel veredelt: kunst, litteratuur, muziek - alles was en bleef een gesloten boek voor hen. En al liet zich geen onbevredigd verlangen in hun dagelijksch verkeer bemerken; dan, wanneer de kwade mousson aankwam, en we weken lang in huis opgesloten waren, kon de drie- of viermaal doorlezene bibliotheek, konden de zoo menigmaal gespeelde spellen die jeugdige zielen niet meer boeien en maakte zich van hen een lusteloosheid meester, die ze wel poogden te verbergen, maar niet geheel konden ontveinzen.

Mijn vrouw en ik, die dat met angst en droefheid bespeurden, spraken zoo weinig als we konden van Holland. Des te meer poogden zij er de gesprekken op te brengen, en Zuleika, die zeer nieuwsgierig was naar de beschaafde maatschappij van welke ze geen recht begrip had, bracht dit onderwerp dikwerf op het tapijt, om toch veel van die samenleving te hooren, waarin ze eens hoopte opgenomen te worden. Vooral 't laatste jaar was bij mijn oudste kinderen 't verlangen naar 't vaderland zeer toegenomen, en ik bemerkte dat zeer goed; daar ze niet alleen de noodsignalen op den seinpost en de Catharinahoogte zeer goed in orde hielden, maar ook seinen op 't Lamantijnseiland en de Albatroskaap plantten, ja, dagelijks de rots boven onze grot beklommen, in welke ze ten dien einde een trap gehouwen hadden, om, met mijn verrekijker gewapend, in zee uit te zien, of er geen schip in 't gezicht was.

Wel wetende, hoe ze ons zouden bedroeven door een verlangen kenbaar te maken, hetwelk we niet konden bevredigen, hielden ze hun wenschen voor ons geheim; alsof we niet bemerkten, hoezeer dat eene verlangen al hun doen en laten bestuurde. Zoo waren de drie jongens herhaalde malen naar de Goudrivier geweest, en hadden ze een aanzienlijken voorraad van stofgoud opgezameld; de kristalgrot was geplunderd (want ze wisten, dat dit soort van kristal in Europa duur verkocht wordt); kortom 't laatste jaar hadden ze er zich op toegelegd om een voorraad te verzamelen van dingen, welke ons op ons eiland toch nutteloos waren, maar, indien we gered werden, ons in 't vaderland of werwaarts we ook gaan zou-

den, een onafhankelijk bestaan zouden verschaffen. Toch geloofden wij, mijn vrouw en ik, dat die zelfde jonge lieden, die nu verlangden, om het eiland te verlaten, nog menigen traan zouden storten, als ze de dingen zouden moeten vaarwel zeggen, waaraan ze zoo gehecht waren, en die geheel en al hun eigen schepping waren. Eén ding slechts was er, dat mij verontrustte: ons buskruit liep op zijn eind, en al konden we boog en pijl zoo goed hanteeren als de beste - in onze schatting wogen die toch niet tegen onze geweren op. Intusschen was dit geen bekommering, sterk genoeg om mij te doen verlangen, het eiland te verlaten.

Zoo stonden de zaken, toen voor de vijfde maal de regentijd aanstaande was. Ik zag 't al aan de gezichten der jongens, die evenzeer betrokken als tusschenbeiden de lucht. Op zekeren morgen kwam Eduard met een opgewonden gelaat den rotstrap afsnellen en wel zoo haastig, dat we bang waren, dat hij naar beneden zou tuimelen.

‘Een schip in 't gezicht!’ jubelde hij. ‘Papa, waar is uw verrekijker!’

Hoe kalm we ook bij elkander zaten; de tijding, welke hij bracht, werkte op ons als een electrieke schok. Ik nam mijn verrekijker en we allen snelden den rotstrap op naar de plaats waar onze seinpaal stond. Inderdaad had Eduard zich niet vergist; doch 't was nog zoover, dat men met het bloote oog niet zien kon, welk soort van schip het was en welke vlag het voerde.

Terstond richtte ik mijn kijker naar 't punt, waar 't schip aan den horizon zichtbaar was.

‘Ge hebt gelijk, Eduard; het is een schip, en als mijn gewapend oog mij niet bedriegt, dan voert het de vaderlandsche vlag.’

Nu moesten allen 't zien.

‘'t Heeft zijn steven naar 't eiland gewend,’ zeide Eduard. ‘Jammer, dat er zulk een windstilte is, waardoor 't niet vooruitkomt.’

‘Ik vrees, dat die spoedig in storm zal veranderen,’ zeide ik. ‘'t Is of de lucht heden nog drukkender is dan gisteren.’

‘Dan behoede de hemel 't arme schip, om op deze klippige kust te komen!’ zeide mijn vrouw.

‘Wanneer 't maar niet Zuidoostwaarts stevent, is 't vaarwater goed genoeg,’ zeide Gerrit, wiens zeemanshart bij 't zien van een schip opengegaan was. ‘Als 't onze vlag bemerkt, zal het zeker begrijpen, dat het hier menschen vindt, die smachtend verlangen, van een eiland verlost te worden, waarop ze nu reeds meer dan vijf jaren hebben doorgebracht.’

‘En tal van zegeningen genoten hebben,’ zeide ik.

‘Maar toch afgesloten van de menschelijke samenleving waren,’ zeide Karel. ‘Wat weten we van 't geen er gedurende die jaren op de wereld gebeurd is! Leiden we hier geen plantenleven?’

‘Stil, Karel!’ zeide mijn vrouw. ‘Hebben we in die vijf jaren elkander niet dubbel leeren liefhebben en op God vertrouwen? En zoudt gij allen zulke fiksche menschen zijn geworden, wanneer ge niet geleerd hadt, u zelf te helpen?’

‘Maar hoe eng is onze gezichtskring, Mama,’ zeide Charlotte. ‘Ik was nog jong, jonger dan Karel, toen ik het bedrijvige leven verliet, en toch voel ik een smachtend verlangen, om weder andere tooneelen te zien, onder andere menschen te leven. En dan voor Frans, die nog op den leeftijd is, om iets meer te leeren, dan wij hem hebben kunnen geven? Zoudt ge 't voor hem niet gelukkig vinden?’

‘Mij wordt ons leven hier te eentonig,’ zeide Eduard. ‘Worden we schier niet gelijk aan de wilden, die slechts leven om te jagen en elkander te beoorlogen, en dezen smaken nog de genoegens des gezelligen levens. Ik snak er naar om in de beschaafde maatschappij terug te keeren. Maar wat is dat?’ riep hij, zich zelf in de reden vallende.

Wij allen stonden verschrikt. Een geweldige schok deed de rots trillen, op welke we stonden, en eer we nog tot bezinning konden komen, had die schok zich tot driemalen herhaald.

‘Groote God!’ riep Charlotte uit. ‘'t Zal toch geen aardbeving zijn!’

Ik antwoordde niet; maar mijn doodsbleek gelaat moet den anderen wel angst hebben aangejaagd. Ik wist er meer van dan een van allen. Toen we toch dezen nacht rustig sliepen, was ik onverwachts wakker geworden, door een schok, volkomen gelijk aan dezen. Ik had mij overeind gericht, denkende dat ik gedroomd had, toen er een tweede, niet minder hevige

gevolgd was. Toen echter had ik gemeend, dat het een sterke windvlaag was, die onzen boom deed schudden, had de mijnen niet wakker willen maken en was, daar ik geen herhaling van de schokken gevoelde, weer in slaap gevallen. Mij verbeeldende, dat ik gedroomd had, had ik er dien morgen tegenover allen van gezwegen; des te meer deed het mij nu aan, dat we drie van die schokken bij doodstil weder op de stevige rots gevoelden. Ik kon er niet aan twijfelen, of bij de vreeselijke gedruktheid van den dampkring waren dit de voorboden van een aardbeving.

‘Wat scheelt er aan, Papa?’ vroeg Charlotte angstig.

‘Niets, Charlotte, dan dat ik nu wensch, dat het schip naar ons eiland moge komen. 't Kan wel eens hoog tijd zijn, dat we ons van hier verwijderen.’

‘Ge zoudt dus denken, dat dit werkelijk de schokken van een aardbeving zijn?’ vroeg mijn vrouw angstig.

‘Wie zal 't zeggen?’ hernam ik. ‘Ik heb van nacht twee dergelijke schokken gevoeld en, daar 't angstig blaten van onze lama's iets meer dan gewoons voorspelt, kan ik niet ontkennen, dat ik mij wel eenigermate ongerust maak.’

‘Zou die aardbeving spoedig komen?’ vroeg Cato angstig.

‘Ik heb wel eens gelezen, dat die dagen lang vooruit zich door schokken en trillingen aankondigt,’ zeide ik, ‘en geloof daarom niet, dat het gevaar zoo nabij is. Daarenboven kan er wel hier of daar in een nabijzijnd land een aardbeving plaats hebben en wij slechts de schokken daarvan gevoelen. In alle gevallen moeten we rustig afwachten, wat God over ons beschikken zal. Tot hiertoe heeft Hij vaderlijk voor ons gezorgd: we zullen 't verder aan Hem overlaten.’

‘Dat willen we,’ zeide mijn vrouw onderworpen. ‘In alle gevallen is 't gelukkig, dat de aardbeving, als 't er een wordt, niet in den stormtijd voorkomt. Dan zeker zou er geen mogelijkheid zijn, om het eiland te verlaten.’

‘Voorzeker,’ antwoordde ik, om haar gerust te stellen, ofschoon ik zeer goed wist, dat die soort van natuurverschijnselen gewoonlijk met een uiterst hooge en verbolgen zee gepaard gaan.

‘Wat zoudt ge er van denken, Papa, als Gerrit, Karel en

ik eens in de sloep naar gindsch schip voeren?' vroeg Eduard.

'Vooreerst zoudt ge 't vóor den avond niet bereiken, Eduard; want het ligt op een te grooten afstand van ons verwijderd. Maar ook al kondt ge 't bereiken - 't zou te gevaarlijk zijn, u op de zee te wagen. Bij een drukkende windstilte als we hebben, kan er elk oogenblik een storm, wat zeg ik, een orkaan opkomen en zoudt ge roekeloos uw leven wagen. 't Eenige, wat we op dit oogenblik doen kunnen, is rustig af te wachten. Een onzer moet hier bij de vlag blijven en 't schip onophoudelijk in 't oog houden; terwijl een ander met een noodvlag seinen geeft. Hoewel de passaat naar onze kust waait, is er zoo weinig wind, dat het schip onmogelijk vóor morgen hier is, al bemerkt het ons zelfs en is 't voornemens ons te redden. Ware 't een stoomschip, dan zou 't wat anders zijn. Maar een zeiler kan niet voortkomen, al heeft het ook, zooals dit, alle zeilen bijgezet.'

'Wel een bewijs althans, dat men op 't vaartuig geen storm verwacht,' zeide Gerrit.

'Omdat er op de plaats, waar 't zich bevindt, minder windstilte schijnt te zijn dan hier,' zeide ik. ''t Is echter niet te denken, dat die windstilte zich slechts tot onzen omtrek bepalen zal, en wanneer zich die ook daar laat gevoelen, zullen we het de zeilen wel spoedig zien strijken. Elk ervaren kapitein weet slechts al te goed, dat windstilte de voorbode van een orkaan is.'

'Vreest ge dus voor een orkaan, Papa?' vroeg Charlotte.

'Voor geen minderen dan we nu ongeveer vijf jaren geleden gehad hebben, Charlotte,' antwoordde ik. 'Zie maar, hoe angstig de zeevogels rondvliegen en hoe ze de rotsen opzoeken, om zich tegen 't nakende gevaar te bergen. Hun instinkt voorspelt het hun, dat ze veiligheid moeten zoeken.'

We begaven ons nu naar beneden, behalve Eduard en Karel, die bij den seinpaal bleven. Hierop vervaardigden wij een andere vlag van witte stof, welke Gerrit naar boven bracht, en waarmede een van hen zou wuiven, opdat men, wanneer men van 't schip onze Nederlandsche driekleur gewaar werd, zou begrijpen, dat het hier geen Nederlandsch fort was, maar het teeken dat er zich schipbreukelingen van onze natie bevonden.

Toen Karel, dien Gerrit afgelost had, beneden kwam bracht hij de tijding mede, dat het schip weer wat genaderd was. Verscheidene van ons klommen andermaal den rotstrap op, om zich van de waarheid te overtuigen. Inderdaad was het schip nadergekomen en konden we reeds met het ongewapende oog de geliefde vaderlandsche driekleur onderscheiden.

‘Het nadert, Papa,’ zeide Eduard. ‘Misschien heeft het onze noodvlag gezien en zal 't ons komen verlossen.’

‘God geve het!’ zeide ik. ‘We gaan straks eten. Na 't eten zal ik u doen aflossen. Foei! wat is 't hier warm. Hoe houdt ge 't hier uit.’

‘Wat men gaarne doet, valt licht, Papa,’ antwoordde Eduard. ‘Hebt ge al gezorgd, dat ons kistje met goud en geldswaarde bij de hand is.’

‘Ik ben te zeer overtuigd, mijn jongen, dat alleen dit ons in de beschaafde wereld een positie kan verschaffen,’ antwoordde ik, ‘dan dat ik het zou vergeten. Ons stofgoud, Eduard, hoe weinig nut het ons ook op dit eiland schenkt, zal ons een sleutel zijn die vele deuren opent, welke anders voor ons gesloten zouden blijven.’

‘Zoo heb ik er ook over gedacht, Papa,’ antwoordde Eduard. ‘En 't is daarom, dat we gepoogd hebben, onzen schat zooveel mogelijk te vermeerderen.’

Ik verliet Eduard en Gerrit, en begaf mij naar beneden. Juist was ik op den rotstrap, toen zich weer een schok deed gevoelen, en wel zoo geweldig, dat ik bijna naar beneden was gestort. 't Angstgeblaat der lama's in ons dierpark deed zich weder hooren. Mijn vrouw, Charlotte, Cato en Zuleika snelden mij tegemoet.

‘Hebt ge dien schok gevoeld?’ vroeg de eerste.

‘Ja,’ antwoordde ik. ‘'t Scheelde weinig, of ik was van den trap gevallen.’

Ik zweeg eensklaps; want een geloei als van een orkaan deed zich hooren. 't Kwam echter niet uit de lucht, maar onder uit den grond.

We zaten aan den maaltijd aan; maar niemand at met lust. Terwijl we nog bezig waren met eten, kwamen Eduard en Gerrit beneden. Hun gelaat stond schier wanhopig.

‘'t Schip is gedraaid,’ zeide Eduard. ‘Waarschijnlijk heeft het gezien, hoe gevaarlijk ons rotseiland is.’

‘Is het teruggezeild?’ vroeg ik.

‘'t Is uit het gezicht,’ antwoordde Gerrit. ‘'t Heeft koers naar 't Zuiden gezet en is niet meer te bekennen.’

‘Waarschijnlijk heeft het ons noodsein niet gezien,’ zeide ik.

‘Of 't vreest voor een orkaan, en wenscht de nabijheid eener rotsige kust te ontwijken,’ zeide Gerrit. ‘Want dat er weer een orkaan op handen is, is zoo goed als zeker.’

‘Hebt ge dien schok gevoeld, kort nadat ge ons verlaten hadt, Papa?’ vroeg Eduard.

‘Het scheelde weinig, of ik was naar beneden getuimeld,’ antwoordde ik. ‘Sedert echter is 't weer doodstil geweest.’

Met angst verbeidden we den nacht. Toch was het de veiligste manier, om dien in 't Mangelbosch door te brengen. De lucht hing zoo dreigend op de zee neer, dat we niets anders dan een hevigen orkaan verwachtten. Met loome schreden begaven we ons dus naar 't Mangelbosch, waar we in onze woning ten minste veilig zouden zijn tegen 't woeden van den orkaan. We bleven echter gekleed; niemand van ons dacht er aan, om naar bed te gaan. Wel hoorden we van tijd tot tijd een geloei als van een sterken wind; doch 't was of dat loeien uit den grond kwam: de bladeren der boomen bleven doodstil. Sedert dien geduchten schok, was alles stil gebleven en we hielden dat geluid veel meer voor 't ruischen van den wind in de bosschen dan voor iets anders.

't Was een bange nacht dien we doorbrachten. Ofschoon geen van ons sliep - niemand sprak een enkel woord. 't Was alsof ieder met zijn eigen gedachten bezig was. 't Was middernacht. Zes lange uren hadden we zoo in een angstige stilte doorgebracht; want het uiten van enkele losse woorden of angstige voorgevoelens kan geen gesprek genoemd worden. Daar liet zich eensklaps een vervaarlijke schok gevoelen, vergezeld van een geluid, als werden er honderd kanonnen tegelijk afgeschoten. We sprongen op, zij, die reeds in een lichte sluimering gevallen waren, werden klaar wakker. Eenige seconden later een tweeden schok, die den achterwand van onze woning vaneenrukte.

‘Haast u! Redt u!’ riep ik uit en we stormden den trap af.

Een derde schok deed zich gevoelen, nog sterker dan de eerste en onze woning stortte in elkander; de reus, waarin zij stond, was gespleten. Een helle gloed verlichtte het tooneel vóor ons. Een nieuwe krater scheen zich dicht bij 't Mangelbosch geopend te hebben. Vuur, rook en vlammen lichtten aan den westelijken kant door het gebladerte heen. Schok op schok deed zich gevoelen; het kreupelbosch voor ons knetterde, in brand gestoken door de gloeiende lava, welke er zich een weg door baande. ‘De laan door naar Buitenzorg!’ riep ik, en zonder te weten, of allen ons volgden, stormde ik het pad af tusschen onze tuinen door. Onophoudelijk schudde de grond onder onze voeten; 't was of de aarde een zee was geworden, zoo golfde zij. Onder 't angstgeschrei der mijnen snelde ik voort tot aan den anderen kant van 't Vredemeer, thans geen Vredemeer; want zijn golven schuimden alsof 't een zee was.

Allen waren we tot hiertoe gered. We sloegen een blik op ons Mangelbosch. 't Stond reeds in lichtelaaie vlam. De lava stroomde met een blauwen gloed onze tuinen door, en viel sissend in 't meer.

‘Voorwaarts! eer 't meer gedempt is en de lava ons bereikt!’ riep ik uit.

En weldra snelden we over den golvenden bodem voort, tot dicht bij 't dierenkamp. Alles was daar uit elkander gerukt en de angstige dieren renden, kermend als wij, naar den zeekant toe. De roode gloed van de vuurzuil achter ons verlichtte dit tooneel van wanhoop en angst.

‘Naar 't strand!’ riep ik, en we snelden weer voort. Daar kwamen we aan Buitenzorg. Eensklaps kwamen ons eenige matrozen tegemoet.

‘Snel! Gaat met ons mee. We zijn gekomen, om u te redden!’ riep een hunner, en we hadden onze verlossers wel in de armen willen vallen.

‘'t Kistje met goud!’ riep Eduard. Maar wat kon mij goud schelen, waar 't leven van ons en onze dierbaren in gevaar stond.

‘'t Staat in de zomerwoning op de tafel!’ riep ik, niet wetende, wat ik zeide. ‘Maar laat ons slechts onze redders volgen.’

Haastig voerden ons de matrozen mede. Spoedig waven we in de boot. Maar ik miste mijn vrouw, Gerrit, Karel en Frans.

‘O, mijn God! Steek nog niet van wal!’ riep ik. ‘Ik mis er nog.’

Op 't zelfde oogenblik kwam Gerrit.

‘Waar is mijn vrouw. Waar zijn Karel en Frans?’ riep ik uit.

‘Daar ginds!’ riep Zuleika, en ze wees naar 't strand. Daar lagen ze alle drie geknield, mijn vrouw de rechterhand wanhopig voor de oogen; de andere twee met gevouwen handen het tooneel van den brand aanschouwende en niets om zich ziende dan de opgeruide baren. In de vreeselijke verwarring had Karel zijn bijna onmachtige moeder onder den arm genomen en Jan haar rechterhand gegrepen. In den haast om zich mede naar de boot te spoeden, hadden ze haar gemist en meenden niets anders dan den dood voor oogen te hebben. Reeds was Zuleika uit de boot gesprongen, en nog eer we haar konden volgen had ze de verdwaalden bij de hand gegrepen en naar de boot gebracht.

‘Zijn allen in de boot?’ vroeg de stuurman.

‘Allen,’ zeide ik.

‘Dan terstond afgestoken en goed geroeid,’ vervolgde hij. ‘Want elk oogenblik toevens is doodelijk. De zee wordt hoe langer hoe onstuimiger.’

Terstond staken we van wal en hoe hoog de zee ook ging, waren we weldra een goeden afstand van 't strand verwijderd. Met kracht van riemslagen bereikten we weldra 't schip, waar we snel werden opgenomen. Caro, die ook in de boot was gesprongen, was 't eenige dier dat gered werd.

Geen enkel woord was er op den tocht van 't eiland naar 't schip gesproken; ook nu werd er geen enkel woord gewisseld. Zoodra we op 't dek van 't vaartuig waren, dat ons gered had en de boot aan boord was gehaald, beval de kapitein, dat men wenden zou en verwijderden we ons van 't eiland. Met een treurig oog zagen we naar de plaats, waar we vijf jaren gelukkig geweest waren en die nu waarschijnlijk, geheel verwoest, voortaan als een naakte klip daar zou liggen, of door de golven van den Oceaan overspoeld zou worden. Eerst nu konden we over 't geweld der uitbarsting oordeelen. Een ontzaglijke zuil van rook en vuur wierp asch en steenen tot een aan-

zienlijke hoogte, en aan den voet des kraters had de gloeiende lava alles aangestoken. 't Geheele eiland scheen één enkele boschbrand. Of de verwoesting zich ook naar de westzijde van 't eiland uitstrekte, wisten we niet; dat de geheele oostkant vernield werd, stond bij ons vast.

We hadden den kapitein nog niet gezien; ternauwernood zijn stem gehoord, en waren op verzoek van den stuurman (daar we op het dek hinderlijk waren) in de kajuit gegaan. Daar zaten we treurig en zwijgend bij elkander; de eenige van ons, die nog vatbaar was voor een ander gevoel dan smart, was Zuleika, die met echt kinderlijke nieuwsgierigheid al het haar zoo vreemde van 't schip bezag.

Terwijl we daar zoo zaten, ging de deur der kajuit open, en een ‘Hoe Ferdinand! Hoe Marie! Gij!’ klonk ons tegen.

‘Gij, Ernst!’ riepen we beiden uit, en een warme handdruk en een vurige omhelzing volgden. Eensklaps vloog Cato op den kapitein (want deze was het) toe en hing met den kreet: ‘Papa! lieve Papa!’ aan den hals haars voor verloren gehouden vaders.

‘Cato! lieve Cato! God was het die mij ingaf, dat ik u allen redden moest!’ riep de kapitein uit. ‘O, wel beloont hier een goede daad zich zelf!’

Nadat de eerste ontroering wat bedaard was, liet de kapitein, in wien mijn lezeressen en lezers wel mijn verloren schoonbroeder zullen herkend hebben, wijn brengen, om onze levensgeesten wat op te wekken, en, na zich verzekerd te hebben, dat ‘de Amphitrite’ (zoo heette zijn schip) buiten gevaar was, vertelde hij in 't kort zijn lotgevallen.

‘Ons schip werd midden in den nacht door Chineesche zeeroovers overvallen. Ons scheepsvolk verdedigde zich dapper; doch moest onder hun slagen bezwijken. Ik zelf werd met mijn eersten stuurman en twee matrozen naar hun roofhol gesleept en gedwongen, hen op hun zeerooverijen te vergezellen. Drie jaren zuchtte ik in een gevangenschap, erger nog dan een kerker; want ik moest getuige zijn van de onmenschelijke wreedheden, welke ze bedreven. Op een hunner aanvallen werden ze zoo goed ontvangen, dat ze met bebloede koppen moesten terugdeinzen. Ik had van het oogenblik gebruik gemaakt, dat ze mij min-

der streng bewaakten en mij in 't water geworpen. Zwemmende bereikte ik het schip, dat hun aanvallen had afgeslagen en werd er liefderijk in opgenomen. Met een hart vol angstig verlangen spoedde ik mij naar 't vaderland terug en vond.... mijn vrouw dood en mijn eenig kind met de Phoenix vertrokken. Spoedig had ik weer een schip; doch eer ik het land verliet, kwam de tijding, dat de Phoenix waarschijnlijk in een hevigen orkaan met man en muis was vergaan; daar men er niets meer van gehoord had. Waar dit echter gebeurd was, kon niemand gissen. Ik stond dus geheel alleen in de wereld, zonder vrouw, zonder kind, ook zonder bloedverwanten.'

'Wij zijn dan ook de eenigen van de Phoenix, die uit de schipbreuk gered zijn,' zeide ik. 'De kapitein was met den val van den grooten mast over boord geslagen en het scheepsvolk heeft zich, toen 't schip op een klip gestrand was, in de groote sloep gewaagd en is waarschijnlijk een prooi der golven geworden.'

'Gewone onvoorzichtigheid,' zei kapitein Helmans. 'Wanneer de kapitein in 't leven was gebleven, zou hij 't niet veroorloofd hebben; daar kunt ge zeker van zijn.'

'Indien ze, zooals wij, op het wrak gebleven waren, zouden ze hun leven gered hebben,' hernam ik. 'Doch zeg mij, hoe kwaamt ge op den inval om ons te redden?'

'Dat was zeer natuurlijk,' antwoordde kapitein Helmans. 'In den omtrek van uw eiland komende, zagen we daar een geweldige rookwolk uit opstijgen.'

'Welke wij niet konden zien,' zeide ik. 'Wel hebben we geduchte schokken gevoeld.'

'Begrijpende, dat hier de uitbarsting van een vulkaan zou plaats hebben en wetende, hoe gevaarlijk de zee op zulke tijden is, besloot ik van het eiland af te houden; doch de geringe passaat, dien we hadden, dreef er 'de Amphitrite' naar toe. Uit nieuwsgierigheid richtte ik er mijn kijker heen en zag op een hooge rots de Nederlandsche vlag, terwijl er een noodvlag gezwaaid werd. Ik riep mijn eersten stuurman. 'Op dat eiland zijn menschen,' zeide ik, 'menschen, die waarschijnlijk met hun eiland in de diepte van den Oceaan zullen verzwolgen worden, en die moeten we redden.' - 'Maar hoe zullen we dat, kapi-

tein?' vroeg hij. 'Er is geen wind genoeg.' - 'We moeten trachten in den wind te komen en daartoe meer zuidelijk zien te geraken.'

'Vandaar dat ik uw schip uit het oog verloor, Oom,' zeide Eduard. 'Ik begreep de manoeuvre niet en dacht, dat ge wegzeildet.'

'Met den weinigen wind, dien we vatten konden, ofschoon we onder volle zeilen waren, kwamen we eerst met het vallen van den avond op een genoegzamen afstand van het eiland. Doch 't was alsof met het einde van den dag de woede van den vulkaan bedaarde. Wetende, hoe dit meer het geval is en dikwerf vierentwintig uren kan aanhouden, besloot ik, het daglicht af te wachten en dan pogingen tot uw redding te doen. Doch te middernacht werden we gewekt door een geluid, alsof er een hevige kanonnade plaats had. Ik snelde op het dek, en bemerkte, dat de uitbarsting zich met verdubbelde hevigheid vernieuwd had. "Terstond de boot uit, en wie een hart in 't lijf heeft roei met mij naar den wal, om, kan 't zijn, die arme menschen te redden!" riep ik. Aanstonds boden mijn tweede stuurman en acht flinke matrozen zich aan; doch baden mij, op 't schip te blijven. En daar mijn tegenwoordigheid hier gevorderd werd in 't belang van mijn patroons, liet ik hen gaan. De zee schuimde en kookte vreeselijk en 't was zeker een gewaagde onderneming. Maar als er menschenlevens te redden zijn, deinst de Nederlandsche janmaat voor geen gevaren terug. En Goddank! ze hebben u gevonden en u gered. Juist waren ze aan land, toen ze u ontmoetten.'

'En toch ware ik bijna mijn vrouw en twee mijner zoons kwijt geweest, indien de tegenwoordigheid van geest onzer lieve Zuleika hen niet gered had,' zeide ik. 'Ik moet er niet aan denken, dat dit kon gebeurd zijn!'

'In de verwarring was ik met Karel en Jan afgedwaald,' zeide mijn vrouw. 'We meenden in de boot te stappen en zagen ons eensklaps door de schuimende golven als omringd. Reeds hadden we niets dan den dood voor oogen toen eensklaps de reddende hand van Zuleika de mijne greep en ons in een oogenblik in veiligheid in de sloep voerde.'

''t Was dan ook zaak om beraden en snel te handelen,'

zeide de kapitein. ‘Nog een minuut, vertelde mij de stuurman, en ge waart reddeloos verloren geweest, zuster, gij en uw beide jongens.’

‘En zoo zijn we dan allen gered,’ zeide ik. ‘En we danken 't naast God aan u, beste Ernst,’ zeide ik. ‘Zeker ben ik zeer gelukkig over die redding en zou ik ondankbaar zijn, indien ik morde. Toch had ik die redding liever onder kalmer omstandigheden gehad. Want we staan thans voor u als bedelaars, die niet meer bezitten, dan 't weinige en slechte goed dat we aan 't lijf hebben.’

‘Wat nood!’ riep kapitein Helmans uit. ‘Gij allen zijt sterk en uw brood waard. Eens hebt ge mijn Cato als kind tot u genomen - welnu, is 't niet natuurlijk, dat ik alles met u deel wat ik heb.’

‘Dat is niet noodig, kapitein,’ zeide Gerrit, terwijl hij 't kistje met goud en geldswaarde op tafel zette. ‘Ziehier, mijnheer, het kostbare kistje. Ik hoorde u tegen Eduard zeggen, dat het in de zomerwoning op de tafel stond en ik heb het gered.’

‘Edele jongen!’ riep ik uit; terwijl ik hem de hand drukte. ‘Door uw manmoedige daad heeft het leven nu dubbele waarde voor mij.’

‘Toen de Phoenix strandde, hebt gij mij 't leven gered; vijf jaren lang zijt ge een vader voor mij geweest mijnheer. Was het dan wonder dat ik mijn leven waagde, om u een onbezorgde toekomst te bezorgen?’

‘En je wilt onze zoon blijven, evenals Zuleika onze dochter,’ zeide mijn vrouw terwijl ze beiden omarmde. ‘Ernst,’ vervolgde ze tot mijn zwager. ‘Vijf jaren hebben we in ballingschap doorgebracht; maar die vijf jaren hebben ons geleerd, elkander lief te hebben, als maar weinigen doen. Eén band bindt ons allen samen, en daarom zonder u uw rechten op Cato te betwisten, is en blijft ze onze dochter.’

‘En gij mijn moeder,’ riep Cato uit; terwijl ze haar tante in de armen vloog. ‘Toen God de mijne tot zich nam, schonk hij mij in u een tweede, die mij even lief had als zij.’

‘En thans naar het dek,’ zeide kapitein Helmans. ‘Werpt allen nog een laatsten afscheidsblik op uw eiland.’

We deden het. Met aandoening stonden we te zien naar de

gloeiende massa, die zich in de verte vertoonde. Nog eenige weinige minuten, en daar verdween het onder de golven van den oceaan.

‘Onze arme dieren!’ riep Charlotte uit.

‘Mijn arm aapje!’ voegde Jan er bij.

‘Beter zij dan wij,’ zeide ik. ‘Goddank! dat we allen gered zijn!’

Hier zou ik mijn geschiedenis kunnen eindigen. Doch nog eenige woorden tot besluit. We kwamen in 't vaderland terug, en met het door mij van de Phoenix geredde kapitaal en 't op het eiland verworven goud, was ik in staat, ons allen een onbekommerd bestaan te verschaffen. Eer ik echter afscheid neem van mijn lezeressen en lezers moet ik hun nog mededeelen, dat zwager Helmans niet meer vaart, maar in huis woont bij zijn dochter Cato, die met onzen Karel gehuwd is en wiens kinderen onze vreugde uitmaken. Karel zoowel als Eduard zijn practische mannen geworden, en hebben met Gerrit, door middel van 't goud dat ze gevonden hebben, een groote fabriek opgezet, welke hun een ruim bestaan oplevert, zoodat er drie huishoudens van leven. Want Eduard is de gelukkige echtgenoot der lieve Zuleika en wanneer hij met een oog van welgevallen zijn twee lieve kinderen aanziet, die de zwarte oogen hunner moeder hebben, dan noemt hij ze wel eens schertsend zijn kleine wilden. En Gerrit is inderdaad onze zoon geworden, daar hij met Charlotte getrouwd is, die ons ook een paar kleinkinderen geschonken heeft. Onze vier woningen staan vlak bij elkander; zoodat we in dezelfde vriendschappelijke vereeniging leven als vroeger op ons eiland.

En Jan, onze kleine Jan? vraagt ge. 't Verblijf op ons eiland heeft hem een overhellende neiging tot de beoefening der botanie en zoölogie ingeboezemd. Eduard, die nog al wat van die zaken weet, verzekert mij, dat onze kleine Jan, die nu een groote Jan is en zijn doctoraal gehaald heeft, nog eens professor aan een onzer academiën zal worden. Zeker is het, dat hij er 't slechtst van allen afgekomen is; want hij heeft van ons eiland geen vrouw meegebracht en daarom noemt Gerrit hem altijd schertsend:

DEN HOLLANDSCHEN ROBINSON CRUSOË.

t.o. 240

Charlotte Insel
Albatros kaap
Renoenbosches
Bosschen
Bosch
Roisen
Roisenbosch
Roisenhout
Roisenbosch
Roisen
Roisen
Roisen